

HYDRO

Årsberetning
og årsregnskap
– 2016

Nøkkeltall

Beløp i millioner NOK med mindre annet indikert	2016	2015	2014
Driftsinntekter	81 953	87 694	77 907
<i>Underliggende EBIT:</i> ^a			
Bauksitt & Alumina	1 227	2 421	(55)
Primærmetall	2 258	4 628	3 937
Metallmarkeder	510	379	634
Valsede Produkter	708	1 142	698
Energi	1 343	1 105	1 197
Øvrige aktiviteter og elimineringer	380	(19)	(717)
Total	6 425	9 656	5 692
Årets resultat	6 586	2 333	1 228
Underliggende avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (RoaCE), prosent	5,1 %	9,2 %	5,2 %
Investeringer ^b	9 137	5 865	3 625
Totalkapital	130 793	122 544	126 273
Aksjekurs ved årsslutt, NOK	41,30	33,13	42,44
Utbytte per aksje, NOK	1,25	1,00	1,00
Antall ansatte ved årsslutt ^c	12 911	13 263	12 922
Registrerte skader, per million arbeidstimer	2,6	3,0	3,2
Klimagass-utslipp, million tonn CO ₂ -ekvivalenter ^d	7,6	7,3	7,3

^a

Underliggende EBIT

Hydros underliggende EBIT var 6 425 millioner kroner, ned fra 9 656 millioner kroner i 2015 hovedsakelig på grunn av en nedgang i realiserte alumina- og "all-in"-metallpriser, delvis ble oppveid av positive valutaeffekter, lavere råvarekostnader og løpende forbedringer. Bauksitt & Alumina oppnådde rekord produksjon både ved Paragominas og Alunorte, og Sapas resultater ble stadig bedre. Valsede Produkter leverte derimot et svakere resultat.

^b

Investeringer

Gjennom 2016 har Hydro hatt et fortsatt fokus på å sikre en sterk finansiell stilling og streng kapitaldisiplin. I tillegg til vedlikeholdsinvesteringer, som utvidelsen og moderniseringen av rødslamdeponiet ved Alunorte og nye deponier for avgangsmasse ved Paragominas, er det gjort vekstinvesteringer blant annet i teknologipiloten på Karmøy og i en ny produksjonslinje for karosseriplater til biler ved Grevenbroich.

^c

Antall ansatte

Nedgangen i antall ansatte er hovedsaklig grunnet salget av valseverket i Slim i Italia, som ble solgt på slutten av 2015 (og inkludert i antall ansatte for 2015).

^d

Klimagasser

Klimagassutslippene fra Hydros nåværende konsoliderte virksomhet økte 4 prosent i 2016, hovedsaklig grunnet økt produksjon av alumina og aluminium, samt produksjonsforstyrrelser i Årdal som følge av strømutfall.

Høydepunkter

GODT POSISJONERT

En årrekke med betydelige forbedringer og kontinuerlige teknologiske framskritt har styrket Hydros evne til å skape verdier. Hydro leverte gode resultater i sitt "Bedre" forbedringsprogram, der ambisjonen er en forbedring på 2,9 milliarder kroner innen utgangen av 2019 sammenlignet med 2015. En årlig forbedring på 1,4 milliarder kroner ble oppnådd i 2016, som er over målsettingen på 1,1 milliarder kroner. En bedre enn forventet kinesisk etterspørsel etter primær-aluminium, støttet av tiltakspakker, og en moderat produksjonsvekst resulterte i et globalt underskudd i 2016. LME-prisen startet året på lave nivåer som følge av lave produksjonskostnader, men økte gjennom året støttet av en strammere markedsbalanse og økende energi og alumina priser.

VERDISKAPING GJENNOM Å BLI BEDRE, STØRRE, GRØNNERE

Som et ressursrikt, globalt aluminiumselskap tar Hydro fortsatt sikte på å forbedre resultater og lønnsomhet i virksomheten og samtidig sikre en trygg og bærekraftig forretningspraksis. Hydro vil fortsette forbedringsarbeidet med vekt på alle forhold som selskapet kan kontrollere, blant annet helse, miljø og sikkerhet, etterlevelse, optimal drift, teknologi, kommersiell kompetanse og kundetilfredshet. Vi vil følge utvalgte, lønnsomme vekstmuligheter, optimalisere produktporteføljen og utvikle attraktive vekstprosjekter når tidspunktet er riktig. Hydro vil redusere sin miljøpåvirkning og styrke sitt samfunnsbidrag gjennom utvalgte tiltak på en rekke områder.

HYDROS RAPPORTERING 2016

Hydros årsberetning er en del av både dette dokumentet og selskapets hovedrapport for 2016, "Annual Report - 2016".

"Årsberetning og årsregnskap - 2016" tilfredsstiller kravene til en årsrapport i henhold til norsk lov. "Annual Report - 2016" inneholder i tillegg ytterligere informasjon om Hydros virksomhet, bærekraftig utvikling, finansiell og driftsmessig resultat, aksjonærinformasjon samt eierstyring og selskapsledelse.

"Annual Report - 2016" er tilgjengelig i PDF-format på www.hydro.com/reporting2016 på engelsk. "Årsberetning og årsregnskap - 2016" er tilgjengelig som et separat dokument i PDF-format på både norsk og engelsk. Alle deler av rapportene kan lastes ned og skrives ut i PDF-format sammen med noe tilleggsinformasjon. Papirkopier av rapportene kan også bestilles fra våre nettsider.

INNHold

BREV TIL AKSJONÆRENE	p.4
HYDRO I KORTE TREKK	p.6
STYRETS ÅRSBERETNING	p.7
ÅRSREGNSKAP	p.F1
TILLEGGSINFORMASJON	p.A1

Nye 100 år? Med letthet.

Etter mange års forbedringsarbeid motivert av behovet for å tilpasse oss eksterne utfordringer, begynner vi nå å dra fordeler av nye muligheter. Etter å ha snakket om å være en del av løsningen i mange år, går vi nå fra ord til handling.

I daglig drift er Hydro en aluminiumprodusent. I det større bildet ser jeg på Hydros virksomhet som å gjøre verden litt lettere – ved å forenkle og lettvekta menneskers hverdagsliv og ved å forebygge klimaendringer ved å bidra til lavere klimagassutslipp og økt energieffektivitet.

Alltid se fremover

Stadig flere oppdager aluminiums iboende egenskaper. Gjennom innovasjon og produktutvikling skaper vi nye bruksområder for aluminium. Med sin lave vekt, formbarhet, holdbarhet og uendelige resirkulerbarhet, er veksten usedvanlig bred og omfatter sektorer som transport, emballasje, bygg, anlegg og infrastruktur så vel som elektronikk.

Mens andre basemetaller synes å ha nådd et metningspunkt i mange markeder, har aluminium stadig et stort potensiale for økt bruk. I 2017 forventer vi en sunn vekst i aluminiumetterspørselen på 3-5 prosent.

Det siste året har vi investert i fremtidsrettede prosjekter som vi har store forventninger til både i et strategisk, finansielt og klimamessig perspektiv. I løpet av 2017 vil tre viktige symboler på at industri og miljø kan gå hånd i hånd være i full drift:

- Karmøy teknologipilot, som vil produsere verdens mest klima- og energieffektive primæraluminium.
- Automotive Line 3, den nye linjen for aluminiumkomponenter til bil, i Grevenbroich, Tyskland, som gjør Hydro til Europas nest største leverandør av lettvektsbildeler.
- Den nye resirkuleringslinjen for brukte aluminiumboksler i Neuss, Tyskland, basert på aller nyeste teknologi, som allerede bringer millioner av brukte drikkebokser tilbake i den sirkulære økonomien som førsteklasses aluminium.

Aluminiumbiler – en kraftfull driver

Materialsustitusjon i bil er den sterkeste driveren for aluminiumetterspørselen, etter hvert som ledende bilprodusenter bytter ut stål og andre materialer med aluminium – ikke bare for å spare vekt og redusere utslipp,

men også for økt sikkerhet og bedre kjøreegenskaper, i tillegg til økt designfleksibilitet. En vinn-vinn-situasjon for bilprodusenter, sluttbrukere, klimaet – og for Hydro.

Jeg kan vanskelig forestille meg en bedre måte å markere 100-årsjubileet for aluminiumproduksjon i den tyske delstaten Nordrhein-Westfalen denne våren enn ved å innvie vårt nye anlegg for bildeler til over 1 milliard kroner, Automotive Line 3, som firedobler vår produksjonskapasitet fra 50.000 til 200.000 tonn per år.

Mer enn en fjerdedel av Hydros samlede aluminiumproduksjon vil nå utnyttes av noen av verdens mest kvalitetsbevisste bilprodusenter i deres anstrengelser for å lettvekta neste generasjon bilmodeller.

I Hydro ser vi på krevende kunder som en stor fordel fordi de utfordrer oss til å stadig utvikle nye og bedre produkter og løsninger. Jeg er trygg på at vår bevisste strategi om å satse på stadig mer avanserte produkter tar oss i riktig retning.

Bedre, Større, Grønnere

At vi satser på nye muligheter betyr ikke at tiden for kontinuerlige forbedringer er tilbakelagt. Det ligger i vårt DNA å alltid forbedre og fornye for å prestere enda bedre i morgen enn vi gjorde i går – på sikkerhet, i drift og finansielt.

Jeg er glad for at forbedringsinnsatsen gir synlige resultater i form av tryggere arbeidsplasser. Vårt fremste ansvar er å sikre at våre kollegaer kommer hjem fra jobb like hele og friske som da de møtte til arbeidet. Et år uten dødsulykker og en skaderate på 2,6 (arbeidsskader per million arbeidstimer) gjorde 2016 til vårt beste år, både for egne ansatte og innleide arbeidskraft. Vi kan aldri ta sikkerhet for gitt. Vi må være bevisst og jobbe målbevisst for sikkerhet hver eneste dag, og sikter mot null dødsulykker og en TRI under 2 i 2020.

Forbedringene synes også på bunnlinjen. 1,4 milliarder kroner i forbedringseffekt i 2016 overgikk målet om 1,1 mrd. Det er gledelig at våre folk til og med klarer å gjøre 'Bedre' bedre. Det gjør det også lettere å innfri målet om å gi våre aksjonærer et pålitelig avkastnings- og utbyttensnivå.

Årets rekordproduksjon i Paragominas og Alunorte i Brasil bidro betydelig. I 2016 produserte gruva i Paragominas 11,1 millioner tonn bauksitt, godt over det anlegget egentlig er konstruert for, og raffineriet Alunorte produserte 6,3 millioner tonn alumina, i tråd med anleggets kapasitetsnivå. Det er 'Større' og 'Bedre' på én gang!

Jeg vil takke alle våre Hydrokollegaer, på alle nivåer og i alle forretningsområder i alle land vi har virksomhet, for deres solide bidrag i 2016. De har grunn til å være stolte.

Fremtiden er ansvarlig og bærekraftig forretningsdrift

Jeg er glad for, ikke bare resultatene vi oppnår, men også måten vi oppnår dem på. Ansvarlighet, overholdelse av lover og regler og miljøhensyn er ikke tilleggsfunksjoner i vår forretningsvirksomhet, men en integrert del av alle forretningsplaner, transaksjoner og all vår drift – selve måten vi driver selskapet på.

Jeg er overbevist om at det ikke bare er nødvendig og mulig å praktisere god etikk, det er også avgjørende for god butikk. Ansvarlig adferd er ikke en kostnad eller en begrensning. Tvert imot, å opptre etisk og forebyggende er en investering i å redusere risiko, uventede kostnader, ødsling med tid og belastninger på omdømmet. Det åpner nye dører og forretningsmuligheter. Det gir konkurransefortrinn. Etter hvert som forbrukere, selskaper, uavhengige organisasjoner og myndigheter forlanger stadig mer transparens og bærekraft er det rett og slett ikke noe alternativ til ansvarlig opptreden for selskaper som har en ambisjon om å utvikle seg godt.

Ved å være et 360 graders aluminiumselskap, helintegrert og engasjert i hele verdikjeden, har Hydro en unik mulighet til å

kontrollere et hvert steg i produksjonen, og ta ansvar for land, vann og skoger, for våre ansatte og de lokalsamfunn vi er en del av, for energien vi bruker og utslippene i prosessene, og for å bringe sluttprodukter tilbake i loopen for å kunne brukes igjen og igjen.

Som ledd i vår ansvarlige drift, og for å bidra til livskraft og bærekraft, har Hydro sluttet seg til FNs Global Compact, deltar i World Business Council for Sustainable Development og i International Council on Mining and Metals (ICMM), og er inkludert i Dow Jones' bærekraftindekser, FNs Global Compact 100 og FTSE4Good.

Vi er på god vei til å gjøre Hydro karbonnøytralt i et livsløpsperspektiv i 2020. Vi opererer mesteparten av vår aluminiumproduksjon på vannkraft, og snart også med vindkraft. Karmøy teknologipilot vil sette helt nye standarder for elektrolyse. I Brasil har vi inngått samarbeid med Shell for å bringe naturgass til delstaten Pará. Å ta i bruk naturgass i vårt aluminaraffineri vil forbedre både utslipp og finansielle resultater, og gjøre LNG tilgjengelig for annen lokal industri og transport i vår brasilianske hjemstat.

Å gjøre visjon til virkelighet

Ved å ta del i løsningen på noen av vår tids megatrender, hvorav lettvektning er en av dem – støttet av målbevisst gjennomføring av stadig nye steg i vår aspirasjon om å bli Bedre, Større, Grønnere – staker vi ut kursen for nye 100 år.

Det er en iboende egenskap i vår organisasjonskultur og måte å jobbe på, som vi kaller 'Hydro Way': Vi har tålmodighet nok til å ta et langsiktig perspektiv, og samtidig en iver etter å gripe enhver mulighet, hver dag, for å få ting til å skje.

“Etter å ha snakket om å være en del av løsningen i en årrekke, går vi nå fra ord til handling.”

Svein Richard Brandtzæg
Konsernsjef

Hydro i korte trekk

Vår virksomhet

Hydro er et ressursrikt og fullt integrert aluminiumselskap med virksomhet i alle de viktigste delene av aluminiumindustriens verdikjede. Vår virksomhet består blant annet av en av verdens største bauksittgruver og verdens største aluminaraffineri, som begge ligger i Brasil. Vi har smelteverk for produksjon av primærmetall i Europa, Canada, Australia, Brasil og Qatar. Vi er en ledende, global leverandør av videreforedledte støperiprodukter, så som pressbolt, valseblokker og støpelegeringer. I 2016 leverte vi om lag 2.9 millioner tonn produkter til interne og eksterne kunder, hovedsakelig fra støperier som er integrert med smelteverkene og fra et omfattende nettverk av spesialiserte omsmelteanlegg som ligger nær våre kunder i Europa og USA.

Vi er en ledende aktør i bransjen som leverandør til en rekke nedstrømsmarkeder, spesielt emballasje, litografiske plater, bygg, bil- og transportsektoren. Vi leverer energibesparende aluminiumsprodukter og -løsninger av høy kvalitet og har en solid posisjon i markeder som gir muligheter for god lønnsomhet. Gjennom etableringen av det felleskontrollerte selskapet Sapa, har vi forandret vår pressverksvirksomhet og generert betydelige synergieffekter.

Med mer enn 100 års erfaring fra vannkraftproduksjon er Hydro den nest største operatøren av vannkraft i Norge. Vi har betydelig egenproduksjon av kraft til vår produksjon av primærmetall, og vi er engasjert i en rekke initiativer for å sikre konkurransedyktig kraftforsyning til vår aluminiumproduksjon.

The Hydro Way

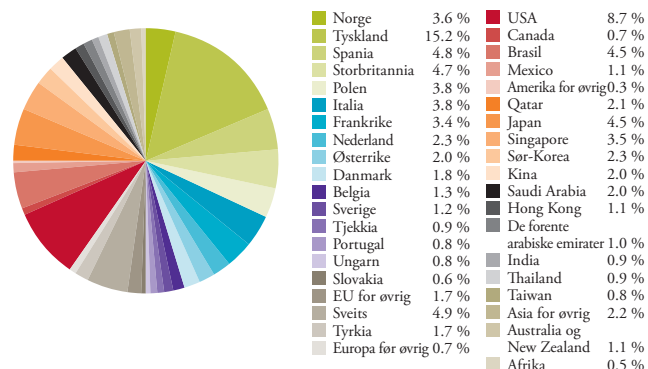
The Hydro Way er vår tilnærming til forretningsdrift. Den har eksistert i selskapet helt fra starten av og har styrket selskapets positive utvikling i årenes løp. The Hydro Way definerer vår identitet - vårt unike sett med egenskaper - og danner en måte å gjøre ting på som skiller oss fra andre selskaper. The Hydro Way beskriver også hvordan vi driver vår virksomhet gjennom vårt formål, verdier, talenter, driftsmodell og strategisk retning.

Ansatte

Hydros organisasjon består av om lag 13.000 ansatte involvert i aktiviteter i mer enn 40 land, hvorav det store flertallet arbeider i Brasil, Tyskland og Norge. Disse representerer et stort mangfold i form av kompetanse, kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Vi ser på dette mangfoldet som en viktig ressurs, ikke minst for å fremme innovasjon. For å kunne arbeide godt sammen som et lag er vi avhengig av en effektiv organisasjon med felles verdier og mål. Godt lederskap, passende organisasjonsstruktur og riktige verktøy er avgjørende for å oppnå dette. Dette innebærer også å kunne tiltrekke seg og beholde de riktige medarbeiderne.

Geografisk fordeling av driftsinntekter

Millioner kroner 81,953

Produksjon av primæraluminium

Millioner tonn

Årsberetning

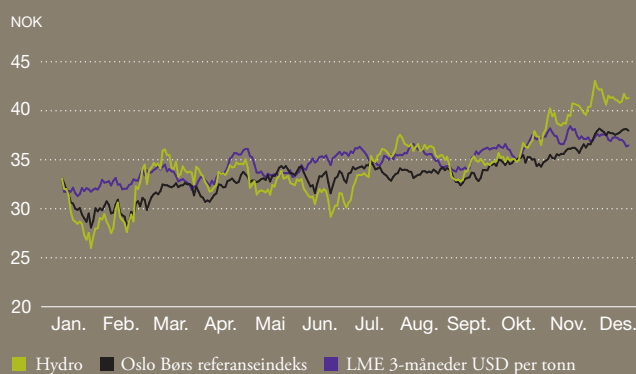
VIKTIGSTE UTVIKLINGSTREKK OG STRATEGISK RETNING	p.8
INVESTORINFORMASJON	p.12
FINANSIELLE FORHOLD	p.13
MARKEDSUTVIKLING OG UTSIKTER	p.15
RISIKO	p.16
LOVER OG REGLER, KONTROLL-FUNKSJONER OG PROSEDYRER	p.23
FORSKNING OG UTVIKLING	p.23
SAMFUNN	p.24
MILJØ	p.26
MEDARBEIDERE	p.28
UTVIKLING I STYRET	p.30
ALTERNATIVE RESULTATMÅL	p.31
LAND-FOR-LAND-RAPPORT	p.35
NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE	p.38
ERKLÆRING I HENHOLD TIL UK MODERN SLAVERY ACT	p.44
ÅRETS RESULTAT OG UTBYTTE - NORSK HYDRO ASA	p.48

OPPSUMMERING

I 2016 gjorde Hydro betydelige framskritt på alle områder av selskapets strategiske retning, Bedre, Større og Grønnere. Hydros bransjeledende forbedringsarbeid har fortsatt ført til betydelige resultater både driftsmessig og kommersielt. Hydro har en modell med integrasjon i hele verdikjeden, og vi tror fullt og fast på at dette øker evnen til å skape merverdi og betjene avanserte kunder gjennom å sikre effektiv drift, skape forbedringer og styrke vår ledende posisjon på teknologi og innovasjon. Selskapet er fortsatt i rute i forhold til målet om å bli klimanøytral i et livsløpsperspektiv innen 2020.

Hydro leverte også i 2016 de forbedringer som var planlagt. Selskapet ligger foran plan i forbedringsprogrammet "Bedre", der ambisjonen er 2,9 milliarder kroner i forbedringer innen 2019, etter å ha nådd målet om en samlet forbedring på 1,4 milliarder kroner i 2016. Større forbedringer enn ventet på forretningsområdet Bauksitt og Alumina har veid opp for en svakere framdrift enn ventet i Primærmetall og Valsede Produkter. Primærmetall fullførte forbedringsprogrammet på 180 dollar per tonn i deleide selskaper på slutten av 2016.

Aksjekursutvikling i 2016

MERKNAD:

Henvisninger til informasjon som ikke er inkludert i Styrets årsberetning er kun gitt som veiledning for leserne.

Viktigste utviklingstrekk og strategisk retning

Innovasjon og differensiering i en integrert verdikjede

I 2016 gjorde Hydro betydelige framskritt på alle områder av selskapets strategiske retning. Bedre, Større og Grønnere. Hydros bransjeledende forbedringsarbeid har fortsatt ført til betydelige resultater både driftsmessig og kommersielt. Hydro har en modell med integrasjon i hele verdikjeden, og vi tror fullt og fast på at dette øker evnen til å skape merverdi og betjene ledende kunder gjennom å sikre effektiv drift, skape forbedringer og styrke vår ledende posisjon på teknologi og innovasjon. Selskapet er fortsatt i rute i forhold til målet om å bli klimanøytral i et livsløpsperspektiv innen 2020.

Det var ingen dødsulykker i Hydros virksomhet, men flere hendelser med høyt risikopotensial. Antall høyrisikohendelser og alvorlige ulykker fortsatte å gå ned i 2016, og Hydros sikkerhetsresultater er fortsatt blant de beste i bransjen. Selskapet reduserte sin TRI-verdi¹⁾ fra 3,0 i 2015 til 2,6 i 2016. Skadefrekvensen for entreprenøransatte er også redusert, noe som førte til en TRI-verdi på samme nivå som for egne ansatte. Dette er det beste rapporterte sikkerhetsresultatet noensinne, og TRI-verdien var bedre enn målet på 2,8 for egne ansatte og 3,0 for entreprenøransatte.

Hydro leverte også i 2016 de forbedringer som var planlagt. Selskapet ligger foran plan i forbedringsprogrammet "Bedre", der ambisjonen er 2,9 milliarder kroner i forbedringer innen 2019, etter å ha oppnådd en årlig forbedring på 1,4 milliarder kroner i 2016. Større forbedringer enn ventet i forretningsområdet Bauksitt & Alumina har veid opp for en svakere framdrift enn ventet i Primærmetall og Valsede Produkter. Primærmetall fullførte forbedringsprogrammet på 180 dollar per tonn i deleide selskaper ved slutten av 2016.

For Bauksitt & Alumina ble 2016 et år med sterk driftsmessig framgang, med de laveste implisitte aluminakostnadene noensinne og rekordhøy produksjon utover beregnet kapasitet både ved bauksittgruven Paragominas og aluminaraffineriet Alunorte. I løpet av året har Hydro og det brasilianske gruveselskapet Vale avsluttet forhandlingene om et mulig oppkjøp av Vales eierandel på 40 prosent i den brasilianske bauksittprodusenten Mineração Rio do Norte (MRN). De to selskapene signerte en intensjonsavtale vedrørende en mulig transaksjon i oktober 2015, men kom ikke til enighet om de kommersielle vilkårene. Hydro har fortsatt en direkte eierandel på fem prosent i MRN, og vil i tillegg kjøpe bauksitt fra Vale i henhold til kommersielle avtaler som ble inngått i 2011.

Kjøps-/salgsopsjonen for Vales gjenværende aksjer i Paragominas er utøvd, og transaksjonen ble fullført i fjerde kvartal 2016.

Hydro bruker teknologi og innovasjon for å skille seg ut i den svært konkurransutsatte, globale aluminiumindustrien. I februar 2016 besluttet Hydro å gå videre med byggingen av en teknologipilot på Karmøy med 75.000 tonn kapasitet, og byggeprosessen var om lag 70 prosent fullført ved utgangen av året. Produksjonen ventes å starte i løpet av fjerde kvartal 2017, og skal verifisere verdens mest klima- og energieffektive smelteverksteknologi med betydelige spinoff-effekter for Hydros eksisterende smelteverksportefølje. Primærmetall har hatt fremgang i forhold til målet om å øke produksjonen med 200.000 tonn i året på våre heleide og deleide verk innen 2025, basert på kapasitetsøkninger ved eksisterende produksjonslinjer. Så langt er det realisert en økning på om lag 35.000 tonn.

Både Primærmetall og Valsede Produkter, og også samarbeids- og ekstruderingselskapet Sapa, følger en strategi om å oppgradere og styre produktporteføljen inn mot segmenter med høyere marginer. I Valsede Produkter har dette ført til en særlig satsing på bilindustrien, som er i sterk vekst. Det er nå startet testproduksjon ved den nye produksjonslinjen AL3 i Grevenbroich i Tyskland, som vil forsyne europeiske bilprodusenter med førsteklasses produkter. I første kvartal 2016 undertegnet Valsede Produkter en flerårig kontrakt om leveranser til den britiske bilprodusenten Jaguar Land Rover.

Resirkuleringen øker enda raskere enn produksjonen av primærmetall, etter hvert som det blir mer skrap tilgjengelig på markedet. Hydro har flere innfallsvinkler til resirkulering, som å gjøre omsmelteverk om til resirkuleringsanlegg, optimalisere innkjøp og bearbeiding av skrap, øke salget av resirkuleringsvennlige legeringer og utvikle lukkede kretsløp i samarbeid med våre kunder. Metallmarked oppgraderte omsmelteverket Clervaux i løpet av 2016, for at det skal kunne ta i mot mer brukt skrap og øke produksjonen til over 100.000 tonn. Valsede Produkter har også bygget ferdig en ny resirkuleringslinje for brukte drikkebokser dette året, som ventes å nå full kapasitet i løpet av 2017 etter noen problemer i oppstartsfasen.

En langsiktig og konkurransedyktig kraftforsyning har vært avgjørende for å sikre en levedyktig smelteverksportefølje. I 2016 inngikk Hydro en langsiktig kraftkontrakt med Nordic Wind Power DA for en årlig energiforsyning på 1 TWh til Hydros smelteverk i Norge i en 15-årsperiode fra 2021, og 0,7 TWh for perioden 2035-39, noe som bidrar til å gjøre det mulig å drive konkurransedyktig aluminiumproduksjon i

1) TRI = samlet antall registrerte skader per million arbeidstimer

Norge. Dette kom i tillegg til avtaler om forsyning av 1,05 TWh som ble skaffet året før. I løpet av året ble det også inngått kraftkontrakter som vil sikre full kraftforsyning til smelteverksvirksomheten vår i Tyskland fram til 2025. 2016 var det andre året for Norsk Hydro Energia Ltda som verktøy for kraftmarkedsoperasjoner i Brasil.

I 2016 ble det gjennomført en viktig lovendring i Norge som tillater privat eierskap til vannkraftressurser gjennom ansvarlige selskaper, ofte omtalt som industrielt eierskap eller ANS/DA-modellen. Dette gjør at Hydro kan fortsette arbeidet med å omstrukturere sine eiendeler og beskytte verdiene i kraftvirksomheten vår, og, gjennom en tredjedels eierskap i et ansvarlig selskap, opprettholde tilgangen til fysisk kraft som ellers ville vært gjenstand for hjemfall til staten.

Høyere etterspørsel etter primæraluminium enn ventet i Kina, støttet av stimulerings tiltak, og en moderat produksjonsvekst, førte til et globalt tilbudsunderskudd i markedet i 2016. I tillegg ble markedsunderskuddet i de viktige forbrukerregionene Nord-Amerika og Europa også større. LME-prisene lå på et lavt nivå i begynnelsen av året,

men økte i løpet av året på grunn av strammere markedsbalanse og høyere priser på energi og alumina. I gjennomsnitt har kursen på US-dollar styrket seg i forhold til norske kroner og brasilianske real, noe som har påvirket selskapets konkurranseposisjon positivt.

Verdiskaping gjennom å bli Bedre, Større og Grønnere

Hydro satser på en proaktiv forretningsstrategi som skal styrke selskapets evne til å skape verdier. Denne strategien er reflektert i Hydros strategiske mål på mellomlang sikt, som er basert på selskapets aspirasjon om å bli Bedre, Større og Grønnere.

Hydro vil bli bedre ved å fortsette å forbedre alle deler av virksomheten som er innenfor selskapets kontroll, blant annet helse, miljø og sikkerhet, samfunnsansvar og etterlevelse (compliance), driftsforbedringer, kommersiell kompetanse, kundetilfredshet og innovasjon i produkter og prosesser, kontinuerlige teknologiske framskritt og forbedringsambisjonen på 2,9 milliarder kroner for perioden 2016-2019. Vi vil fortsatt legge stor vekt på streng

	Ambisjoner	Mål	Tidsramme	Framgang 2016	Status
Bedre	Forbedre sikkerhetsresultatene, etterstrebe et skadefritt arbeidsmiljø	TRI<2	2020	Ingen dødsulykker. TRI 2.6	●
	Realisere <i>Bedre</i> forbedringstiltak	2.9 milliarder kroner	2019	1.4 milliarder kroner	●
	Sikre nye konkurransedyktige kraftkontrakter i Norge etter 2020	4-6 TWh	2020	1 TWh	●
	Øke bauksittproduksjonen i Paragominas	11 mill tonn/år	2018	11.1 mill tonn/år	●
	Øke aluminaproduksjonen i Alunorte	6.6 mill tonn/år	2018	6.3 mill tonn/år	●
	Endre aluminasalg til PAX-basert prising	>85% PAX ¹⁾	2020	50% PAX ³⁾	●
	Forsterke teknologiledelse gjennom teknologipiloten på Karmøy	Starte produksjon	4. kvartal 2017	~70 % ferdig	●
Større	Øke kapasiteten i eksisterende aluminiumverk basert på teknologitvilling	200,000 tonn/år	2025	35,000 tonn	●
	Øke egeneid bauksittproduksjon	19 mill tonn/år ²⁾	Langsiktig	Forhandlinger avsluttet	●
	Øke nominell bildelkapasitet - "Body-in-White"	200,000 tonn/år	2017	Prøveproduksjon startet	●
	Ferdigstille oppkjøring av UBC resirkuleringsanlegg	Oppkjøring ferdigstilt	2017	Startet. Forsinket oppkjøring	●
Grønnere	Bli klimanøytral fra et livssyklusperspektiv	Null	2020	I henhold til plan	●
	Øke resirkulering av brukt skrap	>250,000 tonn/år	2020	138 000 tonn/år	●
	Nå målene for rehabilitering av skog	1:1	2017	180 ha rehabilitert ⁵⁾	●

1) Basert på ca 2.3 millioner tonn kjøpt per år

2) Forutsatt kjøp av Vales 40 prosent eierandel i MRN

3) Basert på innkjøp av ~2,5 millioner tonn i 2016

4) Inkluderer Hydros andel av omsmelting i Alunorf

5) Av 181 hektar (ha) klargjort for rehabilitering, rehabiliterte vi 180 ha. Det kommuniserte målet for 2016 var 325 ha. Vi vil gjennomgå våre definisjoner innen rehabilitering og vurdere å definere et nytt mål som mer effektivt vil beskrive våre utfordringer fremover. 2020-målet om å lukke det nåværende rehabiliteringsgapet forblir som før.

kapitaldisiplin og konkurransedyktig avkastning til aksjonærene, og jobbe for å opprettholde selskapets solide finansielle stilling.

For å bli større vil vi følge opp utvalgte vekstmuligheter for å forbedre Hydros relative posisjon i industrien, blant annet ved å investere i en oppgradering av produktporteføljen, øke produksjonen av alumina og primærmetall gjennom å fjerne flaskehals og øke kapasiteten, og styrke resirkuleringskapabiliteten. Hydro vil også utvikle vekstprosjekter for fremtiden, som i stor grad avhenger av balansen mellom tilbud og etterspørsel i markedet og konkurransedyktig kraftforsyning.

Hydro mener at bærekraftig forretningspraksis vil gjøre selskapet grønnere og øke selskapets evne til å skape aksjonærverdier, samtidig som vi gir et positivt bidrag til lokalsamfunnene vi har virksomhet i. Hydro vil redusere sin miljøpåvirkning og styrke sitt samfunnsbidrag gjennom utvalgte tiltak på en rekke områder, blant annet biologisk mangfold, resirkulering, forvaltning av vannressurser, involvering av interessegrupper, samfunnsinvesteringer og arbeid for å fremme samfunnsansvar i leverandørkjeden.

Driftsresultater

Hydros underliggende EBIT gikk ned til 6 245 millioner kroner, sammenliknet med 9 656 millioner kroner i 2015, hovedsakelig på grunn av en nedgang i realiserte aluminapriser og "all-in"-metallpriser, som delvis ble oppveid av positive valutaeffekter, lavere råvarekostnader og løpende forbedringsarbeid. I 2016 hadde Bauksitt & Alumina rekordhøy produksjon både ved Paragominas og Alunorte, og Sapas resultater ble stadig bedre. Valsede Produkter leverte derimot et svakere resultat, drevet av lavere marginer og høyere kostnader.

Sapa Profiles Inc. (SPI), et datterselskap av Sapa AS (50 prosent eid av Hydro) basert i Portland, Oregon, er under etterforskning av United States Department of Justice (DOJ) Civil og Criminal Divisions knyttet til visse aluminiumsprofiler som SPI produserte i perioden 1996-2015, herunder profiler som ble levert til en underleverandør av NASA. SPI samarbeider fullt ut i denne etterforskningen. Etterforskningene pågår, og det er knyttet usikkerhet til utfallet av etterforskningen og de identifiserte kvalitetsproblemene, herunder økonomiske konsekvenser for Sapa. SPI har også blitt midlertidig suspendert som leverandør til offentlige myndigheter i USA. Basert på den informasjon Hydro har tilgjengelig, forventes det ikke at relaterte forpliktelser vil ha vesentlig negativ effekt på Hydros resultat, likviditet eller balanse.

Som respons på den pågående etterforskningen, har Sapa og Hydro gjennomført revisjoner av sine respektive

kvalitetssikringsprosesser i alle relevante virksomheter. Disse undersøkelsene ble fullført i 2016, og nødvendige tiltak er iverksatt.

Prioriteringer for 2017

I tiden framover vil Hydro fortsette å styrke virksomhetens resultater og lønnsomhet, samtidig som vi vil sikre en trygg og bærekraftig forretningspraksis. Prioriteringer for 2017 inkluderer:

- Ytterligere forbedre våre resultater innenfor helse, miljø, sikkerhet og sikring (HMS), etterlevelse og samfunnsansvar
- Forbedre våre medarbeideres prestasjoner, engasjement og mangfold
- Styrke vår relative posisjon i bransjen gjennom forbedringsambisjoner og ledende FoU
- Føre systematisk dialog med interessegrupper om rammebetingelser
- Fortsatt styre porteføljen inn mot segmenter med høyere marginer for ledende kunder
- Forfølge muligheter innenfor resirkulering for å bedre inntjeningen og miljøpåvirkningen
- Sikre langsiktig tilgang på råvarer, inkludert arbeid med energiforsyning
- Opprettholde kapitaldisiplin, et pålitelig utbyttensnivå og en sterk finansiell stilling
- Jobbe med digitalisering og beskyttelse mot cyberrisiko

Hydro vil fortsette å følge sitt veikart for HMS, i samsvar med HMS-strategien og målene for 2020: Vi vil forbedre lederegenskapene, sikre enda bedre kontroll over arbeidsoppgaver og prosesser med iboende høy risiko, og øke engasjementet blant operatørene. To delstrategier knyttet til helse og miljø er også under utvikling, og vil implementeres i 2017 for å styrke Hydros resultater ytterligere. HMS er integrert i Hydros eksisterende forretningsssystemer, og også i nye prosjekter og prosessmodifiseringer.

Implementeringen av Hydros oppdaterte personalstrategi vil fortsette i 2017, med vekt på strategisk medarbeiderplanlegging og kompetansepraksis. Hydro fikk svært gode resultater på medarbeiderundersøkelsen Hydro Monitor. Å opprettholde et høyt medarbeiderengasjement vil være en viktig prioritering framover.

Hydro har utført en forstudie til et prosjekt for bedre avfallshåndtering i Barcarena i Brasil. Prosjektet skal forbedre arbeidsforholdene for de som i dag jobber med avfallsinnsamling.

Hydros grunnleggende dokument, «Vårt etiske ansvar – regler for arbeidsetikk», som er godkjent av Styret, vil oppdateres i 2017. Videre vil det revideres

integritetsprogrammet i Hydro ferdigstilles og implementeres i organisasjonen. Det vil foretas en ekstern gjennomgang av Hydros system for etterlevelse (compliance) i 2017.

Bauksitt & Alumina er i rute i forhold til målet om en forbedring på en milliard kroner i prosjektet "Better Bauxite & Alumina". Hydro tar sikte på å øke andelen alumina med indeksprising i salgsvolumet, etter hvert som de gamle LME-tilknyttede kontraktene utløper. Hydro har undertegnet intensjonsavtaler med Shell Brasil Petróleo LTDA og staten Pará om å skifte ut en større andel av dagens forbruk av brenselolje ved aluminaaffineriet Alunorte i Brasil med mer klimavennlig og kostnadseffektiv naturgass.

Hydro fører systematisk dialog med lokale, statlige og føderale myndigheter, bransjeorganisasjoner og frivillige organisasjoner om utfordringer knyttet til lovgivningen for sin verdensomspennende virksomhet. I Brasil dreier dialogen seg om Hydros bidrag til en bærekraftig verdikjede for aluminium i staten Pará, og understreker behovet for konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser for Hydros virksomhet. Hydro vil støtte vertikalisering gjennom verdikjeden for aluminium, bidra til utvikling i regionen og legge til rette for bærekraftig vekst i staten Para.

Hydro forplikter seg til å opprettholde de forbedringene som er realisert og finne nye muligheter til besparelser som del av målet i "Better Primary Metal" på totalt 1 milliard kroner innen 2019. I tillegg til å ytterligere forbedre produktiviteten og redusere kostnadene, tar Primærmetall sikte på å øke produksjonskapasiteten ved eksisterende anlegg med 200.000 tonn innen 2025, basert på kjent teknologi og utprøvede løsninger, i tillegg til teknologiske spinoff-effekter fra teknologipiloten på Karmøy. De elementene som skal bidra til dette volumet, er større anoder, ny katodeteknologi, bedre systemer for prosesskontroll, modelleringsverktøy og vårt førsteklasses forretningsystem, AMBS. Teknologipiloten på Karmøy med 75.000 tonn kapasitet, som skal ta i bruk Hydros neste generasjons HAL4e-teknologi, ventes å bidra med reduserte energikostnader og lavere klimagassutslipp. Erfaring som vi opparbeider gjennom bygging og drift av dette anlegget, vil også gjøre det mulig å forbedre produktiviteten i eksisterende smelteverk.

Optimalisering av marginer ved å satse på produkt differensiering vil fortsatt stå høyt på dagsorden for virksomheten i Metallmarkeder. En betydelig satsing på og investeringer i forskning og utvikling, i tillegg til ferdigstilling av ny teknologi for selskapets valseblokkstøperier, vil også styrke selskapets evne til å betjene mer avanserte markedssegmenter, slik som kunder i bilindustrien.

Hydro tar sikte på å øke marginene gjennom å oppgradere produktporteføljen og differensiere gjennom innovasjon, kvalitet og pålitelighet. Basert på stor etterspørsel i segmentet for karosserideler (body-in-white), har Valsede Produkter investert i en ny produksjonslinje for å øke sin nominelle kapasitet for slike produkter til 200.000 tonn i året innen 2017. Byggingen av den nye produksjonslinjen ble fullført i 2016, og det ventes at det blir full drift ved anlegget i løpet av 2017. Forbedringsambisjonen "Better Rolled Products" har mål om å oppnå 900 millioner kroner i forbedringer innen 2019 gjennom gjennom bedre produktmik, reduserte metallkostnader som følge av økt resirkulering og ytterligere driftsforbedringer.

Resirkulering utgjør et viktig bidrag til Hydros ambisjon om å bli klimanøytral innen 2020. Selskapet har som mål å bli en ledende aktør i dette voksende markedssegmentet for å forfølge kommersielle muligheter og redusere miljøpåvirkningen fra selskapets virksomhet. Vi tar sikte på å øke evnen og kapasiteten til å resirkulere brukt skrapmetall og andre typer forurenset skrap, samt å øke salget av resirkuleringsvennlige legeringer. De viktigste prosjektet er for øyeblikket oppstarten av den nylig fullførte produksjonslinjen for gjenvinning av brukte drikkebokser ved Hydros aluminiumverk i Neuss i Tyskland.

I 2017 vil de viktigste elementene i Energis forbedringsstrategi fortsatt være å utnytte potensialet som ligger i Hydros norske vannkraftverk, og bruke selskapets kompetanse på energimarkedet til å sikre konkurransedyktig energiforsyning til sine globale aktiviteter. Effektiv drift i Hydros vannkraftportefølje er fortsatt viktig for å sikre kostnadseffektiv, trygg og pålitelig produksjon.

Hydro har som mål å gi sine aksjonærer konkurransedyktig avkastning sammenliknet med alternative investeringer i konkurrerende selskaper, ved å styrke potensialet for en sterk kontantstrøm innen alle forretningsområder. Selskapet vil fortsatt satse på å sikre sin finansielle posisjon gjennom streng kapitaldisiplin og samtidig opprettholde et bærekraftig investeringsnivå som sikrer den operasjonelle porteføljen. Et forutsigbart utbyttensnivå til aksjonærene og bevaring av Hydros kredittvurdering på investeringsklassenivå vil fortsatt være viktige prioriteringer.

Digitale systemer og digital kompetanse får stadig større betydning og innvirkning. Aktuelle eksempler for Hydro er blant annet smarte roboter, prediktivt vedlikehold, automatisering av finansielle prosesser og bedre samarbeid for ansatte. Arbeid for å forbedre selskapets cybersikkerhet har vist at dette er en stadig større risikofaktor. I øyeblikket jobber alle forretningsområdene og stabsfunksjonene med å utrede potensielle fordeler ved digitalisering. I 2017 vil dette organiseres i en digital strategi for hele konsernet.

Sterk posisjon i en industri med attraktivt potensial

Veksten i etterspørselen etter aluminium er fortsatt sterk, til tross for ustabile økonomiske forhold, både drevet av en generell økning i forbruk og økende utskifting av andre materialer til fordel for aluminium. På grunn av mangfoldet av anvendelsesområder er aluminiumprodukter viktig i alle faser av økonomisk utvikling, fra investeringer i infrastruktur og boliger til forbruksvarer som emballasje, transport, elektriske og tekniske produkter og husholdningsartikler. Substitusjonseffekten er først og fremst en drivkraft for etterspørselen i modne markeder og i transportsegmentet, mens investeringer i infrastruktur og bygninger og et generelt økende forbruk driver etterspørselsveksten i framvoksende økonomier.

Hydro er godt posisjonert gjennom hele verdikjeden og har en attraktiv portefølje, blant annet en bauksitt- og aluminavirksomhet med svært høy kvalitet, egen vannkraftvirksomhet, konkurransedyktige smelteverk, lederposisjon i Europa på vasede produkter, en sterk posisjon innenfor resirkulering og en verdensledende virksomhet innenfor ekstrudering gjennom investeringen i det felleskontrollerte selskapet Sapa. Etter flere år med lav inntjening og utilfredsstillende avkastning for bransjen som helhet, har iherdig forbedrings- og omstrukturingsarbeid styrket Hydros posisjon sammenliknet med konkurrentene og gitt et bedre utgangspunkt for å utnytte muligheter etter hvert som verdensøkonomien utvikler seg. Basert på selskapets gunstige miljøprofil, resirkuleringsaktiviteter og integrerte verdikjede, har Hydro mulighet til å tilby løsninger til sine kunder som møter etterspørselen etter mer bærekraftige produkter. På dette området kan Hydro kombinere sin fornybare kraftforsyning, produktenes fordeler i bruksfasen, metallens resirkulerbarhet og satsingen på resirkulering i lønnsomme produktløsninger.

Hydros prosjektportefølje består blant annet av muligheten for et nytt aluminaffineri i Barcarena, rett ved Alunorte, en mulig utvidelse av bauksittgruven Paragominas, en mulig utvidelse av primærproduksjonen i Norge og muligheten for å utvide smelteverket Alouette i Canada. Hydro jobber aktivt med muligheter innenfor resirkulering for å utvide virksomheten og benytte mer krevende skrap som materiale. Omorganiseringen av Hydros norske vannkraftverk i henhold til lovverket kan skape ytterligere muligheter i energisektoren. Samarbeid og joint venture-selskaper gjennom hele verdikjeden gir muligheter for videre utvikling av Hydros portefølje. Investeringer i disse prosjektene er blant annet avhengig av hvordan balansen mellom tilbud og etterspørsel i markedene utvikler seg, og av tilgang på konkurransedyktig kraft.

Klima, HMS, samfunnsansvar og etterlevelse av lover, regler og Hydros styrende dokumenter er grunnleggende for Hydros måte å arbeide på, og anses som viktig for å legitimere vår virksomhet og eksistens. Hydro er i rute med arbeidet for å nå bransjens mest ambisiøse klimamål om å bli klimanøytral i et livsløpsperspektiv innen 2020. Selskapets sikkerhetsresultater er blant de beste i bransjen, og Hydro tar sikte på ytterligere forbedringer for å sette ny bransjestandard med en TRI under 2,0 innen 2020. Som en av flere deltakere, har Hydro vært involvert i alle faser i utviklingen av standardene til organisasjonen Aluminium Stewardship Initiative (ASI), og selskapet deltar også i utviklingen av ASIs støttesystemer for sertifisering av ansvarlig produksjon, anskaffelse og forvaltning av aluminium.

Investorinformasjon

Kursen på Hydro-aksjen var 41,3 kroner ved utgangen av 2016. Avkastningen eksklusive utbytte i 2016 var positiv med 8,20 kroner per aksje, eller 24,7 prosent.

Hydros styre foreslår å utbetale et utbytte på 1,25 kroner per aksje for 2016. Forslaget reflekterer selskapets langsiktige politikk om å gi sine aksjonærer en forutsigbar og konkurransedyktig kontantavkastning, samtidig som de ustabile forholdene i aluminiumindustrien er tatt i betraktning. Forslaget til utbytte representerer et utdelingsforhold på 40 prosent av rapportert resultat etter skatt for året, noe som gjenspeiler Hydros driftsresultater i 2016 og en sterk finansiell stilling.

Hydros styre har revidert selskapets utbyttepolitikk for å reflektere ambisjonen om å utbetale et stabilt eller økende utbytte. Hydros politikk er på lang sikt å betale et utbytte som i gjennomsnitt utgjør 40 prosent av selskapets rapporterte resultat etter skatt over forretningszyklusen.

Finansielle forhold

Underliggende resultater

Nøkkeltall	Året 2016	Året 2015
Millioner kroner, unntatt tall per aksje		
Driftsinntekter	81 953	87 694
Rapportert resultat før finansposter og skatt (EBIT)	7 011	8 258
Poster ekskludert ¹⁾	(586)	1 398
Underliggende EBIT ¹⁾	6 425	9 656
<i>Underliggende EBIT:</i>		
Bauxitt & Alumina	1 227	2 421
Primærmetall	2 258	4 628
Metallmarkeder	510	379
Valsede Produkter	708	1 142
Energi	1 343	1 105
Øvrig og elimineringer ²⁾	380	(19)
Underliggende EBIT ¹⁾	6 425	9 656
Rapportert resultat før finansposter, skatt, avskrivninger og amortisering (EBITDA) ³⁾	12 485	13 282
Underliggende EBITDA ¹⁾	11 474	14 680
Årets resultat	6 586	2 333
Underliggende resultat ¹⁾	3 875	6 709
Resultat per aksje	3,13	0,99
Underliggende resultat per aksje ¹⁾	1,83	2,98
<i>Finansielle data:</i>		
Investeringer ¹⁾	9 137	5 865
Justert netto gjeld (kontanter) ved periodens slutt ¹⁾	(5 598)	(8 173)
Underliggende avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (RoaCE) prosent ¹⁾	5,1%	9,2%
Nøkkeltall fra driften	2016	2015
Produksjon av bauxitt (1 000 tonn) ⁴⁾	11 132	10 060
Produksjon av alumina (1 000 tonn)	6 341	5 962
Produksjon av primæraluminium (1 000 tonn)	2 085	2 046
Realisert aluminiumpris LME (USD/tonn)	1 574	1 737
Realisert aluminiumpris LME (kroner/tonn)	13 193	13 813
Realisert USD/NOK vekslingskurs	8,38	7,95
Salg av valseverkprodukter til eksternt marked (1 000 tonn)	911	948
Salgsvolum Sapa (kmt) ⁵⁾	682	682
Kraftproduksjon (GWh)	11 332	10 894

1) Alternative resultatmål (APM) beskrives i tilsvarende avsnitt lenger bak i årsberetningen.

2) Øvrige og elimineringer omfatter Hydros eierandel på 50 prosent i underliggende resultat fra Sapa.

3) EBITDA pr. segment er angitt i note 7 til konsernregnskapet (Informasjon om segmentene og geografisk fordeling).

4) Produksjon i Paragominas, i våt tilstand.

5) Hydros andel på 50 prosent av Sapas salgsvolum.

For å gi bedre forståelse av Hydros underliggende resultater har vi i den følgende resultatforklaringen utelatt visse poster fra EBIT (Rapportert resultat før finansposter og skatt) og resultat, som urealiserte gevinster og tap på derivater, nedskrivings- og rasjonaliseringskostnader, effekter av salg av virksomheter og driftsmidler, i tillegg til andre poster av spesiell karakter eller poster som ikke ventes å oppstå regelmessig.

Underliggende EBIT for Bauksitt & Alumina gikk ned sammenliknet med 2015, påvirket av lavere realisererte aluminapriser, som delvis ble utliknet av positive valutaeffekter som følge av en svakere brasiliansk real, og lavere råvarepriser. Både bauksittgruven Paragominas og aluminaraffineriet Alunorte oppnådde rekordhøy produksjon på henholdsvis 11,1 millioner og 6,3 millioner tonn i 2016. Med 900 millioner kroner i realisererte forbedringer i 2016, overgikk Bauksitt & Alumina sin forbedringsambisjon "Better Bauxite & Alumina" med god margin.

Underliggende EBIT for Primærmetall gikk ned sammenliknet med 2015, på grunn av lavere realisererte all-in-metallpriser, som delvis ble utliknet av lavere råvarekostnader og positive valutaeffekter. Forbedringsprogrammet på 180 dollar per tonn¹⁾ i de globale, deleide smelteverkene ble fullført innen utgangen av 2016. Primærmetall har gjort framskritt med forbedringsprogrammet "Better Primary Metal" i 2016, men hovedsakelig på grunn av strøbrudd i Årdal, endte Primærmetall like under målet på 400 millioner kroner i 2016. Forsinkelsen er ikke ventet å påvirke målet om 1 milliard kroner i forbedringer innen 2019.

Underliggende EBIT for Metallmarkeder bedret seg vesentlig i 2016 i forhold til 2015, hovedsakelig på grunn av et betydelig tap i handelsvirksomheten i første halvår av 2015, som følge av en nedgang i produktpremien på standard ingot. Dette ble delvis utliknet av svakere resultater fra omsmelteverkene, hovedsakelig på grunn av lavere volum og lavere dekningsbidrag i Europa. Salget av metallprodukter, unntatt handel med standard ingot, ble noe høyere sammenliknet med 2015, hovedsakelig på grunn av høyere omsmelteproduksjon ved våre verk.

Underliggende EBIT for Valsede Produkter gikk ned i 2016, sammenliknet med 2015. Lavere realisererte marginer og høyere kostnader ble delvis utliknet av økt salgsvolum, justert for avhendelsen av valseverket Slim. Lavere all-in metallpris hadde negativ innvirkning på resultatet til smelteverket i Neuss. Valsede Produkter gjorde framskritt med forbedringsprogrammet "Better Rolled Products" i 2016, men nådde ikke målet på 200 millioner kroner i 2016, noe som hovedsakelig skyldes en forsinkelse i oppstarten av

resirkuleringsanlegget for brukte drikkebokser (UBC). Forsinkelsen er ikke ventet å påvirke målet om 900 millioner kroner i forbedringer innen 2019.

Underliggende EBIT for Energi økte sammenliknet med 2015, hovedsakelig på grunn av høyere kraftpriser og netto spotsalg. Økningen i netto spotsalg skyldes produksjonsøkning og endringer i kontraktsporteføljen. Energi produserte 11,3 TWh med fornybar vannkraft, noe som er over normalproduksjonen på 10 TWh.

Underliggende EBIT for Sapa bedret seg sammenliknet med 2015, drevet av selskapets strategi om å skape merverdi, bedre kostnadsposisjon for Extrusion Europe, og omstrukturingsarbeidet i Building Systems og Precision Tubing. Resultatene for Extrusion North America var stabile, til tross for driftsproblemer og en svekkelse av enkelte markeder.

Rapporterte resultater

For året 2016 som helhet utgjorde rapportert resultat før finansposter og skatt 7.011 millioner kroner, inkludert netto urealiserte gevinster på derivater og positive metalleffekter på tilsammen 553 millioner kroner. Rapportert resultat inkluderte også en kostnad på 192 millioner kroner knyttet til rivingen av anlegget i Kurri Kurri, nedskrivninger på 426 millioner kroner knyttet til det deleide planlagte aluminaraffineriet CAP og fabrikken i Hannover, en netto gevinst på 314 millioner kroner knyttet til salg av enkelte eiendeler i Grenland, i tillegg til en negativ justering knyttet til salget av valseverket Slim i fjerde kvartal 2015. Andre positive effekter på 223 millioner kroner reflekterer vederlaget knyttet til fullføring av utestående kontraktsfestede avtaler med Vale og en kostnad på 32 millioner kroner knyttet til revurdering av miljøforpliktelser i Tyskland. I tillegg inkluderte rapportert resultat en nettogevinst på 113 millioner kroner i Sapa (Hydros andel etter skatt), knyttet til urealiserte gevinster på derivater, rasjonaliseringskostnader og netto valutagevinster.

Året før utgjorde rapportert resultat før finansposter og skatt 8.258 millioner kroner, inkludert netto urealiserte gevinster på derivater og negative metalleffekter på til sammen 454 millioner kroner. Rapportert resultat omfattet også en kostnad på 285 millioner kroner knyttet til avviklingen av leiekontrakten for Vækerø Park, og netto tap på avhendelser på 365 millioner kroner, inkludert et tap på 434 millioner kroner knyttet til salget av valseverket Slim og en gevinst på totalt 69 millioner kroner knyttet til salg av andre eiendeler. I tillegg inkluderte rapportert resultat en netto kostnad på 331 millioner kroner i Sapa (Hydros andel etter skatt), knyttet til

1) Beløp som gjelder årlige forbedringer oppnådd innen utgangen av 2016 for 180 dollar-programmet i joint venture-selskapene er basert på en sammenlikning med kostnads- og inntektsnivået i 2011.

urealiserte tap på derivater, rasjonaliseringskostnader og netto valutatap, i tillegg til et vederlag på 37 millioner kroner knyttet til forsikringsoppgjør i Qatalum.

I 2016 var årets resultat 6.586 millioner kroner, inkludert en netto valutagevinst på 2.266 millioner kroner. Valutagevinsten i 2016 besto hovedsakelig av urealiserte valutagevinster knyttet til gjeld i US-dollar i Brasil, og innebygde derivater i kraftkontrakter med oppgjør i euro. Valutagevinsten inkluderte også gevinster på intern gjeld i euro.

Året før utgjorde resultat etter skatt 2.333 millioner kroner, inkludert et netto valutatap på 4.397 millioner kroner. Valutatapet i 2015 besto hovedsakelig av urealiserte valutatap knyttet til gjeld i US-dollar i Brasil, og innebygde derivater i kraftkontrakter med oppgjør i euro. Valutatapet omfattet også urealiserte tap på gjeld i US-dollar i Norge.

Skattekostnaden var 2.551 millioner kroner i 2016, sammenliknet med 1.092 millioner kroner i 2015. Skattesatsen på 28 prosent reflekterer at en relativt høy andel av resultat før skatt er gjenstand for norsk særskatt på kraftverk, som delvis ble utliknet av en redusert skattekostnad på om lag 600 millioner kroner knyttet til medhold fra skatteklagenemnda i en skattesak i april 2016.

Likviditet, finansiell posisjon og investeringer

Hydro styrer selskapets likviditet på konsernnivå. Dette er med på å sikre tilstrekkelige midler til å dekke konsernets operasjonelle behov.

I 2016 var kontantstrøm tilført fra driften 10,0 milliarder kroner. Dette var mer enn tilstrekkelig til å dekke netto investeringer, med unntak av netto resultat fra kjøp og salg av kortsiktige investeringer, som utgjorde 6,0 milliarder kroner, og utbetaling av utbytte på 2,4 milliarder kroner.

Hydros netto kontanter/(gjeld) endret seg fra 5,1 milliarder kroner ved utgangen av 2015 til 6,0 milliarder kroner ved utgangen av 2016. Forholdet mellom Hydros justerte netto kontanter/(gjeld) og egenkapital var 14 prosent, noe som er godt innenfor målet om en maksimal gjeldsgrad på 55 prosent. Forholdet mellom kapital generert fra drift og justert netto kontanter/(gjeld) var 95 prosent, som er godt over målet på minimum 40 prosent over tid.

Norsk Hydro ASA har en rullerende flervaluta kredittfasilitet på 1,7 milliarder US-dollar hos et syndikat av internasjonale banker. Denne utløper i november 2020. Denne fasiliteten var ubenyttet pr. 31. desember 2016. Fasiliteten vil fortsatt

hovedsakelig fungere som en reserveløsning ved uforutsette finansieringsbehov. Se note 33 til konsernregnskapet for mer informasjon.

Markedsutvikling og utsikter

Markedsutvikling for oppstrømsvirksomheten

Tremånedersprisen på LME lå på rundt 1.470 US-dollar per tonn i begynnelsen av året, og nådde et nivå på 1.653 US-dollar per tonn i andre kvartal, før den igjen falt til 1.569 US-dollar i september. Etter det økte prisene igjen. Mot slutten av året var prisene rundt 1.700 US-dollar per tonn. Gjennomsnittsprisen var rundt 1.550 US-dollar per tonn i første halvår 2016, og økte til et gjennomsnitt på om lag 1.670 US-dollar per tonn i andre halvår.

Premien på standard ingot lå på et historisk mer normalt nivå i begynnelsen i året, sammenliknet med det ekstraordinære nivået i 2014 og 2015, og fortsatte å gå ned i 2016. Den gjennomsnittlige premien på standard ingot i Nord-Amerika gikk ned til rundt 170 US-dollar per tonn, noe som er om lag 40 prosent lavere enn gjennomsnittet i 2015. Tilsvarende premie på standard ingot i Europa gikk ned til 130 US-dollar per tonn, som er 44 prosent lavere enn i 2015. Utviklingen i premier er påvirket av eksport av videreførdlede produkter fra Kina og større tilgjengelighet på metall fra lager, delvis grunnet redusert kontango i løpet av året, i tillegg til endringer i LMEs lagerregler, som påvirker metallstrømmen ut på markedet.

Det globale forbruket av primæraluminium økte med 5,4 prosent til 59,6 millioner tonn i 2016. Tilsvarende produksjon økte med rundt 3,2 prosent, noe som førte til et underskudd på rundt 0,7 millioner tonn. I 2017 er det ventet at den globale etterspørselen etter primæraluminium vil øke med tre til fem prosent, mens tilbudet ventes å øke med om lag fire til seks prosent, noe som fortsatt vil gi et stort sett balansert marked i 2017.

Etterspørselen etter primæraluminium utenfor Kina økte med rundt 3,2 prosent, mens tilsvarende produksjon økte med 2,4 prosent. Generelt var etterspørselen utenfor Kina nærmere 1,2 millioner tonn høyere enn produksjonen i 2016. Etterspørselen etter primæraluminium utenfor Kina er ventet å øke med om lag to til fire prosent i 2017. Tilsvarende produksjon ventes å øke med to til tre prosent, noe som vil føre til et underskudd i verden utenom Kina også i 2017.

Etterspørselen etter primærmetall i Kina økte med rundt 7,4 prosent til 31,5 millioner tonn i 2016. Tilsvarende produksjon økte med rundt 3,8 prosent, noe som førte til et overskudd på rundt 0,5 millioner tonn for året. Veksten i kinesisk produksjon av primæraluminium ventes å øke med

om lag sju til ni prosent i 2017, påvirket av kunngjorte oppstarter og ny kapasitet i oppstartsfase i løpet av 2016 og inn i 2017. Kinesiske myndigheter har ved flere anledninger uttrykt bekymring i forbindelse med økt produksjonskapasitet, og har i senere tid kunngjort planer om nedstengning av noe produksjonskapasitet gjennom vintermånedene på grunn av forurensning. Dette kan dempe overskuddskapasiteten i tiden framover.

LME-lagrene ble redusert gjennom året, fra 2,9 millioner tonn ved utgangen av 2015 til 2,2 millioner tonn ved utgangen av 2016. Mesteparten av metallet på lager eies fortsatt av finansielle investorer. Det er også anslått at samlet lager, inkludert ikke rapporterte lager, gikk ned med om lag 0,7 millioner tonn i løpet av 2016, og utgjorde rundt 12,3 millioner tonn ved utgangen av 2016.

Etterspørselen etter støpelegeringer og valseblokker i Europa har vært solid også i løpet av 2016, og økte sammenliknet med året før. Etterspørselen etter aluminiumtråd var svakere enn ventet i det europeiske markedet. Forbruket av pressbolt var noe høyere i 2016 enn året før. Forbruket av pressbolt har vært høyt i USA også i 2016, og etterspørselen etter støpelegeringer økte også sammenliknet med 2015. I Asia (utenom Kina) var det fortsatt moderat vekst i markedet for pressbolt og støpelegeringer.

Platts spotpris på alumina var 199 US-dollar i begynnelsen av året, og svingte fra 197 til 351 US-dollar per tonn i løpet av 2016. Ved utgangen av året var prisen 349 US-dollar. Prisen har ligget på 254 US-dollar per tonn i gjennomsnitt for året, noe som er en nedgang på 16 prosent sammenliknet med 2016. Gjennomsnittsprisen som prosentandel av LME varierte, og var 15,7 prosent i gjennomsnitt for året, sammenliknet med 17,8 prosent i 2015. Spotprisen var 20,6 prosent av LME ved utgangen av 2016.

Kinesisk import av alumina utgjorde 3,0 millioner tonn i 2016, en nedgang på 35 prosent sammenliknet med 2015. Importen av bauksitt inn til Kina gikk ned til 52,0 millioner tonn, noe som er 7 prosent lavere enn i 2015. Nedgangen var drevet av betydelig lavere import fra Malaysia, som gikk ned fra 24,2 millioner tonn i 2015 til 7,7 millioner tonn i 2016. Dette skyldtes en stans (moratorium) i utvinningen av bauksitt som ble beordret i januar og varte hele året. Kinesisk import fra Guinea steg kraftig fra 0,3 millioner tonn i 2015 til 11,9 millioner tonn i 2016, da en ny gruve ble satt i produksjon. Australia var den største eksportøren til Kina med 21,2 millioner tonn, noe som er en økning på ni prosent sammenliknet med 2015.

Markedsutvikling for nedstrømsvirksomheten

Det europeiske markedet for valsedede produkter økte med 2,7 prosent i 2016. Bilsegmentet var fortsatt den dominerende

drivkraften i markedet, som følge av økt utskiftning av stål til fordel for aluminium og økning i europeisk bilproduksjon med rundt 3,5 prosent i 2016.

Etterspørselen etter ekstruderte produkter i Nord-Amerika økte med 2,1 prosent i forhold til 2015, mens det europeiske markedet for ekstruderte produkter økte med 1,5 prosent i forhold til 2015. Økningen var hovedsakelig drevet av større etterspørsel i bil- og transportindustrien, og noe bedre markedsforhold i bygg- og anleggssektoren.

Markedsutvikling for energivirksomheten

Den nordiske kraftprisen økte i 2016, sammenliknet med året før. Utviklingen ble påvirket av en noe tørrere vår og høst enn normalt og medførte en forverring av hydrologisk balanse i den nordiske regionen. Fra november bedret den hydrologiske balansen seg igjen, og spotsprisen gikk ned. Det nordiske forbruket økte med 9,1 TWh til 386,6 TWh i 2016, mens samlet kraftproduksjon gikk ned med 1,5 TWh til 391,9 TWh.

Den økonomiske nedgangen i Brasil har hatt negativ innvirkning på etterspørselen etter kraft i hele landet, for andre år på rad. Dette har sammen med andre hydrologiske faktorer ført til et balansert kraftmarked i løpet av året.

Risiko

Viktigste risikofaktorer

Hydro har utarbeidet og implementert en styringsmodell for forretningsrisiko som er godkjent av selskapets styre. I samsvar med denne modellen jobber Hydro kontinuerlig med å kartlegge, analysere, håndtere og kontrollere risikofaktorer som er relevante for selskapets virksomhet. Risikostyring er en integrert del av Hydros forretningsvirksomhet, og hvert forretningsområde har ansvar for håndtering av risiko som oppstår på eget område. Hydros konsernstab etablerer og utarbeider policyer og prosedyrer for å håndtere risiko, og koordinerer en samlet, halvårlig risikovurdering for hele virksomheten. Betydelige risikofaktorer følges opp løpende som en del av våre interne oppfølgingsmøter.

Risikostyringen i Hydro bygger på prinsippet om at vurdering og demping av risiko er en integrert del av all forretningsvirksomhet. En viktig strategi for å redusere risikoen knyttet til svake økonomiske forhold og ugunstig markedsutvikling er en kontinuerlig forbedring av vår konkurranse- og kostnadsposisjon, i tillegg til å opprettholde en solid finansiell stilling og god kredittvurdering. Hydros integrerte verdikjede spiller en nøkkelrolle når det gjelder å

dempe risiko, ettersom det typisk er høyere svingninger i inntjeningen oppstrøms, mens virksomheten nedstrøms og Energi genererer mer stabil inntjening over tid.

Nedenfor følger en beskrivelse av noen av de viktigste risikofaktorene som av og til kan påvirke vår forretningsvirksomhet, finansielle forhold og driftsresultater, og som i siste instans kan påvirke selskapets aksjekurs. Noen av de risikofaktorene som er nevnt kan ha positiv innvirkning, eller representere en forretningsmulighet, men i beskrivelsen under er det lagt vekt på de negative konsekvensene. Det er også tatt med eksempler for å gi ytterligere informasjon om risikofaktorer som gjelder spesielt for Hydro, der det anses som relevant. Eksempelene er ikke ment å være uttømmende. Det kan også være andre risikofaktorer som ikke er kjent for Hydro på det tidspunktet denne rapporten utgis, og risikofaktorer som anses som uvesentlige, men som senere kan bli vesentlige. All informasjon i denne rapporten bør vurderes nøye av investorer, og spesielt risikofaktorene som er beskrevet i dette avsnittet.

Endringer i juridiske rammebetingelser, eller det politiske miljøet Hydro driver virksomhet i, kan ha vesentlig negativ innvirkning på selskapets driftsresultater og finansielle stilling.

Hydro er gjenstand for en lang rekke lover og regler i de juridiksjonene som virksomheten opererer i. Disse lovene og reglene setter strenge standarder og krav, og kan medføre potensielle økonomiske forpliktelser, blant annet knyttet til ulykker og skader, bygging og drift av våre fabrikker og anlegg, betaling av skatt, forurensende utslipp til luft og vann, lagring, behandling og utslipp av spillvann, bruk og håndtering av farlige eller giftige materialer, metoder for fjerning av avfall, og opprydding i miljøforurensing. Endringer i juridiske rammebetingelser, eller i måten disse rammebetingelsene tolkes eller utøves på, kan ha vesentlig negativ økonomisk innvirkning på selskapet.

Hydros virksomhet omfatter utvinning og raffinering av bauxitt og bruk av vannressurser til generering av kraft. Slike aktiviteter har i økende grad blitt gjenstand for lokale og regionale skatteregimer som er frittstående og kommer i tillegg til nasjonale skatteordninger som selskapsskatt. Det er en risiko for at det i fremtiden kan innføres nye skatter, eller at dagens skattenivå økes.

I Brasil er skattesystemet komplisert og ustabil, med en rekke direkte og indirekte skatter og avgifter som ilegges på føderalt, statlig og kommunalt nivå. I løpet av de siste årene har den statlige økonomien i Brasil blitt svekket, noe som har ført til et økende press på å øke skatteinntektene.

ICMS er en merverdiavgift som ilegges av brasilianske stater på salg av varer og på tjenester som transport og kommunikasjon. ICMS varierer fra 7 til 25 prosent på bruttoverdien av slike varer og tjenester, inkludert ICMS. Hydros viktigste virksomhet i Brasil ligger i staten Pará, som tidligere har gitt utsettelse på betaling av ICMS-avgift på enkelte varer og tjenester. Videre har Brasil et generelt fritak for ICMS på eksport. I 2015 inngikk Hydro en avtale med staten Pará, som gir fornyet utsettelse av ICMS for Hydro Paragominas, Hydro Alunorte og Albras i en 15-årsperiode. I henhold til denne avtalen vil den utsatte ICMS-avgiften ikke ilegges varer som er beregnet for eksport. Avtalen er gjenstand for flere vilkår som Hydro må oppfylle på løpende basis. En avvikling av ICMS-utsettelsen vil ha negativ effekt på Hydros driftsresultater i den brasilianske virksomheten.

Dersom kravene fra det brasilianske gruvedepartementet vedrørende letetillatelse og gruvekonsesjoner ikke overholdes, kan dette føre til tap av lisens. Tredjeparter (inkludert, men ikke begrenset til urbefolkningen), kan reise tvil om eierskap til mineralkonsesjoner eller retten til å drive gruvevirksomhet eller leteaktiviteter.

Miljøkravene har blitt stadig strengere i flere jurisdiksjoner de siste årene grunnet høyere ambisjoner når det gjelder nasjonale og internasjonale miljømål. I gruveindustrien har flere hendelser den siste tiden (f.eks. Samarco¹⁾) ført til økt oppmerksomhet blant publikum og press på myndighetene og politikerne om å innføre flere restriksjoner. I denne sammenheng kan Hydro og våre samarbeidsselskaper risikere strengere miljøkrav, noe som vil kreve ytterligere ressurser for å drive virksomheten, unngå restriksjoner og forsinkelser når det gjelder å skaffe nye lisenser i fremtiden.

Qatalum, et felleskontrollert selskap som Hydro eier 50/50 sammen med Qatar Petroleum, ble etablert i 2007, og startet produksjon i desember 2009. Qatalum var fra begynnelsen bevilget et tiårig skattefritak som utløper i 2020. I henhold til avtalen er det den generelle skattesatsen som skal gjelde etter 2020. I 2010 ble det iverksatt en skattereform, der det ble innført en generell inntektsskatt for selskaper på 10 prosent. En annen skattesats kan gjelde for enheter med virksomhet i olje og gass, eller dersom aktivitetene utføres i samsvar med en avtale med myndighetene eller enheter som eies av myndighetene, med mindre avtalen angir en egen skattesats. Det er Hydros oppfatning at den generelle inntektsskatten, for tiden på 10 prosent, vil gjelde for Qatalum etter at skattefritaket er utløpt.

Hydro er, både direkte og indirekte, eksponert for en stadig mer krevende lovgivning knyttet til reduksjon av klimagassutslipp. Hydro har betydelig smelteverksvirksomhet

1) Kollapsen av Samarco-demningen i Brasil 5. desember 2015.

i Europa og andre regioner, i tillegg til alumineraffinering i Brasil. Aluminiumproduksjon er en energjintensiv prosess som potensielt fører til betydelige miljøutslipp, spesielt utslipp til luft, inkludert CO₂. Et økende antall land har innført, eller vil trolig i nær framtid innføre, lovgivning med mål om å redusere klimagassutslippene. På grunn av den nye klimaavtalen som ble inngått på klimakonferansen i Paris i desember 2015, er det en generell oppfatning at det politiske rammeverket for regulering av klimagassutslipp vil strammes til, og at det vil legges større vekt på teknologiske forbedringer som kan føre til lavere utslipp. Et nytt EU/ETS-direktiv blir nå vurdert i EU. Dette kan påvirke prisnivået på CO₂, nivået på vederlagsfrie kvoter for direkte utslipp og kompensasjonsregimet for indirekte CO₂-kostnader.

Hydro har vært en aktiv deltaker i utviklingen av internasjonale rammeverk for klimaendringer og klimagassutslipp, og støtter etablering av like konkurransevilkår for global aluminiumproduksjon. Vi driver betydelige FoU-aktiviteter som tar sikte på å redusere energiforbruk og forbedre effektiviteten i elektrolysen, inkludert anodeforbruk, som er hovedkilden til CO₂-utslipp fra vår smelteverksvirksomhet.

Hydro fører systematisk dialog med lokale, statlige og føderale myndigheter, bransjeorganisasjoner, frivillige organisasjoner og lokalsamfunn om utfordringer knyttet til lovgivningen for virksomheten. Dialogen dreier seg om Hydros bidrag til en bærekraftig verdikjede for aluminium, og understreker behovet for konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser for Hydros virksomhet.

Dette arbeidet kan mislykkes, eller vise seg å være utilstrekkelig for å redusere risikoen vi står overfor når det gjelder endringer i juridiske rammebetingelser eller det politiske miljøet vi opererer i.

Hydro er eksponert for risiko knyttet til en ugunstig makroøkonomisk utvikling, inkludert risiko for lange perioder med lave priser på aluminium og alumina og overskuddstilbud i det globale aluminiummarkedet.

Aluminiumindustrien er prosyklisk, og etterspørselen etter produkter er tett knyttet til økonomisk utvikling. Dette fører til betydelige svingninger i markedsprisene på aluminiumprodukter i perioder med makroøkonomisk usikkerhet eller nedgang. Den makroøkonomiske utviklingen driver også endringer i valutakurser, som har betydelig innvirkning på Hydros kostnads- og konkurranseposisjon.

Et globalt overskudd av aluminium i markedet, i tillegg til et høyt globalt lagernivå, har hatt en dempende effekt på LME-prisene de siste årene. Etter en forbedring i 2014, ble markedsforholdene igjen svakere i løpet av 2015 og inn i

2016, påvirket av et overskudd i Kina som ga økt eksport av primærmetall i form av videreforedlede produkter (se også risiko under knyttet til konkurranse fra Kina). Denne utviklingen har sammen med økt tilgang på metall fra lager og et generelt nedadgående skift i bransjens kostnadskurve, ført til en nedgang i "all-in"-metallprisene. Til tross for bedre markedsforhold sent i 2016 og inn i 2017, er det fortsatt usikkerhet i verdensøkonomien, noe som potensielt påvirker etterspørselen i viktige nedstrømsmarkeder. Det er regionale forskjeller, der spesielt Europa opplever moderat vekst.

Aluminiumprodukter omsettes globalt. Utviklingen i globale handelsstrømmer, rammebetingelser for handel, tariffier og anti-dumping-lovgivning er derfor viktig. De globale rammebetingelsene for handel og proteksjonisme har kommet høyere opp på dagsorden, blant annet etter Brexit og presidentvalget i USA, i tillegg til diskusjon omkring Kinas status som markedsøkonomi (MES) i henhold til avtalen med Verdens handelsorganisasjon (WTO).

Mesteparten av Hydros oppstrømskapasitet ligger i land med typiske råvarevalutaer, som Norge, Brasil, Canada og Australia, der høye råvarepriser gjenspeiles i sterke valutakurser. Det er en relativt sterk historisk korrelasjon som støtter opp om dette, selv om det er svingninger omkring trenden. I 2015 ble våre viktigste kostnadsvalutaer vesentlig svekket, noe som hadde betydelig positiv innvirkning på kostnadsnivået og konkurranseposisjonen vår. Disse valutaene har imidlertid vært ustabile i perioder. Hvis våre viktigste kostnadsvalutaer styrker seg i tiden framover, vil dette øke våre driftskostnader, noe som kan svekke vår globale konkurranseposisjon i forhold til produksjon i andre regioner.

Hydros viktigste strategi for å redusere risikoen knyttet til svake økonomiske forhold og en ugunstig markedsutvikling er en kontinuerlig forbedring av virksomheten gjennom mer effektiv drift, kostnadsreduksjoner og forbedring av de kommersielle strategiene. Dette gjør at vi delvis kan veie opp for effekten av lave markedspriser og økninger i materialkostnadene. For å sikre god likviditet vil vi konsentrere oss om å opprettholde en sterk balanse, kapitaldisiplin og fortsatt fokus på arbeidskapitalen. Det kan imidlertid hende at de kostnadsreduksjonene og forbedringene vi tar sikte på ikke er tilstrekkelige til at Hydro kan oppnå tilfredsstillende lønnsomhet i lengre perioder med lave aluminiumpriser, betydelig styrking av våre lokale valutaer, relativt høye råvarekostnader eller svak etterspørsel i markedet.

Vår virksomhet er eksponert for konkurranse fra Kina, som kan ha betydelig negativ innvirkning på prisene i markedet og etterspørselen etter våre produkter.

Kina er verdens største forbruker og produsent av aluminium, med mer enn halvparten av den globale produksjonskapasiteten. Som et resultat av dette har endringer og utvikling i tilbud og etterspørsel etter aluminium i Kina betydelig innvirkning på de grunnleggende, globale markedsforskningene.

Kinesiske aluminaraffinerier, og følgelig også aluminiumverk, avhenger av import av bauxitt. Bauxitten har tradisjonelt kommet fra Stillehavs-regionen, med Malaysia som en betydelig leverandør i 2015. Tidlig i 2016 innførte Malaysia en stans (moratorium) i utvinningen av bauxitt, noe som ga en betydelig innskrenkning i eksporten. I løpet av 2016 har det kommet stadig større bauxittvolumer fra Guinea for dekning av kinesisk etterspørsel. Samtidig som økte eksportvolumer fra Guinea har redusert risikoen for knapphet på bauxitt i Kina, har dette også økt transportdistansen og de relative kostnadene sammenliknet med kilder i Stillehavet.

I de senere årene har Kina hatt en politikk om å fremme et balansert internt marked for primæraluminium, blant annet med incentiver for å motvirke eksport av primærmetall, samtidig som de har oppmuntret til innenlandsk produksjon av mer arbeidsintensive, bearbejdede og ferdigproduserte aluminiumprodukter. I løpet av 2015 og 2016 førte overkapasitet i Kina til fortsatt økning i eksport av primæraluminium i form av videreforedlede produkter. Dette påvirket all-in metallprisene utenfor Kina, som falt betydelig. Eksporten fra Kina har variert betydelig, blant annet drevet av arbitrasjemuligheter mellom kinesiske og internasjonale metallpriser i enkelte perioder. Trenden viser imidlertid at eksporten har økt de siste årene, men at den har ligget på 10-12% av kinesisk produksjon av videreforedlede produkter. Selv om sentrale kinesiske myndigheter har uttrykt bekymring for overskuddet i markedet, og perioden 2015-2016 har vist at kinesiske aktører har vilje og evne til å redusere produksjon som går med tap, kan tiltakene motarbeides av lokale myndigheter, ikke bli implementert, eller vise seg å være utilstrekkelige. En økning i overskuddstilbudet av primærmetall i Kina kan føre til høyere eksport av valsede og ekstruderte nedstrømsprodukter, noe som kan påvirke etterspørselen etter Hydros metallprodukter.

Forbedringsprogrammene våre er viktige tiltak for å opprettholde og forbedre den relative posisjonen på bransjens kostnadskurve. Vi bidrar også til dette ved å satse på produkter med merverdi og gjennom eksponering i ulike deler av verdikjeden og ulike produktsegmenter. Det kan imidlertid hende at de kostnadsreduksjonene og forbedringene vi tar sikte på ikke er tilstrekkelige til at Hydro

kan oppnå tilfredsstillende lønnsomhet gjennom lengre perioder med lave aluminiumpriser, sterkere lokale valutaer, relativt høye råvarekostnader eller svak etterspørsel i markedet, eller en lengre periode med betydelig økning i eksport av aluminiumprodukter fra Kina.

Hydro kan mislykkes i å realisere tilstrekkelig verdi ved gjennomføring og implementering av større prosjekter eller oppkjøp.

Hydro gjør betydelige investeringer og oppkjøp som en del av sin forretningsutvikling, og kan mislykkes med å realisere de forventede fordelene ved slike transaksjoner og prosjekter. Større prosjekter og oppkjøp er gjenstand for betydelig risiko og usikkerhet ved vurdering av investeringer, prosjektgjennomføring og påfølgende drift. Oppkjøp kan også medføre betydelig uidentifisert risiko og forpliktelser som kan ha vesentlig negativ innvirkning på vår lønnsomhet og finansielle stilling.

Det å ligge i forkant på teknologisk utvikling er viktig for at Hydro skal opprettholde sin konkurransevne. Hydro har besluttet å bygge teknologipiloten på Karmøy for å operasjonalisere " neste generasjon " celle- og smelteverksteknologi, som er utviklet sammen med viktige leverandører. Vi kan mislykkes i å gjennomføre prosjektet i tide og innenfor budsjett. Vi kan også mislykkes med å oppnå de forbedringer og fordeler som er forventet i den eksisterende smelteverksporføljen som følge av den nye teknologien.

I 2014 besluttet Hydro å bygge et resirkuleringsanlegg for drikkebokser (UBC-linjen) ved Rheinwerk i Tyskland. UBC-linjen vil utvide Hydros resirkuleringskapabilitet og gi bedre tilgang på materialer for Valsede Produkter. Prosjektet har hatt forsinkelser i oppstartsfasen, og har ennå ikke nådd full kapasitet. Noen flere modifiseringer og investeringer er ventet i 2017 for å kunne trappe opp produksjonen til nominell kapasitet.

Hydro har gjort store investeringer i framvoksende markeder og markeder i en overgangsfase, og framtidige investeringer kan skje eller være mer sannsynlige i denne typen markeder. Investeringer i slike markeder er krevende hva angår kapasitet i organisasjonen, kulturell forståelse, arbeidsinnsats, kunnskap og erfaring, og Hydro kan mislykkes i å utvide sin virksomhet i disse markedene.

Ved utgangen av 2016 var om lag halvparten av Hydros smelteverkskapasitet eid gjennom eierinteresser i felleskontrollerte og deleide datterselskaper, mens Hydros ekstruderingsvirksomhet eies gjennom det 50/50-eide felleskontrollerte selskapet Sapa. Investeringer som minoritetseier i deleide selskaper reduserer Hydros evne til å styre og kontrollere denne delen av porteføljen. Investeringer

i deleide selskaper, inkludert de selskapene Hydro er majoritetseier i, medfører også en risiko for avvikende interesser hos forretningspartnerne, noe som kan hemme Hydros evne til å realisere sine mål, tilbakeføring av midler fra slike enheter eller full etterlevelse av Hydros standarder.

For å dempe risikoen forbundet med gjennomføring og implementering av større prosjekter, er alle investeringsprosjekter i Hydro, inkludert fusjoner og oppkjøp, gjenstand for en formell og omfattende intern vurderingsprosess før det inngås noen forpliktelser. Hydro jobber kontinuerlig for å forbedre våre prosesser for prosjektevaluering og -gjennomføring. Dette omfatter bedre risikovurdering og metoder, og klargjøring av minimumskrav til avkastning for ulike deler av verdikjeden. Disse tiltakene kan imidlertid vise seg å være utilstrekkelige for å redusere den risikoen vi står overfor ved gjennomføring og implementering av større prosjekter eller sammenslåinger.

Hydro kan bli negativt påvirket av avbrudd eller større hendelser i vår virksomhet, og kan mangle tilstrekkelig forsikring til å dekke alle risikofaktorer som er knyttet til virksomheten.

Hydros virksomhet er utsatt for en rekke risikofaktorer som kan føre til produksjonsforstyrrelser, skade på eiendom og produksjonsanlegg, personskade og dødsfall, forurensing av det ytre miljø, økonomiske tap og eventuelt rettslig erstatningsansvar. Noen av våre virksomheter ligger i umiddelbar nærhet til tett befolkede områder. Større ulykker kan føre til omfattende krav og bøter eller gi betydelig negativ innvirkning på Hydros omdømme. Maskinhavari, strømbrudd og andre hendelser som fører til produksjonsforstyrrelser ved våre anlegg kan ha betydelig negativ effekt på økonomiske resultater og kontantstrøm.

I 2013 førte strømbrudd ved aluminaraffineriet Alunorte til omfattende produksjonsstans, noe som hadde negativ innvirkning på driftsresultatet for året. I 2016 forårsaket et strømbrudd ved smelteverket i Årdal et delvis produksjonstap, noe skade på utstyr og en midlertidig økning i verkets kostnadsposisjon.

Det er også stor usikkerhet knyttet til den potensielle fysiske effekten klimaendringer kan ha på våre anlegg og aktiviteter, i tillegg til at de kan forårsake forstyrrelser i driften. Effekten av klimaendringer kan omfatte endringer i nedbørsmønster, flom, knapphet på vann og andre naturressurser, endret vannstand, endrede forløp og intensitet på stormer og endret temperaturnivå.

For å redusere risikoen for forstyrrelser i driften og potensielle konsekvenser, gjennomfører vi jevnlig risikovurderinger og omfattende beredskapsøvelser for sentrale ledere og medarbeidere. Risikovurderingens omfang har økt over tid.

Vi har også jobbet med å styrke vår evne til å forebygge og håndtere strømbrudd, blant annet ved å automatisere understasjoner og kraftanlegg og sikre bedre reservefunksjoner. Selv om Hydro har forsikringer som skal beskytte mot risiko i det omfang som anses hensiktsmessig og i samsvar med markedspraksis, kan det være at forsikringene ikke dekker all potensiell risiko som er forbundet med Hydros virksomhet. Disse tiltakene kan være utilstrekkelige for å dempe risikoen forbundet med driftsstans eller større hendelser.

Hydro kan bli negativt påvirket av etterforskning, rettsprosesser og vesentlige hendelser knyttet til samfunnsansvar eller manglende etterlevelse av interne eller eksterne regler.

Hydro kan bli negativt påvirket av strafferettslige etterforskning eller sivile rettsprosesser knyttet til, men ikke begrenset til produktansvar, helse, miljø og sikkerhet, påstått konkurransehindrende eller korrumpert forretningspraksis, eller kommersielle tvister.

Brudd på gjeldende lovgivning kan føre til betydelige bøter, kostnader til korrigerende tiltak, og, i sjeldne tilfeller, opphold i eller nedstenging av virksomhet og stor negativ innvirkning på selskapets omdømme. I tillegg er Hydro eksponert for manglende faktisk eller oppfattet evne til å opptre på en samfunnsansvarlig måte utover lovmessige krav, slik det defineres av frivillige organisasjoner eller andre viktige interessegrupper. En slik svikt kan føre til betydelig negativ publisitet og potensiell skade på Hydros omdømme. Reaksjoner fra interessegrupper og lokalsamfunn som Hydro har virksomhet i kan også forstyrre eller avbryte driften av virksomheten.

Hydro har omfattende virksomhet i Barcarena i Brasil, inkludert aluminaraffineriet Alunorte og smelteverket Albras. De lokale sosiale forholdene er utfordrende, med høy arbeidsledighet og fattigdom. Sosiale uroligheter i Barcarena kan føre til ustabil drift og svakere resultater i berørte virksomheter. For å forbedre de sosiale forholdene i Barcarena jobber Hydro med flere prosjekter som skal ha positiv innvirkning på samfunnsutviklingen i området.

Sapa Profiles Inc. (SPI), et datterselskap av Sapa AS (50 prosent eid av Hydro) basert i Portland, Oregon, er under etterforskning av United States Department of Justice (DOJ) Civil og Criminal Divisions knyttet til visse aluminiumsprofiler som SPI produserte i perioden 1996-2015, herunder profiler som ble levert til en underleverandør av NASA. SPI samarbeider fullt ut i denne etterforskningen. Etterforskningene pågår, og det er knyttet usikkerhet til utfallet av etterforskningen og de identifiserte kvalitetsproblemene, herunder økonomiske konsekvenser for Sapa. SPI har også blitt midlertidig suspendert som

leverandør til offentlige myndigheter i USA. Basert på den informasjon Hydro har tilgjengelig, forventes det ikke at relaterte forpliktelser vil ha vesentlig negativ effekt på Hydros resultat, likviditet eller balanse.

Hydros grunnleggende dokument "Vårt etiske ansvar - regler for arbeidsetikk" (Code of Conduct) er godkjent av styret og krever etterlevelse av lover og forskrifter i tillegg til interne styrende dokumenter. Dokumentet er systematisk implementert i virksomheten og blir fulgt opp gjennom vårt etterlevelsessystem (compliance system). Etterlevelsessystemet er basert på fire pillarer: forebygging, identifisering, rapportering og respons. I tillegg til finansiell etterlevelse er HMS, korrupsjonsbekjempelse og konkurranselovgivning prioriterte områder. Hydros prosedyre for risikohåndtering av integritet overfor forretningsforbindelser omfatter leverandører, kunder, strategiske partnere og mellommenn/ agenter og stiller krav til grundig gjennomgang (integrity due diligence) av disse. Basert på lange tradisjoner fører Hydro en aktiv dialog med grupper som berøres av vår virksomhet. Dette gjelder fagforeninger, samarbeidsutvalg, kunder, leverandører, forretningspartnere, lokale myndigheter og frivillige organisasjoner. De ovennevnte kontrollmekanismene og initiativene kan imidlertid være utilstrekkelige for å dempe denne risikoen.

Hydro kan mislykkes i å oppnå eller opprettholde de operasjonelle målene som er nødvendige for å sikre vår konkurranseevne.

Hydro opererer i et svært konkurranseutsatt marked, der det er nødvendig med effektiv drift i alle deler av verdikjeden for å kunne oppnå og opprettholde en konkurransedyktig posisjon. Dette omfatter alle faser i forretningsprosessen, fra anskaffelser av råvarer til fysisk drift av alle anlegg og kommersiell optimalisering av produktporteføljen. Manglende evne til å bygge eller opprettholde en prestasjonskultur i organisasjonen vil redusere konkurranseevnen og gjøre det vanskelig å nå våre langsiktige økonomiske mål.

Driftsresultatene kan også hemmes av andre faktorer, som manglende evne til å finne nødvendige tekniske løsninger, endringer eller variasjoner i geologiske forhold, miljørisiko, værforhold, klimaendringer eller andre naturfenomener, feil på gruve- og prosessutstyr og uventede vedlikeholdsproblemer og driftsforstyrrelser. Det å drive fram forbedringer og resultater avhenger av tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i arbeidsstyrken. Betydelige deler av den brasilianske virksomheten ligger i fjerntliggende områder, hvor det har vært vanskelig å finne og beholde den kompetansen som er nødvendig for å nå våre mål for disse aktivitetene. I tillegg er Hydros bauksittreserver i Brasil, og

den antatte bauksittmengden Hydro forventer det er lønnsomt å utvinne og bearbeide, gjenstand for betydelig usikkerhet.

Driften av Hydros produksjonsanlegg har blitt gradvis bedre de siste årene med implementering av konkrete forbedringsprogrammer. Utrettelig arbeid med kontinuerlig forbedring er nødvendig for at Hydro skal opprettholde og forbedre porteføljens konkurranseevne ytterligere. Dette er reflektert i de betydelige forbedringene vi har som mål å gjennomføre innen utgangen av 2019.

Vår virksomhet, og spesielt smelteverkene, er avhengig av store mengder energi. Det å sikre ny og konkurransedyktig tilgang på energi for våre aktiviteter er et viktig operasjonelt mål, og virksomheten kan i vesentlig grad bli negativt påvirket av manglende evne til å erstatte langsiktig energiforsyning til konkurransedyktige priser når kontraktene utløper, eller ved opphør av vår egen elektrisitetsproduksjon, i den grad konsesjonene går tilbake til staten. Hydro har i løpet av de senere årene sikret flere langsiktige kraftkontrakter i Norge. I 2016 ble det gjennomført en viktig lovendring i Norge som tillater privat eierskap til vannkraftressurser gjennom ansvarlige selskaper, ofte omtalt som ANS/DAModellen, noe som gjør at Hydro kan fortsette arbeidet med å omstrukturere sine eiendeler og beskytte verdiene i den norske kraftvirksomheten.

En hjørnestein i vårt arbeid for å nå operasjonelle mål og sikre konkurranseevnen i virksomheten, er bruken av standardiserte forretningsystemer for å strukturere og formalisere et kontinuerlig forbedringsarbeid. Forbedringsarbeidet støttes også av benchmarking for å identifisere og implementere beste praksis på tvers av forretningsområdene. Vi har også en rekke tiltak for å identifisere og sikre konkurransedyktig energiforsyning til våre aktiviteter, og er aktivt involvert i arbeidet for å fremme en bærekraftig energipolitikk i de regionene vi har virksomhet i. Vi kan imidlertid mislykkes med å oppnå eller opprettholde de operasjonelle målene som er nødvendige for å sikre vår konkurranseevne. Vi kan også mislykkes med å identifisere og sikre tilstrekkelig konkurransedyktig energiforsyning til vår virksomhet.

Hydro er eksponert for trusselen om cyberangrep, som kan skape forstyrrelser i forretningsvirksomheten og føre til skade på omdømme og andre negative konsekvenser.

Hydros IS/IT-infrastruktur er et kritisk element i alle deler av vår virksomhet, fra systemer for prosesskontroll ved produksjonsanleggene våre, til sentrale databaser og systemer for ekstern finansiell rapportering. Cyberkriminalitet øker over hele verden, og Hydro er eksponert for trusler mot

integritet, tilgjengelighet og konfidensialitet i våre systemer. Trusler kan være forsøk på å få tilgang til informasjon, datavirus, tjenestenekt og andre brudd på elektronisk sikkerhet.

Hydro har lansert flere tiltak for å øke motstandsdyktigheten mot angrep i våre IS/IT-systemer ved å forbedre infrastrukturen og bevisstgjøre våre ansatte for å utvikle og forbedre arbeidsprosesser og -rutiner. Disse tiltakene kan imidlertid være utilstrekkelige når det gjelder å levere forventede resultater eller forhindre cyberangrep eller sikkerhetsbrudd som manipulerer eller gjør urettmessig bruk av våre systemer og nettverk.

Hydros finansielle stilling og viktigste økonomiske eksponeringer

Finansiell stilling

Vår viktigste strategi for å redusere risiko knyttet til svingninger i kontantstrøm er å opprettholde en sterk balanse. Vi har mål knyttet til økonomiske nøkkeltall gjennom forretningscyklusen som reflekterer en solid finansiell posisjon og god kreditverdighet. Dette gjelder forholdet Justert netto kontanter (gjeld) delt på egenkapital på under 0,55 og forholdet Kapital generert fra drift delt på justert netto kontanter (gjeld) over et nivå på 0,40. I tillegg sørger vi for tett oppfølging av likviditetsreserver og avdragsprofilen på lån for å sikre vår finansielle posisjon.

Hydros likviditetsposisjon vurderes som solid ved utgangen av 2016. I tillegg har vi en ubenyttet kredittfasilitet på 1,7 milliarder kroner som utløper i 2020. Hydro fokuserer fortsatt på kontantstrøm og kredittrisiko gjennom hele organisasjonen. Vi jobber proaktivt mot kunder for å redusere kredittrisiko, og følger med på de finansielle resultatene til våre viktigste leverandører for å redusere risiko for manglende oppfyllelse av forpliktelser knyttet til drift eller viktige prosjekter.

Priser og valuta

Hydros driftsresultater påvirkes hovedsakelig av prisutviklingen på våre viktigste produkter, aluminium, alumina, bauxitt og kraft, og på råvarer, som brenselolje, petroleumskoks og kull. I tillegg har Hydro en betydelig andel av sin kapasitet for primærmetall i Norge, og selskapets regnskaps- og rapporteringsvaluta er norske kroner. Priser på primæraluminium, alumina og enkelte produktpremier, så vel som en større andel av råvarene som brukes til produksjon av aluminium er oppgitt i US-dollar. Om lag halvparten av Hydros anvendte kapital ligger i Brasil. Mye av Hydros nedstrømsvirksomhet ligger i Europa, og en stor andel av produksjonen selges i euro, mens eksportsalg til andre regioner typisk oppgis i US-dollar. Som et resultat av disse

eksponeringene er den relative verdien på norske kroner, US-dollar, brasilianske real og euro av stor betydning for Hydros driftsresultater.

Svingninger i råvareprisene og valutafluktasjoner har generelt økt betydelig i senere år, og kan ha betydelig direkte innvirkning på våre driftskostnader, og kan også ha en betydelig effekt på våre rapporterte driftsresultater på grunn av realiserte og urealiserte gevinster og tap på derivater. Underliggende resultater for handels- og sikringsvirksomheten vår er også gjenstand for betydelige variasjoner i perioder med store svingninger i spot- og terminpriser på aluminium.

Vår hovedstrategi for håndtering av risiko i oppstrømsvirksomheten er å akseptere eksponering for prisvariasjoner, samtidig som vi fokuserer på å redusere de gjennomsnittlige kostnadene for produksjonsanleggene. Under visse omstendigheter kan det brukes derivater for å sikre enkelte inntekts- og kostnadseksponeringer.

Nedstrøms- og annen marginbasert virksomhet blir til en viss grad sikret for å beskytte bearbeidings- og produksjonsmarginer mot prissvingninger. Det er etablert et operasjonelt sikringssystem for å beskytte kommersielle kontrakter mot svingninger i aluminiumprisen.

For å redusere eksponering i US-dollar er Hydros generelle retningslinje å ta opp finansiering i US-dollar. For å redusere effekten av variasjoner i US-dollar og andre valutakurser kan Hydro benytte valuta-swaper og valutaterminkontrakter. I øyeblikket har vi ingen slike kontrakter.

En indikasjon på sensitiviteten i forhold til aluminiumprisen og variasjoner i valutakurser for 2016 er oppgitt i tabellen under. Tabellen illustrerer sensitiviteten for inntjening før og etter skatt i forhold til endringer i disse faktorene, og oppgis for å utfylle sensitivitetsanalysen som kreves i henhold til IFRS, og som er inkludert i note 13 til konsernregnskapet.

I tillegg til sensitivitetene over, kan revurdering av derivater og kontrakter som klassifiseres som derivater påvirke rapportert resultat. For regnskapsmessige formål blir finansielle derivater og råvaderivater bokført til virkelig verdi, og endringer i virkelig verdi påvirker resultatet om ikke spesielle kriterier til sikringsbokføring er oppfylt. Dette kan føre til svingninger i resultatet, siden tilhørende gevinst eller tap på de underliggende fysiske transaksjonene kan rapporteres i resultatet i ulike perioder. Se note 12 og 14 i konsernregnskapet for en detaljert beskrivelse av Hydros kommersielle og finansielle risikoeksponering og sikringsaktiviteter knyttet til slike eksponeringer.

Råvareprissensitivitet +10%

Millioner kroner UEBIT

Hydro

Aluminium 3 000

Valutasensitivitet +10%

Millioner kroner USD BRL EUR

Varig effekt

EBIT 2 840 (1 080) (240)

Engangseffekt

Financial items (250) 440 (2 040)

Årlige sensitiviteter basert på årlige volumer. LME 1 650 dollar per tonn, fyringsolje 360 dollar per tonn, petroleumskoks 240 dollar per tonn, lut 380 dollar per tonn, kull 85 dollar per tonn, USD/NOK 8.30, BRL/NOK 2.50, EUR/NOK 9.00

Netto aluminiumsprissensitivitet inklusive aluminiumsprisindekserte kostnader. Urealiserte effekter relatert til operasjonelle sikringsaktiviteter er ekskludert.

BRL-sensitiviteten er beregnet på langsiktig basis med fyringsolje antatt priset i USD. Kortsiktig er fyringsolje priset i BRL.

Ekskluderer effekten av prisede kontrakter i valutaer forskjellig fra underliggende eksponering (transaksjonseksponering).

Valutasensitiviteten til finansielle poster inkluderer effekter fra interne konsernposisjoner.

I samsvar med kravene i IFRS har Hydro valgt å oppgi informasjon om markedsrisiko og potensiell eksponering for hypotetiske tap ved bruk av derivater og andre finansielle instrumenter, og råvaderivater gjennom fremlegging av sensitivitetsanalyse. Se note 13 i konsernregnskapet for mer informasjon, og for ytterligere informasjon om dette.

Rettsprosesser

Hydro er involvert i eller truet av ulike juridiske og skattemessige søksmål som oppstår i forbindelse med vår ordinære virksomhet. Hydro mener det ikke er sannsynlig at eventuelle påfølgende forpliktelser vil ha vesentlig negativ innvirkning på selskapets konsoliderte driftsresultater, likviditet eller finansielle stilling.

Lover og regler, kontrollfunksjoner og prosedyrer

Hydros grunnleggende dokument "Vårt etiske ansvar – Hydros regler for arbeidsetikk" krever etterlevelse av lover og forskrifter samt interne styrende dokumenter. Direktivet implementeres og følges systematisk opp gjennom selskapets system for etterlevelse av lovfestede og interne krav (compliance-system). Systemet er basert på følgende fire pilarer: Forebygging, avdekking, rapportering og respons. I tillegg til økonomisk compliance, er HMS, korrupsjonsbekjempelse og konkurranselovgivning prioriterte områder. Dette beskrives nærmere i kapitlet "Samfunn".

Hydro følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av oktober 2014. En beskrivelse av hvordan Hydro følger anbefalingen er gitt under "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse". Informasjon om selskapets aksjonærpolitikk finnes i kapitlet "Aksjonærinformasjon".

Styrets revisjonsutvalg utøver en kontrollfunksjon og legger til rette for styrets behandling av selskapets finansielle og ekstra-finansielle rapportering.

Forskning og utvikling

Størsteparten av Hydros FoU-kostnader er knyttet til vår interne forskningsorganisasjon, mens det øvrige er støtte til arbeid som utføres ved eksterne institusjoner. Våre viktigste forskningssentre ligger i Årdal (smelteverksteknologi) og Sunndal (legeringer og støping), og i Bonn i Tyskland (Valsede Produkter). En ny forskningsavdeling for Bauksitt & Alumina er etablert og under videre utvikling ved Alunorte i Barcarena i Brasil. Det 50/50-eide samarbeidsselskapet Sapa har sine egne forskningssentre.

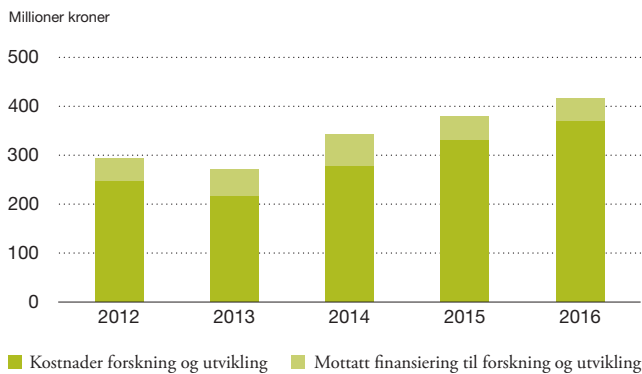
FoU-arbeidet vårt på teknologi er rettet mot å:

- Utvikle produkter som fremmer bruken av aluminium og bærekraftig utvikling
- Utvikle verdens beste elektrolyseteknologi - kjernen i aluminium selskapet
- Utnytte FoU og teknologi for å sikre optimal drift av eksisterende anlegg, inkludert kostnader og HMS
- Utvikle resirkuleringsteknologi

Hydros teknologistyre består av medlemmer av konsernledelsen. Det møtes hvert kvartal for å bli kjent med og drøfte innovasjon på tvers av forretningsområdene og verdien det har for selskapet. Innovasjon omfatter også de mange endringene som gjøres gjennom arbeidet med kontinuerlig forbedring på alle nivåer i organisasjonen. Alle forretningsområder er ansvarlige for sin egen teknologiutvikling og gjennomføring av egen teknologistrategi. Et sentralt teknologikontor som rapporterer direkte til konsernsjefen, skal sikre helhetlig og langsiktig tilnærming til Hydros teknologistrategi og -agenda. Teknologikontoret leder et internt FoU-nettverk med representanter fra forretningsområdene, og støtter Hydros teknologistyre i arbeidet med overordnet prioritering av og strategi for forskning og teknologi.

Det er en betydelig fordel for Hydro at vi har kunnskap om og kontroll over hele verdikjeden fra utvinning av bauksitt, raffinering av alumina, elektrolyse av primæraluminium og legeringsteknologi til ferdige produkter. I

Forskning og utvikling

Mottatt finansiering i 2016 var 46 millioner kroner. I tillegg mottok Hydro 553 millioner kroner i forbindelse med ENOVAs støtte til teknologipiloten på Karmøy.

oppstrømsvirksomheten er FoU og andre innovasjonstiltak hovedsakelig rettet mot teknologiutvikling og effektivisering av driften. Nedstrøms er det utvikling av nye produkter og anvendelsesområder som står i høysetet, ofte i samarbeid med våre kunder.

Aluminiumverket i Sunndal og Qatalum i Qatar bruker vår egen forbedrede HAL 300-teknologi, som har et energiforbruk på om lag 13,5 kWh per kilo aluminium, sammenliknet med et globalt gjennomsnitt på om lag 14 kWh per kilo. Neste generasjons teknologi, HAL4e, er testet i et begrenset utvalg fullskala produksjonsceller, som har et energiforbruk på 12,4 kWh per kilo. Vi bygger et pilotanlegg med produksjonskapasitet på 75.000 tonn på Karmøy for å få en fullskala test av vår egenutviklede teknologi. Av samlede kostnader på 4,3 milliarder kroner støttes prosjektet med 1,6 milliarder kroner fra Enova, en offentlig organisasjon som støtter ny energi og klimarelatert teknologiutvikling.

En viktig del av Hydros overordnede teknologistrategi er at våre forskere samarbeider tett med operatørene og andre eksperter, for å oppnå optimal drift ved eksisterende anlegg. Hydros teknologimiljø holder et svært høyt kompetansenivå, og på kjerneområder er den i verdensklasse. De senere årene har vi lagt vekt på å utnytte denne kompetansen til å forbedre driften ytterligere.

Samfunn

Som et globalt aluminiumselskap med gruvevirksomhet og om lag 11.000 aktive leverandører, er Hydro utsatt for risiko knyttet til korrupsjon og brudd på menneskerettighetene.

Vi krever at lover og forskrifter så vel som interne direktiver følges. Dette inkluderer å avdekke og bekjempe korrupsjon

og brudd på menneskerettighetene. Vårt system for etterlevelse av lover, forskrifter og interne krav er basert på forebygging, avdekking, rapportering og respons. Bekjempelse av korrupsjon og respekt for menneskerettigheter er en integrert del av de krav vi stiller til våre leverandører. Noe av det vi gjør for å sikre integritet og ansvarlig atferd er:

- Nulltoleranse for korrupsjon
- Grundige undersøkelser (due diligence) knyttet til menneskerettigheter, inkludert deleide selskaper og leverandører
- Kontinuerlig involvering av interessegrupper knyttet til eksisterende virksomhet og nye prosjekter

Hydros grunnleggende dokument "Vårt etiske ansvar – Hydros regler for arbeidsetikk" er godkjent av styret, og blir jevnlig oppdatert. Det krever etterlevelse av lover, forskrifter og interne styrende dokumenter. Det grunnleggende dokumentet implementeres og følges opp systematisk gjennom selskapets etterlevelsessystem. Alle nyansatte må bekrefte at de har mottatt, lest og forstått dokumentet.

Etterlevelse er et linjeansvar i Hydro, og støttes av blant annet juridisk avdeling og konsernstaber for HMS og samfunnsansvar. Prosesser og aktiviteter knyttet til etterlevelse i organisasjonen følges opp av eget personell (compliance officers). Hydros chief compliance officer rapporterer til selskapets styre gjennom styrets revisjonsutvalg etter eget skjønn, og har møter med styret minst to ganger i året.

Etterlevelse er integrert i forretningsplanleggings- og oppfølgingprosessen. Herunder inngår relevante nøkkelindikatorer (KPI-er). Spørsmål knyttet til samfunnsansvar er en systematisk del av vurderinger i forbindelse med forretningsutvikling, investeringer og prosjektgjennomføring. Etterlevelse tas opp på kvartalsvise oppfølgingsmøter som hvert av forretningsområdene har med konsernsjefen. Det sendes en årlig rapport om temaet til styret.

Medarbeidere oppmuntres til å drøfte bekymringer og klager med sin nærmeste overordnede. Dersom medarbeideren mener at dette ikke er hensiktsmessig, kan han eller hun ta kontakt med den lokale personalavdelingen eller HMS-staben, verneombudet, en compliance officer eller juridisk avdeling. Dersom medarbeideren av en eller annen grunn ikke føler seg komfortabel med å bruke noen av disse rapporteringskanalene, kan han eller hun benytte Hydros varslingskanal - AlertLine. Alle ansatte og innleide medarbeidere har anonym tilgang til denne kanalen til enhver tid, på sitt eget språk, via gratis telefonnummer, Hydros intranett eller en egen internettside. I enkelte land, som for eksempel Spania, er det imidlertid juridiske restriksjoner

på slike rapporteringslinjer. I 2016 ble det sendt inn 173 rapporter via AlertLine, sammenliknet med 83 i 2015. Alle ble gransket, og fem ansatte ble oppsagt som følge av etterforskningen.

Hvert kvartal gir leder av Hydros internrevisjon informasjon til styrets revisjonsutvalg og konsernledelsen om saker som er rapportert gjennom AlertLine. Leder av internrevisjon rapporterer til selskapets styre gjennom styrets revisjonsutvalg. Hydros internrevisjon har ressurser både i Norge og Brasil.

Som respons på den pågående etterforskningen i Sapa Portland Inc, har Sapa og Hydro gjennomført revisjoner av sine respektive kvalitetssikringsprosesser i alle relevante virksomheter. Disse undersøkelsene ble fullført i 2016, og nødvendige tiltak er iverksatt. For mer informasjon, se avsnittet "Viktigste utviklingstrekk og strategisk retning" i denne rapporten.

For informasjon om endringer av visse testresultater i Sapa, se avsnittet «Viktigste utviklingstrekk og strategisk retning» i årsberetningen.

Vi erkjenner at våre aktiviteter har innvirkning på lokalsamfunnene vi er en del av, og vi har lang tradisjon for å føre dialog med grupper som berøres av vår virksomhet. Dette gjelder fagforeninger, samarbeidsutvalg, kunder, leverandører, forretningsforbindelser, lokale myndigheter og frivillige organisasjoner. Vi har etablert kontakt med lokale myndigheter og representanter for våre naboer. Dette inkluderer blant annet dialog med tradisjonelle Quilombolagrupper i Brasil. Dagens mekanisme for innrapportering av klager relatert til Hydros aktiviteter i Brasil ble innført i 2014. Mekanismen fungerer som pilot for en løsning som kan gjennomføres i hele Hydro. Effektiviteten i mekanismen økte betydelig i 2016, og det arbeides med å gjøre den bedre kjent. I Barcarena, hvor aluminaaffineriet Alunorte og Hydros smelteverk Albras ligger, er det etablert et forum på tvers av sektorer for å bedre kommunikasjonen med lokalsamfunnet.

I 2016 inngikk Hydro en toårig samarbeidsavtale med det danske Institut for Menneskerettigheter (DIHR). Den nye avtalen skal bidra til bedre integrasjon av menneskerettigheter i alle Hydros virksomheter og aktiviteter. Hydro har samarbeidet med DIHR siden 2011.

Hydros policy for menneskerettigheter ble oppdatert i 2016, i samsvar med endringer i internasjonale krav og etter rådføring med tredjepart.

I 2016 brukte Hydro 28 millioner kroner på samfunnsinvesteringer, veldedighet og sponsorater, hvorav

omlag 70 prosent var knyttet til samfunnsinvesteringer. I Barcarena har vi utført en forstudie til et prosjekt som har som målsetning å engasjere familier og enkeltpersoner som samler avfall som kan brukes på nytt eller resirkuleres. Prosjektet vil skape muligheter for alle de i øyeblikket mer enn 100 såkalte catadorene og gi en betydelig forbedring i arbeidsforholdene deres, også når det gjelder helse og sikkerhet.

Hydro er opptatt av grunnleggende arbeidstakerrettigheter som organisasjonsfrihet, minstelønn og regulering av arbeidstid. Vi støtter retten til organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger, og har lang tradisjon for god dialog med de ansattes organisasjoner. Alle våre større aktiviteter i Europa og Brasil har avtale med minst en fagforening. I 2016 har Hydro fornyet sin globale rammeavtale med fagforeninger fram til utgangen av 2018. Avtalen skal skape åpen informasjonsutveksling mellom partene i aktuelle saker, med sikte på å forbedre og videreutvikle god arbeidspraksis i Hydros verdensomspennende virksomhet.

Gjennom Hydros globale direktiver stiller vi krav til samfunnsansvar hos leverandørene. Dette er en integrert del i alle faser av anskaffelsesprosessen. Kravene omfatter miljø, menneskerettigheter, korrupsjonsbekjempelse og arbeidsforhold, herunder arbeidsmiljø.

Fra 2016 utarbeider Hydro en erklæring på grunnlag av den britiske loven om moderne slaveri (UK Modern Slavery Act), se senere i denne rapporten.

Hydro har som mål å beskytte mennesker, miljø og fysiske eiendeler, og vi planlegger for eventuelle uønskede hendelser og kriser for å kunne opprettholde kontinuitet i driften.

Hydro har kvalifisert seg for notering på Dow Jones' bærekraftindekser hvert år siden indeksserien startet i 1999. Vi er også notert på den tilsvarende britiske indeksen FTSE4Good og på indeksen UN Global Compact 100.

Vi støtter prinsippene bak FNs menneskerettighetserklæring, FNs Global Compact og ILOs åtte kjernekonvensjoner. Vi er medlem av bransjeorganisasjonen International Council on Mining and Metals (ICMM), og har forpliktet oss til å følge organisasjonens ti prinsipper og policydokumenter. Hydro er medlem av Aluminium Stewardship Initiative, en prosess med deltakere fra ulike deler av samfunnet, som skal sette standarder for en bærekraftig aluminiumproduksjon for bedre resultater innen miljø, samfunn og selskapsledelse på tvers av verdikjeden.

Hydro bruker GRIs standarder for frivillig rapportering av bærekraftig utvikling. Vi støtter også Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), og følger lovkravet om land-

for-land-rapportering, se senere i denne rapporten. I tillegg rapporterer vi i henhold til Oslo Børs veiledning om rapportering av samfunnsansvar.

Miljø

De viktigste miljøeffektene Hydro forårsaker er knyttet til klimaendringer, biologisk mangfold, resirkulering og avfallshåndtering. De viktigste ressursene som brukes er bauxitt, energi, vann og landområder.

Hydros klimastrategi er en integrert del av vår overordnede forretningsstrategi. Blant annet innebærer det å redusere miljøpåvirkningen fra våre egne produksjonsaktiviteter og utnytte forretningsmuligheter gjennom å sette kundene i stand til å gjøre det samme. Vår ambisjon er å bli klimanøytral i et livsløpsperspektiv innen 2020, og vi vil oppnå dette ved å:

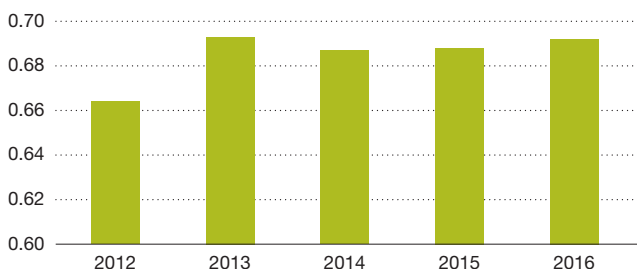
- Øke produksjonen av primæraluminium i Norge, som er basert på vannkraft
- Øke resirkuleringen
- Øke leveransene til bilindustrien

Målet inkluderer effekten av skogrydding og gjenplantning i Paragominas i Brasil. Samtidig som det er ventet at de samlede klimagassutslippene vil øke fram mot 2020, hovedsakelig på grunn av økt produksjon av alumina og primæraluminium, er Hydro i rute for å bli klimanøytral i 2020. Dette vil imidlertid kreve at vi lykkes med å øke vår kapasitet i Norge i henhold til plan, og at vi klarer å øke resirkuleringen av brukt skrap. Klimanøytralitet er også følsom overfor vår evne til å øke leveranser til bilindustrien.

Klimagassutslippene både fra Hydros nåværende konsoliderte virksomhet og fra all virksomhet basert på eierandel, inkludert indirekte utslipp fra elektrisitetsproduksjon, økte

Klimagassutslipp – aluminaraffinering

Tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e) per tonn aluminium

Inkluderer klimagassutslipp fra aluminaraffinering.

med 3 prosent i 2016, hovedsakelig på grunn av økt produksjon av alumina og primæraluminium i tillegg til driftsforstyrrelser i Årdal etter strømutfall.

Aluminiums iboende egenskaper gjør at metallet er gunstig å resirkulere. Det kan resirkuleres igjen og igjen uten at kvaliteten forringes, og resirkulering krever 95 prosent mindre energi enn produksjon av primæraluminium. En solid posisjon i resirkulering av brukt skrap er en forutsetning for at vi skal kunne nå vår ambisjon om å bli klimanøytral. En utvidelse av resirkuleringskapasiteten i Clervaux i Luxembourg ble satt i drift ved utgangen av 2015, og en ny resirkuleringslinje for brukte drikkebokser startet opp i februar 2016. Opptrappingen ved anlegget i Neuss er forsinket, men det ventes at den er fullført innen utgangen av 2017. Sammen skal de to linjene øke kapasiteten for resirkulering av brukt skrap med 80.000 tonn.

Miljøstrategien vår legger også vekt på:

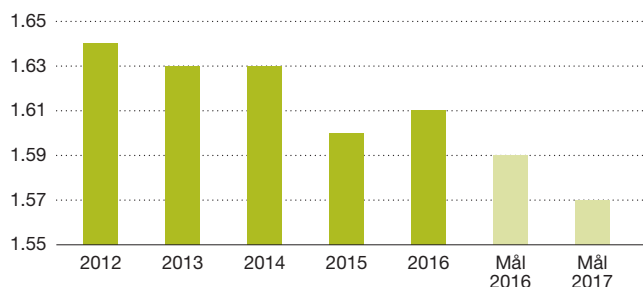
- Økosystemer og biologisk mangfold
- Vann
- Avfall og effektiv ressursbruk
- Produktforvaltning

Biologisk mangfold er viktig for Hydros virksomheter i Pará i Brasil og også når det gjelder nedbørsfeltet for Hydros vannkraftproduksjon i Norge. Når vi utvikler nye prosjekter undersøker vi miljøkonsekvensene på forhånd. Det langsiktige målet er å unngå netto tap av biologisk mangfold.

I 2016 rehabiliterte vi et område som var større enn området vi utvant, eksklusiv areal avsatt til nye dammer for avgangsmasse og annen nødvendig infrastruktur. Av 181 hektar (ha) klargjort for rehabilitering, rehabiliterte vi 180 ha. Likevel nådde vi ikke det kommuniserte målet på 325 ha rehabilitert.

Klimagassutslipp – elektrolyse

Tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e) per tonn aluminium

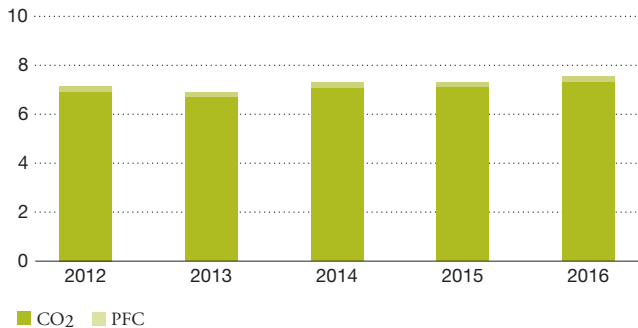

Inkluderer klimagassutslipp fra elektrolyse i produksjonen av primæraluminium i Hydro's konsoliderte virksomheter.

Direkte klimagassutslipp fra Hydros konsoliderte virksomhet

Millioner tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e)

Når de nåværende dammene for avgangsmasse blir stengt, må de sette seg i minst fem år før de kan rehabiliteres. Vi vil da få et nytt rehabiliteringsgap. Vi vil etterstrebe en år-for-år-balanse mellom rehabilitert og utvunnet. I 2017 vil vi gjennomgå våre definisjoner innen rehabilitering og vurdere å definere et nytt mål som mer effektivt vil beskrive våre utfordringer fremover. 2020-målet om å lukke det nåværende rehabiliteringsgapet forblir som før.

Vi samarbeider med akademia for å øke kunnskapen og sikre en vitenskapelig tilnærming. Dette gjelder blant annet etableringen av det norsk-brasilianske forskningskonsortiet om biologisk mangfold (BRC) i 2013. BRC ble styrket ytterligere i januar 2016 gjennom en ny samarbeidsavtale mellom Forskningsrådet og staten Pará.

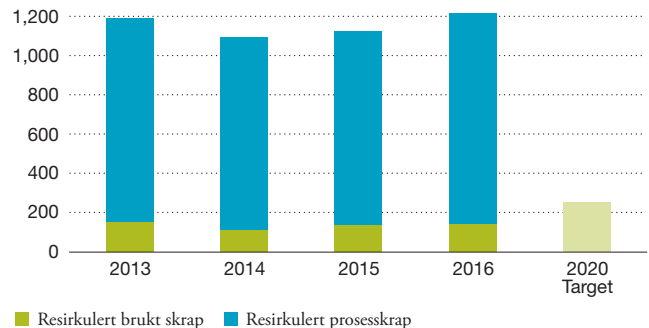
I tillegg til bruk av landområder og biologisk mangfold, er avfall og klimagassutslipp de viktigste miljøspørsmålene knyttet til utvinning av bauksitt og raffinering av alumina. Avfallsproduksjonen består av betydelige mengder mineralrester (avgangsmasse) fra utvinningsprosessen for bauksitt, og rødslam fra aluminaraffinering. Avgangsmassen lagres i egne deponier. Utskilt vann renses før det brukes på nytt i prosessen.

Dagens deponier, som forventes å bli fylt opp i løpet av 2017, er bygget i en skråning i et naturlig dalføre. De nye deponiene vil plasseres på et platå der gruvevirksomheten er avsluttet. Når deponiet er fullt, må massene i avgangsdammene sette seg før gjenplantning kan påbegynnes.

Rødslam er et biprodukt av aluminaraffinering. Deponering av rødslam er krevende grunnet store volumer og høy alkalitet. Vi tørredeponerer slammet. Dette vaskes først med vann for å senke alkaliteten og gjenvinne lut for gjenbruk. Byggingen av et nytt deponi for avgangsmasse inkluderer et mer avansert pressfilter, som ble tatt i bruk i august 2016. Dette reduserte vanninnholdet fra 36 til 22 prosent. All

Resirkulering

1,000 tonn

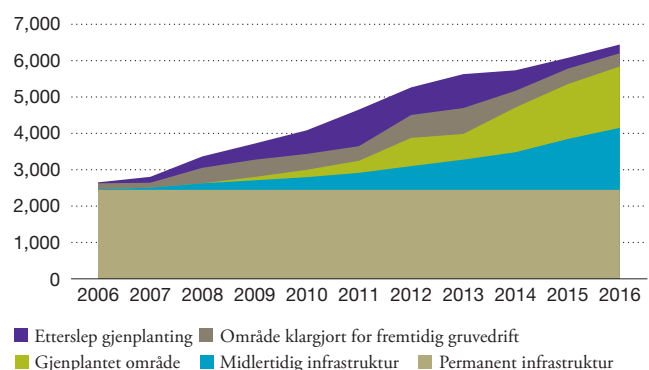

avgangsmassen skal etter planen inkluderes i løpet av første halvår 2017, noe som vil minske deponert volum og redusere miljøpåvirkningen på lang sikt. Vi deltar også i internasjonale samarbeidsprosjekter som ser på muligheter til å bruke rødslam som en ressurs. Tilsetning til sement og andre byggematerialer er lovende områder som undersøkes nærmere.

Hydro og brasilianske myndigheter inspiserer deponiene ved Paragominas og Alunorte jevnlig, og de er også gjenstand for inspeksjon av blant annet Norges Geotekniske Institutt (NGI) og Geomecanica. NGI fulgte opp handlingsplanen i 2016, og inspiserer deponiene både ved Paragominas og Alunorte.

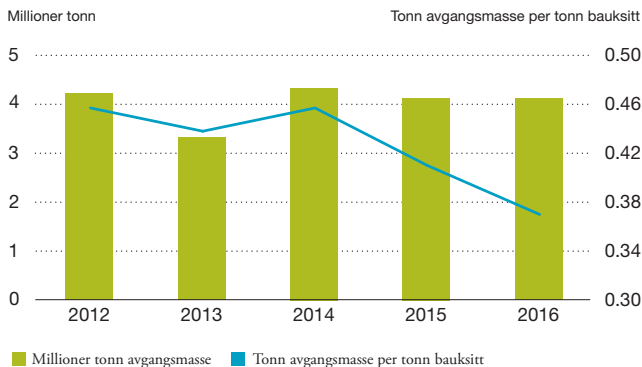
Arealbruk og gjenplantning – Paragominas

Hektar

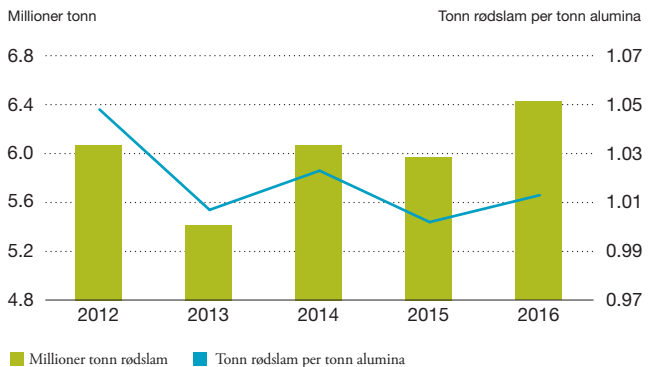

Permanent infrastruktur inkluderer områder til kontorer, industrianlegg, nåværende avgangsdammer, rørledningen til Alunorte og permanente veier. Midlertidig infrastruktur inkluderer blant annet midlertidige veier og områder avsatt til nye avgangsdammer.

Avgangsmasse fra bauksittproduksjon

Rødslam fra aluminaproduksjon

Katodeavfall (SPL) fra elektrolysecellene som brukes i produksjon av primæraluminium er definert som farlig avfall. Vi arbeider for å finne alternativ bruk av SPL fra vår virksomhet.

Den årlige gjennomgang av vannbruken i 2016 viste at om lag 2,19 millioner kubikkmeter av ferskvannet vi bruker kommer fra områder der fornybar vannforsyning er et knapphetsgode (i henhold til definisjonen som benyttes av Verdensrådet for bærekraftig utvikling, WBCSD). Disse områdene ligger i Tyskland og andre deler av Europa, hvor vannforsyningen er godt regulert. Vår ambisjon er å øke effektiviteten av vannforbruket i utsatte områder med 15 prosent innen 2020, sammenliknet med 2010. Qatalum i Qatar er avhengig av offentlig vannforsyning som produseres gjennom avsalting. Det benyttes sjøvann til kjøletårnene ved kraftverket der.

En massebalanse for kvikksølv ble initiert ved Alunorte i Brasil i 2015 og slutført i 2016. En handlingsplan er etablert, og et renseanlegg for utslipp til luft er under vurdering.

Involvering av kunder og andre interessegrupper angående miljøeffekten av våre prosesser og produkter er en viktig del av vår produktforvaltning. Vi gjennomfører livssyklusanalyser for alle større produktgrupper for å finne forbedringsmuligheter. Vi vurderer også andre aspekter, som energi- og materialforbruk, toksisitet og resirkulerbarhet.

Medarbeidere

Det er vår ambisjon å unngå alle alvorlige ulykker. Hydro hadde sitt beste registrerte sikkerhetsresultat noensinne i 2016, uten dødsulykker og med en TRI-verdi¹⁾ på 2,6 både

for ansatte og entreprenøransatte. Også antall høyrisikohendelser og ulykker fortsatte å gå ned, og Hydros sikkerhetsresultater er fortsatt blant de beste i bransjen. Interne uavhengige granskninger gjennomføres rutinemessig etter dødsulykker og andre alvorlige hendelser, for å identifisere årsaker og redusere risikoen for gjentagelse.

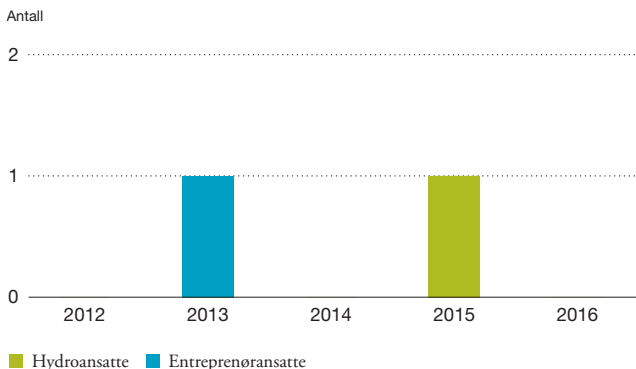
Arbeidet for bedre sikkerhetsresultater er basert på risikostyring, lederegenskaper og involvering av operatører.

Forretningsområdene bruker en håndbok for vurdering av risiko knyttet til fysisk og kjemisk arbeidsmiljø for å kartlegge potensiell helserisiko og iverksette risikoreduserende tiltak. Vi bruker et verktøy for risikovurdering av arbeidsmiljøet for å identifisere medarbeidere som kan være utsatt for å utvikle yrkessykdom, og iverksetter risikoreduserende tiltak. For å oppnå ytterligere forbedringer i det fysiske arbeidsmiljøet, har vi etablert en proaktiv indikator. Denne skal fremme forbedringer i arbeidsmiljøet og redusere eksponering for fysiske og kjemiske forhold som potensielt kan forårsake yrkessykdom. Indikatoren blir brukt ved alle produksjonsanlegg, og flertallet av disse har også etablert lokale mål og følger opp framdriften. I 2016 ble det testet en ny metode for risikovurdering av det psykososiale arbeidsmiljøet i Valsede Produkter. En arbeidsgruppe vil analysere resultatene for å finne et system som kan implementeres i hele selskapet.

I 2016 ble det registrert 0,7 tilfeller av yrkessykdom per million arbeidstimer, en nedgang fra 1,0 i 2015. Denne indikatoren har vært jevnt synkende siden 2012. De fleste rapporterte tilfeller er knyttet til støy. Nesten halvparten av rapporterte skader i 2016 var knyttet til hender, mens om lag 17 prosent gjaldt bein, 15 prosent armer og skuldre, og om lag 16 prosent ansikt, øyne og ører.

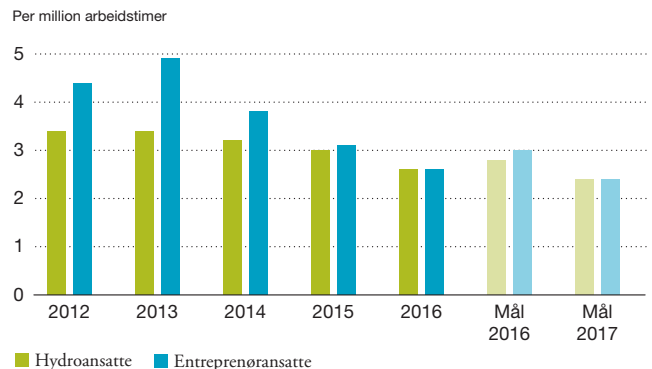
1) TRI – Samlet antall registrerte skader per million arbeidstimer

Dødsulykker

En Hydro-medarbeider på tjenestereise var blant ofrene i Germanwings-tragedien i 2015.

Totalt antall personskader

Sykefraværet i Hydros globale organisasjon økte fra 4,0 prosent i 2015 til 4,3 prosent i 2016. I Norge gikk sykefraværet opp fra 4,3 til 4,4 prosent. Kvinner hadde et sykefravær på 4,8 prosent og menn 4,3 prosent.

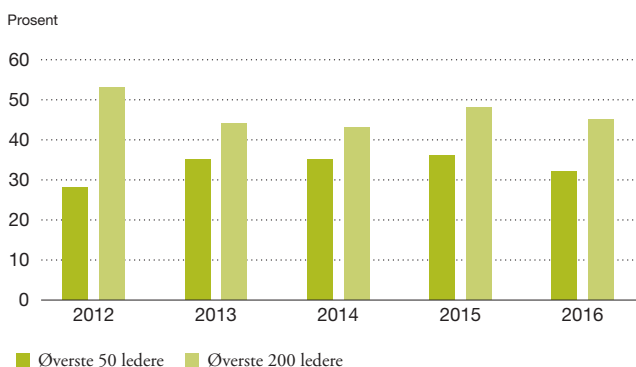
Hydro hadde 12.911 fast ansatte ved utgangen av 2016, en nedgang fra 13.263 i 2015. Reduksjonen skyldes hovedsakelig avhendingen av valseverket Slim i Italia ved utgangen av 2015. I tillegg hadde vi 1.266 midlertidig ansatte, sammenliknet med 1.144 året før. Innleide medarbeidere sto for om lag 9.500 årsverk i 2016, en oppgang fra 7.700 i 2015. Det store flertallet av ansatte er konsentrert i Brasil, Tyskland og Norge.

For at vi skal kunne nå våre strategiske mål og være konkurransedyktige, trenger Hydro medarbeidere med riktige kvalifikasjoner. Selskapet er derfor svært opptatt av å ansette, utvikle og beholde kompetente medarbeidere for å sikre fremtidig suksess.

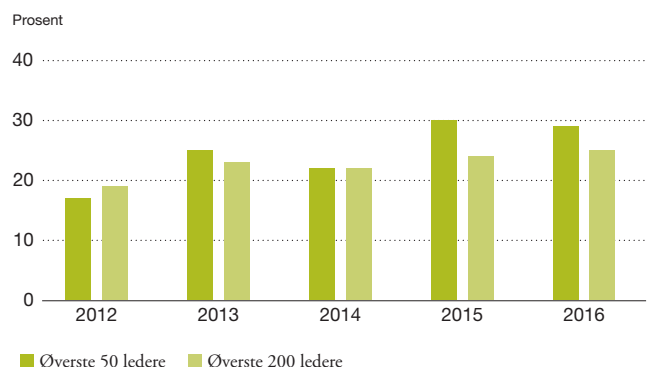
Hydro oppdaterte sin personalstrategi i 2016 for å sikre at den fortsatt støtter opp om selskapets strategiske mål. Strategien viser at Hydro allerede har de fleste nødvendige personalprosesser på plass, men at det er behov for å styrke eller utvikle noen, som for eksempel strategisk medarbeiderplanlegging og kompetansepraksis. Strategien viser også at det er behov for å gi større oppmerksomhet til både ledere og spesialister for å bedre innovasjon og smidighet. Vi vil jobbe videre med dette i 2017.

Hydro fikk betydelig bedre resultater i den globale medarbeiderundersøkelsen Hydro Monitor, og nådde topp 10 prosent i henhold til IBM External Norm. Dermed gjorde vi det bedre enn vår ambisjon for 2020 om å bli blant de 25 prosent beste selskapene på engasjementsindeksen EEI. Å opprettholde dette engasjementet vil være en viktig prioritering framover. Hydros gjennomsnitt på engasjementsindeksen var 83 prosent. Kvinnene hadde høyest skår, med 85 prosent i gjennomsnitt, mens mennenes skår var 82 prosent. Neste Hydro Monitor-undersøkelse skal

Andel ikke-norske ledere

Andel kvinnelige ledere

Andel kvinner på alle nivåer i Hydro var 14 prosent i 2016.

gjennomføres i 2018. Den viktigste delen av undersøkelsen er oppfølging. Alle enheter har utarbeidet handlingsplaner basert på sine resultater.

Vår felles prosess for oppfølging og utvikling av medarbeidere, My Way, består av medarbeidersamtaler, individuell utvikling og oppfølging, i tillegg til talentutvikling og etterfølgerplanlegging. Implementeringen av prosessen ble fullført i 2016 (med unntak av ansatte i permisjon og de som ble ansatt etter at hoveddelen av My Way var gjennomført) ved at alle ansatte ble invitert, og 98 prosent deltok.

For å ha god tilgang på ledere med nødvendig breddeerfaring, etterstreber vi jobbrotasjon tidlig i karrieren, slik at de tilegner seg kunnskap om ulike deler av organisasjonen. Dette er også reflektert i våre mangfoldsambisjoner. Gjennom etterfølger- og karrieredelen av My Way, arbeider vi med tilgangen på lederressurser og kartlegger utviklingsbehov.

Vi ser på mangfold som en kilde til økt konkurransefortrinn for Hydro, og legger vekt på mangfold i nasjonalitet, kultur, kjønn, alder og kompetanse når vi rekrutterer og setter sammen ledergrupper og andre arbeidsgrupper. I 2016 var 14 prosent av alle ansatte i Hydro globalt kvinner, en økning fra 13 prosent i 2014. Andelen kvinner i Hydros konsernledelse var 44 prosent i 2016. Med tre kvinner blant de normalt sju aksjonærvalgte styremedlemmene tilfredsstiller vi det lovfestede kravet til kjønnsbalanse. Hydro har framdrift i arbeidet med å sikre mangfold i viktige personalprosesser, som rekruttering, lederutvikling, My Way og Hydro Monitor. Vi gjør også framskritt i forhold til målene for 2020, selv om tempoet er noe lavere enn vi skulle ønske. Vi vil derfor gjøre noen endringer i vår tilnærming til mangfold, blant annet ved å utarbeide mer målrettede handlingsplaner, innarbeide mangfold i enda større grad i våre personalprosesser og utvikle enkelte nye tiltak.

Vi jobber kontinuerlig med å justere arbeidsforholdene slik at alle ansatte har like muligheter på arbeidsplassen, uavhengig av funksjonsevne. I Brasil er det krav om å ansette minst fem prosent funksjonshemmede medarbeidere. Paragominas og Alunorte nådde nesten målet med 4,7 prosent funksjonshemmede medarbeidere ved utgangen av 2016, mens Albras hadde 4,3 prosent. Alle anleggene jobber for å nå dette lovkravet.

Omstrukturering og kontinuerlig forbedring er viktige elementer i vår virksomhet. Målet er å involvere de ansatte på et tidlig stadium i prosessen, for å oppnå best mulig resultater for den enkelte og for selskapet.

Alle ansatte skal motta en samlet lønn som er rettferdig, konkurransedyktig og i samsvar med god bransjestandard

lokalt. Lønnsforholdene i organisasjonen blir gjennomgått regelmessig og det er ingen vesentlige lønnsforskjeller mellom kjønnene blant ansatte på tarifflønn.

Årlig bonus for Hydros toppledere skal gjenspeile oppnåelse av forhåndsdefinerte økonomiske målsettinger og nøkkelindikatorer knyttet til organisasjon og drift (KPI-er). Mål knyttet til sikkerhet, miljø og samfunnsansvar, i tillegg til å følge og fremme Hydros kjerneverdier (The Hydro Way), utgjør en betydelig del av KPI-ene. Se note 8 og 9 til konsernregnskapet for mer informasjon.

Styret vil rette en anerkjennelse og takk til Hydros ansatte for de avgjørende bidrag til solid drift, kontinuerlig forbedringsarbeid og resultatforbedringer som kan tilskrives dyktige, motiverte og målbevisste medarbeidere i hele verdikjeden og på tvers av land og verk.

Utvikling i styret

Styret har en årsplan for sitt arbeid. Den består av tilbakevendende temaer som gjennomgang av strategi, forretningsplanlegging, risiko, tilsyn med at lover og regler følges, økonomisk rapportering, personalstrategi, planlegging av lederressurser, HMS og samfunnsansvar. Styret følger nøye med på markedet og makroøkonomisk utvikling relevant for aluminiumindustrien. I 2016 foretok styret en gjennomgang av Bauksitt & Alumina, Primærmetall og Valsede Produkter. Styret besøkte også Karmøy og teknologipiloten, og fikk en grundig gjennomgang av denne.

Styret gjennomfører en årlig egevaluering av sitt arbeid og kompetanse samt samarbeidet med ledelsen. Dessuten gjennomføres en separat evaluering av styrets leder. Også revisjonsutvalget gjennomfører en egevaluering. Evalueringen tilrettelegges av rådgivningsfirmaet Lintstock. Hovedkonklusjonene fra alle evalueringene ble lagt fram for valgkomiteen i 2016, som så vurderte styrets sammensetning og kompetanse.

Styret hadde 11 møter i 2016, og møtedeltakelsen var 93 prosent. Kompensasjonsutvalget hadde fem møter, mens revisjonsutvalget hadde seks møter. Inge K. Hansen og Eva Persson trakk seg fra styret og ble erstattet av Thomas Schulz og Marianne Wiinholt med virkning fra 26. mai 2016. Fra samme dato ble Irene Rummelhoff ny nestleder i styret etter Inge K. Hansen. Pedro José Rodrigues trakk seg fra styret med virkning fra 1. januar 2017.

Alternative resultatmål

Alternative resultatmål, dvs finansielle måltall som ikke er definert eller angitt i relevant regelverk for rapportering av historisk finansiell informasjon, benyttes av Hydro for å kunne gi supplerende informasjon ved å ekskludere poster som, etter Hydros vurdering, ikke gir en god indikasjon på periodisk driftsresultat eller kontantstrøm. Finansielle alternative resultatmål er ment å gi bedre sammenlignbarhet av resultater og kontantstrømmer fra periode til periode, og det er Hydros erfaring at disse ofte blir brukt av analytikere, investorer og andre aktører. Hydro benytter de samme resultatmålene internt i arbeidet med ytterligere å forbedre resultat og lønnsomhet i virksomheten ved å sette langsiktige finansielle mål og de brukes også som grunnlag for prestasjonsbasert lønn. Hydro's alternative resultatmål er definert basert på justerte IFRS begreper og er definert, beregnet og benyttet på en konsekvent og transparent måte over tid der det er relevant i alle forretningsområdene og i konsernet totalt. Operasjonelle mål som, men ikke begrenset til, volumer, pris per tonn, produksjonskostnader og forbedringsprogrammer er ikke definert som finansielle alternative resultatmål i Hydro. For å gi en bedre forståelse av selskapets underliggende økonomiske resultater for den aktuelle perioden, fokuserer Hydro på underliggende EBIT (resultat før finansposter og skatt) i beskrivelsen av periodiske underliggende finansielle og operasjonelle resultater og likviditet for forretningsområdene og for konsernet totalt, mens effekter ekskludert fra underliggende EBIT og periodiske resultater omtales særskilt i avsnittet om rapporterte resultater. Finansielle alternative resultatmål må ikke anses som en erstatning for rapporterte resultater i henhold til IFRS. Alternative resultatmål er underlagt Hydro's etablerte interne kontrollrutiner.

Hydro's finansielle alternative resultatmål

- *Underliggende EBIT*: EBIT (resultat før finansposter og skatt) +/- poster ekskludert fra underliggende EBIT som beskrevet nedenfor
- *EBITDA*: EBIT + avskrivninger, amortisering og nedskrivninger
- *Underliggende EBITDA*: EBITDA +/- poster ekskludert fra underliggende EBIT som beskrevet nedenfor + nedskrivninger
- *Underliggende resultat*: Resultat +/- poster ekskludert fra underliggende resultat som beskrevet nedenfor
- *Underliggende resultat per aksje*: Underliggende resultat som tilfaller aksjonærene delt på et vektet gjennomsnitt av utestående ordinære aksjer
- *Investeringer*: Tillegg til bygninger, maskiner, inventar og lignende (investeringer) pluss langsiktige verdipapirer, immaterielle eiendeler, langsiktige utlån og investeringer i tilknyttede selskaper bokført etter egenkapitalmetoden
- *Justert netto kontanter (gjeld)*: Kort- og langsiktig rentebærende gjeld justert for Hydros likviditetsposisjoner, og for likviditet som anses utilgjengelig for betjening av gjeld, pensjonsforpliktelser og andre forpliktelser som anses å være gjeld
- *Justert netto kontanter (gjeld) på egenkapital*: Justert netto kontanter (gjeld) delt på egenkapital
- *Kapital generert fra drift på justert netto kontanter (gjeld)*: Kontanter generert fra Hydros heleide og deleide eiendeler før endring i netto driftskapital, inkludert bidrag fra tilknyttede selskaper bokført etter egenkapitalmetoden, og etter skattekostnad delt på justert netto kontanter (gjeld)
- *(Underliggende) RoaCE*: (Underliggende) ROACE (avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital) er definert som (underliggende) "resultat etter skatt" delt på gjennomsnittlig "sysselsatt kapital". (Underliggende) "resultat etter skatt" er definert som (underliggende) "resultat før finansposter og skatt" minus "justert skattekostnad". Siden RoaCE representerer avkastningen til aksjonærer og obligasjonseiere før betaling av utbytte og renter, ekskluderer justert skattekostnad skatteeffekter av poster rapportert som "finansinntekter (kostnader)" og skatteeffekt av elementer ekskludert fra underliggende resultat. "Sysselsatt kapital" er definert som "egenkapital", inkludert ikke-kontrollerte eierinteresser pluss langsiktig og kortsiktig rentebærende gjeld minus "kontanter og kontantekvivalenter" og "kortsiktige investeringer". Sysselsatt kapital kan beregnes ved å trekke "kontanter og kontantekvivalenter", "kortsiktige investeringer" og "kortsiktige og langsiktige rentefrie forpliktelser" (inkludert utsatt skatt) fra "sum eiendeler". De to ulike tilnærmingene skal gi samme verdi.

Poster ekskludert fra underliggende EBIT, EBITDA, resultat og resultat per aksje

Hydro har definert to kategorier av poster som ekskluderes fra underliggende resultater i alle forretningsområder, i deleide selskaper og på konsernnivå. En av kategoriene er midlertidige effekter som er definert som urealiserte endringer i markedsverdi av visse derivater, samt metalleffekten i Valsede Produkter. Ved realisering blir totaleffekten av endringer i markedsverdi siden anskaffelsestidspunktet inkludert i underliggende EBIT. Endringer i markedsverdi av handelsporteføljen er inkludert underliggende resultater. Den andre kategorien omfatter vesentlige poster som ikke er direkte knyttet til periodens virksomhet, som større rasjonaliserings- og nedstengingskostnader, større nedskrivninger på bygninger, maskiner, inventar og lignende, effekter av salg av virksomhet og driftsmidler, samt andre vesentlige poster av spesiell karakter. Vesentlighet er

definert som poster med en verdi over 20 millioner kroner. Alle poster ekskludert fra underliggende resultater reflekterer en reversering av transaksjoner bokført i inneværende periode, unntatt metall effekten. Deleide investeringer har implementert tilsvarende justeringer.

Poster ekskludert fra underliggende resultat¹⁾

Millioner kroner	Året 2016	Året 2015
Urealiserte derivat effekter på LME relaterte kontrakter	(401)	415
Urealiserte derivat effekter på kraft- og råvarekontrakter	(61)	(419)
Metall effekt i Valsede Produkter	(91)	458
Vesentlige rasjonaliserings- og nedstengingskostnader	192	-
Nedskrivninger (anleggsmidler og tilknyttede selskaper)	426	-
(Gevinst) / tap ved salg av virksomhet	(314)	365
Andre effekter	(223)	285
Poster ekskludert i tilknyttede investeringer	(113)	294
Poster ekskludert fra underliggende EBIT	(586)	1 398
Netto valuta (gevinst) / tap	(2 266)	4 397
Beregnet skatteeffekt	841	(1 418)
Andre justeringer av resultat ²⁾	(700)	-
Poster ekskludert fra underliggende resultat	(2 712)	4 377
Skattesats	28 %	32 %
Underliggende skattesats	38 %	27 %

1) Negative tall indikerer reversering av rapportert gevinst og positive tall indikerer reversering av rapportert tap.

2) Hydro har inntektsført ca 600 millioner kroner i redusert skatt og 100 millioner kroner i renteinntekter etter en skattetvist som ble avgjort i Hydro's favor av i april 2016.

- *Urealiserte derivat effekter på LME relaterte kontrakter* inkluderer urealiserte gevinster og tap på kontrakter, verdsatt til markedsverdi, som brukes til operasjonell sikring av kontrakter med kunder og leverandører, til fast pris, men hvor sikringsbokføring ikke er anvendt. Inkluderer også eliminering av endringer i virkelig verdi av visse interne fysiske aluminium kontrakter.
- *Urealiserte derivat effekter på kraft- og råvarekontrakter* inkluderer urealisert gevinst og tap på innebygde derivater i råvare- og kraftkontrakter til bruk i Hydro's egen produksjon og for finansielle kraftkontrakter brukt til sikring, og også eliminering av endringer i virkelig verdi av innebygde derivater i visse interne kraftkontrakter.
- *Metall effekt i Valsede Produkter* er effekten av endring i varelagerverdi på grunn av endring i aluminiums priser under produksjon-, salgs- og logistikk prosessen som tar to til tre måneder. Som et resultat, er marginene påvirket av midlertidige forskjeller som følge av FIFO-metoden (først inn, først ut) ved verdsettelse av lageret på grunn av endrede priser på aluminium under prosessen. Effekten av lagernedskrivninger er inkludert. Fallende aluminiumpriser i Euro resulterer i en negativ metall effekt på marginen, mens økende priser har en positiv effekt.
- *Vesentlige rasjonaliserings- og nedstengingskostnader* inkluderer kostnader knyttet til større prosjekter, og anses å ikke reflektere periodens resultat i de enkelte anlegg eller drift. Slike kostnader inkluderer sluttvederlag, demontering av installasjoner og bygninger, oppryddings aktiviteter som overstiger juridiske forpliktelser, etc. Kostnader knyttet til regelmessige og kontinuerlige forbedringstiltak inngår i de underliggende resultatene.
- *Nedskrivninger (anleggsmidler og tilknyttede selskaper)* omfatter betydelige nedskrivninger av eiendeler eller grupper av eiendeler til estimert gjennvinnbart beløp ved et identifisert verdifall. Gevinst ved reversering av nedskrivninger er tilsvarende ekskludert fra underliggende resultater.
- *(Gevinst) tap på salg av virksomhet* inkluderer netto gevinst eller tap på solgte virksomheter og/eller eiendeler med vesentlig verdi.
- *Andre effekter inkluderer* effekter av endringer i pensjonsplaner og tilhørende avkorting og oppgjør, forsikringsoppgjør som dekker materiell skade, juridiske oppgjør, etc. Forsikringsoppgjør som dekker tappt inntekt er inkludert i de underliggende resultater.
- *Poster ekskludert i tilknyttede selskaper* regnskapsført etter egenkapitalmetoden reflekterer Hydro's andel av elementer ekskludert fra underliggende resultat i Sapa og Qatalum og er basert på Hydro's definisjoner, inkludert både midlertidige effekter og vesentlige elementer som ikke anses som en del av det underliggende resultat for perioden.

- *Netto valuta (gevinst) tap:* Realiserte og urealiserte gevinster og tap kundefordringer og leverandørgjeld i utenlandsk valuta, lån og innskudd, innebygde valutaderivater i enkelte kraftkontrakter, kjøps- og salgskontrakter av valuta til sikring av netto fremtidige kontantstrømmer fra driften, salgskontrakter og driftskapital.
- *Beregnet skatteeffekt:* For å kunne presentere underliggende resultat på et nivå sammenlignbart med underliggende driftsresultat, er underliggende skatt justert for forventet skattepliktig effekt av elementer ekskludert fra underliggende resultat før skatt.
- *Andre justeringer til årets resultat* inkluderer andre større finansielle og skattemessige effekter som ikke anses å være som en del av underliggende resultat for perioden.

Poster ekskludert fra underliggende EBIT¹⁾

Millioner kroner	Året 2016	Året 2015
Urealiserte derivat-effekter på LME relaterte kontrakter	-	11
Nedskrivninger (anleggsmidler og tilknyttede selskaper)	285	-
Andre effekter ²⁾	(254)	-
Bauksitte & Alumina	31	11
Urealiserte derivat-effekter på LME relaterte kontrakter	(93)	95
Urealiserte derivat-effekter på kraftkontrakter	(125)	112
Vesentlige rasjonaliserings- og nedstengingskostnader	192	-
Forsikrings kompensasjon (Qatalum)	-	(37)
Primærmetall	(27)	169
Urealiserte derivat-effekter på LME relaterte kontrakter	(119)	199
Metallmarkeder	(119)	199
Urealiserte derivat-effekter på LME relaterte kontrakter	(183)	95
Metall effekt	(91)	458
(Gevinst) / tap ved salg av virksomhet	28	434
Valsede Produkter	(246)	988
Urealiserte derivat-effekter på kraftkontrakter	-	3
Energy	-	3
Urealiserte derivat-effekter på kraftkontrakter ³⁾	64	(533)
Urealiserte derivat-effekter på LME relaterte kontrakter ³⁾	(6)	15
Nedskrivninger	140	-
(Gevinst) / tap ved salg av virksomhet	(342)	(69)
Oppsigelse av leiekontrakt Vækerø Park	-	285
Andre effekter ⁴⁾	32	-
Urealiserte derivat-effekter (Sapa)	(166)	95
Vesentlige rasjonaliserings- og nedstengingskostnader (Sapa)	55	366
Andre effekter (Sapa)	-	(20)
Netto valuta (gevinst) / tap (Sapa)	(49)	33
Beregnet skatteeffekt (Sapa)	48	(142)
Øvrige aktiviteter og eliminerings	(225)	28
Poster ekskludert fra underliggende EBIT	(586)	1 398

1) Negative tall indikerer reversering av rapportert gevinst og positive tall indikerer reversering av rapportert tap.

2) Andre effekter i Bauxitt & Alumina inkluderer en kompensasjon i forbindelse med endelig oppgjør av utestående kontraktuelle arrangementer med Vale.

3) Urealiserte derivat-effekter knyttet til kraftkontrakter og LME relaterte kontrakter er resultat av eliminering av endringer i verdi av innebygde derivater som er inkludert i visse interne kraft- og aluminiumskontrakter.

4) Andre effekter i Øvrige aktiviteter og eliminerings inkluderer endring i verdi av miljøforpliktelser, som følge av endringer i rentenivå, i forbindelse med nedlagt virksomhet i Tyskland.

Underliggende EBITDA

Millioner kroner	Året	Året
	2016	2015
EBITDA	12 485	13 282
Poster ekskludert fra underliggende EBIT	(586)	1 398
Reversering av nedskrivninger	(426)	-
Underliggende EBITDA	11 474	14 680

Underliggende resultat per aksje

Millioner kroner	Året	Året
	2016	2015
Årets resultat	6 586	2 333
Poster ekskludert fra underliggende resultat	(2 712)	4 377
Underliggende resultat	3 875	6 709
Underliggende resultat henført til ikke-kontrollerende eiere	129	600
Underliggende resultat henført til Hydros aksjonærer	3 746	6 110
Antall aksjer	2 042	2 041
Underliggende resultat per aksje	1,83	2,98

Justert netto kontanter (gjeld), justert netto kontanter (gjeld) delt på egenkapital, kapital generert fra drift delt på justert netto kontanter (gjeld)

Hydros kapitalstyring er beskrevet i note 38 til årsregnskapet, herunder avstemminger og sammenlignbar informasjon.

Definisjonen av kapital generert fra drift er noe forenklet i forhold til tidligere praksis for å bedre synliggjøre avstemming mot IFRS rapporterte tall. Endringen har en mindre effekt på beregningen av kapital generert fra drift delt på justert netto kontanter (gjeld), og er justert fra 89 prosent til 84 prosent for 2015.

Underliggende RoaCE

Hydro benytter (underliggende) ROACE for å måle resultat og lønnsomhet for konsernet i sin helhet og for de enkelte forretningsområdene, både i absolutte tall og fra periode til periode. Ledelsen vurderer dette resultatmålet til å gi en bedre forståelse av avkastning på investeringer over tid i hvert av de kapitalintensive virksomhetene, og også for oppnådd resultat fra forretningsområdene.

Millioner kroner	Rapportert		Underliggende	
	2016	2015	2016	2015
Rapportert resultat før finansposter og skatt (EBIT)	7 011	8 258	6 425	9 656
Justert skattekostnad ¹⁾	(1 977)	(2 446)	(2 448)	(2 580)
EBIT etter skatt	5 034	5 813	3 977	7 076

Millioner kroner	31. desember		
	2016	2015	2014
Omløpsmidler ²⁾	23 722	23 491	24 888
Bygninger, maskiner, inventar og lignende	58 734	51 174	55 719
Andre anleggsmidler	35 688	35 210	34 627
Kortsiktig gjeld ³⁾	(13 823)	(13 838)	(13 077)
Langsiktig gjeld ⁴⁾	(22 651)	(21 847)	(22 088)
Sysselsatt kapital	81 670	74 190	80 069

Underliggende avkastning delt på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (RoaCE) prosent	Rapportert		Underliggende	
	2016	2015	2016	2015
Hydro	6,5%	7,5%	5,1%	9,2%

1) Justert skattekostnad er basert på rapportert og underliggende skattekostnad justert for skatt på finansielle poster.

2) Eksklusive kontanter og kontant ekvivalenter, og kortsiktige investeringer.

3) Eksklusive banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld.

4) Eksklusive langsiktig gjeld.

Land-for-land-rapport

Hydros land-for-land-rapportering er utformet i samsvar med kravene i regnskapsloven §3-3d og verdipapirhandelloven §5-5a, gjeldende fra 2014, og erstatter vår tidligere rapportering om betalinger til myndigheter i vertsland basert på prinsippene i Extractive Industries Transparency Initiative (EITI). Land-for-land-rapporteringen dekker EITIs rapporteringskrav, men går også utover disse. I henhold til regnskapsloven skal land-for-land-rapporteringen gis per prosjekt, og betalinger skal rapporteres per mottakende myndighet. Etter en grundig evaluering har vi definert "prosjekt" som juridisk enhet i denne rapporten, og "myndighet" som de tre styringsnivåene føderalt, statlig og kommunalt.

Rapporteringskravene gjelder Hydro som norsk børsnotert selskap med lete- og utvinningsaktiviteter. Dette omfatter i øyeblikket Hydros konsoliderte virksomhet i Brasil, gjennom lete- og utvinningsaktiviteter i Mineracao Paragominas SA i staten Pará, og letevirksomheten til Norsk Hydro Brasil Ltda i staten Minas Gerais. På frivillig basis, og i samsvar med vår EITI-rapportering siden 2005, tar vi også med aluminaraffineriet Alunorte. Alumina raffineres fra bauksitt, og er det kommersielle produktet fra Hydros forretningsområde Bauksitt & Alumina.

For å følge norsk lovgivning om land-for-land-rapportering, kreves det også at Hydro rapporterer informasjon på selskapsnivå også for øvrige juridiske enheter, nærmere bestemt hvor de er registrert, antall ansatte og renter som betales til andre juridiske enheter i Hydro i andre jurisdiksjoner.

Land-for-land-rapporten er godkjent av styret, og er inkludert i styrets ansvarserklæring på side F77.

Betalinger til myndigheter per prosjekt og myndighetsnivå (lete- og utvinningsaktiviteter, og aluminaraffinerer) i 2016

Utvinnings-relaterte aktiviteter (alle i Brasil) ¹⁾	Skatter og avgifter ²⁾	Royalty	Lisens-avgifter ³⁾	Infrastruktur, kontrakts-basert ⁴⁾	Infrastruktur, frivillig ⁴⁾	Investeringer	Inntekter ⁵⁾	Produksjon, volum	Kjøp i Brasil ^{5) 6)}
	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 tonn	1 000 kr
Mineracao Paragominas SA, totalt	232 477	82 188	3 070	2 590	3	1 018 380	2 906 669	11 132	2 787 149
Føderalt	165 441	9 863	3 070						
Staten Pará	67 036	18 903	-						
Paragominas kommune	-	53 422	-						
Norsk Hydro Brasil Ltda, totalt	8 215	-	2 741	-	2 050	34 701	12 725	-	99 171
Føderalt	8 215	-	2 741						
Staten Rio de Janeiro	-	-	-						
São Paulo kommune	-	-	-						
Alunorte - Alumina do Norte do Brasil S.A., totalt	717 547	-	-	-	429	2 432 604	13 812 318	6 341	10 974 395
Føderalt	710 192	-	-						
Staten Pará	7 355	-	-						
Barcarena kommune	-	-	-						
Totalt	958 239	82 188	5 811						

1) Hydros utvinningsvirksomhet hadde ikke følgende typer betalinger til vertsland i 2016:

- rettigheter til produksjon
- utbytte
- signatur-, funn- og produksjonsbonuser
- aksjer, andeler eller andre eierrettigheter

2) Skatter og avgifter (på inntekt, overskudd og produksjon), unntatt skatt og avgift på forbruk så som merverdi, inntektsskatt for personer eller omsetningsavgift.

3) Lisens, leie- eller adgangsgebyrer eller øvrige vederlag for lisenser og konsesjoner

4) Betalinger for forbedret infrastruktur, enten kontraktsbasert gjennom lete- eller driftslisenser eller frivillige, er basert på Hydros rapportering om samfunnsinvesteringer. Se note S9 til Social statements i Hydro's Annual Report 2016.

5) Inkluderer kjøp og salg av elkraft.

6) Kjøp av varer og tjenester fra land hvor Hydro har utvinningsaktiviteter, i øyeblikket kun Brasil. Innkjøp til Alunorte inkluderer bauksitt fra Paragominas.

Det norske kravet om land-for-land-rapportering i regnskapsloven og i forskrift om land-for-land-rapportering krever også at det skal oppgis opplysninger om hvor foretakets datterselskap er hjemmehørende, om antall ansatte i det enkelte datterselskap og om hvert enkelt datterselskaps rentekostnad til andre foretak i samme konsern som er hjemmehørende i andre jurisdiksjoner enn datterselskapet.

Ytterligere land- for landinformasjon for datterselskaper

Jurisdiksjon	Juridisk enhet	Eierandel 31.12	Antall fast ansatte ³⁾	Antall midlertidig ansatte ³⁾	Renter betalt til juridiske enheter i Hydro i annen jurisdiksjon, i 1 000 kroner
Australia	Hydro Aluminium Australia Pty. Limited	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Kurri Kurri Pty. Limited	100 %	11	-	-
Australia totalt			11	-	-
Belgia	Norsk Hydro EU Sprl	100 %	2	-	-
	Hydro Aluminium Belgium BVBA	100 %	-	-	-
Belgia totalt			2	-	-
Brasil	Norsk Hydro Brasil Ltda.	100 %	292	35	-
	Mineracao Paragominas SA	100 %	1 397	73	-
	Ananke Alumina SA	100 %	-	-	-
	ALUNORTE - Alumina do Norte do Brasil S. A. ¹⁾	92,1 %	1 912	90	29 325
	Atlas Alumínio SA	100 %	-	-	-
	ALBRAS - Alumínio Brasileiro SA	51 %	1 131	108	-
	Calypso Alumina SA	100 %	-	-	-
	CAP - Companhia de Alumina do Pará SA	81 %	-	-	-
	Norsk Hydro Energia Ltda.	100 %	-	-	-
Brasil totalt			4 732	306	29 325
Canada	Hydro Aluminium Canada Inc.	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Canada & Co. Ltd.	100 %	3	-	81
Canada totalt			3	-	81
Kina	Hydro Aluminium Beijing Ltd.	100 %	9	-	-
Kina totalt			9	-	-
Danmark	Hydro Aluminium Rolled Products Denmark A/S	100 %	2	-	-
Danmark totalt			2	-	-
Frankrike	Extrusion Services S.a.r.l	100 %	44	-	3
	Hydro Aluminium Sales and Trading s.n.c.	100 %	3	-	-
	Hydro Aluminium France S.A.S.	100 %	8	-	-
Frankrike totalt			55	-	3
Tyskland	Norsk Hydro Deutschland GmbH & Co. KG	Avviklet	-	-	-
	Norsk Hydro Deutschland Verwaltungs GmbH	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Deutschland GmbH	100 %	66	3	-
	Hydro Aluminium Rolled Products GmbH	100 %	3 315	266	-
	Hydro Aluminium Dormagen GmbH	100 %	25	8	-
	Hydro Aluminium Gießerei Rackwitz GmbH	100 %	56	9	-
	Hydro Energy GmbH	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium High Purity GmbH	100 %	60	3	-
	VAW-Innwerk Unterstützungs-Gesellschaft GmbH	77,5 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Recycling Deutschland GmbH	100 %	29	-	-
	Standort-Entwicklungs-Gesellschaft Nabwerk mbH	100 %	-	-	-
Tyskland totalt			3 551	289	-
Italia	Hydro Aluminium Metal Products S.r.l.	100 %	2	-	-
Italia totalt			2	-	-
Japan	Hydro Aluminium Japan KK	100 %	6	-	-
Japan totalt			6	-	-
Luxembourg	Hydro Aluminium Clervaux S.A.	100 %	51	7	-
Luxembourg totalt			51	7	-
Nederland	Norsk Hydro Holland B.V.	100 %	4	-	-
	Hydro Alunorte B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Albras B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro CAP B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Pará B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Paragominas B.V.	100 %	-	-	2
	Hydro Aluminium Qatalum Holding B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Investment B.V.	100 %	-	-	-

Jurisdiksjon	Juridisk enhet	Eierandel 31.12	Antall fast ansatte ³⁾	Antall midlertidig ansatte ³⁾	Renter betalt til juridiske enheter i Hydro i annen jurisdiksjon, i 1 000 kroner
	Hydro Aluminium Netherlands B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Brasil Investment B.V.	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Rolled Products Benelux B.V.	100 %	3	-	-
Nederland totalt			7	-	2
Norge	Norsk Hydro ASA	-	267	5	-
	Hydro Aluminium AS	100 %	2 282	444	-
	Hydro Invest Porsgrunn AS	100 %	-	-	-
	Hydro Aluminium Rolled Products AS	100 %	633	47	-
	Hycast AS	100 %	46	4	-
	Sør-Norge Aluminium AS	100 %	248	137	-
	Vækerø Gård Barnehage ANS	100 %	-	-	-
	Hydro Energi AS	100 %	176	12	-
	Svælgfos AS	100 %	-	-	-
	Hydro Vigelands Brug AS	100 %	34	3	-
	Røldal-Suldal Kraft AS	91,3 %	-	-	-
	Skafså Kraftverk ANS	33 %	-	-	-
	Norsk Hydro Plastic Pipe AS	Avviklet	-	-	-
	Herøya Nett AS	100 %	31	1	-
	Hydro Vigelandsfoss AS	100 %	-	-	-
	Herøya Industripark AS ²⁾	0 %	-	-	-
Norge totalt			3 717	653	-
Polen	Hydro Aluminium Rolled Products Polska Sp. z o.o.	100 %	5	-	-
Polen totalt			5	-	-
Singapore	Hydro Aluminium Asia Pte. Ltd	100 %	14	-	(24)
	Hydro Aluminium Asia Rolled Products Pte. Ltd.	100 %	3	-	-
Singapore totalt			17	-	(24)
Slovakia	Slovalco a.s.	55,3 %	490	-	-
	ZSNP DA, s.r.o.	55,3 %	-	-	-
Slovakia totalt			490	-	-
Spania	Hydro Aluminium Iberia S.A (tidligere Norsk Hydro Espana SA)	100 %	48	8	-
	Hydro Aluminium Rolled Products Iberia S.L.	100 %	5	-	-
Spania totalt			53	8	-
Sverige	Hydro Aluminium Sverige AB	100 %	3	-	-
Sverige totalt			3	-	-
Sveits	Hydro Aluminium International SA ¹⁾	100 %	9	-	11 538
	Hydro Aluminium Walzprodukte AG	100 %	2	-	-
Sveits totalt			11	-	11 538
Storbritannia	Hydro Aluminium Deeside Ltd.	100 %	42	-	9
	Norsk Hydro Employee Trust Ltd.	100 %	-	-	-
	Hydro Motorcast Leeds (Property) Ltd.	100 %	-	-	120
	Hydro Aluminium Rolled Products Ltd.	100 %	6	-	-
Storbritannia totalt			48	-	129
USA	Norsk Hydro North America, Inc.	100 %	-	-	1 185
	Hydro Aluminum Metals USA, LLC	100 %	128	3	-
	Hydro Aluminum USA, Inc.	100 %	6	-	-
	Hydro Aluminum Tomago Inc.	100 %	-	-	-
USA totalt			134	3	1 185
Alle totalt			12 911	1 266	42 239

1) Renter betalt fra Alumina do Norte do Brasil SA og Hydro Aluminium International SA gjelder renter på lån og kredittfasiliteter i Norsk Hydro ASA.

2) Enheten ble solgt i løpet av 2016.

3) Antall ansatte er basert på den juridiske enheten som hver enkelt er ansatt i.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Dette kapittelet gir en detaljert oversikt over hvordan Hydro følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Informasjon som Hydro må oppgi i henhold til regnskapslovens paragraf 3.3b er også inkludert. Denne oversikten bør ses i sammenheng med den generelle rapporten om eierstyring og selskapsledelse (corporate governance) som er gitt i Hydros "Annual Report 2016" (på engelsk).

Alle sidenummer og noter til konsernregnskapet henviser til denne rapporten. Alle andre referanser finnes på www.hydro.no.

Avvik fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Etter styrets vurdering har vi avvik fra tre av punktene i anbefalingen:

Punkt 6: Generalforsamling:

Hydro har tre avvik fra dette punktet. Hele styret har generelt ikke deltatt på generalforsamlingen. De sakene som har vært til behandling på generalforsamlingen har ennå ikke gjort dette nødvendig. Styrets leder er alltid til stede for å presentere rapporten og besvare eventuelle spørsmål. Øvrige styremedlemmer deltar etter behov. Styret anser dette som tilstrekkelig.

Det andre avviket fra punkt 6 er at hele valgkomiteen generelt ikke har deltatt på generalforsamlingen. De sakene som har vært til behandling på generalforsamlingen har ennå ikke gjort dette nødvendig. Leder av valgkomiteen er alltid til stede for å presentere nominasjonene og besvare eventuelle spørsmål. Øvrige komiteemedlemmer deltar etter behov. Valgkomiteen anser dette som tilstrekkelig.

Det tredje avviket fra dette punktet gjelder paragraf 9 i Hydros vedtekter, som sier at generalforsamlingen ledes av bedriftsforsamlingens leder, eller i dennes fravær, av nestlederen. Denne ordningen er godkjent av generalforsamlingen.

Punkt 7: Valgkomite:

Valgkomiteen har ingen formelle regler for rotasjon av medlemmer. Valgkomiteens mandat uttrykker imidlertid en intensjon om å "balansere behovet for kontinuitet med behovet for fornyelse over tid for hvert enkelt styrende organ." Valgkomiteens leder, som også er leder av bedriftsforsamlingen, har vært medlem av komiteen siden den ble etablert i 2012. Han ble fungerende leder i 2014, og

ble valgt til leder av komiteen i 2015. De øvrige medlemmene ble valgt som medlemmer av valgkomiteen i 2008, 2014 og 2015.

Punkt 14: Selskapsøvertakelse:

Styret har valgt å ikke utarbeide eksplisitte hovedprinsipper for håndtering av overtakelsesbud. Bakgrunnen for dette er at den norske stat ved Nærings- og fiskeridepartementet eier 34,7 prosent av aksjene i Hydro (per 31.12.2016) og har gjennom Eierskapsmeldingen (Stortingsmelding nr. 27 (2013-2014)) gitt uttrykk for langsiktig eierskap i selskapet med formål om å beholde hovedkontor og forskningsaktiviteter i Norge.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Hydro følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2014. The Hydro Way er vårt rammeverk for ledelse, organisasjon og kultur, og representerer selve grunnlaget for vårt styringssystem, inkludert vårt grunnleggende dokument "Vårt etiske ansvar - regler for arbeidsetikk." (Hydros Code of Conduct). Dokumentet er godkjent av styret, som også fører tilsyn med at Hydro har formålstjenlige konserndirektiver for blant annet risikostyring, HMS og samfunnsansvar.

Referanser: Les mer om The Hydro Way på www.hydro.no.

2. Hydros virksomhet

Hydro er et globalt aluminiumselskap med produksjon, markedsføring og handelsaktiviteter i hele verdikjeden fra bauksitt, alumina og energi til framstilling av primærmetall og valsede aluminiumprodukter, samt resirkulering. Med base i Norge, har selskapet 13.000 ansatte involvert i aktiviteter i mer enn 40 land på alle kontinenter. Med utgangspunkt i mer enn 100 års produksjon av fornybar energi, teknologiutvikling og nyskapende samarbeid tar Hydro sikte på å gi større livskraft til kundene vi betjener, og til samfunnet vi er en del av.

Selskapets formål, slik det er uttrykt i vedtektene, er å drive industri, handel og transport, og å nyttiggjøre energi og råstoffforekomster, samt å drive annen virksomhet i forbindelse med dette formålet. Virksomheten kan også drives ved deltakelse i eller samarbeid med andre foretagender.

Referanser: Se Hydros vedtekter på www.hydro.no.

3. Selskapskapital

Hydros selskapskapital er etter styrets oppfatning tilpasset konsernets mål, strategi og risikoprofil.

Hydros utbyttepolitikk er å utbetale et stabilt eller økende utbytte, og på lang sikt utbetale et gjennomsnitt på 40 prosent av selskapets nettoresultat over forretningszyklusen som ordinært utbytte til våre aksjonærer.

Styret kan få fullmakt fra generalforsamlingen til å kjøpe tilbake Hydro-aksjer i markedet. I slike tilfeller vil styret normalt be om at aksjene kjøpes i det åpne markedet, og at fullmakten ikke varer lenger enn fram til neste ordinære generalforsamling.

Dersom generalforsamlingen skal behandle en fullmakt til styret om å foreta kapitalforhøyelser til flere formål, vil hvert formål behandles som en egen sak på generalforsamlingen. Fullmaktene vil være begrenset og ikke vare lenger enn fram til neste ordinære generalforsamling. Styrefullmakten vil begrenses til definerte formål. Et eksempel på dette er gjennomføringen av Vale-transaksjonen i 2011, der styret fikk fullmakt til å utstede vederlagsaksjer til Vale.

Utbytte per aksje foreslås normalt av styret, basert på Hydros utbyttepolitikk, og godkjennes av generalforsamlingen.

Se også punkt 4.

Referanser: Les mer om Hydros selskapskapital og utbyttepolitikk på side 12.

4. Likebehandling av aksjonærer

Hydro har én aksjeklasse. Alle aksjene har de samme rettighetene.

Transaksjoner i egne aksjer foretas vanligvis på børs. Tilbakekjøp av egne aksjer gjøres til gjeldende kurs i markedet.

Aksjonærer som er registrert i den norske verdipapirsentralen (VPS) kan avgi stemme personlig eller ved fullmektig. Innkalling sendes til aksjonærene eller den bank/megler hvor aksjonæren har sin verdipapirkonto.

Salg av aksjer til ansatte skjer med rabatt i forhold til markedsverdi. Se også punkt 6.

Styrets kontakt med investorer går normalt gjennom ledelsen. Under spesielle omstendigheter kan styret, representert ved styreleder, ha direkte dialog med investorer.

Transaksjoner med nærstående parter

Hydros etiske direktiv inneholder blant annet retningslinjer for hvordan eventuelle interessekonflikter skal håndteres. Reglene gjelder for alle styremedlemmer og ansatte i Hydro. Etter styrets vurdering har det ikke vært andre transaksjoner som ikke var uvesentlige mellom konsernet og dets

aksjonærer, styremedlemmer, konsernledelse eller nærstående parter av disse i 2016, enn dem som er beskrevet under punkt 8.

Reguleringen av aksjeemisjoner og fortrinnsretter er beskrevet i selskapets vedtekter.

Staten som eier

Staten, representert ved Nærings- og fiskeridepartementet, eide 34,7 prosent av Hydros utstedte aksjer per 31. desember 2016. Hydro har jevnlig møter med departementet. Temaer som diskuteres er blant annet Hydros økonomiske og strategiske utvikling, samfunnsansvar og statens forventninger til resultater og avkastning på investeringer. Disse møtene kan sammenliknes med det som er vanlig mellom et privat selskap og dets største aksjonærer. Møtene samsvarer med selskapets bestemmelser og verdipapirlovgivningen, ikke minst hva angår likebehandling av aksjonærer. Som aksjonær har staten vanligvis ikke tilgang på mer informasjon enn det som er tilgjengelig for andre aksjonærer. Dersom statens deltakelse er påkrevd og regjeringen må få godkjenning fra Stortinget, kan det være nødvendig å gi departementet innsideinformasjon. I slike tilfeller er staten gjenstand for de generelle reglene som gjelder for behandling av slik informasjon.

Referanser: Les mer om Hydro-aksjen og de største aksjonærene på www.hydro.no og salg av Hydro-aksjer i note 17 (Godtgjørelse til ansatte) til konsernregnskapet. «Vårt etiske ansvar – Hydros regler for arbeidsetikk» (Hydros Code of Conduct), og Hydros vedtekter er tilgjengelig på www.hydro.no. Se også note 11 (Nærstående parter) til konsernregnskapet.

5. Fri omsettelighet

Hydro-aksjen er fritt omsettelig. Den er blant de mest omsatte aksjene ved Oslo Børs og gjenstand for effektiv kursfastsettelse. Gjennom Nærings- og fiskeridepartementet eide den norske staten 34,7 prosent av aksjene i Hydro per 31. desember 2016, mens Folketrygdfondet eide 6,2 prosent. Aksjeeierskapet er basert på informasjon fra Verdipapirsentralen (VPS) pr. 31. desember 2016. Grunnet utlån av aksjer kan aksjebeholdningen en investor har registrert i VPS variere.

Referanser: Les mer om Hydro-aksjen på side 12.

6. Generalforsamling

Innkallingen til generalforsamlingen med underlagsinformasjon er normalt tilgjengelig på www.hydro.no (og hydro.com) mer enn tre uker før generalforsamlingen avholdes, og sendes aksjonærene senest tre uker før generalforsamlingen avholdes.

Innkallingen til generalforsamlingen gir informasjon om de prosedyrer aksjeeierne må følge for å kunne delta og stemme på generalforsamlingen. Innkallingen angir også:

- prosedyre for å møte ved fullmektig, herunder bruk av fullmaktsskjema
- aksjeeieres rett til å fremme forslag til vedtak i saker som generalforsamlingen skal behandle
- den internettsiden der innkallingen og andre saksdokumenter vil være tilgjengelig

Følgende informasjon er tilgjengelig på hydro.no:

- informasjon om aksjeeieres rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen
- hvordan man kan komme med forslag til vedtak i saker som skal behandles av generalforsamlingen, alternativt merknader til saker der det ikke foreslås noe vedtak
- fullmaktsskjema

Vårt mål er at de forslag til vedtak og underlagsinformasjon som sendes ut, er tilstrekkelig detaljert og dekkende til at aksjonærene kan ta stilling til de saker som skal behandles på generalforsamlingen.

Påmeldingsfristen for aksjonærer som ønsker å delta på generalforsamlingen er maksimalt fem dager før møtet.

Aksjer som er registrert anonymt (nominee account) må for å ha stemmerett registreres på nytt i Verdipapirsentralen og være registrert i VPS minst fem virkedager før generalforsamlingen.

Aksjonærer som ikke selv kan delta, kan stemme ved bruk av fullmakt. Hydro vil oppnevne en person som kan stemme for aksjonærene som fullmektig.

Generalforsamlingen stemmer på hver enkelt av kandidatene som er foreslått til verv i selskapets bedriftsforsamling og valgkomité.

I den grad det er mulig vil skjemaet for utnevning av en fullmektig gi mulighet til separat stemmegivning i hver av sakene som skal behandles på møtet og for hver av kandidatene som er nominert til valg. Det er mulig å avgi elektronisk forhåndsstemme.

Møteleder for generalforsamlingen er lederen av bedriftsforsamlingen, eller ved hans/hennes fravær, nestlederen.

Styreleder, minst en representant for valgkomiteen, konsernsjefen og revisor er til stede på generalforsamlingen.

Referanser: Les mer om generalforsamlingen på www.hydro.no.

Avvik: Se side 38

7. Valgkomité

Ifølge Hydros vedtekter skal selskapet ha en valgkomité. Denne består av minst tre og maksimalt fire medlemmer, som er aksjeeiere eller representanter for aksjeeiere. Komiteens leder og medlemmer utnevnes av generalforsamlingen. Minst to, inkludert komiteens leder, skal være fra de aksjonærvalgte representantene i bedriftsforsamlingen. Dersom komiteens leder fratrer som medlem av valgkomiteen i løpet av valgperioden, skal valgkomiteen velge en ny leder blant sine medlemmer for resten av den nye lederens valgperiode.

Retningslinjene for valgkomiteen er godkjent av generalforsamlingen, som også fastsetter komiteens godtgjørelse. Alle aksjonærer kan når som helst foreslå kandidater til valgkomiteen. For å komme i betraktning ved neste ordinære valg må forslaget være fremsatt innen utgangen av november året før valgåret.

Valgkomiteens innstillinger inkluderer informasjon om kandidatenes bakgrunn og uavhengighet.

Valgkomiteen sikrer at hensynet til aksjonærfellesskapets interesser, og selskapets krav til kompetanse, kapasitet og mangfold blir ivaretatt. Valgkomiteen tar også hensyn til relevante lovfestede krav vedrørende sammensetningen av selskapets styrende organer.

I henhold til sitt mandat skal valgkomiteen være mottakelig for eksterne synspunkter og sikre at alle frister for forslag på medlemmer til bedriftsforsamlingen, valgkomiteen og styret blir kunngjort i god tid på forhånd på selskapets nettsider. I utførelsen av sitt arbeid bør valgkomiteen holde aktiv kontakt med aksjonærene og sikre at anbefalingene er forankret hos de største aksjonærene.

Samtlige medlemmer av valgkomiteen er uavhengig av Hydros styre, konsernsjef og andre ledende ansatte. Som største aksjonær er den norske stat representert i valgkomiteen ved ekspedisjonssjef Mette I. Wikborg.

Referanser: Hydros vedtekter finnes på www.hydro.no. Mer informasjon om Hydros valgkomité er tilgjengelig på samme sted. Nominasjoner kan fremmes elektronisk, også fra www.hydro.no

Avvik: Se side 38.

8. Bedriftsforsamling og styre: sammensetning og uavhengighet

Alle styremedlemmer, det vil også si samtlige medlemmer av styreutvalgene, og medlemmer av bedriftsforsamlingen er uavhengige av selskapets daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Ett medlem av bedriftsforsamlingen er avhengig av betydelige aksjonærer i Hydro. Nils Bastiansen, som er ansatt i Folketrygdfondet, er medlem av bedriftsforsamlingen. Pedro José Rodrigues, som i dag jobber som konsulent for Vale S.A., var medlem av styret fram til 31. desember 2016. Vale er en betydelig leverandør av bauksitt til Hydro, og var en betydelig leverandør av elektrisitet fram til utgangen av 2014. Rodrigues har avstått fra diskusjoner knyttet til Vale i Hydros styre grunnet sitt forhold til selskapet. Det har også vært noen saker hvor enkelte av styremedlemmene har vært inhabile. Liv Monica Stubholt har siden 1. september 2015 vært partner i Advokatfirmaet Selmer ANS. Selmer fakturerte tjenester til Hydro i 2016 med et advokatsalær på 2 millioner kroner. Stubholt hadde ingen personlig eller direkte del i de juridiske tjenestene som ble gitt til Hydro.

To tredeler av bedriftsforsamlingen med varamedlemmer velges av generalforsamlingen. Valgkomiteen foreslår kandidater med sikte på bred representasjon fra selskapets aksjonærer og øvrige relevante interessenter med kompetanse på for eksempel teknologi, økonomi, forskning og samfunnsansvar.

Bedriftsforsamlingen velger styrets medlemmer, herunder dets leder og nestleder.

Ifølge Hydros vedtekter består styret av ni til 11 medlemmer. Disse velges for en periode på inntil to år.

Valgkomiteen søker å sette sammen styret på en slik måte at representantene utfyller hverandre faglig, og at styret vil kunne fungere som kollegium.

Sju av styrets medlemmer eier til sammen 123.075 aksjer per 31. desember 2016. Hydro har ikke noe program for styremedlemmers kjøp av aksjer med unntak av de ansattes representanter, som har rett til å kjøpe aksjer gjennom de ansattes aksjespareordning. Alle aksjetransaksjoner gjennomføres i samsvar med lov om verdipapirhandel.

Referanser: Folketrygdfondet er en stor aksjonær i Hydro. En oversikt over medlemmene i bedriftsforsamlingen, den nåværende sammensetningen av styret og informasjon om medlemmenes uavhengighet samt Hydros vedtekter er tilgjengelig på www.hydro.no

9. Styrets arbeid

Styret har etablert prosedyrer for sitt eget arbeid og for selskapets ledelse, med spesiell vekt på en klar intern fordeling av ansvarsoppgaver hvor styret har ansvaret for tilsyn med og forvaltning av selskapet, mens selskapets ledelse har ansvaret for den daglige drift av konsernet.

Hvis styreleder er eller har vært aktivt involvert i en sak, for eksempel i forhandlinger om fusjoner og oppkjøp osv., vil et annet styremedlem normalt lede diskusjonen i denne saken.

Styret har en årlig plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring.

Hydro har siden 2001 hatt et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg som styreutvalg. Begge utvalgene består av tre medlemmer. De aksjonærvalgte medlemmene er alle uavhengig av selskapet. Etter styrets oppfatning tilfredsstiller revisjonsutvalget alle de norske kravene til uavhengighet og kompetanse.

Styret gjennomfører en årlig egenevaluering av styrets arbeid og kompetanse samt samarbeidet med ledelsen, og en separat evaluering av styrets leder. I tillegg gjennomfører revisjonsutvalget en egenevaluering. Evalueringsresultatene legges fram for valgkomiteen, som så vurderer styrets sammensetning og kompetanse.

Referanser: Se side 30. Informasjon om styret, dets underutvalg og kompetanse samt styrets mandat er tilgjengelig på www.hydro.no.

10. Risikostyring og internkontroll

Styret påser at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring, for eksempel gjennom en årlig gjennomgang av de viktigste risikoområdene og selskapets internkontroll. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret, men er administrativt underlagt konserndirektør for økonomi og finans.

Hydros internkontrollsystem inkluderer alle deler av våre konserndirektiver, herunder vårt etiske direktiv og krav til HMS og samfunnsansvar. En nærmere beskrivelse av selskapets internkontroll og risikostyringssystemer knyttet til økonomisk rapportering er tilgjengelig på www.hydro.no.

Referanser: Det finnes en gjennomgang av Hydros viktigste risikofaktorer på side 16.

11. Godtgjørelse til styret

De aksjonærvalgte medlemmene av styret har ingen andre oppgaver for selskapet enn styrevervet.

Godtgjørelsen fastsettes av bedriftsforsamlingen etter forslag fra valgkomiteen. Valgkomiteen angir godtgjørelsen med sikte på at den skal gjenspeile styrets ansvar, medlemmenes kompetanse og tidsbruk, samt selskapets kompleksitet og globale virksomhet sammenholdt med det generelle styrehonorarnivået i Norge. Styret har ikke resultatavhengig eller aksjebasert godtgjørelse.

Referanser: Alle elementer av styrets godtgjørelse er beskrevet i note 10 (Styret og bedriftsforsamlingen) til konsernregnskapet. Se også Hydros vedtekter.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Disse retningslinjene legges fram for generalforsamlingen og tas med i årsrapporten. Retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte er basert på hovedprinsippene for Hydros lønnspolitikk, som er at Hydro skal tilby sine ansatte en samlet lønnspakke som er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, og i samsvar med god bransjestandard lokalt. Der det er hensiktsmessig bør lønnspakken også bestå av en resultatbasert del, og grunnlønnen bør avspeile den enkeltes prestasjoner.

Retningslinjene søker dessuten å bidra til langsiktig verdiskaping for selskapets aksjonærer. Det er satt tak på resultatbasert lønn. Selskapet har aksjebaserte langtidsincentiver, men ikke opsjonsordninger for sine ledende ansatte.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen kompensasjon til ledende ansatte står i note 8 i konsernregnskapet, og sendes videre til generalforsamlingen for rådgivende avstemming.

Referanser: Styrets retningslinjer for lederlønn er beskrevet i note 8 (Styrets fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte) til konsernregnskapet. Alle elementer av godtgjørelse til ledende ansatte er beskrevet i note 9 (Godtgjørelse til konsernledelsen). Aksjespareordningen for de ansatte er beskrevet i note 17 (Godtgjørelse til ansatte). Hydros lønnspolitikk er også beskrevet i Hydros personalpolicy som er tilgjengelig på www.hydro.no.

13. Informasjon og kommunikasjon

Hydro har fastsatt retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og ekstra-finansiell informasjon basert på åpenhet

og hensynet til kravet om likebehandling av alle aktørene i verdipapirmarkedet. Dette omfatter også kontakt med aksjeeiere utenom generalforsamlingen.

Aksjonærinformasjon er lagt ut på www.hydro.no. "Årsregnskap og årsberetning" blir på forespørsel sendt gratis til aksjonærene. Innkalling til generalforsamling blir sendt direkte til aksjonærer med kjent adresse, med mindre de har gitt samtykke til å motta disse dokumentene elektronisk. All informasjon sendt til aksjonærene blir gjort tilgjengelig på www.hydro.no (og hydro.com) når den distribueres. Presentasjon av kvartalsresultatene og generalforsamlingen sendes samtidig på nett-TV (webcast). All relevant informasjon sendes elektronisk til Oslo Børs for offentlig arkivering.

Hydro har beredskapsplaner som øves regelmessig. Regler for hvem som kan snakke på vegne av selskapet er regulert gjennom Hydros etiske direktiv.

Referanser: En finansiell kalender er tilgjengelig i denne rapporten og på www.hydro.no/investor, hvor det også finnes mer informasjon om Hydro-aksjen og sendinger på nett-TV, inkludert viktig juridisk informasjon for aksjonærer i Norsk Hydro ASA. "Vårt etiske ansvar - Hydros regler for arbeidsetikk" (Hydros Code of Conduct), er tilgjengelig på www.hydro.no.

14. Selskapsovertakelse

Styret vil behandle eventuelle oppkjøpstilbud i samsvar med norsk selskapslovgivning og norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Det er ingen mekanismer for å hindre oppkjøpstilbud i våre vedtekter eller underliggende styrende dokumenter. Vi har heller ikke iverksatt tiltak for å begrense muligheten til å kjøpe aksjer i selskapet. Se også punkt 5.

Avvik: Se side 38.

15. Revisor

Ekstern revisor legger hvert år fram de viktigste punktene i planen for revisjon av Hydro for styrets revisjonsutvalg.

Ekstern revisor deltar i behandlingen av relevante saker på alle møter i revisjonsutvalget. Referatet fra disse møtene sendes til alle styremedlemmene. Denne praksisen er i samsvar med EUs revisjonsdirektiv. Hvert år legger revisor fram sitt syn på prosedyrer for internkontroll til revisjonsutvalget. Dette omfatter også identifiserte svakheter og forbedringsforslag.

Revisor deltar i styremøter som behandler selskapets årsregnskap. På møtene gjennomgår revisor eventuelle vesentlige endringer i selskapets regnskapsprinsipper, vurdering av vesentlige regnskapsestimater og eventuelt alle

vesentlige forhold hvor det har vært uenighet mellom revisor og administrasjon, samt identifiserte svakheter og forslag til forbedringer for selskapets internkontroll. Både styret og revisjonsutvalget har møter med ekstern revisor minst en gang i året uten at medlemmer av konsernledelsen er til stede.

Hydro legger vekt på uavhengighet, og har klare retningslinjer for bruk av tjenester fra ekstern revisor. All bruk av tjenester fra ekstern revisor, inkludert andre tjenester utover revisjon, er gjenstand for en forhåndsgodkjenning som er definert av styrets revisjonsutvalg.

Godtgjørelsen til revisor blir oppgitt i årsrapporten. Det er også et separat punkt på dagsordenen og godkjennes av generalforsamlingen.

I mai 2010 valgte generalforsamlingen KPMG som konsernets nye eksterne revisor fra og med regnskapsåret 2010.

Referanser: Les mer om ekstern revisor på side 152, 181 og 187 i Hydros årsrapport 2016 (på engelsk), i note 42 (Revisjonshonorar) til konsernregnskapet og side F78.

Erklæring i henhold til UK Modern Slavery Act

Hydros erklæring i henhold til den britiske loven om moderne slaveri (UK Modern Slavery Act) er utarbeidet for å følge de juridiske kravene som er angitt i denne loven, og som gjelder for Hydro fra 2016. Rapporteringskravet gjelder for Hydro som leverandør av varer med samlet omsetning på 36 millioner britiske pund eller mer i Storbritannia, gjennom selskapets aktiviteter i Hydro Aluminium Deeside Ltd. Erklæringen gjelder for Norsk Hydro ASA og konsoliderte datterselskaper, inkludert Hydro Aluminium Deeside Ltd. Enheter som ikke eies fullt ut, men kontrolleres av Hydro, kan ha andre retningslinjer. Vi mener at deres relevante retningslinjer samsvarer med Hydros.

Erklæringen i henhold til UK Modern Slavery Act er godkjent av styret.

Vår virksomhet

Hydro er et ressursrikt, fullt integrert aluminiumselskap med virksomhet i alle de viktigste delene av aluminiumindustriens verdikjede. Virksomheten omfatter en av verdens største bauksittgruver og verdens største aluminaraffineri, som begge ligger i Brasil. Vi har produksjonsanlegg for primæraluminium i Europa, Canada, Australia, Brasil og Qatar. Vi er en ledende global leverandør av videreforedlede støperiprodukter, så som standard ingot, valseblokker og støpelegeringer. I 2016 solgte vi 2,9 millioner tonn metallprodukter til interne og eksterne kunder fra støperier som er integrert med våre smelteverk for primæraluminium, og fra et omfattende nettverk av spesialiserte omsmelteverk som ligger i nærheten av våre kunder i Europa og USA.

Vi er bransjeleder som leverandør til en rekke nedstrømsmarkeder, særlig når det gjelder markedssektorene emballasje, litografiske plater, bygg og anlegg, biler og transport. Vi leverer energibesparende aluminiumprodukter og løsninger med høy kvalitet, og har en solid posisjon i markeder som gir muligheter til god økonomisk avkastning. Gjennom etableringen av samarbeidsselskapet Sapa har vi forbedret ekstruderingsvirksomheten vår og skapt betydelige synergieffekter.

Hydro er Norges nest største kraftverkoperatør med mer enn 100 års erfaring fra produksjon av vannkraft. Vi har betydelig kapasitet for egenproduksjon av kraft som brukes i produksjonen av primærmetall, og vi har en rekke tiltak for å finne og sikre konkurransedyktig energiforsyning til aluminiumvirksomheten vår.

Vår tilnærming

Vi krever at eksterne lover og forskrifter så vel som interne direktiver følges når det gjelder å avdekke og bekjempe risiko for brudd på menneskerettighetene. Vårt system for etterlevelse av lover, forskrifter og interne krav er basert på forebygging, avdekking, rapportering og respons. Respekt for menneskerettighetene er en integrert del av våre krav til leverandørene. Noe av det vi gjør for å sikre integritet og ansvarlig atferd er:

- Grundige undersøkelser (due diligence) knyttet til menneskerettigheter, også hos deleide selskaper og leverandører
- Kontinuerlig involvering av interessegrupper knyttet til eksisterende virksomhet og nye prosjekter

Vi støtter prinsippene bak FNs menneskerettighetserklæring, FNs Global Compact og ILOs åtte kjernekonvensjoner. Vår policy for menneskerettigheter er basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, og vi rapporterer våre resultater på dette området i GRI-indeksen. Vi er medlem av bransjeorganisasjonen International Council on Mining and Metals (ICMM), og har forpliktet oss til å følge organisasjonens ti prinsipper og policydokumenter. Vi bruker GRIs standarder for frivillig rapportering av bærekraftig utvikling. Vi støtter viktige rammeverk som definerer prinsipper for menneskerettigheter, og har forpliktet oss til å følge disse.

Risikoanalyse

Som et globalt aluminiumselskap med engasjement i gruvevirksomhet og om lag 11.000 aktive leverandører, er Hydro utsatt for risiko knyttet til brudd på menneskerettighetene, inkludert moderne slaveri. Vårt viktigste bidrag når det gjelder å respektere menneskerettighetene er å sikre anstendige arbeidsforhold i vår egen organisasjon og fremme de samme standardene i våre samarbeidsselskaper og selskaper vi har minoritetsinteresser i. Dette gjelder også hos våre leverandører. Vi krever at lover og forskrifter samt direktiver angående menneskerettigheter følges.

Risiko og problemstillinger knyttet til menneskerettigheter blir vurdert i en årlig risikokartlegging i selskapet. Vi gjør også mer detaljerte analyser av virksomhet i visse land og regioner. Vi får dessuten innspill til vår risikovurdering av menneskerettigheter gjennom vårt medlemskap i bransjeorganisasjonen International Council on Mining and Metals (ICMM).

Hydros prosedyre for styring av integritetsrisiko hos forretningspartnere omfatter leverandører og kunder, strategiske samarbeidspartnere og mellomledd/agenter, og setter krav til grundig gjennomgang av integritet (integrity

due diligence). Implementeringen er risikobasert, og tar hensyn til kontraktsverdi, landrisiko osv. Med noen få unntak skal Hydros forretningspartnere risikovurderes før det inngås nye kontrakter, eller før eksisterende kontrakter fornyes.

For å forbedre de sosiale forholdene i Barcarena i Brasil, hvor Albras og Alunorte ligger, utvikler Hydro prosjekter som skal ha positiv innvirkning på den sosiale utviklingen i området.

Vi gjør jevnlig bruk av sikkerhetsvakter for å beskytte personell og eiendeler. Vi brukte ikke væpnede vakter i vår virksomhet i 2016, og det er ikke rapportert om vesentlige hendelser i forbindelse med bruken av sikkerhetsvakter. Hydro støtter de frivillige prinsippene for sikkerhet og menneskerettigheter (Voluntary Principles on Security and Human Rights).

Hydro har ikke avdekket vesentlige brudd på menneskerettighetene i egen virksomhet i 2016.

Policy for menneskerettigheter

Hydro forplikter seg til å respektere og fremme internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, inkludert rettighetene til alle enkeltpersoner og grupper som faktisk eller potensielt blir påvirket av vår virksomhet. Dette inkluderer:

- Egne ansatte og ansatte hos tredjeparter som arbeider under vårt tilsyn
- Ansatte hos leverandører og kontraktører
- Enkeltpersoner og grupper i de lokalsamfunnene vi har virksomhet i
- Enkeltpersoner og grupper som påvirkes av bruk og utrangering av våre produkter

Vi støtter prinsippene mot diskriminering og respekterer rettighetene til enkeltpersoner og grupper. Vi arbeider for å sikre informert og effektiv medvirkning fra enkeltpersoner og grupper som faktisk eller potensielt blir påvirket av vår virksomhet. Vi respekterer urfolks rettigheter, inkludert retten til å gi sitt forhåndssamtykke på fritt og informert grunnlag, og rettighetene til lokalsamfunn når våre aktiviteter påvirker deres jord, landområder og livsopphold. Vi etablerer eller legger til rette for effektive klagemekanismer for enkeltpersoner og grupper som kan påvirkes av vår virksomhet, og forplikter oss til å gjøre det i samsvar med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Vi erkjenner også at forretningsaktiviteter kan ha en viktig rolle når det gjelder å oppfylle menneskerettigheter. Gjennom vår virksomhet bidrar vi til økonomisk og menneskelig utvikling av våre medarbeidere og de lokalsamfunnene vi har aktiviteter i.

Informasjon som gjelder Hydros menneskerettigheter, policyer og etterlevelse blir jevnlig rapportert til styret, konsernledelsen, ledergruppene på forretningsområdene og andre relevante aktører, blant annet fagforeningsrepresentanter.

Organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger

Vi er opptatt av grunnleggende arbeidstakerrettigheter, organisasjonsfrihet, minstelønn og regulering av arbeidstid. Vi støtter retten til organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger, og har lang tradisjon for god dialog med de ansattes organisasjoner. Våre større virksomheter i Europa og Brasil har avtale med minst en fagforening.

I 2016 har Hydro fornyet sin globale rammeavtale med fagforeninger fram til utgangen av 2018. Avtalen skal skape en åpen informasjonsutveksling mellom partene i aktuelle saker, med sikte på å forbedre og videreutvikle god arbeidspraksis i Hydros verdensomspennende virksomhet.

Gjennom samarbeidsselskaper har vi virksomhet i land der bruken av fagforeninger er begrenset. Dette gjelder blant annet Qatar, Vietnam og Kina, hvor vi prøver å finne alternative fora hvor medarbeiderne kan påvirke sin arbeidssituasjon. Dette er basert på vår forpliktelse til ILOs åtte kjernekonvensjoner. I tillegg har vi en konsernavtale med sentrale fagforbund om det europeiske samarbeidsorganet European Works Council.

Barne- og tvangsarbeid

Det er svært viktig for oss å unngå bruk av barnarbeid og tvangsarbeid, både i Hydros virksomhet og hos våre leverandører og samarbeidspartnere. Mens barnarbeid og tvangsarbeid har svært lav risiko i vår egen virksomhet, er risikoen høyere i leverandørkjeden. Likevel har vi i enkelte tilfeller oppdaget at entreprenøransatte medarbeidere ved våre anlegg ikke har hatt alle de rettighetene de har krav på. Der slike tilfeller avdekkes er vår policy at vi først retter på dette for så å opptre på en åpen måte, trekker ut viktig lærdom og iverksetter korrigerende tiltak.

For mer informasjon, se avsnittet om Ansvarlige anskaffelser.

Ansvarlige anskaffelser

Hydro har om lag 11.000 aktive leverandører over hele verden, hvor flertallet er lokalisert i nærheten av våre produksjonsanlegg.

Gjennom Hydros globale direktiver og prosedyrer stiller vi krav til samfunnsansvar hos leverandørene. Dette er integrert i alle faser i anskaffelsesprosessen. Det globale direktivet for

anskaffelser og globale prosedyrer knyttet til samfunnsansvar i leverandørkjeden ble sist gjennomgått i 2015, mens prosedyren for styring av integritetsrisiko ble gjennomgått også i 2016.

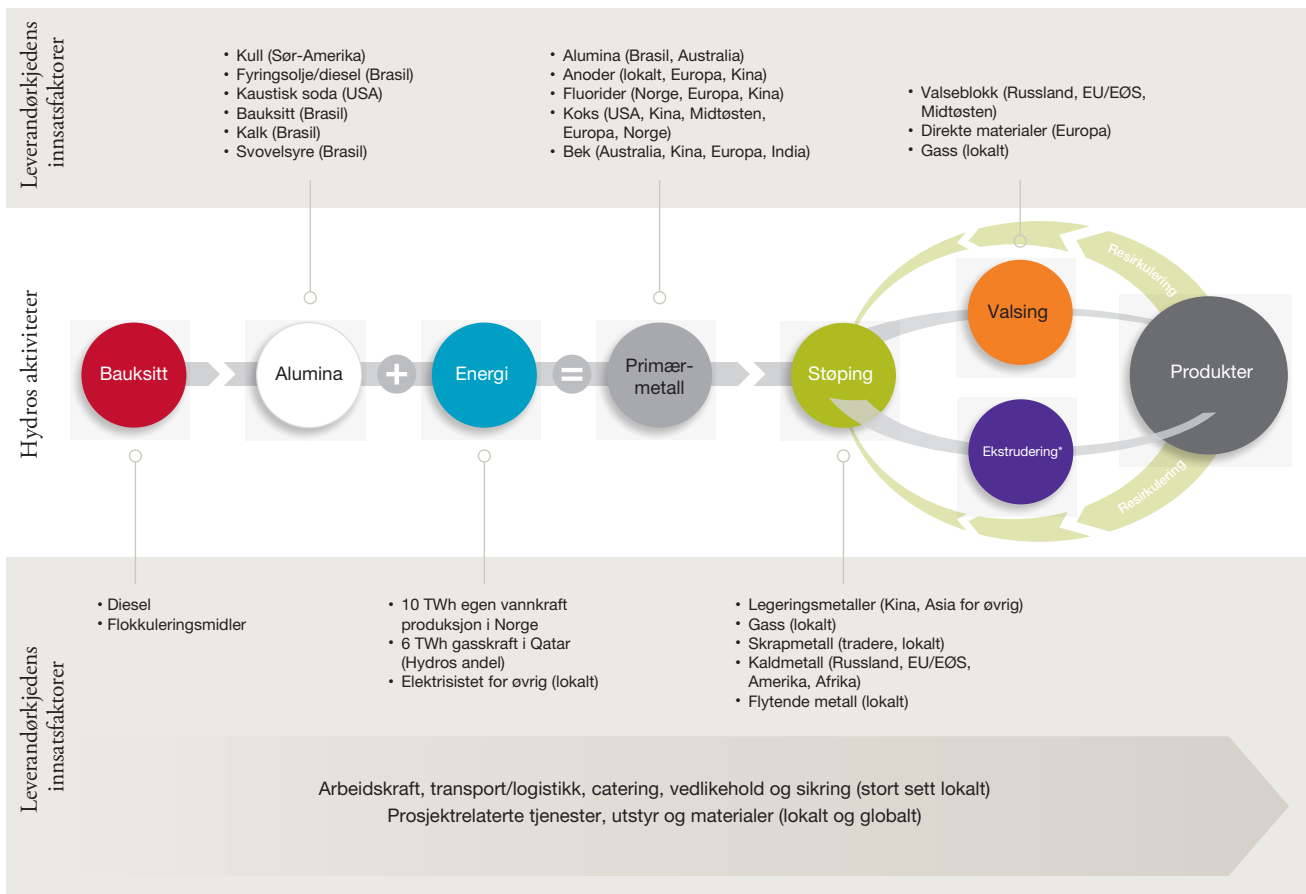
Med noen få unntak skal alle leverandører, uavhengig av verdi, betydning og kontraktstype, bekrefte at Hydros etiske krav til leverandører (Hydro's Supplier Code of Conduct) er gjennomgått og forstått fullt ut, og at de har egnede og tilfredsstillende retningslinjer og prosedyrer i sin virksomhet for å sikre at de blir fulgt. Etiske krav til leverandører skal vedlegges alle kontrakter og gjøres bindende gjennom kontraktsklausuler. Kravene fordrer at leverandører følger alle gjeldende lover og regler knyttet til korrupsjon og bestikkelser, menneskerettigheter, arbeidsforhold og miljø for å sikre at Hydros forretningsrelasjoner reflekterer de verdier og prinsipper som Hydro selv fremmer internt og eksternt. Kontraktene skal inneholde klausuler knyttet til revisjonsrett og leverandørens ansvar for aktivt å fremme de prinsippene som er oppgitt i Hydros etiske krav til leverandører overfor

egne leverandører/kontraktører og underleverandører på alle de nivåer som gir vesentlig bidrag til de varer og tjenester som leveres til Hydro i henhold til kontrakten.

Alle leverandører, kunder og andre forretningsforbindelser, registrert i våre viktigste regnskapssystemer, sjekkes ukentlig mot internasjonale sanksjonslister, spesielt knyttet til anti-terror. Videre gjennomføres det leverandørrevisjoner og anleggsbesøk av Hydros personell og uavhengige revisorer basert på risikoanalyse. Det ble gjennomført 123 leverandørrevisjoner i 2016, hvorav alle omfattet HMS og 65 prosent samfunnsansvar for øvrig. Funn som gjøres i forbindelse med revisjonene, og planer med forslag til korrigerende tiltak rapporteres og overrekkes til det aktuelle anlegget. De korrigerende tiltakene som er foreslått, sjekkes senest i forbindelse med neste revisjon. Vi er spesielt opptatt av korrigerende tiltak knyttet til mulig barne- og tvangsarbeid.

Risikoen for tilfeller av barnearbeid og tvangsarbeid i vår leverandørkjede anses å være lav på flertallet av Hydros

Hydros leverandørkjede

* Hydro produserer ekstruderte profiler gjennom 50/50-samarbeidsselskapet Sapa

forretningsområder. Vi erkjenner imidlertid at det er en risiko for tvangsarbeid blant leverandører i Sør-Amerika og Asia. Revisjoner utført i Kina og De forente arabiske emirater i 2016 har avdekket tilfeller knyttet til arbeid, lønn og arbeidstid, helse og sikkerhet, losji og styringssystemer. Vi har derfor inngått dialog med flere leverandører i spørsmål om arbeidskontrakter, arbeidstid, lovpålagt krav om betalt fritid, utilstrekkelig losji i tillegg til HMS inkludert beredskap.

Deleid virksomhet

I juridiske enheter hvor Hydro eier mindre enn 100 prosent av stemmerettighetene, skal Hydros representanter i styret forsøke å implementere ambisjonene og prinsippene knyttet til Hydros globale retningslinjer, inkludert menneskerettigheter.

Samarbeidsselskapet Sapa, som eies 50 prosent av Hydro, faller inn under kravene i den britiske loven om moderne slaveri, og utarbeider sin egen åpenhetserklæring i henhold til loven.

I Qatalum i Qatar, der Hydro også har en eierandel på 50 prosent, er flertallet av de ansatte migrasjonsarbeidere. Vi jobber for å sikre gode arbeidsforhold både for egne ansatte og for dem som kommer fra våre kontraktører.

Samarbeid om anstendige arbeidsforhold

Hydro samarbeider med andre organisasjoner om anstendige arbeidsforhold i verdikjeden, blant annet gjennom initiativet Aluminium Stewardship Initiative og bransjeorganisasjonen International Council of Mining and Metals. I 2016 har Hydro fornyet sin globale rammeavtale med fagforeninger fram til utgangen av 2018. Avtalen skal skape en åpen informasjonsutveksling mellom partene i aktuelle saker, med sikte på å forbedre og videreutvikle en god arbeidspraksis i Hydros verdensomspennende virksomhet.

Opplæring i menneskerettigheter

I 2016 deltok mer enn 280 ansatte på kurs om samfunnsansvar og menneskerettigheter. Opplæringen var knyttet til hvordan Hydros ambisjoner knyttet til samfunnsansvar støtter opp om vår forretningsstrategi, med spesiell vekt på ansvarlige anskaffelser. I løpet av 2017 vil vi gå gjennom vår opplæringspraksis når det gjelder menneskerettigheter, finne mulig forbedringspotensial og utarbeide en plan for aktiviteter i 2018.

Om Hydro Aluminium Deeside

Hydro Aluminium Deeside Ltd. er et resirkuleringsanlegg for aluminium i Wrexham i Storbritannia. Verket har om lag 40 ansatte og en årlig produksjonskapasitet på 60.000 tonn aluminium. Omsetningen i 2016 var om lag 53 millioner

britiske pund. De viktigste leverandørene er i Storbritannia (40 prosent), Mosambik (20 prosent) og Australia (10 prosent).

Alle dokumenter som er listet opp under gjelder også for Hydro Aluminium Deeside Ltd.

Referanser

Flere av Hydros styrende dokumenter er relevante for vårt arbeid for å forhindre moderne slaveri. Det omfatter, men er ikke begrenset til:

- NHC-CD07 Vårt etiske ansvar - Hydros regler for arbeidsetikk (Hydros Code of Conduct)
- GD02 Hydros Personalpolicy
- GD03 Helse-, miljø, sikrings- og sikkerhetsfilosofi (HMS)
- GD09 Hydro's Social Responsibility
- GP09-01 Corporate Social Responsibility in the supply chain
- GP09-01 Appendix 1 Hydro Supplier Code of Conduct
- GP09-03 Hydro's Human Rights Policy
- Håndbok for Hydros integritetsprogram

Alle dokumentene er tilgjengelige på engelsk på www.hydro.com/principles

Årets resultat og utbytte - Norsk Hydro ASA

Norsk Hydro ASA (morselskapet) hadde et resultat etter skatt på 9.114 millioner kroner i 2016, sammenliknet med 2.379 millioner kroner i 2015.

Hydros styre foreslår å utbetale et utbytte på 1,25 kroner per aksje for 2016, som legges fram for godkjenning på generalforsamlingen den 3. mai 2017. Forslaget reflekterer selskapets langsiktige politikk om å gi sine aksjonærer en forutsigbar og konkurransedyktig kontantavkastning, samtidig som de ustabile forholdene i aluminiumindustrien er tatt i betraktning. Forslaget til utbytte representerer et utdelingsforhold på 40 prosent av rapportert resultat etter skatt for året, noe som gjenspeiler Hydros driftsresultater i 2016 og en sterk finansiell stilling.

Hydros styre har revidert selskapets utbyttepolitikk for å reflektere ambisjonen om å utbetale et stabilt eller økende utbytte. Hydros politikk er på lang sikt å betale et utbytte som i gjennomsnitt utgjør 40 prosent av selskapets rapporterte resultat etter skatt over tid.

I henhold til regnskapslovens paragraf 3-3, bekrefter styret at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift.

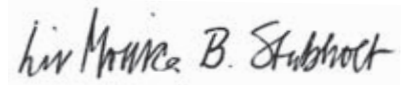
Oslo, 14. mars 2017

DAG MEJDELL
Styreleder

IRENE RUMMELHOFF
Nestleder

LIV MONICA BARGEM STUBHOLT
Styremedlem

OVE ELLEFSEN
Styremedlem

BILLY FREDAGSVIK
Styremedlem

FINN JEBSEN
Styremedlem

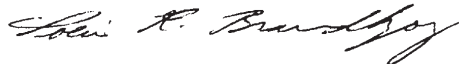
STEN ROAR MARTINSEN
Styremedlem

THOMAS SCHULZ
Styremedlem

MARIANNE WIINHOLT
Styremedlem

SVEIN RICHARD BRANDTZÆG
Konsernsjef

Driftsinntekter 2016

MILLIONER
KRONER

81 953

Årsregnskap

KONSERNREGNSKAP

NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

NOTE 1	RAPPORTERINGSENHET OG PRESENTASJON	F2	NOTE 25	FORDRINGER	F47
NOTE 2	REGNSKAPSPRINSIPPER	F7	NOTE 26	VAREBEHOLDNINGER	F47
NOTE 3	ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NYE REGNSKAPSSANDARDER	F7	NOTE 27	ANDRE ANLEGGSMIDLER	F47
NOTE 4	MÅLING AV VIRKELIG VERDI	F15	NOTE 28	BYGNINGER, MASKINER, INVENTAR OG LIGNENDE	F48
NOTE 5	VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG HOVEDKILDER TIL ESTIMATUSIKKERHET	F16	NOTE 29	IMMATERIELLE EIENDELER	F49
NOTE 6	VIKTIGE DATTERSELSKAPER OG ENDRINGER I KONSERNET	F17	NOTE 30	GOODWILL	F49
NOTE 7	INFORMASJON OM SEGMENTENE OG GEOGRAFISK FORDELING	F19	NOTE 31	INVESTERINGER I ORDNINGER UNDER FELLES KONTROLL	F50
NOTE 8	STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN KOMPENSASJON TIL LEDENDE ANSATTE	F20	NOTE 32	LEVERANDØRGJELD OG ANNEN KORTSIKTIG GJELD	F52
NOTE 9	GODTGJØRELSE TIL KONSERNLEDELSEN	F24	NOTE 33	KORT- OG LANGSIKTIGE LÅN	F52
NOTE 10	STYRET OG BEDRIFTSFORSAMLINGEN	F27	NOTE 34	AVSETNINGER	F53
NOTE 11	NÆRSTÅENDE PARTER	F28	NOTE 35	BETINGEDE FORPLIKTELSE OG EIENDELER	F54
NOTE 12	FINANSIELL OG KOMMERSIELL RISIKOSTYRING	F30	NOTE 36	PENSJONER	F55
NOTE 13	FINANSIELLE INSTRUMENTER	F31	NOTE 37	EGENKAPITAL	F58
NOTE 14	DERIVATER OG SIKRINGSBOKFØRING	F34	NOTE 38	KAPITALSTYRING	F60
NOTE 15	ANDRE INNTEKTER	F38	NOTE 39	UTBYTTE	F62
NOTE 16	RÅVARER OG ENERGIKOSTNADER	F40	NOTE 40	KONTRAKTSFORPLIKTELSE OG FORPLIKTELSE FOR FRAMTIDIGE INVESTERINGER	F62
NOTE 17	GODTGJØRELSE TIL ANSATTE	F40	NOTE 41	INFORMASJON OM KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN	F63
NOTE 18	AVSKRIVNINGER	F41	NOTE 42	REVISJONSHONORAR	F64
NOTE 19	NEDSKRIVNINGER AV ANLEGGSMIDLER	F42	ÅRSREGNSKAP NORSK HYDRO ASA		F65
NOTE 20	FORSKNING OG UTVIKLING	F44	NOTER TIL REGNSKAPET NORSK HYDRO ASA		F68
NOTE 21	OPERASJONELLE LEIEAVTALER	F44	ANSVARSERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER		F77
NOTE 22	FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER	F45	UAVHENGIG REVISORS BERETNING		F78
NOTE 23	RESULTATSKATT	F45	BEDRIFTSFORSAMLINGENS UTTALELSE		F83
NOTE 24	VERDIPAPIRER	F47			

Konsernregnskap

Resultatregnskap for konsernet

Beløp i millioner kroner (unntatt beløp per aksje)	Noter	2016	2015
Driftsinntekter	7	81 953	87 694
Andel resultat investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	7, 31	985	512
Andre inntekter, netto	15	1 030	461
Sum inntekter		83 969	88 667
Råvarer og energikostnader	16	52 151	56 330
Lønn og lønnsavhengige kostnader	17	9 485	9 048
Avskrivninger	18	5 041	5 024
Nedskrivninger	19	433	(1)
Andre kostnader	20, 21	9 848	10 008
Sum kostnader		76 958	80 409
Resultat før finansposter og skatt	7	7 011	8 258
Finansinntekter	22	574	297
Finanskostnader	22	1 552	(5 130)
Finansinntekter (-kostnader), netto		2 126	(4 834)
Resultat før skatt		9 137	3 425
Skatter	23	(2 551)	(1 092)
Årets resultat		6 586	2 333
Årets resultat henført til ikke-kontrollerende eiere		199	313
Årets resultat henført til Hydros aksjonærer		6 388	2 020
Resultat per aksje, basis og utvannet, henført til Hydros aksjonærer	37	3,13	0,99

De etterfølgende noter er en del av det konsoliderte regnskapet.

Utvidet resultatregnskap for konsernet

Beløp i millioner kroner	Noter	2016	2015
Årets resultat		6 586	2 333
Øvrige resultatelementer			
Øvrige resultatelementer som ikke skal reklassifiseres til resultatregnskapet			
Estimatavvik pensjoner, netto etter skatt	37	178	764
Andel estimatavvik pensjoner investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden, netto etter skatt	37	(41)	126
Sum		137	890
Øvrige resultatelementer som skal reklassifiseres til resultatregnskapet			
Omregningsdifferanser, netto etter skatt	37	4 114	(2 130)
Urealisert gevinst verdipapirer, netto etter skatt	37	(47)	15
Sikring framtidige kontantstrømmer, netto etter skatt	37	115	72
Andel øvrige resultatelementer investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden som skal reklassifiseres til resultatregnskapet, netto etter skatt	37	(281)	502
Sum		3 901	(1 541)
Øvrige resultatelementer		4 038	(651)
Totalresultat		10 624	1 681
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årets totalresultat		889	(418)
Totalresultat henført til Hydros aksjonærer		9 735	2 099

De etterfølgende noter er en del av det konsoliderte regnskapet.

Balanse for konsernet

Beløp i millioner kroner, 31. desember	Noter	2016	2015
Eiendeler			
Kontanter og bankinnskudd		8 037	6 917
Verdipapirer	24	4 611	5 752
Fordringer	25	10 884	10 797
Varebeholdninger	26	12 381	12 192
Andre finansielle omløpsmidler	13	457	502
Sum omløpsmidler		36 371	36 160
Bygninger, maskiner, inventar og lignende	28	58 734	51 174
Immaterielle eiendeler	29, 30	5 811	5 121
Investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden	31	19 807	20 150
Andre anleggsmidler	13, 27	4 309	4 614
Forskuddsbetalt pensjon	36	4 195	3 382
Utsatt skattefordel	23	1 566	1 943
Sum anleggsmidler		94 422	86 384
Sum eiendeler	7	130 793	122 544
Gjeld og egenkapital			
Banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld	33	3 283	3 562
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	32	10 108	9 375
Avsetninger	34	1 417	1 147
Betalbar skatt		1 773	1 338
Andre kortsiktige finansielle forpliktelser	13	526	1 977
Sum kortsiktig gjeld		17 106	17 399
Langsiktige lån	33	3 397	3 969
Avsetninger	34	4 384	3 264
Pensjonsforpliktelser	36	12 871	12 782
Andre langsiktige finansielle forpliktelser	13	1 067	2 169
Annen langsiktig gjeld		1 944	1 632
Utsatt skatteforpliktelse	23	2 384	1 999
Sum langsiktig gjeld		26 047	25 816
Sum gjeld		43 153	43 215
Aksjekapital	37	2 272	2 272
Annen innskutt kapital	37	29 070	29 068
Egne aksjer	37	(870)	(913)
Opptjent egenkapital		50 210	45 850
Annen egenkapital ikke resultatført	37	1 224	(2 107)
Egenkapital henført til Hydros aksjonærer		81 906	74 169
Ikke-kontrollerende eierinteresser		5 733	5 159
Sum egenkapital		87 640	79 329
Sum gjeld og egenkapital		130 793	122 544

De etterfølgende noter er en del av det konsoliderte regnskapet.

Kontantstrømoppstilling for konsernet

Beløp i millioner kroner	Noter	2016	2015
Kontantstrøm fra driften			
Årets resultat		6 586	2 333
Justeringer for å avstemme årets resultat mot netto kontantstrøm fra driften:			
Avskrivninger og nedskrivninger	7, 18, 19	5 474	5 023
Andel resultat investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	7, 31	(985)	(512)
Utbytte mottatt fra investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	31	836	1 037
Utsatt skatt		563	(321)
Tap (gevinst) ved salg av anleggsmidler		(226)	422
Valutatap (-gevinst), netto	22	(2 266)	4 397
Salg av kortsiktige verdipapirer, netto		44	31
Aktiverte renter	22	(97)	(34)
Endringer i driftsmessige eiendeler og gjeld:			
Fordringer		(187)	3 108
Varebeholdninger		(104)	53
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		483	(833)
Råvarederivater		(29)	(71)
Øvrige poster		(74)	(260)
Netto kontantstrøm tilført fra driften	41	10 018	14 373
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Investering i bygninger, maskiner, inventar, o.l.		(6 913)	(5 254)
Andre langsiktige investeringer		(183)	(212)
Kjøp av kortsiktige investeringer		(4 650)	(5 050)
Salg av bygninger, maskiner, inventar, o.l.		77	62
Mottatte investeringstilskudd		563	80
Salg av andre langsiktige investeringer		475	(17)
Salg av kortsiktige investeringer		5 850	1 000
Netto kontantstrøm benyttet til investeringsaktiviteter		(4 781)	(9 391)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Opptak av lån		5 208	2 340
Nedbetaling av lån		(7 525)	(7 042)
Netto økning (reduksjon) i annen kortsiktig gjeld		265	(344)
Utstedelse av aksjer		28	35
Betalt utbytte		(2 362)	(2 370)
Netto kontantstrøm benyttet til finansieringsaktiviteter		(4 386)	(7 381)
Valutakurseffekter på kontanter, bankinnskudd og kassekreditt		269	68
Netto økning (reduksjon) i kontanter, bankinnskudd og kassekreditt		1 120	(2 331)
Kontanter, bankinnskudd og kassekreditt per 1. januar		6 917	9 248
Kontanter, bankinnskudd og kassekreditt per 31. desember	41	8 037	6 917

De etterfølgende noter er en del av det konsoliderte regnskapet.

Endringer i egenkapital for konsernet

Beløp i millioner kroner	Noter	Aksje- kapital	Annen innskutt egen- kapital	Egne aksjer	Opptjent egen- kapital	Annen egenkapital ikke resultatført	Egenkapital henført til Hydros aksjonærer	Ikke- kontrol- lerende eier- interesser	Total egen- kapital
31. desember 2014		2 272	29 045	(972)	45 872	(2 187)	74 030	5 911	79 941
Egne aksjer solgt til ansatte	37		24	58			82		82
Utbytte	39				(2 042)		(2 042)	(334)	(2 375)
Årets totalresultat					2 020	80	2 099	(418)	1 681
31. desember 2015		2 272	29 068	(913)	45 850	(2 107)	74 169	5 159	79 329
Egne aksjer solgt til ansatte	37		1	44			45		45
Utbytte	39				(2 043)		(2 043)	(320)	(2 362)
Egenkapitalinnskudd i datterselskaper								4	4
Annen egenkapital ikke resultatført ved salg/avvikling av datterselskaper					16	(16)	-		-
Årets totalresultat					6 388	3 348	9 735	889	10 624
31. desember 2016		2 272	29 070	(870)	50 210	1 224	81 906	5 733	87 640

De etterfølgende noter er en del av det konsoliderte regnskapet.

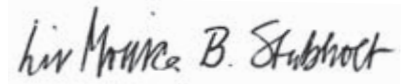
Oslo, 14. mars 2017

DAG MEJDELL
Styreleder

IRENE RUMMELHOFF
Nestleder

LIV MONICA BARGEM STUBHOLT
Styremedlem

OVE ELLEFSEN
Styremedlem

BILLY FREDAGSVIK
Styremedlem

FINN JEBSEN
Styremedlem

STEN ROAR MARTINSEN
Styremedlem

THOMAS SCHULZ
Styremedlem

MARIANNE WIINHOLT
Styremedlem

SVEIN RICHARD BRANDTZÆG
Konsernsjef

Noter til konsernregnskapet

Note 1 - Rapporteringsenhet og presentasjon

Konsernregnskapet omfatter Norsk Hydro ASA og konsoliderte datterselskaper (Hydro). Hydro har hovedkontor i Oslo, og sysselsetter om lag 13.000 personer i mer enn 20 land. Hydro er en global leverandør av aluminium med virksomhet i hele verdikjeden. Virksomhet omfatter produksjon av elektrisk kraft, bauxitt-utvinning, raffineri for aluminiumoksid, produksjon av primeraluminium og omsmelting, i tillegg til produksjon av valsede produkter. Gjennom felleskontrollert virksomhet er Hydro også involvert i produksjon og salg av ekstruderte produkter i mer enn 40 land og visse andre virksomheter. Styret og konsernsjef godkjente regnskapet for avleggelse 14. mars 2017. Hydro er notert på børsene i Oslo og London.

Presentasjon

Regnskapet er utarbeidet basert på historisk kost med unntak av enkelte eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter, som måles til virkelig verdi. Utarbeidelse av årsregnskap, herunder noteopplysninger, krever at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker rapporterte verdier. Faktisk utfall kan avvike fra estimatene. Se note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet.

Presentasjon og klassifisering av transaksjoner i regnskapet er konsistent for presenterte perioder. Gevinster og tap knyttet til avhending av anleggsmidler er presentert netto. Det samme gjelder for utgifter knyttet til avsetninger som dekkes av tredjepart. Forsikringsoppgjør og offentlige tilskudd rapporteres likevel brutto.

Norsk Hydro ASAs funksjonelle valuta er norske kroner. Presentasjonsvaluta for Hydros konsernregnskap er norske kroner.

Summen av tallene i en eller flere kolonner i regnskapet kan avvike fra den rapporterte summen for kolonnen som følge av avrundinger.

Renter benyttet i forbindelse med nåverdberegninger er avrundet til nærmeste 10 basispunkter for pensjonsforpliktelser og finansielle instrumenter, til nærmeste 25 basispunkter for andre ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Hydros konsernregnskap utarbeides i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS), godkjent av den europeiske unionen (EU) og norske myndigheter, og i kraft per 31. desember 2016. I tillegg gis opplysninger i samsvar med regnskapsloven.

Beskrivelsen av Hydros regnskapsprinsipper gjelder for regnskapet for 2016 inkludert sammenligningstall. Se note 1 Rapporteringsenhet og presentasjon, note 4 Måling av virkelig verdi og note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet, for ytterligere informasjon om presentasjon, klassifisering og måling i Hydros regnskap.

Basis for konsolidering

Konsernregnskapet omfatter Norsk Hydro ASA og datterselskaper, som er selskaper hvor Hydro har mulighet til å avgjøre finansielle og operative beslutninger (kontroll). Kontroll oppnås normalt ved å eie, direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av stemmeberettigede eierandeler. Hydro eier mer enn 50 prosent av stemmene i alle datterselskaper. Datterselskaper konsolideres fra det tidspunkt Hydro oppnår kontroll, til kontroll ikke lenger foreligger.

Transaksjoner og mellomværende mellom selskaper i konsernet og internfortjeneste knyttet til slike transaksjoner er eliminert.

Ikke-kontrollerende eierinteresser

Ikke-kontrollerende eierinteresser representerer eierandeler i datterselskaper som eies av andre enn Hydro. Ikke-kontrollerende eierinteresser presenteres som en egen klasse av konsernets egenkapital i samsvar med IFRS 10 Konsernregnskap. Ikke-kontrollerende eieres andel av resultat beregnes ut fra eierandel eller annen metode dersom det følger av kontrakt.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden i samsvar med IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger. Vederlaget utgjør summen av virkelig verdi på oppkjøpsdagen av eiendeler som ytes som vederlag, overtatte forpliktelser og gjeld pådratt i transaksjonen, samt egenkapitalinstrumenter som Hydro utsteder som vederlag for kontroll i det kjøpte foretaket. Virkelig verdi av Hydros eierandeler i det oppkjøpte foretaket før oppkjøpet inngår i vederlaget, og gevinst eller tap inngår i Andre inntekter, netto, på kjøpstidspunktet.

Det oppkjøpte selskapets eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser vurderes til virkelig verdi på kjøpstidspunktet, uavhengig av eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser. Goodwill måles enten som merpris ut over Hydros andel av virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser (delvis goodwill) eller som virkelig verdi av oppkjøpt virksomhet ut over virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser (full goodwill). Valget gjøres for hver transaksjon. Goodwill avskrives ikke, men vurderes for eventuell nedskrivning ved indikasjoner på verdifall, minst en gang per år i samsvar med IAS 36 Verdifall på eiendeler. Goodwill tilordnes de kontantgenererende enhetene (CGU) eller grupper av CGUer som forventes å nyte godt av synergiene fra oppkjøpet og som følges opp av ledelsen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser måles ved etablering til de ikke-kontrollerende eiernes andel av virkelig verdi av eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser slik de er regnskapsført (delvis goodwill) eller andel av virkelig verdi av den kjøpte virksomheten (full goodwill). Senere endringer inkluderer ikke-kontrollerende eieres andel av endringer i egenkapital etter oppkjøpsdag.

Transaksjoner mellom ikke-kontrollerende eiere og konsernet

Salg og kjøp av eierinteresser og kapitalinnskudd som ikke resulterer i at Hydro oppnår eller mister kontroll over et datterselskap, regnskapsføres som egenkapitaltransaksjoner i samsvar med IFRS 10. Det regnskapsføres ikke gevinster, tap eller endring i eiendeler, forpliktelser eller goodwill som følge av slike transaksjoner.

Investeringer i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet

Et tilknyttet selskap er en investering der Hydro har evne til å utøve betydelig innflytelse, som er evne til å delta i beslutninger om finansielle og operasjonelle forhold i selskapet. Betydelig innflytelse foreligger normalt når Hydro eier mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital, med mindre det foreligger forhold som begrenser Hydros innflytelse.

En felleskontrollert ordning er et selskap, en eiendel eller drift som er gjenstand for kontraktfestet felles kontroll. Spesielle stemmerettsregler kan gi deltakerne beslutningsmyndighet ut over det som følger av forholdsmessig eierandel. Dette kan være i form av rett til bestemt styrerepresentasjon, vetorett for viktige beslutninger eller krav om kvalifisert flertall for viktige beslutninger som medfører felles kontroll ved nåværende eiersituasjon. Felleskontrollert virksomhet er felleskontrollert ordning som representerer rettigheter i ordningens netto eiendeler i motsetning til rettigheter til eiendeler og ansvar for forpliktelser i ordningen.

Hydro regnskapsfører eierandeler i tilknyttede selskap og deltakelse i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. Etter egenkapitalmetoden regnskapsføres investeringen til Hydros andel av egenkapitalen i selskapet, inkludert eventuelle merverdier og goodwill fra oppkjøpet. Hydros andel av resultatet, inkludert avskrivning på merverdier og eventuelle nedskrivninger, inngår i Andel resultat investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden, mens andel av Øvrige resultatelementer inngår i Øvrige resultatelementer for Hydro. Hydros andel av urealiserte gevinster fra transaksjoner med tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, herunder overføring av virksomhet, er eliminert. Regnskapsprinsippene for tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet kan avvike fra Hydros regnskapsprinsipper. Hydro justerer for forskjeller i innregnings- og måleprinsipper før eierandelen tas inn etter egenkapitalmetoden.

Hydro vurderer eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet for nedskrivning dersom det er indikasjoner på verdifall. Investeringen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp, beregnet som det høyeste av virkelig verdi etter fradrag for salgskostnader eller bruksverdi, er lavere enn Hydros balanseførte verdi for eierandelen. Nedskrivninger reverseres dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Felleskontrollert drift og eiendeler i sameie

Felleskontrollert drift er ordninger der eierne har kontraktsfestet felles kontroll, og har direkte eierskap til eiendelene som benyttes eller har direkte nytte av eiendelene, og har et direkte ansvar for forpliktelser i den felleskontrollerte ordningen. Felleskontrollert drift kan være basert på den juridiske formen eller andre forhold som resulterer i direkte nytte av eiendelene og ansvar for forpliktelser. Eiendeler i sameie er eiendeler der Hydro og andre eiere har direkte eierskap i enkelte eiendeler, men der det ikke foreligger felles kontroll. Hydro regnskapsfører sin relative del av eiendeler, forpliktelser, eventuelle inntekter og kostnader i felleskontrollert drift og eiendeler i sameie linje for linje i regnskapet (bruttometoden).

Eiendeler holdt for salg og Resultat fra virksomhet under avhendelse

Eiendeler holdt for salg rapporteres separat i samsvar med IFRS 5 Anleggsmidler holdt for salg og virksomhet under avhendelse, forutsatt at det er høy sannsynlighet for at eiendelene vil bli solgt innen ett år, herunder at ledelsen har tatt beslutning om salg. Eiendeler holdt for salg avskrives ikke, men vurderes til det laveste av balanseført verdi og salgsværdi etter fradrag for salgskostnader. Tidligere års balanser reklassifiseres ikke. Uvesentlige eiendelsgrupper reklassifiseres ikke.

Virksomhet under avhendelse er en del av Hydro som holdes for salg eller er avhendet, og som klart kan skilles fra den øvrige virksomheten operasjonelt og rapporteringsmessig. En virksomhet under avhendelse representerer en separat og vesentlig virksomhet eller geografisk område. Kontantstrømmer, resultat av virksomheten og eventuell gevinst eller tap fra salg rapporteres separat som Resultat fra virksomhet under avhendelse.

Eiendeler holdt for salg, tilknyttet gjeld, inntekter og kostnader i virksomheter under avhendelse inngår ikke i spesifikasjoner som presenteres i notene med mindre annet framgår av den enkelte note.

Inntektsføring

Inntekter fra salg av produkter, herunder produkter som selges i internasjonale råvaremarkeder, blir regnskapsført på tidspunkt for overføring av risiko og eiendomsrett til produktet, normalt ved levering. For transaksjoner som består av flere elementer skilles de enkelte elementene ut for separat regnskapsføring. Varer produseres hovedsakelig etter ordre fra kunde. Enkelte standardprodukter, herunder aluminium standard ingot, produseres uavhengig av kundeordre. For avtaler om flere leveranser tilordnes salgsinntekt til hver leveranse ut fra avtalens prismekanisme, normalt enten fast pris per levert enhet eller en kombinasjon av faste elementer og prisreferanse til markedspriser på enten avtalt prisingstidspunkt eller leveransetidspunkt. Prisen er normalt fastsatt før eller på leveringstidspunktet, selv om enkelte kontrakter kan inneholde referanse til markedspriser i en periode som inneholder transaksjoner etter leveringstidspunktet, som for eksempel leveringsmåneden. Transport og tilknyttede tjenester etter overføring av eierskap for solgte varer til kunden (CIF og lignende incoterms) anses ikke som en separat leveranse. Salgsinntekt, inkludert vederlag for tjenester, innregnes ved levering, og gjenværende utgifter avsettes. Avtalte rabatter og salgsinsentiver behandles som utsatt inntekt, potensielle rabatter avsettes på salgstidspunktet, og eventuelle ubenyttede rabatter resultatføres ved utløpet av rabattperioden. Ved avtaler der Hydro opptrer som agent, for eksempel kommisjonssalg, regnskapsføres kun kommisjonsinntekt som driftsinntekter.

Handel med råvarederivater og handel med råvarer over børs eller annen likvid markedsplass, herunder når slike instrumenter benyttes til risikostyring, og handel med råvarederivater og råvarebytter med samme motpart rapporteres netto slik at kun marginen på handlene inngår i driftsinntekter.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd innregnes i samsvar med IAS 20 Regnskapsføring av offentlige tilskudd og opplysninger om offentlig støtte. Tilskudd innregnes når det er rimelig sikkerhet for at Hydro vil tilfredsstille relevante betingelser og tilskuddet vil bli mottatt. Tilskuddet innregnes i Annen langsiktig gjeld til den tilknyttede aktiviteten er gjennomført eller utgiftene er kostnadsført. Investeringsstilskudd inntektsføres over avskrivningsperioden for tilknyttede eiendeler. Alle tilskudd innregnes i Andre inntekter, netto. Investeringsstilskudd inngår i Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter i kontantstrømsoppstillingen.

Andre inntekter, netto

Inntekter fra andre kilder enn ordinær produksjon og salgsvirksomhet er klassifisert som Andre inntekter, netto. Dette omfatter gevinster og tap fra avhendelse av driftsmidler, investeringer i tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet og datterselskaper, offentlige tilskudd, forsikringserstatninger og inntekter fra utleie og infrastruktur.

Varebeholdninger

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris, etter "først inn-først ut" (FIFO)-prinsippet, og netto realisasjonsverdi. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris i ordinær virksomhet med fradrag for beregnede utgifter til ferdigstilling og salg. Kostpris for varelager er direkte materialer, direkte lønn, samt andel av indirekte tilvirkningskostnader for tilvirkede varer og anskaffelseskost for innkjøpte varer. Utgifter for unormalt lav kapasitetsutnyttelse, feilproduksjon og frakt behandles som periodekostnad. Varelageret nedskrives når kostpris ikke er gjenvinnbar, og reverseres i senere perioder dersom en økning i gjenvinnbart beløp kan dokumenteres.

Bygninger, maskiner, inventar o.l.

Bygninger, maskiner, inventar o.l. balanseføres når det er sannsynlig at Hydro vil få framtidige økonomiske fordeler, og kostpris for eiendelen kan måles pålitelig. Driftsmidler vurderes til historisk kost etter fradrag for av- og nedskrivninger. Balanseført verdi omfatter også nåverdien av estimert fjerningsforpliktelse på tidspunktet forpliktelsen oppstår og balanseføres. Hydro benytter kostmetoden for bygninger, maskiner, inventar o.l. og for investeringseiendommer.

Balanseført vedlikehold

Utgifter til periodisk vedlikehold og reparasjoner på produksjonsutstyr balanseføres i samsvar med IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr når periodisk vedlikehold utføres med intervall på mer enn ett år. Utgifter til vedlikehold med kortere intervall blir løpende kostnadsført. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser aktiveres, og erstattet eiendel kostnadsføres.

Fjerning av overdekningsmateriale ved gruvevirksomhet

Utgifter til fjerning av løsmasser over minerallaget som påløper i produksjonsfasen for gruvevirksomheten fordeles mellom varelagerkost og anskaffelseskost for gruveen. Fjerningsutgifter tilordnes gruveen som en komponent i den grad de representerer vesentlig forbedret tilgang til mineraler. Fjerningsutgifter omfatter fjerning av vegetasjon og graving av dagbrudd for utvinning av mineraler.

Aktiverte renter

Renter som knytter seg til anlegg under oppføring eller andre kvalifiserende eiendeler blir aktivert som en del av kostprisen i samsvar med IAS 23 Låneutgifter. Valutagevinster og -tap knyttet til Hydros lån i utenlandsk valuta blir ikke balanseført.

Leieavtaler

Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til Hydro (finansiell leasing), identifiseres i samsvar med IAS 17 Leieavtaler og IFRIC 4 Fastsettelse av hvorvidt en avtale inneholder en leieavtale. Slike eiendeler balanseføres som finansielle leieavtaler i samsvar med IAS 17 når avtalen inngås eller på det senere tidspunktet når Hydro får tilgang til eiendelen. Finansielle leieavtaler balanseføres som varige driftsmidler til virkelig verdi, eller til nåverdien av minimumsleien hvis lavere, og avskrives over det korteste av leieperiode og forventet levetid. Forpliktelsen inngår i rentebærende langsiktig gjeld. Forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad. For øvrige leieavtaler (operasjonell leasing) regnskapsføres leiebetalingen som en driftskostnad som fordeles systematisk over leieperioden.

Forpliktelser til fjerning av varige driftsmidler

Estimert virkelig verdi av forpliktelser til fjerning og opprydding balanseføres i den periode den påløper i samsvar med IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler. Forpliktelser inkluderer nåverdien av forventede utgifter til riving og fjerning av bygninger og andre eiendeler, til opprydding og tilbakeføring av industri- og gruveområder, og andre forpliktelser knyttet til fjerning av driftsmidler der slike forpliktelser foreligger. Fjerningsforpliktelser regnskapsføres når eiendelen er klar for bruk, eller på det senere tidspunktet forpliktelsen oppstår. Fjerningsutgifter balanseføres som del av eiendelens anskaffelseskost og avskrives over forventet levetid. Endring i nåverdien av forpliktelsen som følge av renteelementet i nåverdiregningen resultatføres og inngår i Finanskostnader. Forpliktelser som er betinget av en framtidig hendelse (tidspunkt eller metode for fjerning), regnskapsføres når forpliktelsen kan estimeres.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som anskaffes separat eller som gruppe, balanseføres til virkelig verdi på anskaffelsestidspunktet. Ved kjøp av virksomhet identifiseres og balanseføres immaterielle eiendeler som er knyttet til kontrakter eller juridiske rettigheter og rettigheter som kan skilles fra den kjøpte virksomheten, adskilt fra goodwill.

Utslippskvoter

Myndighetstildelte og kjøpte utslippskvoter for CO₂ som forventes benyttet til å dekke Hydros forpliktelser knyttet til utslipp regnskapsføres som immateriell eiendel til kostpris. Kvotene avskrives ikke, men vurderes for nedskrivning minst årlig. Ved utslipp ut over eide kvoter avsettes det for forpliktelse til å kjøpe kvoter. Eventuelt salg av kvoter regnskapsføres på salgstidspunktet. Kvoter som kjøpes med sikte på videre salg (trading) klassifiseres og måles som varelager.

Forskning og utvikling

Alle utgifter til forskning kostnadsføres. Utgifter til utvikling balanseføres som immaterielle eiendeler til kost når kriteriene for balanseføring i IAS 38 Immaterielle eiendeler er oppfylt, herunder sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler og at anskaffelseskost for eiendelen kan måles pålitelig.

Utforsking av mineralressurser

Utgifter til utforsking av mineralressurser kostnadsføres når de påløper. Kjøpte leterettigheter balanseføres og henføres til relevante områder. Et område representerer en enhet som kan utnyttes gjennom felles infrastruktur og kan omfatte flere lisenser. Leterettigheter overføres til utviklingsutgifter for gruva når utvikling starter. Leterettigheter beholdes som immaterielle eiendeler i balansen til utvikling besluttes eller en beslutning om ikke å utvikle området tas.

Avskrivninger

Avskrivninger foretas på lineær basis over eiendelens forventede levetid, og starter når eiendelen er tilgjengelig for bruk. Gruver og gruveinstallasjoner avskrives etter produksjonsenhetsmetoden over relevante påviste og sannsynlige reserver. Driftsmidler og immaterielle eiendeler med en levetid som ikke er tidsbegrenset avskrives ikke. Forventet levetid er som følger:

- Maskiner og utstyr, opprinnelig kost 4-30 år, for kraftstasjoner opp til 75 år
- Maskiner og utstyr, balanseført vedlikehold 1-15 år
- Bygninger 20-50 år
- Immaterielle eiendeler med avgrenset levetid 3-10 år, for rettigheter til vannkraftproduksjon opp til 50 år

Komponenter av en eiendel som har en levetid som er vesentlig forskjellig fra hovedeiendelen, og en kostpris som er vesentlig i forhold til den totale eiendelen, avskrives separat. Hydro vurderer estimater for restverdier og levetid ved hvert årsskifte. Eventuelle endringer regnskapsføres prospektivt over eiendelens gjenværende levetid.

Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Materielle og immaterielle anleggsmidler vurderes for nedskrivning ved indikasjon på verdifall som beskrevet i IAS 36 Verdifall på eiendeler. Leterettigheter for ikke utbygde mineralressurser vurderes for nedskrivninger etter IFRS 6 Leting etter og evaluering av mineralressurser. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid testes for nedskrivning minst en gang årlig. Balanseført verdi er ikke gjenvinnbar dersom balanseført verdi av eiendelen eller den kontantgenererende enheten overstiger det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Hvis balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Dersom gjenvinnbart beløp senere øker, reverseres nedskrivningen. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke.

Avsetninger

Avsetninger for forpliktelser regnskapsføres når Hydro har en forpliktelse (juridisk eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, og det er sannsynlig at Hydro må gjøre opp forpliktelsen. Det gjøres avsetning dersom forpliktelsen kan estimeres med tilstrekkelig pålitelighet, inkludert vurdering av risiko og usikkerhet. Avsetningen måles som nåverdien av estimerte kontantstrømmer som vil være nødvendig for å gjøre opp forpliktelsen. Usikre utfall måles som forventningsverdien av rimelig sannsynlige utfall. Se også prinsipper for forpliktelser til fjerning av varige driftsmidler.

Utgifter til avvikling og avhendelse

Hydro setter av for direkte utgifter til avvikling og/eller avhendelse av en aktivitet når det foreligger en forpliktelse som følge av at det er vedtatt og kommunisert en plan som angir hvilke konkrete tiltak som skal gjennomføres og hvem som vil bli berørt. Nedbemanningskostnader avsettes når nedbemanningsplanen er kommunisert til de berørte ansatte. Kostnader til avvikling og avhendelse klassifiseres som restruktureringskostnader dersom planen representerer en vesentlig endring av Hydros virksomhet.

Betingede forpliktelser og eiendeler

En betinget forpliktelse er en mulig plikt knyttet til en tidligere hendelse hvor eventuelt oppgjør avhenger av om usikre framtidige hendelser inntreffer eller ikke, eller en forpliktelse hvor utbetaling ikke er sannsynlig. Det gis opplysninger om vesentlige betingede forpliktelser med mindre betalinger er svært usannsynlig. Betingede eiendeler regnskapsføres ikke.

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til det enkelte foretakets funksjonelle valuta med transaksjonsdagens kurs. Pengeposter med pålydende i utenlandsk valuta regnes om til funksjonell valuta med kursen på balansedagen. Realiserte og urealiserte kursgevinster og -tap er inkludert i Finanskostnader.

Omregning av regnskaper i utenlandsk valuta

Utenlandske datterselskaper som har en annen funksjonell valuta enn norske kroner regnes om til norske kroner for konsolideringsformål. Eiendeler og forpliktelser, inkludert investeringer i tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet og goodwill, omregnes til dagskurs, mens resultatregnskap og kontantstrømoppstilling regnes om til periodens gjennomsnittskurs. Omregningsdifferanser rapporteres i Øvrige resultatelementer og inngår i Omregningsdifferanse i Annen egenkapital ikke resultatført i konsernets egenkapital. Ved salg av et datterselskap, tilknyttet selskap eller felleskontrollert virksomhet inngår akkumulerte omregningseffekter knyttet til foretaket i beregningen av gevinst eller tap.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler representerer en kontraktsfestet rett for Hydro til å motta kontanter eller andre finansielle eiendeler i framtiden. Finansielle eiendeler omfatter finansielle instrumenter som benyttes i kontantstrømsikring, finansielle derivater, råvarederivater, fordringer og egenkapitalinstrumenter. Finansielle eiendeler fraregnes når rettigheten til å motta kontanter fra eiendelen har utløpt, eller når Hydro har overført slike rettigheter til andre, og har overført enten tilnærmet all risiko og gevinstpotensial knyttet til eiendelen til andre, eller har overført kontrollen over eiendelen. Finansielle eiendeler måles til amortisert kost med mindre en annen målebasis er beskrevet nedenfor.

Kontanter og bankinnskudd

Balanserte kontanter og bankinnskudd regnskapsføres til pålydende verdi, og inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelse. I kontantstrømoppstillingen rapporteres kontanter og bankinnskudd netto for utestående trekkrettigheter i banker som inngår i likviditetsstyring.

Verdipapirer

Verdipapirer omfatter bankinnskudd og andre plasseringer med forfallsdato mellom tre og tolv måneder fra anskaffelse, samt Hydros portefølje av børsnoterte verdipapirer klassifisert som omløpsmidler. Denne porteføljen betraktes som kortsiktige plasseringer for handelsformål, og verdsettes til virkelig verdi. Endringer i urealiserte kursgevinster og kurstap resultatføres i Finansinntekter. Avkastning på investeringer innregnes når rett til å motta kontanter er etablert.

Kundefordringer

Kundefordringer regnskapsføres til virkelig verdi når de oppstår. Fordringer måles til amortisert kost, og vurderes løpende for mulig verdifall. Enkeltfordringer vurderes for nedskrivning basert på indikasjoner på at kunden har betalingsvansker og ledelsens skjønn. Tidsverdien er normalt ikke vesentlig, kundefordringer regnskapsføres derfor normalt til pålydende verdi, men diskonteres dersom effekten er vesentlig.

Andre anleggsmidler

Andre anleggsmidler omfatter Hydros portefølje av langsiktige investeringer i aksjer som ikke konsolideres eller regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Denne porteføljen betraktes som langsiktige investeringer tilgjengelig for salg og vurderes til virkelig verdi. Urealiserte kursgevinster og kurstap etter fradrag for skatt føres som Øvrige resultatelementer. Realisert avkastning på verdipapirer resultatføres når rett til å motta kontanter er etablert. Virkelig verdi måles i samsvar med IFRS 13 Måling av virkelig verdi. Dersom estimert virkelig verdi er vesentlig eller varig lavere enn Hydros kostpris for investeringen innregnes forskjellen som nedskrivning i resultatregnskapet, og eventuelle akkumulerte verdireduksjoner som inngikk i Øvrige resultatelementer i tidligere perioder reklassifiseres til resultat.

Finansielle forpliktelser

Finansielle forpliktelser representerer en kontraktsfestet plikt for Hydro til å betale kontanter i fremtiden, og klassifiseres som enten kortsiktige eller langsiktige forpliktelser. Finansielle forpliktelser omfatter finansielle instrumenter som benyttes i kontantstrømsikring, finansielle derivater, råvarederivater og andre finansielle forpliktelser. Finansielle forpliktelser med unntak av derivater, regnskapsføres på det tidspunkt de oppstår til virkelig verdi inkludert direkte henførbare transaksjonskostnader, og måles til amortisert kost. Finansielle forpliktelser fraregnes når forpliktelsen har opphørt gjennom betaling, eller når Hydro har overført slike forpliktelser til andre med bindende virkning.

Derivater

Derivater regnskapsføres til markedsverdi med løpende resultatføring av gevinster og tap med mindre instrumentet er utpekt som sikringsinstrument i kontantstrømsikring og kriteriene er tilfredsstillt. Derivater, inkludert sikringsinstrumenter og innebygde derivater med forventede kontantstrømmer mindre enn et år fra balansedagen, og derivater som holdes for handelsformål, klassifiseres som kortsiktige. Instrumenter med forventede kontantstrømmer mer enn 12 måneder fra balansedagen klassifiseres som kort- og langsiktige i samsvar med forventet tidspunkt for kontantstrømmene.

Derivater presenteres brutto til virkelig verdi i balansen, med unntak av kontrakter der Hydro har intensjon og mulighet til å gjøre opp to eller flere kontrakter netto. Nettooppgjør foreligger bare dersom kontraktene har sammenfallende kontantstrømmer.

Fysiske råvarekontrakter vurderes på porteføljebasis. Hvis en kontraktportefølje inneholder samme type kontrakter som gjøres opp finansielt, eller varer som leveres i henhold til kontraktene ikke er ment for Hydros eget bruk, verdsettes hele kontraktporteføljen til virkelig verdi og klassifiseres som derivater. Råvarederivater med fysisk levering som inngås med sikte på å motta eller levere varer for Hydros eget behov for innkjøpte varer, bruk av varer eller for videresalg, og som fortsatt forventes å benyttes på denne måten (eget bruk) regnskapsføres ikke til virkelig verdi. Kjøpskontrakter anses normalt som primærkilden for bruk. Egenproduksjon av slike råvarer, eksempelvis elektrisk kraft, aluminiumoksid og primæraluminium, anses å være tilgjengelig for bruk eller salg etter Hydros valg med mindre det foreligger bruksrestriksjoner i konsesjonsbetingelsene.

Råvarederivater verdsettes til markedsverdi. Verdien av derivater regnskapsføres som eiendeler eller gjeld. Gevinster og tap som følge av endringer i markedsverdi inngår i driftsinntekter og/eller driftskostnader. Valutaterminkontrakter og valutaopsjoner balanseføres til markedsverdien på balansedagen. Valutagevinster eller valutatap inngår i Finanskostnader. Renteinntekter og rentekostnader som er knyttet til bytteavtaler (swaps) presenteres netto og periodiseres over kontraktens løpetid.

Regnskapsmessig sikring benyttes når spesifikke sikringskriterier er oppfylt, herunder dokumentasjon av sikringsforholdet. Endring i markedsverdi for disse sikringsinstrumentene blir helt eller delvis oppveid av motsvarende verdiendringer eller endringer i kontantstrømmene til de underliggende sikrede eksponeringene. Tap og gevinster på sikringsinstrumentet i kontantstrømsikringer blir ført i Øvrige resultatelementer og inngår i Annen egenkapital ikke resultatført inntil de underliggende transaksjonene blir resultatført. Dersom en sikret transaksjon ikke lenger forventes å inntreffe, resultatføres umiddelbart alle beløp som er midlertidig ført i Annen egenkapital ikke resultatført knyttet til den aktuelle transaksjonen. Alle beløp knyttet til ineffektivitet i sikringsforhold blir løpende resultatført.

Innebygde derivater skilles ut og regnskapsføres som et separat finansielt instrument dersom de økonomiske kjennetegnene og risikoer i det innebygde derivatet ikke er nært tilknyttet tilsvarende risikoer i vertskontrakten, et separat instrument med tilsvarende betingelser som det innebygde derivatet ville kvalifisere som et derivat, og vertskontrakten ikke regnskapsføres til virkelig verdi. Innebygde derivater klassifiseres basert på underliggende risiko både i resultatregnskapet og balansen.

Inntektsskatt

Betalbar skatt beregnes ut fra skattbart resultat for året, som ikke omfatter inntekter og kostnader som periodiseres til andre perioder skattemessig enn regnskapsmessig. I tillegg er enkelte inntekter og kostnader ikke del av skattegrunnlaget. Hydros avsetning for betalbar skatt er beregnet med skattesatser som er vedtatt eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Beregning av utsatt skatt er basert på gjeldsmetoden i henhold til IAS 12 Inntektsskatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel klassifiseres som henholdsvis anleggsmiddel og langsiktig forpliktelse, og beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser. Utsatt skatt knyttet til urealisert internfortjeneste periodiseres med kjøpers skattesats. Det vurderes ved hver balansedato om utsatt skattefordel kan utnyttes, og beløp som det er sannsynlig at kan utnyttes balanseføres.

Utsatt skatt i resultatregnskapet representerer endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel i balansen gjennom året, med unntak av endringer i utsatt skatt som inngår i Øvrige resultatelementer, eller oppstår som følge av kjøp eller salg av virksomhet. Effekten av endring i skatteregler og skattesatser resultatføres når endringen er i hovedsak vedtatt. Usikre skatteposisjoner regnskapsføres basert på ledelsens forventninger om utfallet.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto når det er en juridisk rett til motregning av betalbar skatt mot skattefordeler innenfor samme skattesystem og konsernet forventer å gjennomføre nettooppgjør.

Det avsettes ikke for utsatt skatt på tilbakeholdte overskudd i datterselskaper når tidspunktet for reversering av den midlertidige forskjellen kontrolleres av Hydro, og reversering ikke forventes i overskuelig framtid. Dette er tilfelle for majoriteten av Hydros datterselskaper.

Aksjebasert godtgjørelse

Hydro regnskapsfører aksjebasert godtgjørelse i samsvar med IFRS 2 Aksjebasert betaling. Aksjebasert godtgjørelse måles til virkelig verdi, og kostnadsføres over opptjeningsperioden. Aksjeordninger kostnadsføres inkludert arbeidsgiveravgift. Alle endringer i virkelig verdi av forpliktelsen resultatføres i perioden.

Lønn og pensjon

Kortsiktig godtgjørelse til ansatte som lønn, arbeidsgiveravgift, betalt ferie og årlige bonusavtaler kostnadsføres i den perioden den ansatte yter sine tjenester til Hydro gjennom arbeid.

Pensjonskostnader beregnes i henhold til IAS 19 Ytelser til ansatte. Kostnadene med å tilby pensjon i en ytelsesplan beregnes for hver plan som nåverdien av påløpte ytelser (projected unit credit-metoden). Effekt av endringer i pensjonsplaner resultatføres umiddelbart. Rentekomponenten i periodens kostnad inngår i Finanskostnader. Gevinster og tap ved ny måling inngår i Øvrige resultatelementer.

Tilskudd til pensjonsplaner som er tilskuddsplaner kostnadsføres når de påløper. Flerforetaks ytelsesplan der tilgjengelig informasjon ikke er tilstrekkelig til å regnskapsføre planen som ytelsesplan, regnskapsføres som om den var tilskuddsplan.

Resultatregnskap og utvidet resultatregnskap

Hydro har valgt å presentere et separat resultatregnskap og et utvidet resultatregnskap i motsetning til en kombinert oppstilling. Hydro har valgt å presentere kostnader etter art, som anses som en vanlig presentasjonsmåte gjennom Hydros verdikjede. Hydro presenterer også en delsum for Resultat før finansposter og skatt. Dette måltallet benyttes også som det viktigste resultatmålet for segmentene. Andel resultat investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden inngår i denne delsummen fordi majoriteten av slike investeringer er driftsmessig integrert i Hydros virksomheter. Resultatet fra slike investeringer styres som del av Hydros forretningsvirksomheter med vesentlige transaksjoner mellom disse virksomhetene og Hydro. Avkastning på andre investeringer, herunder tilgjengelig-for-salg-investeringer, er ikke så nært tilknyttet Hydros forretningsvirksomhet, og klassifiseres som finansinntekter for å reflektere hvordan disse styres.

Kontantstrømoppstilling

Hydro benytter den indirekte metoden for å presentere kontantstrøm fra driften. Mottatte renter og utbytter og betalte renter inngår i kontantstrøm fra driften. Betalt utbytte inngår i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Segmentinformasjon

Hydro benytter IFRS 8 Driftssegmenter for å identifisere operative segmenter og hvilken informasjon som skal gis om disse.

Note 3 - Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

Nye standarder og fortolkninger

På tidspunktet for avleggelse av dette regnskapet er følgende standarder som kan få betydning for Hydros regnskap utgitt av IASB.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter - klassifisering og måling, ikrafttredelse 1. januar 2018.
- IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder, ikrafttredelse 1. januar 2018.
- IFRS 16 Leieavtaler, ikrafttredelse 1. januar 2019.

På tidspunktet for avleggelsen av Hydros regnskap var IFRS 9 og IFRS 15 godkjent av EU, mens IFRS 16 ennå ikke var godkjent. Hydro vurderer virkningene av disse standardene.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt. Det er enkelte overgangseffekter som skal, eller kan, innregnes mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet, 1. januar 2018. Hydro har ikke fullt ut vurdert om dette kan bli aktuelt for noen av Hydros finansielle instrumenter. Foreløpige vurderinger av IFRS 9 har ikke indikert vesentlige endringer i tidspunkt for innregning eller hvordan eiendeler og forpliktelser, og tilhørende inntekter og kostnader, måles. Det vil bli visse endringer i presentasjon og tilleggsopplysninger, disse er ennå ikke vurdert i detalj. Det er sannsynlig at flere risikostyringstrategier for råvarepris-risiko vil kvalifisere for sikringsbokføring. Hydro har ikke tatt stilling til om disse nye mulighetene vil bli benyttet.

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

Hydro forventer å implementere IFRS 15 retrospektivt med innregning av overgangseffekter ved første gangs anvendelse av standarden mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet, 1. januar 2018. Foreløpig vurdering av IFRS 15 har indikert enkelte endringer i hvordan leveringsforpliktelser identifiseres, og tidspunktet for innregning av inntekter. Den viktigste transaksjonstypen som antas å berøres av endringen er fraktkomponenten som inngår i prisen for varer som selges på incoterms CIF/CIP eller tilsvarende betingelser. Fraktkomponenten av prisen i disse transaksjonene anses etter någjeldende prinsipper som en integrert del av leveransen, og hele salgsvederlaget innregnes når varene leveres til kunden. Det vurderes som sannsynlig at fraktjenesten vil bli identifisert som en separat leveringsforpliktelse etter IFRS 15, og innregnes når tjenesten ytes. Effekten av endringen vil avhenge av Hydros portefølje av salg på slike betingelser på overgangstidspunktet. Salgsvederlag og margin som vil innregnes i en senere periode enn etter dagens prinsipper forventes å være små beløp.

IFRS 16 Leieavtaler

Hydro forventer å implementere IFRS 16 retrospektivt med innregning av overgangseffekter ved første gangs anvendelse av standarden mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet, 1. januar 2019. Videre forventer Hydro å anvende visse praktiske forenklingmuligheter for måling av leieavtaler på overgangstidspunktet. Hydro forventer også å anvende muligheten til å utelate leieavtaler med en løpetid på mindre enn 12 måneder eller som omfatter eiendeler med lav verdi, fra regnskapsføring som leieavtaler i samsvar med de praktiske forenklingsreglene.

Foreløpig vurdering av IFRS 16 tilsier at balanseførte anleggsmidler og forpliktelser vil øke noe, med en tilhørende endring i klassifisering av visse kostnader fra Andre kostnader, delvis til avskrivninger og delvis til rentekostnader. Beløpsmessige endringer vil avhenge av Hydros portefølje av leieavtaler på overgangstidspunktet. Justeringen i Hydros måltall for kapitalstyring Justert gjeld, som beskrives i note 38 Kapitalstyring, gir en indikasjon på økningen i driftsmidler og forpliktelser, men målingen som benyttes for dette nøkkeltallet er ikke den samme som kreves i IFRS 16.

Note 4 - Måling av virkelig verdi

Måling av virkelig verdi

Hydro måler visse eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi for innregning i regnskapet og tilleggsopplysninger, se note 2 Regnskapsprinsipper. Gjentatt virkelig verdi-måling benyttes primært for finansielle instrumenter. Virkelig verdi benyttes også for transaksjoner som virksomhetssammenslutninger, salg med oppgjør i annet enn penger og visse andre transaksjoner som ikke forekommer jevnlig. Virkelig verdi estimeres ved bruk av informasjon som i varierende grad er observerbar. Noen poster måles basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. Andre poster verdsettes på grunnlag av modeller som benytter observerbare priser, mens noen poster verdsettes utfra skjønsmessige vurderinger som bare i begrenset eller ingen grad benytter observerbare markedsdata.

Finansielle instrumenter

Estimert virkelig verdi på Hydros finansielle instrumenter er basert på markedspriser og verdsettelsesmetoder. Verdsettelsene har som mål å inkludere relevante faktorer som markedsaktører ville vurdere ved prissetting og benytte anerkjente økonomiske metoder til å prise finansielle instrumenter. Referanser til lite likvide markeder vurderes nøye for å etablere relevante og sammenlignbare data. Ekstrapolering og anerkjente verdsettelsesteknikker benyttes i perioder med få eller ingen transaksjoner, som for råvarekontrakter i markeder med få observasjoner etter en kort eller mellomlang periode.

Hydros estimerte kredittspread for tilsvarende forpliktelser blir benyttet i verdsettelsen av finansielle instrumenter hvor Hydro har en netto forpliktelse. Hydro fastsetter relevant diskonteringsfaktor og kredittspread for finansielle eiendeler både på individuell og porteføljebasis.

Egenkapitalinstrumenter

Virkelig verdi for børsnoterte aksjer fastsettes til noterte priser på balansedag. Virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer er beregnet ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker, hovedsakelig kontantstrømbaserte verdsettelsesteknikker som benytter vesentlige ikke-observerbare data.

Derivater

Virkelig verdi av finansielle derivater med valuta eller renter som underliggende er estimert som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet ved å benytte kvoterte rentekurver og valutakurser på balansedag. For derivater som omfatter en periode utover den likvide delen av priskurven benyttes ekstrapoleringsteknikker som benytter ikke-observerbare data.

Virkelig verdi av råvaderivater måles som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet ved å benytte forwardkurver og valutakurser på balansedag. Estimer fra meglere og ekstrapoleringsteknikker benyttes for ikke-kvoterte perioder for å oppnå en mest mulig relevant forwardkurve. I tillegg benyttes korrelasjonsteknikker mellom råvarer når dette er vurdert relevant. Opsjoner verdsettes ved å benytte opsjonsprisindeksmodeller. Kredittspreader benyttes hvor effekten vurderes å være betydelig. Markeder vurderes for å avgjøre om de er aktive for relevante instrumenter. For aluminiumskontrakter som prises basert på noterte priser på London Metal Exchange (LME) anses likviditeten som god for de første årene, med færre transaksjoner for lenger kontrakter. For kraftkontrakter som prises basert på noterte priser på kraftbørsen Nasdaq Electricity Nordic anses likviditeten som god for de første to til tre årene. For lenger perioder er det færre transaksjoner og høyere usikkerhet. Tilsvarende vurderinger gjøres for andre markeder som benyttes som prisreferanser.

Innebygde derivater

Hydro måler utskilte innebygde derivater til virkelig verdi ved å sammenligne forwardkurven på det utskilte elementet ved kontraktsinngåelse mot forwardkurven på balansedato. Endringer i nåverdi på kontantstrømmer knyttet til det innebygde derivatet regnskapsføres. Forwardkurver etableres som omtalt under Derivater.

Note 5 - Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet

Mange regnskapsprinsipper medfører at ledelsen må gjøre skjønnsmessige vurderinger som grunnlag for regnskapsføringen av visse inntekter, kostnader, eiendeler og forpliktelser. I det følgende omtales regnskapsprinsipper som er vesentlige for Hydro og som involverer vesentlig og kompleks skjønnsutøvelse.

Nedskrivning av anleggsmidler

IAS 36 krever at Hydro vurderer forhold som kan medføre at en eiendel eller en kontantgenererende enhet (CGU) faller i verdi, og tester gjenvinnbarheten av balanseført verdi for eiendeler med indikasjoner på verdifall. Slike indikasjoner omfatter interne og eksterne faktorer, som Hydros markedsverdi, vesentlig endringer i Hydros planlagte bruk av eiendeler og vesentlige negative endringer i forventede priser, salgsvolumer eller råvarekost. Identifikasjon av CGU er skjønnsmessig, herunder vurdering av for hvilke produkter det finnes aktive markeder og i hvilken grad kontantstrømmer er gjensidig avhengige. For Hydro er normalt den enkelte fabrikk en CGU, med mindre produksjonsanlegget er en integrert del i en verdikjede der det ikke foreligger uavhengige priser for mellomprodukter, en gruppe av fabrikker styres samlet for å betjene et felles marked eller andre forhold tilsier at det er betydelig avhengighet i kontantstrømmene.

I samsvar med IAS 36 vurderes goodwill og visse immaterielle eiendeler for mulig verdifall minst en gang årlig. Hvis det er indikasjoner på verdifall beregnes gjenvinnbart beløp som det høyeste av CGU-ens markedsverdi fratrukket salgskostnader, eller bruksverdi. Det foreligger sjelden direkte observerbare markedspriser for Hydros eiendeler. Markedspriser kan likevel estimeres basert på observerte transaksjoner for lignende eiendeler, Hydros modeller som benyttes ved vurdering av transaksjoner for samme type eiendel eller annen relevant informasjon. Beregning av bruksverdi er en diskontert kontantstrømberegning som forutsetter fortsatt bruk av eiendelen i nåværende tilstand, uten at eventuelle forbedrings- eller ekspansjonsmuligheter utnyttes.

Beregning av gjenvinnbart beløp inkluderer ledelsens estimater for svært usikre forhold som råvarepriser og hvordan disse påvirker marked og priser for ferdigvarer, utvikling i etterspørsel, inflasjon, driftskostnader, skattesystemer og rettssystemer. Vi benytter interne forretningsplaner, noterte priser og egne estimater for råvarepriser, valutakurser, diskonteringsrenter og andre relevante faktorer. Detaljerte kontantstrømostimater utarbeides for tre til fem år med framskrivninger deretter. Hydro benytter ikke en generell vekstfaktor for volumer som inngår i nedskrivningstester, men kontantstrømmer økes normalt med forventet inflasjon, og i lavkonjunkturer vurderes det om markedet vil vokse, helt eller delvis, til tidligere observerte volumer. Estimerte kontantstrømmer diskonteres med en nominell risikojustert rente. For ytterligere informasjon om nedskrivningstester, se note 19 Nedskrivning av anleggsmidler.

Konserndannelse

Kjøp av virksomhet regnskapsføres til estimert virkelig verdi av vederlag, eiendeler og forpliktelser, og eventuelt overskytende vederlag inngår i goodwill. Når Hydro har en eierandel i den kjøpte virksomheten før konserndannelsen verdsettes denne til estimert virkelig verdi på tidspunktet for konserndannelse, og resulterer i gevinst eller tap. I de virksomhetene Hydro driver kan virkelig verdi på enkelte eiendeler og forpliktelser sjelden observeres i aktive markeder. Det medfører at vi må estimere virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker. Det inngår mange forutsetninger i slike verdsettelse, som dermed er usikre. Kvaliteten på estimater for virkelig verdi kan påvirke vurderingen av mulige nedskrivninger av eiendeler og/eller goodwill i framtidige perioder.

Betingede eiendeler og forpliktelser, usikre eiendeler og forpliktelser

Forpliktelser som er usikre med hensyn til beløp eller oppgjørstidspunkt regnskapsføres når en forpliktelse har oppstått som følge av en tidligere hendelse og en utbetaling eller annen ressursbruk er sannsynlig og estimerbar. Betingede forpliktelser er mulige forpliktelser der en framtidig hendelse vil avgjøre om Hydro vil måtte gjøre en utbetaling, eller der størrelsen på en framtidig utbetaling ikke kan måles pålitelig. Det opplyses om vesentlige betingede forpliktelser med mindre en framtidig utbetaling er svært usannsynlig. Vurdering av usikre og betingede forpliktelser og betingede eiendeler forutsetter at ledelsen vurderer sannsynligheten for utbetaling, og i tilfelle, tidspunkt for og hvilket beløp eller størrelsesorden av utgifter slike forhold kan resultere i. Slike estimater kan avvike fra det endelige utfallet ut fra at tolkning av lover, regler og vurdering av faktum kan endres.

Miljøforpliktelser og fjerningsforpliktelser

Hydros industri- og gruvevirksomhet omfattes av en vid krets av miljølovgivning og -reguleringer, herunder krav til fjerning og opprydning når virksomheten avsluttes. Omfanget av forurensning på og utenfor industriområdene, tilgjengelige

opprydningmetoder og hvilke krav relevante miljømyndigheter vil stille, er usikre. Den lange bruken av slike områder, samfunnets økte oppmerksomhet på konsekvenser av forurensning, generell lavere samfunnsaksept for forurensning over tid i tillegg til endringer i tilgjengelige opprydningsmetoder og krav, bidrar til usikkerheten i vurdering og måling av slike forpliktelser. Estimater for utgifter til opprydnings- og stengeaktiviteter som forventes langt inn i framtiden er mer usikre enn utgifter for aktiviteter som er forventet nærmere i tid. Det er derfor betydelig usikkerhet knyttet til slike estimater. Omtale av vesentlige avsetninger finnes i note 34 Avsetninger, og omtale av vesentlige betingede forpliktelser og eiendeler finnes i note 35 Betingede forpliktelser og eiendeler.

Skatter

Hydro beregner resultatskatt ut fra rapporterte resultater i de enkelte selskaper i konsernet. Utsatt skatt beregnes ut fra forskjeller mellom eiendeler og forpliktelsers verdi etter skattereglene og balanseførte verdier i årsregnskapet i den grad forskjellen vil reversere over tid. Verdsettelse av utsatt skattefordel avhenger av ledelsens vurdering av realiserbarheten av fordelene. Verdien avhenger av om det forventes skattbar inntekt i framtiden, herunder planlagte transaksjoner og om det er hensiktsmessige skatteplanleggingsmodeller tilgjengelig. Alle disse forholdene er usikre. Økonomiske forhold kan endres og medføre at konklusjonen endres i framtidige perioder. Skattemyndigheter i de forskjellige land kan utfordre Hydros beregning av betalbar skatt i tidligere perioder. Slike prosesser kan medføre endringer i tidligere perioders betalbare skatt, og dermed påvirke skattekostnaden i den perioden endringer gjennomføres.

Regulering av indirekte skatter er kompleks i mange land og mellom land. Grunnlaget for slike avgifter kan avvike fra faktiske transaksjonspriser. I noen land, herunder Brasil, oppstår betydelige skattefordringer som kan avregnes mot framtidige beregnede avgifter eller inntektsskatt. Verdien av slike fordringer vil være avhengig av i hvilken grad framtidige skatter og avgifter forventes å påløpe. Endringer i økonomiske rammevilkår og skatteregler kan endre verdsettelsen av slike fordringer. Skattemyndigheter kan utfordre Hydros beregning av skatter, avgifter og skattefordringer i tidligere perioder. Slike prosesser kan medføre endringer i tidligere perioders driftskostnader eller finanskostnader, som vil innregnes i senere perioder.

Forsikringskrav og andre kompensasjoner

Krav på kompensasjon etter forsikringskontrakter og andre ordninger innregnes når det anses tilnærmet sikkert at Hydro vil motta en kompensasjon i samsvar med kontrakten. For å innregne slike krav vurderer Hydro det juridiske grunnlaget for kravet, eventuelle betingelser som er eller kan bli gjort gjeldende av kontraktspartene, eventuelle vurderinger gjort av tekniske, juridiske eller andre eksperter, og annen relevant informasjon. Vi vil normalt forvente å ha mottatt bekreftelse fra kontraktspartene om at Hydros krav er gyldig og vil bli betalt, eller bekreftelse fra en ekstern ekspert om at Hydro har et gyldig krav med ingen eller svært lav risiko for ikke å bli honorert. Kravet måles til Hydros beste estimat for beløp som forventes mottatt.

Finansielle instrumenter

Visse råvarekontrakter anses som finansielle instrumenter etter IAS 39 og regnskapsføres til virkelig verdi, eller har innebygde derivater som regnskapsføres til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi resultatføres. For å avgjøre om kontrakter er finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi vurderes ulike markeder, Hydros bruk av slike kontrakter og historisk og planlagt bruk av produkter som leveres i henhold til slike kontrakter. Vurdering av om innebygde derivater skal skiller ut for separat verdsettelse inkluderer vurdering av priskorrelasjoner og vanlige prisingsmekanismer for forskjellige produkter og markeder. Når markedspriser ikke kan observeres direkte gjennom prisnoteringer, estimeres virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmodeller som bygger på interne estimater i tillegg til observert markedsinformasjon som forward-priskurver, avkastningskurver og rentesatser. Markedsstabiliteten påvirker påliteligheten av observerte priser og annen markedsinformasjon, og øker behovet for skjønnsmessige vurderinger ved fastsettelse av hvilke markedspriser som skal inngå i verdsettelse. Markedsvolatiliteten påvirker størrelsen på endringer i estimert virkelig verdi, som kan bli betydelig spesielt for langsiktige kontrakter. Historisk har priser i finansielle markeder og råvaremarkeder vært svært volatile.

Pensjonsforpliktelser

Hydros pensjonsplaner omfatter både ytelsesplaner og innskuddsplaner. En betydelig, men minkende andel er ytelsesplaner. Måling av pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse for slike planer krever en rekke forutsetninger og estimater som kan ha betydelig effekt på innregnede beløp, herunder framtidig lønnsnivå, diskonteringsrenter, fratredelseshyppighet og dødelighet.

Diskonteringsrenten beregnes ut fra avkastningen på langsiktige foretaksobligasjoner av høy kvalitet. Om lag 60 prosent av Hydros pensjonsforpliktelse (DBO) gjelder Norge. Diskonteringsrenten som benyttes i Norge per 31. desember 2016 er 2,5

prosent (2015: 2,6 prosent). Renten er beregnet ut fra renter på obligasjoner med fortrinnsrett utstedt i Norge. Siden markedet for obligasjoner med fortrinnsrett har utviklet seg både i størrelse og likviditet vurderer vi nå dette markedet som tilstrekkelig dypt til å være et referansemarked når vi fastsetter diskonteringsrenten for Hydros pensjonsforpliktelse i Norge.

Forutsetninger for lønnsvekst for gjenværende opptjeningsperiode for ansatte fastsettes ut fra forventet lønnsvekst i hvert land eller økonomisk område. Endringer i disse forutsetningene kan påvirke netto forpliktelse for pensjonsplanene i tillegg til periodens pensjonskostnad, se beskrivelse i note 36 Pensjonskostnader og -forpliktelser.

Note 6 - Viktige datterselskaper og endringer i konsernet

Hydro består av om lag 80 selskaper i om lag 20 land. De fleste datterselskapene, herunder de store operative enhetene i Norge og Tyskland, er 100 prosent eid, direkte eller indirekte, av Norsk Hydro ASA. Det er restriksjoner i mulighetene for å overføre utbytte ut fra rapportert resultat og/eller egenkapital i de fleste land der vi har virksomhet. I noen land, inkludert Brasil, er det også restriksjoner som begrenser mulighetene for å innlemme datterselskapenes bankinnskudd i konsernets felles likviditetsstyring. Det er ikke-kontrollerende eierinteresser i noen av datterselskapene, de viktigste omtales nedenfor.

Albras

Hydro eier 51 prosent av aksjene i det brasilianske aluminiumverket Alumínio Brasileiro S.A. (Albras) som inngår i Primary Metal. Den ikke-kontrollerende eieren har betydelig innflytelse på visse beslutninger i selskapet, herunder drifts- og investeringsbudsjetter. Ikke-kontrollerende eierinteresser i Albras utgjorde 3.171 millioner kroner per 31. desember 2016 og 2.683 millioner kroner per 31. desember 2015. Kontanter i selskapet er ikke tilgjengelig for konsernet gjennom felles likviditetsstyring. Utbytte må godkjennes av aksjonærene sammen. Gjeldende aksjonæravtale underbygger at utbytte skal utbetales i den grad det er tillatt etter lokal selskapsrett. Selskapet produserer standard ingot som selges til aksjonærene eller de eierne utpeker, i samme forhold som eierskapet til en pris som fastsettes ut fra gjeldende aluminiumpris på London Metal Exchange, og produktpremier.

Slovalco

Hydro eier 55 prosent av det samlede antall aksjer og 60 prosent av stemmene i det slovakiske aluminiumverket Slovalco a.s., som inngår i Primary Metal. Den ikke-kontrollerende eieren har vesentlig innflytelse på visse beslutninger i selskapet, herunder drifts- og investeringsbudsjetter. Ikke-kontrollerende eierinteresser i Slovalco utgjorde 1.080 millioner kroner per 31. desember 2016 og 1.247 millioner kroner per 31. desember 2015. Kontanter i selskapet er ikke tilgjengelig for konsernet gjennom felles likviditetsstyring. Utbytte må godkjennes av aksjonærene sammen. Gjeldende aksjonæravtale underbygger at utbytte skal utbetales i den grad det er tillatt etter lokal selskapsrett. Selskapet produserer støperiprodukter som i hovedsak selges til Hydro, til en pris som fastsettes ut fra gjeldende aluminiumpris på London Metal Exchange og produktpremier.

Alunorte

Hydro eier om lag 92 prosent av aksjene i det brasilianske aluminiumoksid-raffineriet Alumina do Norte do Brasil S.A. (Alunorte) som inngår i Bauxite & Alumina. Ikke-kontrollerende eiere har begrenset innflytelse på beslutninger knyttet til driften. Ikke-kontrollerende eierinteresser i Alunorte utgjorde 1.378 millioner kroner per 31. desember 2016 og 1.084 millioner kroner per 31. desember 2015. Kontanter i selskapet er ikke tilgjengelig for konsernet gjennom felles likviditetsstyring. Utbytte må godkjennes av aksjonærene sammen. Gjeldende aksjonæravtale underbygger at utbytte skal utbetales i den grad det er tillatt etter lokal selskapsrett. Selskapet produserer aluminiumoksid som selges til aksjonærene i samme forhold som eierskapet til en pris som fastsettes ut fra gjeldende aluminiumpris på London Metal Exchange, med en fast minimums- og maksimumspris. For 2017 vil minimumsprisen bli fastsatt ut fra produksjonskost med tillegg av en margin.

Tabellen nedenfor viser nøkkeltall for Albras, det eneste datterselskapet med ikke-kontrollerende eierinteresser som anses som vesentlige, slik de inngår i konsernregnskapet. Justeringer til virkelig verdi fra Hydros kjøp av selskapet inngår. Interne mellomværender med andre Hydro-selskaper inngår, og intern gevinst eller tap ved kjøp eller salg av varer eller driftsmidler fra konsernselskaper er ikke eliminert i tallene slik de vises nedenfor.

Beløp i millioner kroner	Albras	
	2016	2015
Salg til interne kunder	3 293	3 842
Salg til eksterne kunder	3 016	2 787
Resultat før finansposter og skatt	220	702
Årets resultat	175	354
Øvrige resultatelementer	999	(1 339)
Totalresultat	1 174	(985)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	522	1 041
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(310)	(373)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(148)	(1 371)
Kontanter og bankinnskudd	175	111
Andre omløpsmidler	1 288	1 506
Anleggsmidler	6 453	5 539
Kortsiktig gjeld	(946)	(1 020)
Langsiktig gjeld	(500)	(664)
Egenkapital henført til Hydros aksjonærer	(3 298)	(2 790)
Ikke-kontrollerende eierinteresser	(3 171)	(2 683)
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årets resultat	88	167
Utbytte betalt til ikke-kontrollerende eierinteresser	87	166

Det var ingen vesentlige endringer i konsernet i 2016 eller 2015.

Note 7 - Informasjon om segmentene og geografisk fordeling

Hydro benytter IFRS 8 Driftssegmenter for å identifisere operative segmenter og gi informasjon om segmentene. Standarden krever at Hydro identifiserer segmenter i samsvar med organisering og rapporteringsstruktur som benyttes av ledelsen.

Operative segmenter er deler av en virksomhet som vurderes regelmessig av foretakets øverste beslutningstaker med hensyn til oppnådde resultater og fordeling av ressurser. Hydros øverste beslutningstaker er konsernsjefen. Finansiell informasjon skal rapporteres slik den benyttes av konsernsjefen.

Hydros operative segmenter representerer forretningsområder som styres separat og betjener forskjellige markeder med ulike produkter. Hydros rapporterbare segmenter er de fem forretningsområdene Bauxite & Alumina, Primary Metal, Metal Markets, Rolled Products og Energy. I tillegg har den felleskontrollerte virksomheten Sapa, som er et eget driftssegment, oversteget grenseverdiene for når et segment kreves separat rapportert i 2016. Sapa inngikk tidligere i Øvrige aktiviteter.

Bauxite & Alumina har aktiviteter innenfor drift av bauxittgruver, produksjon av aluminiumoksid og tilknyttede kommersiell virksomhet, hovedsakelig salg av aluminiumoksid.

Primary Metal omfatter produksjon av primæraluminium, herunder omsmelting, og støperivirksomhet. Hovedproduktene er pressbolt, støpelegeringer, valseblokker og standard ingot.

Metal Markets har driftsansvar for separate omsmelteverk, er ansvarlig for alt salg av metall fra primærverkene og fysisk og finansiell metallhandel.

Rolled Products er ansvarlig for Hydros valseverk og det tilknyttede aluminiumverket i Neuss, Tyskland. Hovedproduktene er aluminiumfolie, litografiske plater og andre valsede produkter for bruk blant annet i emballasje, bilindustri, transportsektoren og til trykkplater for offsettrykk.

Energy driver Hydros kraftstasjoner i Norge og den kommersielle virksomheten i kraftmarkedet, i tillegg til å skaffe energi til Hydros internasjonale aktiviteter.

Sapa leverer produkter innenfor ekstruderte profiler, byggsystemer og presisjonstrekking av rør, og er til stede i mer enn 40 land.

Øvrige virksomheter består av Industriforsikring, Hydros industriparke, interne serviceenheter og enkelte andre virksomheter.

Informasjon om segmentene

Hydro benytter to mål for segmentets resultat, Resultat før finansposter og skatt - EBIT, og EBITDA. EBIT er definert på samme måte som for konsernet, hensyntatt prinsippene for måling av visse transaksjoner og kontrakter mellom segmentene som er omtalt nedenfor. Hydro definerer EBITDA som Resultat før skatt, finansposter og av- og nedskrivninger, herunder av- og nedskrivninger av merverdier i investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Hydros definisjon av EBITDA kan være forskjellig fra andre foretaks definisjon.

Hydro styrer langsiktig gjeld og skatter på konsernnivå. Årsresultat presenteres derfor bare for konsernet samlet.

Salg og overføringer mellom segmentene prises til markedspriser på avtaletidspunktet og kan dekke flere år. Overføring av virksomhet eller varige driftsmidler mellom Hydros segmenter gjennomføres til balanseførte verdier. Øvrige aktiviteter og eliminerings inkluderer aktiviteter som ikke inngår i Hydros operative segmenter i tillegg til ufordelte inntekter, kostnader, gjeld og eiendeler.

De operative segmentenes regnskapsprinsipper er i samsvar med regnskapsprinsippene for konsernet. Følgende unntak gjelder for transaksjoner mellom segmenter: Visse interne råvarekontrakter tilfredsstiller definisjonen av derivat i IAS 39 eller har innebygde derivater som skal skilles ut og regnskapsføres til virkelig verdi etter IAS 39. Hydro har valgt å anse disse kontraktene som kjøp av råvarer eller salg av egenproduksjon og regnskapsfører disse kontraktene som løpende kjøps- eller salgskontrakter. Tilsvarende kan enkelte interne kontrakter tilfredsstille definisjonen av finansiell leasing. Segmentrapporteringen reflekterer likevel den allokeringen av eiendeler som følger av de interne ansvarsforholdene fastsatt av Hydros ledelse. Kostnader for visse pensjonsplaner som omfatter ansatte i mer enn ett segment allokteres til segmentene basert enten på premie som belastes fra pensjonsplanen eller på årets pensjonsopptjening. Eventuelle forskjeller mellom allokerte kostnader og pensjonskostnader målt i samsvar med IFRS inngår i Øvrige aktiviteter og eliminerings. Tilsvarende inngår pensjonsforpliktelse og forskuddsbetalt pensjon for disse pensjonsplanene i Øvrige aktiviteter og eliminerings.

På de følgende sidene finnes informasjon om Hydros operative segmenter.

Beløp i millioner kroner	Salg til eksterne kunder		Salg til interne kunder		Andel resultat i selskap regnskapsført etter egenkapitalmetoden	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Bauxite & Alumina	12 059	13 534	7 484	8 356	-	-
Primary Metal	5 529	5 373	25 333	26 967	96	389
Metal Markets	39 420	42 795	3 834	4 114	-	-
Rolled Products	22 469	24 293	163	(132)	-	-
Sapa	-	-	-	-	889	123
Energy	2 426	1 623	4 693	3 703	-	-
Øvrige aktiviteter og eliminerings	50	77	(41 507)	(43 008)	-	-
Sum	81 953	87 694	-	-	985	512

Beløp i millioner kroner	Av- og nedskrivninger		Resultat før finansposter og skatt (EBIT) ¹⁾		EBITDA	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Bauxite & Alumina	2 279	1 983	1 196	2 411	3 475	4 393
Primary Metal	1 913	1 952	2 285	4 459	4 199	6 411
Metal Markets	94	101	629	180	723	281
Rolled Products ²⁾	799	732	953	154	1 752	886
Sapa	-	-	889	123	889	123
Energy	210	195	1 343	1 103	1 553	1 297
Øvrige aktiviteter og elimineringer	178	61	(285)	(170)	(107)	(109)
Sum	5 474	5 023	7 011	8 258	12 485	13 282

Beløp i millioner kroner	Anleggsmidler		Totale eiendeler ³⁾		Investeringer ⁴⁾	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Bauxite & Alumina	36 641	31 171	43 546	36 640	3 544	1 923
Primary Metal	31 297	29 740	40 573	38 988	3 396	1 839
Metal Markets	1 147	1 401	6 955	7 354	101	280
Rolled Products	8 253	7 856	16 629	16 120	1 615	1 434
Sapa	8 399	7 937	8 399	7 937	-	-
Energy	5 208	5 395	6 247	6 464	318	290
Øvrige aktiviteter og elimineringer	3 477	2 884	8 444	9 041	162	99
Sum	94 422	86 384	130 793	122 544	9 137	5 865

1) Summen av EBIT for segmentene er det samme som Resultat før finansposter og skatt (EBIT) for konsernet. Finansinntekter og finanskostnader tilordnes ikke segmentene. Det er ingen avstemningsposter mellom segmentenes EBIT og Hydros EBIT. Det presenteres derfor ikke en særskilt avstemming.

2) EBIT og EBITDA for Rolled Products for 2015 inkluderer tapet ved salg av valseverket i Slim, Italia, med 434 millioner kroner.

3) Totale eiendeler omfatter ikke interne kontantbeholdninger og fordringer knyttet til konsernbidrag.

4) Investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, langsiktige verdipapirer og langsiktige lån til og investeringer i selskap regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

Spesifikasjon av eiendeler, anleggsmidler og investeringer er basert på det enkelte konsernselskaps lokalisering. Anleggsmidler inkluderer selskap regnskapsført etter egenkapitalmetoden, bygninger, maskiner og inventar (balanseført verdi) og finansielle anleggsmidler.

Driftsinntektene er spesifisert basert på kundens lokalisering.

Beløp i millioner kroner	Driftsinntekter		Anleggsmidler		Investeringer ⁴⁾	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Norge	2 986	2 310	28 007	24 901	3 404	1 678
Tyskland	12 490	13 854	8 431	8 062	1 636	1 475
Spania	3 920	3 639	89	155	3	7
Storbritannia	3 844	3 723	77	114	4	5
Polen	3 102	2 843	-	-	-	-
Italia	3 075	3 543	-	-	-	18
Frankrike	2 769	2 885	36	40	6	5
Nederland	1 905	1 933	675	924	23	17
Østerrike	1 620	1 866	-	-	-	-
Danmark	1 443	1 597	-	-	-	-
Belgia	1 092	1 212	-	-	-	-
Sverige	945	818	-	-	-	-
Tsjekkia	715	608	-	-	-	-
Portugal	639	597	-	-	-	-
Ungarn	622	528	-	-	-	-
Slovakia	466	522	1 140	1 277	45	105
Øvrige	1 385	1 686	143	144	21	62
Sum EU	40 033	41 854	10 591	10 717	1 739	1 695
Sveits	4 042	4 372	296	281	-	2
Tyrkia	1 363	1 872	-	-	-	-
Øvrige Europa	566	1 000	-	-	-	-
Sum Europa	48 990	51 407	38 895	35 899	5 144	3 375
USA	7 101	7 343	779	995	44	20
Canada	613	637	1 931	2 061	64	130
Brasil	3 700	3 108	40 618	34 329	3 856	2 295
Mexico	870	602	-	-	-	-
Øvrige Amerika	206	184	-	-	-	-
Qatar	1 682	2 003	11 461	12 279	-	-
Japan	3 665	4 705	3	3	-	1
Singapore	2 870	3 329	-	1	-	1
Sør-Korea	1 879	2 145	-	-	-	-
Kina	1 627	1 742	-	3	-	-
Saudi Arabia	1 619	2 347	-	-	-	-
Hong Kong	930	1 452	-	-	-	-
De forente arabiske emirater	823	390	-	-	-	-
India	774	669	-	-	-	-
Thailand	742	779	-	-	-	-
Taiwan	685	834	-	-	-	-
Øvrige Asia	1 789	2 285	-	-	-	-
Australia og New Zealand	941	1 310	735	815	29	45
Afrika	448	424	-	-	-	-
Sum utenfor Europa	32 963	36 287	55 527	50 485	3 993	2 491
Sum	81 953	87 694	94 422	86 384	9 137	5 865

Note 8 - Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen kompensasjon til ledende ansatte

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen kompensasjon til ledende ansatte

Erklæringen vedrørende kompensasjon til konsernsjef og øvrig konsernledelse utarbeides i samsvar med allmennaksjelovens regler, regnskapsloven og Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Retningslinjer for kompensasjon

Hydros retningslinjer for kompensasjon til konsernsjef og øvrig konsernledelse baserer seg på Hydros globale personalpolitikk, hvorefter *"Hydro skal tilby sine ansatte en samlet kompensasjonspakke som er konkurransedyktig og i samsvar med god bransjestandard i vedkommende land. Der det er hensiktsmessig, skal kompensasjonspakken i tillegg til å bestå av en grunnlønn, også bestå av en resultatbasert del som samlet bør avspeile den enkeltes prestasjoner."*

Beslutningsprosess

Styret har en egen kompensasjonskomité. Komitéen består i dag av styreleder, ett aksjonærvalgt styremedlem og ett ansattvalgt styremedlem. Konsernsjefen deltar normalt i komitémøtene med mindre komitéen behandler spørsmål som angår konsernsjefen. Andre ledelsesrepresentanter møter etter anmodning.

Komitéen fungerer som et rådgivende organ for styret og konsernsjefen, og er hovedsakelig ansvarlig for:

- Evaluering og anbefalinger til styret av prinsipper og systemer for kompensasjon til konsernsjef og øvrig konsernledelse.
- Evaluering og anbefaling til styret av total kompensasjon til konsernsjefen, inkludert årlig bonusgrunnlag og bonusutbetaling.
- Å bistå konsernsjefen ved konsultasjon vedrørende kompensasjon til øvrige medlemmer av konsernledelsen.
- Å rådggi styret og konsernsjefen i saker om kompensasjon som komitéen mener er av vesentlig eller prinsipiell betydning for Hydro.

Hovedprinsipper for kompensasjon kommende regnskapsår

Følgende redegjørelse for kompensasjon til medlemmer av konsernledelsen vil bli lagt frem for veiledende avstemning på selskapets ordinære generalforsamling i mai 2017. Styret foreslår at nedenstående prinsipper legges til grunn for 2017 og frem til ordinær generalforsamling i 2018.

Kompensasjon til konsernledelsen skal alltid reflektere konsernsjefens og de øvrige medlemmene av konsernledelsens ansvar for styringen av Hydro, hensyntatt virksomhetens kompleksitet og bredde samt selskapets vekst og bærekraft. Total kompensasjon til konsernsjefen og øvrig konsernledelse er forankret i Hydros målsetting om å være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, på relevante arbeidsmarkeder, i tillegg til å reflektere Hydros internasjonale fokus og tilstedeværelse.

Hydro vektlegger at kompensasjonsordningene er transparente og utvikles og implementeres i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Total kompensasjon til konsernsjef og øvrig konsernledelse består av fast kompensasjon og prestasjonsbasert bonus, aksjebasert langtidssensitivordning, aksjeprogram for ansatte, pensjons- og forsikringsordninger, samt eventuell etterlønnsavtale. Styret viderefører moderasjonslinjen i lederkompensasjonen.

Fast kompensasjon

Fast kompensasjon til konsernledelsen består av en grunnlønn (hovedelement) og naturallytelse som firmabil eller bilgodtgjørelse, fri telefon, aviser og andre lignende ytelser. Grunnlønnen til det enkelte medlem av konsernledelsen blir evaluert årlig i lys av stillingens kompleksitet og ansvar, vedkommendes bidrag, kvalifikasjoner og erfaring, samt arbeidsmarked og lønnsutvikling for øvrig.

Variabel kompensasjon

Bonus

Konsernsjefen kan oppnå en maksimal årlig prestasjonsbasert bonus på 50 prosent av årlig grunnlønn. De øvrige medlemmene av konsernledelsen som er ansatt på norske vilkår, kan oppnå en maksimal årlig prestasjonsbasert bonus på 40 prosent av årlig grunnlønn. Bonusordningen for konsernsjefen og konsernledelsen evalueres og fastsettes av styret for ett år om gangen. Bonus til konsernsjef og øvrig konsernledelse forutsetter at Hydro har positivt underliggende resultat før finansposter og skatt (EBIT). Bonusparameterne etableres som en del av den årlige forretningsplanprosessen, med fokus på at de skal være ambisiøse og balanserte, objektive og målbare, og at de skal reflektere de ulike aspektene ved Hydros virksomheter. Årlig bonus fastsettes i henhold til samlet oppnåelse av elementene nevnt i det følgende:

(a) oppnåelse av et forhåndsdefinert mål for EBIT,

(b) oppnåelse av strategiske, operasjonelle, finansielle og organisasjonsmessige mål, såkalte «key performance indicators» (KPI). Avhengig av forretningsområde, inkluderer dette mål innenfor blant annet

- produktivitet og forbedringer inkl. produksjons- og marginoptimalisering,
- ressursallokering og -tilgjengelighet,
- kostnadsreduksjoner og -kontroll,
- investeringsprosjekter,
- teknologi
- kvalitetskontroll,
- helse, miljø, sikkerhet, samfunnsansvar, og regeletterlevelse (compliance),
- kunderelasjoner,
- organisasjonsutvikling

eventuelt andre mål avledet fra selskapets KPI-katalog som ble vedtatt av styret i 2014,

(c) bidrag til selskapets utvikling, samt etterlevelse og promotering av Hydros verdigrunnlag (The Hydro Way) og oppfyllelse av individuelle mål, og

(d) styrets helhetlige skjønnsmessige vurdering.

Bonusutbetalinger inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Langtidsinsentiv (LTI)

Selskapet har et aksjeprogram (LTI) for konsernsjef og øvrige medlemmer av konsernledelsen på 30 prosent av årlig grunnlønn. Utbetaling av LTI forutsetter at Hydro har positivt underliggende resultat før finansposter og skatt (EBIT) foregående regnskapsår. Med virkning fra 2017 er programmets innhold endret. Utbetaling skal heretter baseres dels på oppnådd kapitalavkastning og dels på kapitalavkastning i forhold til et vektet gjennomsnitt av sammenlignbare selskapers kapitalavkastning. Deltakerne er forpliktet til å investere nettobeløp etter skatt i Hydro-aksjer, med en bindingstid på tre år. Deltakere som på eget initiativ slutter i selskapet, skal, for aksjer som ikke oppfyller treårskravet, tilbakebetale et beløp tilsvarende aksjeverdien etter skatt ved fratredelsen. Ordningen evalueres og fastsettes av styret årlig. LTI inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Selskapet benytter ikke opsjoner og andre opsjonslignende ordninger.

Annen aksjebasert kompensasjon

Konsernsjefen og den øvrige konsernledelse har mulighet til å delta i Hydros rabatterte aksjespareordning på samme vilkår som gjelder for alle andre berettigede ansatte (beskrevet i note 17 Godtgjørelse til ansatte).

Pensjon

Hydro har to pensjonsordninger i Norge, ytelsesbasert og innskuddsbasert. Innskuddsordningen ble etablert 1. mars 2010, samtidig som ytelsesordningen ble lukket for nye medlemmer. Det er etablert en kompensasjonsordning for eventuelt beregnet tap i pensjonskapital for ansatte som er overført fra ytelsesordningen til innskuddsordningen.

Pr. 1. januar 2017, er ca. 78 prosent av de ansatte i Norge, inkludert fem medlemmer av konsernledelsen, tilknyttet innskuddsordningen. Øvrige ansatte, inkludert konsernsjefen og to av de øvrige norske medlemmene av konsernledelsen, er tilknyttet ytelsesordningen.

Som følge av endringene i Folketrygden og i lov om innskuddspensjon, har selskapet endret innskuddsordningen. Med virkning fra 1. januar 2017 innbetales det 6 prosent av lønn fra 0 til 12G (G=folketrygdens grunnbeløp) og et tilleggsinnskudd på 14 prosent av lønn mellom 7,1G og 12G (til sammen 20% på dette nivået).

Ytelsesordningen innebærer en pensjonsrettighet på ca. 65% av pensjonsgrunnlaget ved full opptjeningstid (minst 30 år).

Med virkning fra 1. januar 2017 har selskapet lukket ordningen med opptjening av pensjon over drift på lønn som overstiger 12G (12G-ordningen). For ansatte med innskuddsordning innebærer 12G-ordningen at et beløp tilsvarende 20 prosent av lønn over 12G avsettes til pensjon. For ansatte med ytelsesordning innebærer 12G-ordningen at lønn over 12G medtas i sluttlønnen som danner grunnlag for pensjon. Lukkingen av 12G-ordningen medfører at ansatte med lønn over 12G pr. 31. desember 2016 forblir i ordningen, mens ansatte med lønn under 12G pr. nevnte dato ikke kommer med i ordningen selv om lønnen senere skulle overstige 12G. Nyansatte, herunder nye medlemmer av konsernledelsen (rekruttert internt eller eksternt), vil ikke bli tilbudt pensjonsopptjening på lønn over 12G. Konsernsjefen og øvrige norske medlemmer av konsernledelsen hadde 12G-ordningen ved inngangen til 2015 og er således fortsatt omfattet av ordningen.

Selskapet har tilpasset seg arbeidsmiljølovens nye regler om aldersgrense ved å innføre en bedriftsintern aldersgrense på 70 år med virkning fra 1. juli 2016. Innføring av ny aldersgrense kombinert med nye, fleksible regler for pensjonsuttak innebærer at Hydro i Norge ikke lenger opererer med begrepet pensjonsalder. For selskapets ytelsespensjonsordning vil opptjeningsalderen fortsatt være frem til fylte 67 år. Selskapet har ingen tidligpensjonsordning, med unntak av de to lukkede ordningene som omtales nedenfor.

Hydro hadde inntil 2011 en tidligpensjonsordning for ansatte på visse nivåer, som innebar en rett til å fratruke ved fylte 65 år med 65 prosent av pensjonsgivende inntekt frem til fylte 67 år. Alle norske medlemmer av dagens konsernledelse var medlemmer av ordningen da den ble lukket og er således fortsatt omfattet av ordningen.

Konsernsjefen har i tillegg rett til å fratruke med pensjon etter fylte 62 år, og styret kan også kreve at han gjør det. Fra fylte 62 år vil konsernsjefens pensjon utgjøre 60 prosent av pensjonsgivende inntekt. Etter fylte 65 år er satsen 65 prosent (i henhold til ordningen beskrevet ovenfor). To medlemmer av konsernledelsen har en tidligpensjonsordning med rett til å fratruke fra fylte 62 år med pensjon tilsvarende 60 prosent av pensjonsgivende inntekt forutsatt minimum 5 års ansiennitet i konsernledelsen fra 50 til 60 års alder. Denne ordningen ble avvirket i 2012.

Det er satt tak på pensjonsgrunnlagene til konsernsjefen og to medlemmer av konsernledelsen. Takene er gjenstand for årlig regulering i tråd med utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. Etter regulering pr. 1. januar 2017 er takene på henholdsvis 7.247.324 kroner for konsernsjefen og 4.445.823 kroner for de to medlemmene av konsernledelsen.

Forsikring

Konsernsjefen og den øvrige konsernledelse dekkes av forsikringsordninger gjeldende for alle assisterende direktører og høyere nivåer i Hydro.

Fratredelsesavtale

Ved opphør av konsernsjefens ansettelsesforhold etter initiativ fra selskapet, har konsernsjefen en avtalt rett til etterlønn og annen godtgjørelse (med unntak av bonus og LTI) i 12 måneder i tillegg til en oppsigelsestid på 6 måneder, men ikke utover fylte 62 år. To medlemmer av konsernledelsen har en tilsvarende ordning som konsernsjefen, dog ikke begrenset til 62 år. Øvrige norske medlemmer av konsernledelsen pr. inngangen til 2017 har avtaler om 6 måneders oppsigelsestid og 6 måneders etterlønn.

Konsernsjefens avtale og avtalene til de to nevnte medlemmene av konsernledelsen gir selskapet rett til å redusere etterlønnen ved ny fast inntekt.

Konsernsjefens avtale har bestemmelser om bortfall av etterlønnen dersom det foreligger avskjedsgrunn. Øvrige avtaler har bestemmelser om bortfall av etterlønnen ved grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold og ansettelsesforholdet opphører av slik grunn. Ingen av avtalene gir rett til etterlønn hvis den ansatte har tatt initiativet til oppsigelse av ansettelsesforholdet.

Selskapet har ingen konkrete retningslinjer for etterlønnsavtaler, men har ved rekruttering til konsernledelsen i senere tid fulgt en praksis der lønn i oppsigelsestiden og sluttvederlag i sum ikke overstiger 12 måneder.

Medlemmer av konsernledelsen utenfor Norge

Grunnlønn og andre vilkår for medlemmer av konsernledelsen utenfor Norge fastsettes i samsvar med Hydros globale personalpolitikk og bransjestandard i vedkommende land, og følger i all hovedsak prinsippene som gjelder øvrige medlemmer av konsernledelsen.

Tidligere leder av Hydros forretningsområde Bauxite & Alumina, Alberto Fabrini, fratrådte i oktober 2016. Hans etterfølger, Silvio Porto, som tiltrådte 13. desember 2016, er (som Fabrini var) tilknyttet Norsk Hydro Brasil Ltda. og har ordninger for variabel kompensasjon som avviker fra det som er beskrevet ovenfor. Disse ordningene innbefatter et rammeverk for variabel kompensasjon på i overkant av 9 måneders grunnlønn for hvert av elementene korttidsinsentiv og langtidsinsentiv. Begge insentivordningene er prestasjonsbaserte i tråd med beskrivelsen ovenfor. Styrets generelle vurdering er at Portos samlede kompensasjonsordning er innenfor markedspraksis i Brasil.

Porto er omfattet av den ovenfor omtalte aksjebaserte langtidsinsentivordningen (LTI) på samme vilkår som de norske medlemmene av konsernledelsen.

Hovedprinsipper for godtgjørelser og gjennomføring foregående regnskapsår

Kompensasjon til konsernsjefen og øvrige medlemmer av konsernledelsen for regnskapsåret 2016 var basert på de retningslinjer som ble fremlagt for generalforsamlingen i 2016.

I juli 2016 besluttet styret å justere konsernsjefens grunnlønn med 2,5 prosent fra 6.065.000 kroner til 6.217.000 kroner med virkning fra 1. januar 2016.

Bonus for 2015 ble fastsatt og utbetalt i 2016 basert på prinsippene beskrevet ovenfor (se også note 9 - Godtgjørelse til konsernledelsen). Bonus for 2016 ble fastsatt i mars 2017 basert på prinsippene beskrevet ovenfor og vil bli utbetalt i 2017.

Note 9 - Godtgjørelse til konsernledelsen

Konsernledelsens lønn og annen godtgjørelse, tildelte LTI-aksjer, samt aksjer eid i Hydro per 31. desember 2016 og 2015 framgår av tabellen nedenfor. Med mindre annet er angitt, har ikke Hydro gitt lån til eller utstedt garantier på vegne av medlemmer i konsernledelsen i 2016 og 2015.

Navn	Maksimalt bonuspotensiale		Lønn utbetalt	Andre ytelser utbetalt	Kompensasjon pensjon utbetalt	Bonus opptjent	Langtidsinsentiv (LTI) opptjent	Pensjon	LTI-aksjer tildelt	Beholdning Hydroaksjer
	1) 2)	1) 2)	1) 3)	1) 3)	1) 3)	1) 3)	1) 3)	1) 4)	3)	5)
2016										
Svein Richard Brandtzæg	6 217	3 109	6 390	300	-	2 331	1 865	2 578	29 180	210 613
Eivind Kallevik ⁶⁾	3 014	1 206	3 481	306	107	934	754	1 045	11 788	41 802
Silvio Porto ⁷⁾	2 615	-	2 615	776	-	-	-	193	-	-
Hilde Aasheim	3 238	1 295	3 331	173	-	935	810	1 801	12 662	72 943
Kjetil Ebbesberg	3 859	1 472	3 859	721	203	889	920	969	12 469	38 631
Arvid Moss	3 014	1 206	3 321	256	-	854	754	2 080	11 788	138 470
Anne-Lene Midseim	2 409	964	2 471	195	165	723	602	729	9 422	14 139
Inger Sethov	2 204	882	2 266	283	200	635	551	674	8 620	12 661
Hanne Simensen	2 409	964	2 501	279	154	694	602	723	9 422	12 564
Alberto Fabrini ⁸⁾	3 738	2 276	3 459	822	-	1 912	-	112	16 799	24 884
2015										
Svein Richard Brandtzæg	6 065	3 033	6 207	286	-	2 068	1 820	7 807	19 954	181 055
Eivind Kallevik	2 940	1 176	3 027	279	104	773	735	988	8 025	29 636
Alberto Fabrini ⁸⁾	3 478	5 347	3 478	1 053	-	5 121	870	98	8 085	8 085
Hilde Aasheim	3 158	1 263	3 266	206	-	898	790	2 710	8 668	59 903
Kjetil Ebbesberg ⁹⁾	3 547	1 452	3 768	703	191	751	907	895	-	25 784
Arvid Moss	2 940	1 176	3 017	214	-	798	735	2 923	8 083	126 304
Anne-Lene Midseim ⁹⁾	2 350	940	2 398	195	161	629	588	1 209	-	4 339
Inger Sethov ⁹⁾	2 150	860	2 224	270	195	576	538	764	-	3 663
Hanne Simensen ⁹⁾	2 350	940	2 442	261	150	641	588	1 310	-	2 764

1) Beløp i tusen kroner. Beløp betalt av utenlandske datterselskaper er omregnet til gjennomsnittskurs for hvert år.

2) Årlig grunnlønn per 31. desember, eller per fratredelsesdato fra konsernledelsen. Maksimalt bonuspotensiale er for det året som presenteres, og for perioden som medlem av konsernledelsen.

3) Lønn er beløp utbetalt for året som presenteres, inkludert feriepenger. Andre ytelser utgjør alle andre kontante og ikke-kontante fordeler mottatt i året, og inkluderer skattbar del av forsikringspremier, fri bil og bilgodtgjørelse og telekommunikasjon. Kompensasjon pensjon er beløp utbetalt som kompensasjon for fremtidig pensjonsbortfall estimert ved overgangen fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning i henhold til en ordning som omfatter alle berørte Hydroansatte i Norge. Bonus er beløp opptjent i året, inkludert feriepenger, for resultater og innsats som medlem av konsernledelsen. Langtidsinsentivytelsene reflekterer beløp for skatt opptjent i året, og resulterer i tildeling av LTI-aksjer i det påfølgende år. For medlemmer i konsernledelsen ansatt på nettolønnsavtaler har ytelsene blitt grosset opp til estimerte beløp før skatt.

4) Verdiendring på pensjonsrettighetene reflekterer både effekten av ett års ekstra opptjening, og justering i nåverdien for tidligere opptjente pensjonsrettigheter. Estimert endring i opptjente pensjonsretter er beregnet som økning i pensjonsforpliktelse (DBO) beregnet med stabile økonomiske forutsetninger. Økningen omfatter dermed både årets pensjonsopptjening og renteelementet knyttet til samlede opptjente pensjonsretter. Tabellen viser estimert verdiendring fra 1. januar til 31. desember for alle personene. Pensjon omfatter også tilskudd til innskuddspensjon.

5) Beholdning Hydroaksjer inkluderer aksjer eid av personlig nærstående og kontrollerte foretak, i tillegg til aksjer eid direkte av konsernledelsens medlemmer per 31. desember. For Fabrini oppgis for 2016 antall aksjer per 18. oktober 2016.

6) Kallevik var i perioden fra 18. oktober til 13. desember 2016 konstituert konserndirektør for forretningsområdet Bauksitt & Alumina, og mottok en ekstra godtgjørelse på 368 tusen kroner som er inkludert i tabellen over. I denne perioden forble Kallevik i stillingen som CFO.

7) Silvio Porto ble medlem av konsernledelsen 13. desember 2016. Portos godtgjørelse som medlem av konsernledelsen startet 1. januar 2017.

8) Alberto Fabrini fratradte konsernledelsen og sluttet i Hydro 18. oktober 2016. I tillegg til ytelsene i tabellen over, mottok Fabrini lønn i oppsigelsesperioden som utløp 24. november 2016, samt andre lovfestede ytelser ved fratreden på 1.320 tusen kroner. Fabrini hadde ikke arbeidspplikt for Hydro i oppsigelsesperioden. Fabrini ble ikke pålagt å betale tilbake verdien av LTI-aksjer som ikke var ubetinget mottatt ved sin fratredelse. I tillegg til resultatbasert lønn som omfatter alle medlemmer av konsernledelsen hadde Fabrini en kontantbasert langtidsinsentivordning som ble utbetalt over tre år, inkludert i bonus. Beløpene var delvis avhengig av lønnsnivå og resultater i de to påfølgende årene. De rapporterte beløpene for bonus er endelige, og tidligere års estimater har blitt oppdatert.

9) Kjetil Ebbesberg, Anne-Lene Midseim, Inger Sethov og Hanne Simensen ble medlemmer av konsernledelsen 1. januar 2015.

Note 10 - Styret og bedriftsforsamlingen

Godtgjørelse til styret og aksjeinnehav

Godtgjørelse til styret består av utbetaling av styrehonorar og reisekompensasjon. Reisekompensasjon betales til styremedlemmer bosatt utenfor Skandinavia med 10.000 kroner (uendret fra 2015) per møte som de fysisk deltar i. Styret innehar ikke aksjeopsjoner eller aksjebasert kompensasjon. Hydro har ikke utstedt garantier på vegne av styremedlemmer. De eneste styremedlemmene med lån er ansattes representanter i styret.

Styrehonoraret fastsettes ut fra det enkelte styremedlems posisjon og deltakelse i styrekomitéer i løpet av året. Styrehonorar for 2016 for styreleder, styrets nestleder og styremedlemmer er henholdsvis 615.000 kroner (2015: 600.000 kroner), 385.000

kroner (2015: 376.000 kroner) og 337.000 kroner (2015: 329.000 kroner). Revisjonskomitéens leder og leder for kompensasjonskomitéen mottar i tillegg henholdsvis 195.000 kroner (2015: 190.000 kroner) og 112.000 kroner (2015: 109.000 kroner) per år i honorar. Medlemmer av revisjons- og kompensasjonskomitéene mottar henholdsvis 127.000 kroner (2015: 124.000 kroner) og 84.000 kroner (2015: 82.000 kroner) per år for deltakelse i komitéene.

Totalt styrehonorar og honorar til det enkelte styremedlem for 2016 og 2015, samt utestående lån og styremedlemmenes aksjeinnehav per 31. desember 2016 og 2015, er vist i tabellene under.

Styrehonorar

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Honorar og annen godtgjørelse - ordinære styreaktiviteter	3 746	3 678
Honorar - kompensasjonskomitéen	315	355
Honorar - revisjonskomitéen	502	562
Sum honorar for styrearbeid for Hydro i løpet av året	4 563	4 595

Styremedlem	Styrehonorar ¹⁾		Utestående lån ^{1) 2)}		Antall aksjer ³⁾	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Dag Mejdell ⁴⁾	727	709	-	-	35 000	35 000
Irene Rummelhoff ⁵⁾	449	411	-	-	5 000	5 000
Finn Jepsen ⁶⁾	486	411	-	-	53 406	53 406
Pedro Rodrigues ⁷⁾	387	399	-	-	-	-
Thomas Schulz ⁸⁾	197	-	-	-	-	-
Liv Monica Stubholt ⁹⁾	464	453	-	-	-	-
Marianne Wiinholt ⁸⁾	197	-	-	-	-	-
Ove Ellefsen ^{10) 11)}	390	329	-	-	8 461	8 083
Billy Fredagsvik ^{11) 12)}	411	453	175	107	4 076	3 698
Sten Roar Martinsen ^{11) 13)}	421	411	-	-	5 132	4 754
Inge K. Hansen ¹⁴⁾	242	566	-	-	12 000	12 000
Eva Persson ¹⁵⁾	193	453	-	-	-	-
Sum	4 563	4 595	175	107	123 075	121 941

1) Beløp i tusen kroner.

2) Lån er gitt til styremedlemmer som også er Hydro-ansatte med rett til å oppta lån i henhold til låneordninger som gjelder for alle ansatte i Norge. Lån er per 31. desember 2016 og 2015 for styremedlemmer per nevnte tidspunkt. Forøvrig lån på tidspunkt for fratredelse fra styret. Ved utgangen av 2016 utgjør rente på lån til Billy Fredagsvik 7,5 prosent og har gjenværende løpetid på 23 måneder. Alle betalinger er gjort til rett tid og i henhold til avtalt plan. Det er ikke gitt lån til nærstående parter.

3) Antall aksjer eid per 31. desember 2016 og 2015 for medlemmer av styret per nevnte tidspunkt. Forøvrig antall aksjer eid på tidspunkt for fratredelse fra styret. Antall aksjer inkluderer aksjer eid av personlig nærstående og kontrollerte foretak, i tillegg til aksjer eid direkte av styremedlemmer/tidligere styremedlemmer.

4) Styreleder og leder av kompensasjonskomitéen.

5) Styrets nestleder fra 26. mai 2016 og medlem av kompensasjonskomitéen.

6) Leder av revisjonskomitéen fra 26. mai 2016. Medlem av kompensasjonskomitéen til 26. mai 2016.

7) Styremedlem til 1. januar 2017.

8) Styremedlem fra 26. mai 2016.

9) Medlem av revisjonskomitéen.

10) Medlem av revisjonskomitéen fra 1. august 2016.

11) Ansattes representant i styret, valgt av de ansatte i samsvar med allmennaksjelovens bestemmelser. Disse styremedlemmene mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over.

12) Medlem av revisjonskomitéen til 1. august 2016.

13) Medlem av kompensasjonskomitéen.

14) Styrets nestleder og leder av revisjonskomitéen til 26. mai 2016.

15) Styremedlem og medlem av revisjonskomitéen til 26. mai 2016.

Bedriftsforsamlingen

Bedriftsforsamlingens medlemmer eide 36.418 aksjer per 31. desember 2016. Lån til ansatte som er medlemmer av bedriftsforsamlingen er gitt i henhold til låneordninger som gjelder for alle ansatte i Norge. Totalt utestående lån til medlemmer av bedriftsforsamlingen som også er Hydro-ansatte utgjør 737 tusen kroner per 31. desember 2016. Disse lånene har en rentesats på 3,15 prosent og gjenværende løpetid på 29 år.

Note 11 - Nærstående parter

Per 31. desember 2016 eide den norske stat aksjer i Hydro gjennom Nærings- og fiskeridepartementet og Folketrygdfondet som forvalter Statens pensjonsfond - Norge. Nærings- og fiskeridepartementet eide 34,7 prosent av utestående aksjer (2015: 34,7 prosent). Folketrygdfondet ¹⁾ eide 6,2 prosent av utestående aksjer (2015: 6,3 prosent). Det er ingen spesielle stemmerettsregler knyttet til aksjer som eies av den norske stat. Hydro mener at den norske stats eierskap i Hydro representerer betydelig innflytelse, og at staten derfor er en nærstående part.

Den norske stat har eierinteresser i et betydelig antall selskaper. Eierskapet i 74 selskaper forvaltes av departementene og omfattes av offentlig informasjon om statens eierskap fra Nærings- og fiskeridepartementet ²⁾. Vi har ikke vurdert hvilke av disse selskapene staten kontrollerer. Hydro gjør forretningstransaksjoner med flere av disse selskapene, herunder kjøp av elektrisk kraft fra Statkraft SF. Generelt gjennomføres transaksjoner uavhengig av statens mulige kontroll med foretakene.

Det statlige foretaket Enova som støtter ny energi og utvikling av klimateknologi i Norge besluttet i juni 2014 å bidra med inntil 1,6 milliarder kroner til Hydros pilotprosjekt for ny elektrolyseteknologi på Karmøy. Bidraget ble godkjent av EFTAs overvåkningsorgan ESA i februar 2015, og første utbetaling ble mottatt i juli 2015. Hoveddelen av utbetalingene forventes over perioden for forberedelse og bygging av anlegget, med avsluttende betaling etter at godkjent prosjektrapport foreligger når anlegget er ferdigstilt. Samlet 605 millioner kroner var mottatt ved utgangen av 2016.

En vesentlig del av Hydros pensjonsordninger administreres av Norsk Hydros Pensjonskasse. Pensjonskassen eier enkelte kontorbygg som leies av Hydro. Leieavtalene ble inngått i 2006, og priset basert på observerte markedspriser for tilsvarende lokaler på avtaletidspunktet. Hydro har betalt samlede beløp på 152 millioner kroner og 206 millioner kroner for 2016 og 2015 knyttet til avtalen. I 2013 fastslo Hydro at kontrakten er tapsbringende og avsatte 312 millioner kroner for framtidige leiebetalinger ut over verdien av framleie og eget bruk av eiendommen. Kontrakten ble reforhandlet i desember 2015. Hydro fortsatte å leie lokaler for hovedkontorfunksjoner, men leiekontrakter for lokaler som var videreleiet til andre ble overført til pensjonskassen. Pensjonskassen har også ansvaret for framtidig utleie av lokaler som ikke omfattes av Hydros leieavtale. Hydro betaler kompensasjon for redusert leie og andre kostnader inkludert identifiserte utbedringsarbeider over gjenstående leieperiode til 2021. Endringen medførte et tap på 285 millioner kroner i 2015. Gjenværende avsetning per 31. desember 2016 var 410 millioner kroner.

Medlemmer av Hydros styre i 2016 og 2015 framgår i note 10 Styret og bedriftsforsamlingen. Her framgår godtgjørelser og aksjeeie i Hydro. Noen av styremedlemmene eller nære familiemedlemmer har styreverv eller lederposisjoner i andre foretak. I tillegg har noen av medlemmene i Hydros konsernledelse eller deres nære familiemedlemmer styreverv i andre foretak. Hydro er ikke kjent med transaksjoner hvor slike forhold har påvirket transaksjonen. Styremedlem Liv Monica Stubholt er partner i Advokatfirmaet Selmer DA fra 1. september 2015. Selmer hadde oppdrag for Hydro som medførte et honorar på 2,0 millioner kroner i 2016 og 6,6 millioner kroner i 2015. Fram til utgangen av august 2015 var Stubholt partner i Advokatfirmaet Hjort DA. Hjort hadde også oppdrag for Hydro som medførte et honorar på 0,8 millioner kroner i 2015. Stubholt har ikke vært involvert i tjenesteleveransene til Hydro. Enkelte nære familiemedlemmer av Hydros ledelse er ansatt i stillinger i Hydro som ikke inngår i selskapets ledelse.

Hydros vesentlige investeringer i ordninger under felles kontroll og transaksjoner med disse framgår av note 31 Investeringer i ordninger under felles kontroll. Hydro driver felleskontrollert virksomhet sammen med en rekke andre foretak. Slike forhold er normalt begrenset til felles virksomhet innenfor et begrenset råde. Hydro vurderer partnerne i slike avtaler som konkurrenter i andre forretningstransaksjoner, og ser ikke på disse som nærstående parter.

1) Aksjeeierskap som rapportert fra Verdipapirhandelsentralen (VPS) per 31. desember 2016. En aksjeeiers registrerte beholdning kan variere som følge av utlån av aksjer.

2) I henhold til informasjon på www.regjeringen.no, Eierskap.

Note 12 - Finansiell og kommersiell risikostyring

Hydro er eksponert for markedsrisiko for priser på råvarer som kjøpes og selges, priser på andre råstoffer, valutakurser og renter. Markedsprisene på disse råvarene kan være svært volatile og skape betydelige variasjoner i Hydros inntjening. Markedsrisikoen vurderes ut fra et helhetssyn for å kunne utnytte posisjoner som naturlig går mot hverandre i porteføljen og styre risikoen ut fra netto eksponering. Det etableres naturlige sikringsposisjoner i den grad det er mulig og økonomisk forsvarlig. Hydro benytter derivater i en viss utstrekning for å redusere finansiell og kommersiell risiko. Hydros overordnede strategi for å sikre seg mot svingninger i markedet, er å opprettholde en sterk finansiell stilling. Hydros styring av markedsrisiko i 2016 er ikke vesentlig endret i forhold til tidligere perioder.

Risiko knyttet til råvarepriser

Aluminium

Hydro produserer primæraluminium, støperiprodukt er og bearbeidede aluminiumprodukter, inkludert omsmelting. I tillegg anskaffer Hydro råmaterialer og primæraluminium for eget forbruk og for videresalg til kunder. Denne aktiviteten bidrar til å optimalisere kapasitetsutnyttelsen og redusere logistikkostnader, samt å styrke Hydros markedsposisjon. Hydro deltar også i handel innenfor stramme volum- og risikogrenser.

Hydro inngår futures-kontrakter på London Metal Exchange (LME) med hovedsakelig to formål. For det første ønsker Hydro å oppnå en gjennomsnittlig LME aluminiumpris på aluminiumproduksjonen som tilsvarer kundenes prisingsmønster. For det andre, ettersom Hydros nedstrømsvirksomhet, omsmelting, og salg av tredjepartsprodukter er basert på margin over LME-pris, inngår Hydro tilsvarende fysiske eller derivat futures-kontrakter til faste priser for å redusere risikoen knyttet til metallprisen når det inngås kontrakter med kunder og leverandører (back-to-back hedging). Disse risikostyrings-aktivitetene følges opp som en portefølje, hvor det tas posisjoner på LME basert på Hydros nettoeksponering innenfor definerte rammer. Svingninger i aluminiumprisen kan føre til betydelige variasjoner i resultatet som følge av at disse derivatkontraktene vurderes til markedsverdi og verdiendringer resultatføres løpende, mens underliggende fysiske metallkontrakter normalt ikke markedsverdivurderes, bortsett fra handelsporteføljer. De fleste av Hydros LME-kontrakter forfaller i løpet av ett år.

Hydro salg av primærmess, støperiprodukter og bearbeidede aluminiumprodukter inkluderer en premie over LME aluminiumpris. Nivået på disse premiene varierer, er avhengig av fysisk tilbud og etterspørsel og har regionale og produktspesifikke variasjoner. Over de senere årene har produktpremier utgjort en høyere del av salgsprisen enn historisk gjennomsnitt. Det er begrenset mulighet for å sikre framtidige produktpremier.

Hydro kan tidvis inngå futures-kontrakter for en lengre periode for å sikre kontantstrømmene eller marginene i visse prosjekter eller ved spesielle situasjoner. For slike programmer benyttes normalt sikringsbøkføring. Se avsnittet om kontantstrømsikring i note 14 Derivater og sikringsbøkføring.

Bauksitt og aluminiumoksid

Hydros produksjon av aluminiumoksid overstiger forbruket gjennom produksjon av aluminium. I tillegg har Hydro langsiktige kontrakter med tredjepart om kjøp av aluminiumoksid. I eldre kontrakter for kjøp og salg av aluminiumoksid er prisen knyttet til aluminiumsprisen notert på LME. Nye kontrakter, og dermed en økende andel av kontraktene, er priset med referanse til en spot markedsprisindeks.

Hydro er produsent og forbruker av bauksitt. Hydros forbruk av bauksitt er sikret gjennom langsiktige kontrakter i tillegg til egen produksjon. Kjøpskontraktene har priser indeksert til LME aluminiumpris og til aluminiumoksid-indeks. Bauksitt selges på kortsiktige og mellomlange kontrakter med priser indeksert til aluminiumoksid eller forhandlede priser.

Elektrisitet

Hydro er en stor forbruker og betydelig produsent av elektrisitet. Hydros behov for kraft dekkes primært gjennom langsiktige kjøpskontrakter med kraftleverandører og gjennom Hydros egen produksjon i Norge. Hydros produksjon er påvirket av hydrologiske forhold som kan variere mye. Netto kraftposisjon i Norge blir balansert gjennom kjøp og salg i det nordiske kraftmarkedet. For å styre og begrense risiko for ugunstige svingninger i pris og produksjonsvolum for elektrisitet, benytter Hydro både fysiske kontrakter og finansielle derivater som futures, terminkontrakter og opsjoner. Hydro deltar også i handel innenfor stramme volum- og risikogrenser.

En vesentlig andel av Hydros avtaler om kjøp av kraft har priser indeksert til aluminiumspriser for å motvirke prisrisiko knyttet til salg av aluminiumprodukter. Slike prislanker er skilt ut og regnskapsført som derivater. I tillegg er noen kraftkontrakter i Norge priset i euro. Det er ikke enighet om at euro er alminnelig benyttet i det relevante markedet, prisklausulene i euro er derfor regnskapsført separat som valutaderivater.

Andre råvarer

Hydro har både langsiktige og kortsiktige avtaler for levering av en rekke råvarer og tjenester. Disse avtalene inkluderer bek, petroleumkoks, kaustisk soda, naturgass, kull, olje og frakt, og er gjort til både faste og flytende priser. Antall avtaler som inneholder linker til andre råvarer som aluminium er begrenset, og eksponering for endring i virkelig verdi anses uvesentlig.

Valutarisiko

Prisene på Hydros oppstrømsprodukter, bauksitt, aluminiumoksid og aluminium, er hovedsakelig fastsatt i US-dollar. Marginene for midt- og nedstrømsprodukter er hovedsakelig priset i US-dollar og euro. Videre er prisene på de viktigste råvarene Hydro bruker i sine produksjonsprosesser fastsatt i US-dollar i internasjonale råvaremarkeder. Hydro har også lokale kostnader knyttet til produksjon, distribusjon og markedsføring av produkter i en rekke forskjellige valutaer, hovedsakelig norske kroner, brasilianske real, euro og US-dollar.

Hydros viktigste valutarisiko er dermed knyttet til verdiendringer i US-dollar i forhold til de valutaer viktige kostnader oppstår i. I tillegg påvirkes Hydros resultat og egenkapital av effekten av valutakursendringer mellom verdien av enhetenes funksjonelle valuta i forhold til norske kroner som er konsernets presentasjonsvaluta.

For å motvirke risiko i US-dollar er Hydros policy å etablere lån hovedsakelig i US-dollar. For å avdempe effekter av verdiendringer i kursen på US-dollar og andre valutaer benytter også Hydro tidvis valutabytteavtaler og valutaterminkontrakter.

Valutarisiko i finansielle instrumenter

Kortsiktige fordringer og forpliktelser er ofte fastsatt i andre valutaer enn den enkelte enhets funksjonelle valuta. Slike eksponeringer sikres vanligvis ikke, og kursbevegelser mellom enhetens funksjonelle valuta og fordrings- eller forpliktelsesvalutaen inngår i Finanskostnader. Lån er ofte tatt opp i andre valutaer enn enhetens funksjonelle valuta, hovedsakelig US-dollar. Endringer i valutakurs mellom enhetens funksjonelle valuta og lånevalutaen, både kortsiktig og langsiktig, påvirker verdien av gjelden, og inngår i Finanskostnader. Investeringer i egenkapitalinstrumenter og gjeldsinstrumenter i andre foretak påvirkes ofte av endringer i valutakurser. For instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi inngår effekten av valutakursendringer i endringen i virkelig verdi av investeringen, og rapporteres som en integrert del av slike endringer.

Renterisiko

Hydro er hovedsakelig eksponert for renteendringer som et resultat av finansiering av forretningsdriften og styring av likviditeten i ulike valutaer. Det meste av bankinnskudd og lån er i norske kroner, US-dollar og brasilianske real. Av dette følger at hovedeksponeringen er knyttet til kortsiktige renter for norske kroner, US-dollar og brasilianske real.

Finansielle instrumenter og avsetninger er også eksponert for renteendringer i forbindelse med diskontering av posisjoner til nåverdi. Se sensitivitetsanalyse i note 13 Finansielle instrumenter.

Kredittrisiko

Hydro begrenser sin kredittrisiko ved å sette kredittgrenser og etablere oppfølgingsystemer og oppgjør rutiner. Forskuddsbetaling eller garantier kreves dersom eksponeringen overstiger grensene for motparten. Hydro følger også opp økonomiske resultater hos kritiske leverandører for å redusere risikoen knyttet til manglende oppfyllelse av drift og nøkkelprosjekter. Kredittrisiko begrenses også gjennom en diversifisert kundebase, både med hensyn til bransje og geografisk område. For ytterligere å redusere kredittrisikoen benyttes nettingavtaler, garantier og kredittforsikring.

Kredittrisiko for finansielle derivater er normalt begrenset til en nettoeksponering. Hydro fastsetter beløpsgrenser for eksponering knyttet til kortsiktige fordringer, innskudd og andre forhold for den enkelte finansinstitusjon. Hydro er også

eksponert for kredittrisiko ved handel med råvarederivater, men risikoen begrenses ved at handelen hovedsakelig foregår ved råvarebørser som London Metal Exchange, Nasdaq, og banker. Hydro anser kredittrisiko for handel med råvarederivater og finansielle posisjoner som begrenset.

Likviditetsrisiko

Volatile valutakurser og priser i tillegg til fluktuasjoner i forretningsvolum og lagernivåer kan medføre betydelige svingninger i Hydros beholdning av betalingsmidler og lånebehov.

Hydros langsiktige finansieringsbehov vil normalt dekket gjennom langsiktig obligasjons- eller bankgjeld i tilgjengelige markeder.

Tilbakebetalingsplan for langsiktig gjeld er presentert i note 33 Kort- og langsiktige lån. Videre har alle andre finansielle forpliktelser, som leverandørgjeld, med unntak av derivater, forfallsdato innen ett år fra balansedato. Nedenfor er en oversikt over forventede kontantstrømmer fra derivater regnskapsført som forpliktelser og eiendeler presentert. Mange av disse forpliktelsene og eiendelene vil bli utlignet av kontantstrømmer fra kontrakter som ikke regnskapsføres som derivater.

Risiko for betydelige marginbetalinger knyttet til derivathandel er begrenset som følge av stramme volumgrenser, value-at-risk og motpartsgrenser for aktuell handelsaktivitet.

Informasjon om derivater og andre finansielle instrumenter, inkludert sensitivitetsanalyse, presenteres i note 13 Finansielle instrumenter.

Forventet brutto kontantstrøm fra derivater regnskapsført som henholdsvis finansielle forpliktelser og finansielle eiendeler ved utgangen av året:

Beløp i millioner kroner	31. desember 2016		31. desember 2015	
	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler
2016			(429)	425
2017	(408)	396	(22)	20
2018	(23)	40	(5)	1
2019	(9)	5	(5)	-
2020	(4)	-	(4)	-
Sum	(444)	441	(465)	446

Kontantstrømmene ovenfor er i stor grad omfattet av nettingavtaler som vil redusere Hydros eksponering betydelig.

For ytterligere informasjon om kontrakter som regnskapsføres til virkelig verdi, se note 14 Derivater og sikringsbokføring.

Note 13 - Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter og kontrakter regnskapsført som finansielle instrumenter, er inkludert i flere regnskapslinjer i balansen og klassifisert i kategorier for regnskapsmessig behandling. En avstemming av finansielle instrumenter i Hydro er presentert nedenfor:

Beløp i millioner kroner	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet ¹⁾	Derivater utpekt som sikringsinstrumenter	Utlån og fordringer	Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg ²⁾	Andre finansielle forpliktelser ³⁾	Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser	Sum
2016							
Omløpsmidler							
Kontanter og bankinnskudd	-	-	8 037	-	-	-	8 037
Verdipapirer	1 067	-	3 544	-	-	-	4 611
Fordringer	-	-	8 902	-	-	1 982	10 884
Andre finansielle omløpsmidler	457	-	-	-	-	-	457
Anleggsmidler							
Investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden	-	-	2	-	-	19 805	19 807
Andre anleggsmidler	47	-	713	1 667	-	1 882	4 309
Kortsiktig gjeld							
Banklån og annen rentebærende gjeld	-	-	-	-	3 283	-	3 283
Leverandørgjeld og annen gjeld	-	-	-	-	5 860	4 247	10 108
Andre finansielle forpliktelser	446	79	-	-	-	-	526
Langsiktig gjeld							
Langsiktige lån	-	-	-	-	3 397	-	3 397
Andre finansielle forpliktelser	867	201	-	-	-	-	1 067
2015							
Omløpsmidler							
Kontanter og bankinnskudd	-	-	6 917	-	-	-	6 917
Verdipapirer	1 085	-	4 667	-	-	-	5 752
Fordringer	-	-	8 436	-	-	2 361	10 797
Andre finansielle omløpsmidler	502	-	-	-	-	-	502
Anleggsmidler							
Investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden	-	-	3	-	-	20 147	20 150
Andre anleggsmidler	205	-	630	1 798	-	1 981	4 614
Kortsiktig gjeld							
Banklån og annen rentebærende gjeld	-	-	-	-	3 562	-	3 562
Leverandørgjeld og annen gjeld	-	-	-	-	5 301	4 074	9 375
Andre finansielle forpliktelser	189	-	40	-	1 748	-	1 977
Langsiktig gjeld							
Langsiktige lån	-	-	-	-	3 969	-	3 969
Andre finansielle forpliktelser	1 766	403	-	-	-	-	2 169

1) Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet (VVOR) er tradinginstrumenter som etter IAS 39 skal regnskapsføres til VVOR, med unntak for ett instrument som er betinget vederlag fra en virksomhetssammenslutning som skal innregnes til VVOR etter IFRS 3, og inngikk i Andre kortsiktige finansielle forpliktelser i 2015.

2) Inkluderer investering i Norsk Hydros Pensjonskasse innregnet til historisk kost.

3) Regnskapsposter klassifisert i denne kategorien er finansielle forpliktelser til amortisert kost.

Spesifikasjonen ovenfor inneholder regnskapslinjer som inneholder finansielle instrumenter.

I 2015 inngikk Hydros forpliktelse til å kjøpe gjenværende aksjer i Paragominas i finansiell gjeld til amortisert kost, etter fradrag for visse garantier, målt til virkelig verdi, utstedt av selgeren ved Hydros kjøp av Vale Aluminium i 2011. Forpliktelsen ble betalt og garantiene gjort opp i desember 2016.

Finansielle eiendeler, klassifisert som omløpsmidler og anleggsmidler, representerer Hydros maksimale kredittrisiko på balansedagen.

Depositum og margininnskudd kreves for noen finansielle forpliktelser, hovedsakelig finansielle derivater. Slike depositum inngår i Verdipapirer.

Nedskrivning av fordringer omtales i note 25 Fordringer. Ingen andre finansielle eiendeler har blitt nedskrevet som følge av kredittkvalitet.

Gevinster og tap

Realiserte og urealiserte gevinster og tap knyttet til finansielle instrumenter og kontrakter regnskapsført som finansielle instrumenter, inngår i resultatregnskapet i flere regnskapslinjer. Nedenfor presenteres en oppstilling over effekter av finansielle instrumenter i Hydro:

Beløp i millioner kroner	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat	Derivater utpekt som sikringsinstrumenter	Utlån og fordringer	Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	Andre finansielle forpliktelser	Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser	Sum ¹⁾
2016							
Linje i resultatregnskapet							
Driftsinntekter	(13)	-	-	-	-	-	(13)
Andre inntekter	(254)	-	-	-	-	-	(254)
Råvarer og energikostnader	141	124	-	-	-	-	265
Andre kostnader	(292)	-	-	-	-	-	(292)
Finansinntekter	(27)	-	-	(77)	-	-	(104)
Finanskostnader	(795)	-	-	-	-	-	(795)
Gevinst/tap i Øvrige resultatelementer							
Regnskapsført i Øvrige resultatelementer (før skatt)				71			
Reklassifisert til resultat fra Annen egenkapital ikke resultatført (før skatt)				-			
2015							
Linje i resultatregnskapet							
Driftsinntekter	(517)	-	-	-	-	-	(517)
Råvarer og energikostnader	(177)	1	-	-	-	-	(176)
Andre kostnader	-	-	-	-	-	-	-
Finansinntekter	(4)	-	-	(13)	-	-	(17)
Finanskostnader	745	-	-	-	-	-	745
Gevinst/tap i Øvrige resultatelementer							
Regnskapsført i Øvrige resultatelementer (før skatt)				(23)			
Reklassifisert til resultat fra Annen egenkapital ikke resultatført (før skatt)				-			

1) Beløp angir sum av gevinster og tap knyttet til finansielle instrumenter for hver regnskapslinje i resultatregnskapet.

Valutaeffekter, med unntak av valutaderivater, er ikke inkludert ovenfor. Negative tall er gevinst.

Sensitivitetsanalyse

I samsvar med IFRS har Hydro valgt å utarbeide informasjon om markedsrisiko og potensiell eksponering for hypotetiske tap knyttet til bruk av finansielle derivater, andre finansielle instrumenter og råvarederivater gjennom sensitivitetsberegninger. Sensitivitetsanalysen i tabellen nedenfor viser hypotetiske gevinster/tap i virkelige verdier som resultat av en 10 prosents økning i kurser eller priser, uten noen andre endringer i porteføljene som eksisterte 31. desember 2016 og 31. desember 2015. Virkningene som vises nedenfor er i hovedsak også representative for en 10 prosents reduksjon i priser eller kurser, med motsatt fortegn. Kun effekter som vil bli innregnet i resultatregnskapet eller i egenkapitalen som et resultat av endringer i kurser eller priser er inkludert. Alle endringer er før skatt.

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi per 31. desember 2016 ¹⁾	Gevinst (tap) fra 10 prosent økning i						
		Valutakurser		Råvarepriser			Renter	Annet
		USD	EUR	Andre	Aluminium	Andre		
Finansielle derivater ²⁾	(805)	-	(1 625)	-	-	-	9	-
Andre finansielle instrumenter ³⁾	10 261	(146)	299	87	-	-	3	31
Råvarederivater ⁴⁾	(4)	(103)	(8)	-	(323)	(50)	2	(5)
Finansielle instrumenter med endringer i Øvrige resultatelementer ⁵⁾	852	277	(28)	-	-	18	(98)	91

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi desember 2015 ¹⁾	Gevinst (tap) fra 10 prosent økning i						
		Valutakurser		Råvarepriser			Renter	Annet
		USD	EUR	Andre	Aluminium	Andre		
Finansielle derivater ²⁾	(1 600)	-	(1 005)	-	-	-	-	-
Andre finansielle instrumenter ³⁾	8 049	(362)	280	23	-	-	(3)	29
Råvarederivater ⁴⁾	(4)	(151)	1	(2)	66	(55)	28	(8)
Finansielle instrumenter med endringer i Øvrige resultatelementer ⁵⁾	820	183	(44)	1	-	16	(76)	73

1) Endringer i virkelig verdi grunnet prisendringer er beregnet basert på prisingsformler for visse derivater, Black-Scholes/Turnbull-Wakeman modeller for opsjoner og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer for andre finansielle instrumenter og derivater. Diskonteringsrenter egnet for de forskjellige finansielle instrumenter er benyttet.

2) Inkluderer valutaterminkontrakter og innebygde valutaderivater.

3) Inkluderer kontanter og bankinnskudd, investeringer i verdipapirer, banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld og langsiktige lån. Kundefordringer og leverandørgjeld er også inkludert.

4) Inkluderer alle kontrakter med råvarer som underliggende, både finansielle og fysiske kontrakter, herunder LME-kontrakter og kontrakter med NASDAQ Nordic Power, som er regnskapsført til virkelig verdi.

5) Inkluderer aksjer klassifisert som tilgjengelige for salg og instrumenter benyttet i kontantstrømsikring.

Hydros ledelse understreker at sensitivitetsanalysen har vesentlige begrensninger som en følge av forenklete forutsetninger som:

- Tabellen inkluderer kun effekter fra derivater som diskutert ovenfor og fra visse finansielle instrumenter (se fotnoter ovenfor) og utelater alle tilknyttede fysiske posisjoner, kontrakter og forventede transaksjoner.
- Beregningene tar ikke hensyn til mulige korrelasjoner mellom risikokategoriene, slik som effekten en endring i valutakurser vil kunne ha på råvarepriser.
- Beregningen viser effekten av at alle kurser eller priser samtidig ville bevege seg i en retning som ville medføre negative eller positive effekter på Hydros portefølje av instrumenter.

Omtalen ovenfor gjelder Hydros risikostyringsprinsipper og beregnede effekter i sensitivitetsanalysen er basert på posisjoner per 31. desember. Faktiske resultater kan avvike vesentlig fra antakelsene grunnet utvikling i globale markeder. Metoder og prinsipper benyttet av Hydro for å analysere risikofaktorer som omtalt over, bør ikke benyttes som antakelser om framtidige hendelser, gevinster eller tap.

Under følger en oversikt over finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi i balansen gruppert etter observerbarhet av viktig informasjon som benyttes ved målingen. Noen poster måles basert på noterte priser i aktive markeder for identiske

eiendeler og forpliktelser (nivå 1 informasjon). Andre poster verdsettes på grunnlag av modeller som benytter observerbare priser (nivå 2 informasjon), mens noen poster verdsettes utfra skjønnsmessige vurderinger som bare i begrenset eller ingen grad benytter markedsdata (nivå 3 informasjon). Nivået i dette virkelige verdi-hierarkiet vurderes ut fra det laveste nivået for informasjon som kan ha en betydelig påvirkning på målingen.

Beløp i millioner kroner	2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler								
Råvarederivater	504	139	339	26	707	449	91	167
Verdipapirer som inngår i handelsportefølje	1 067	317	740	10	1 085	316	764	5
Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	1 132	-	-	1 132	1 263	-	-	1 263
Sum	2 703	456	1 080	1 167	3 055	765	855	1 435
Gjeld								
Råvarederivater	(508)	(62)	(398)	(47)	(711)	(465)	(25)	(221)
Valutaderivater	(805)	-	(805)	-	(1 529)	(413)	(1 117)	-
Derivater utpekt som sikringsinstrumenter	(280)	-	-	(280)	(514)	(1)	(70)	(443)
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	-	355	-	-	355
Sum	(1 593)	(62)	(1 203)	(328)	(2 399)	(879)	(1 211)	(309)

Følgende er en oversikt hvor verdiendringer i instrumenter gruppert innenfor nivå 3 er spesifisert:

Beløp i millioner kroner	Råvarederivater		Valuta-	Kontant-	Finansielle	Øvrige
	Eiendeler	Forpliktelser	derivater	strøm-	eiendeler	
			Forpliktelser	sikring	tilgjengelige	
					for salg	
31. desember 2014	51	(539)	(578)	(560)	1 222	306
Sum gevinst (tap)						
i resultatregnskapet	116	137	-	-	-	31
i øvrige resultatelementer	-	-	-	117	23	-
Reklassifisert til nivå 2	-	-	578	-	-	-
Oppgjør	6	193	-	-	(2)	-
Omregningsdifferanser	(7)	(11)	-	-	20	23
31. desember 2015	167	(221)	-	(443)	1 263	360
Sum gevinst (tap)						
i resultatregnskapet	(146)	85	-	-	(10)	408
i øvrige resultatelementer	-	-	-	39	(71)	-
Oppgjør	4	98	-	124	-	(738)
Omregningsdifferanser	-	(10)	-	-	(51)	(21)
31. desember 2016	26	(47)	-	(280)	1 132	10
Sum resultatført gevinst (tap)	(146)	85	-	39	(81)	408
Sum resultatført gevinst (tap) for instrumenter som inngår i utgående balanse	(146)	85	-	-	(10)	408

Innebygde valutaderivater med lang løpetid, ut over 10 år, ble klassifisert som nivå 3 instrumenter i 2014. I 2015 konkluderte vi med at de vesentlige prisene som benyttes til å verdsette slike instrumenter kvalifiserer som nivå 2 informasjon, og instrumentene ble derfor reklassifisert.

Gevinst eller tap knyttet til nivå 3 råvarederivater presentert ovenfor inngår i Råvarer og energikostnader i resultatregnskapet. Endring i verdi av innebygde derivater er presentert som gevinst eller tap i perioden. Endringer i virkelig verdi for sikringsinstrumenter inngår i Øvrige resultatelementer. Endringer i virkelig verdi for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg inngår i Øvrige resultatelementer, mens mottatt utbytte og realiserte gevinster og tap inngår i Finansinntekter.

Enkelte posisjoner gruppert innenfor nivå 3 er svært sensitive for endringer i forutsetninger, noe som kan resultere i vesentlige endringer. Noen av instrumentene er sensitive for skjønnsmessige vurderinger som sannsynligheten for visse framtidige hendelser og tolkning av avtaler og reguleringer. Disse fremkommer ikke i tabellen nedenfor. Sensitiviteter knyttet til

råvarederivater er basert på de samme modellene som er benyttet til verdsetting av posisjonene per 31. desember, justert for alternative forutsetninger. Virkningene som vises nedenfor er i hovedsak også representativ for en 10 prosent økning i priser eller kurser, med motsatt fortegn. Følgende er en oversikt over sensitiviteter:

Beløp i millioner kroner	Gevinst (tap) på 10 prosent reduksjon i				
	USD	EUR	Aluminium	Andre råvarer	Renter
Råvarederivater	110	-	37	50	(2)
Valutaderivater	-	-	-	-	-
Derivater utpekt som sikringsinstrumenter	-	28	-	(18)	(1)
Investeringer tilgjengelig for salg	(168)	-	-	-	218

Note 14 - Derivater og sikringsbokføring

Derivater, både avtaler som gjøres opp ved fysisk levering og avtaler som gjøres opp finansielt, regnskapsføres etter IAS 39. Alle derivater regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer regnskapsført i resultatet, med mindre spesielle sikringskriterier er tilfredsstillende. Noen av Hydros råvarekontrakter anses å være derivater etter IFRS. For ytterligere informasjon om prinsippene for hvilke kontrakter som regnskapsføres som derivater og hvilke som vurderes å være til eget bruk, se note 2 Regnskapsprinsipper.

Innebygde derivater

Noen kontrakter inneholder prisløker som påvirker kontantstrømmer på en annen måte enn det den underliggende råvare eller det finansielle instrumentet i kontrakten skulle tilsi. Noen slike innebygde derivater blir regnskapsmessig skilt ut fra hovedkontrakten og bokført til virkelig verdi. Hydro har skilt ut valuta-, aluminium-, inflasjon- og kullkontrakter fra ulike kontrakter.

Råvarederivater

Følgende råvarederivater var balanseført til virkelig verdi per 31. desember 2016 og 2015. Sikringsinstrumenter for kontantstrømsikring inngår ikke. Markedsverdien for elektrisitets- og aluminiumkontrakter i tabellen nedenfor inkluderer tradisjonelle derivater som futures, forwards og bytteavtaler i tillegg til markedsverdi på fysiske kontrakter regnskapsført til virkelig verdi, og innebygde derivater.

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Eiendeler		
Elektrisitetskontrakter	320	379
Aluminium futures, forwards og opsjoner	395	534
Andre	153	35
Netting	(364)	(241)
Sum	504	707
Gjeld		
Elektrisitetskontrakter	(409)	(363)
Kull forwards	(364)	(241)
Aluminium futures, forwards og opsjoner	(99)	(347)
Netting	364	241
Sum	(508)	(710)

Innebygde derivater klassifiseres ut fra den underliggende i kontraktsklausulene som representerer separerbare innebygde derivater i tabellen over. Der det er flere innebygde derivater i den samme vertskontrakten, gjøres disse derivatene opp netto, og de presenteres derfor samlet med et nettobeløp i balansen.

Endringer i virkelig verdi på råvarekontrakter er inkludert i driftsinntekter eller råvarer og energikostnader ut fra klassifisering av vertskontrakten for innebygde derivater, og formålet med instrumentet for frittstående derivater.

Sikringsbokføring - kontantstrømsikring

Hydro har tidvis inngått sikringsprogrammer for å sikre salgsprisen på aluminium og aluminiumoksid eller kostnaden for kraftforbruk. Aluminiumfutures, opsjoner og bytteavtaler notert på London Metal Exchange og med banker, valutaterminkontrakter med banker i tillegg til kraftderivater med råvarebørser eller produsenter benyttes for dette formålet. Noen av sikringsprogrammene regnskapsføres som kontantstrømsikringer, hvor gevinster og tap på sikringsinstrumentene regnskapsføres i Øvrige resultatelementer og inngår i Annen egenkapital ikke resultatført som sikring. Effektene blir reklassifisert til driftsinntekter eller kostnader når det tilhørende sikrede salget eller forbruket resultatføres.

I 2012 inngikk Hydro et sikringsprogram for deler av strømførbruket til aluminiumverket Rheinwerk i Tyskland. Prisforskjellen mellom det tyske og det nordiske kraftmarkedet ble sikret gjennom derivatkontrakter på 150 MW for perioden 2013 til 2020.

Ingen resultatført ineffektivitet ble identifisert og innregnet i 2016 eller 2015.

Tabellen nedenfor viser aggregerte tall for Hydros kontantstrømsikringer for 2016 og 2015.

	2017	2016	2015
Forventet reklassifisert til resultat i løpet av året (millioner kroner)	(73)	(33)	(99)
Reklassifisert til resultat fra annen egenkapital ikke resultatført (millioner kroner) ¹⁾		(81)	(10)

1) Avviket fra forventet reklassifisering grunnet endringer i markedspriser gjennom året. Negative tall er tap.

Sikringsinstrumenter balanseført til virkelig verdi utgjorde en forpliktelse på 280 millioner kroner per 31. desember 2016 og 443 millioner kroner per 31. desember 2015.

Hydro gjennomfører valutahandel for å redusere valutaeksponeringen på råvareposisjonene. Effekten fra slik risikostyring inngår i Finanskostnader.

For etter skatt-bevegelser i Hydros egenkapital knyttet til kontantstrømsikring, se note 37 Egenkapital.

Markedsverdi på finansielle og råvarebaserte derivater

Markedsverdi av derivater som valuta forwards og bytteavtaler er basert på oppgitte markedspriser. Markedsverdi av aluminium- og elektrisitets- futures/forwards og opsjoner er basert på oppgitte priser fra henholdsvis London Metal Exchange og NASDAQ Nordic Power/EEX (European Energy Exchange). Markedsverdi av andre ikke børsnoterte råvareinstrumenter er basert på noterte markedspriser, estimer fra meglere og andre egnede verdsettelsesteknikker. Der langsiktige kontrakter for levering av råvarer blir regnskapsført til virkelig verdi i henhold til kravene i IAS 39 blir markedsverdien beregnet basert på noterte markedspriser, og forutsetninger om prisbaner eller marginer når markedspriser ikke er tilgjengelig. Hydro hensyntar kredittrisiko i verdsettelsen av posisjoner når det er nødvendig.

For ytterligere informasjon om virkelig verdi, se note 4 Måling av virkelig verdi. Se note 13 Finansielle instrumenter for en spesifisering av grupperingen av derivatposisjoner i henhold til et virkelig verdi-hierarki.

Note 15 - Andre inntekter

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Gevinst ved salg av driftsmidler	102	71
Netto gevinst (tap) ved salg av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ¹⁾	234	(400)
Inntekter fra infrastruktur ²⁾	161	154
Leieinntekter	85	264
Offentlige tilskudd	64	251
Annet ³⁾	385	121
Andre inntekter, netto	1 030	461

1) Gevinst i 2016 er i hovedsak knyttet til salg av Herøya Industripark AS. Beløp for 2015 inkluderer tap ved salg av Hydros valseverk i Slim, Italia, med 434 millioner kroner.

2) Inntekter fra infrastruktur inkluderer kai, rørbroer, tankterminal, prosessvann og nettleie.

3) Annet inkluderer royalties og forsikringserstatninger. Beløp i 2016 inkluderer også en gevinst på 254 millioner kroner ved oppgjør av betinget kjøpesum ved kjøp av visse virksomheter fra Vale.

Note 16 - Råvarer og energikostnader

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Råvarer og produksjonsrelaterte kostnader	52 367	56 089
Endring varer i arbeid og ferdigvarer	(220)	93
Nedskrivninger	7	148
Reversering av nedskrevet varelager	(2)	(1)
Råvarer og energikostnader	52 151	56 330

Effekten av råvarederivater er inkludert i Råvarer og produksjonsrelaterte kostnader. Se note 14 Derivater og sikringsbøkføring.

Note 17 - Godtgjørelse til ansatte

Ansattes aksjespareordning

Hydro har etablert en subsidiert aksjespareordning for ansatte i Norge. Aksjespareordningen er knyttet til utvikling i aksjekurs, og hvorvidt aksjekursen (justert for utbytte) øker med minst 12 prosent eller ikke i løpet av måleperioden. Ansatte har rett til å kjøpe aksjer i denne ordningen hvis de 1) er ansatt i Norsk Hydro ASA eller et norsk datterselskap der Hydro har en eierandel på mer enn 90 prosent og 2) er ansatt i perioden fra 31. desember til endelig akseptfrist for tilbud om aksjekjøp. De ansatte tilbys å kjøpe aksjer med en rabatt på 50 prosent for en verdi på 12.500 kroner eller 25.000 kroner, avhengig av aksjonæravkastning. Aksjekjøpet finansieres med et rentefritt lån fra selskapet med en løpetid på 12 måneder.

Lønnelementet knyttet til 2015-måleperioden ble kostnadsført over opptjeningsperioden fra 31. desember 2015 til 31. mars 2016, som var akseptfrist for tilbudet. I 2016 og 2015 aksepterte henholdsvis 85 og 88 prosent av de berettigede ansatte tilbudet om aksjekjøp. Detaljer knyttet til aksjespareordningen for norske ansatte er vist i tabellen nedenfor.

Ansattes aksjespareordning	2016	2015	2014
Periode for prestasjonsmåling			
Prestasjonsmål nådd	≥12%	<12%	≥12%
Ansattes tilbudte rabatt, kroner	12 500	6 250	6 250/12 500

Lønnskostnad relatert til ansattes aksjespareordning	2016	2015
Aksjepris ved tildeling, kroner	34,53	46,70
Antall aksjer utstedt per ansatt	378	268 / 536
Totalt antall aksjer utstedt til ansatte	1 184 274	1 694 564
Lønnskostnad relatert til ordningen, i tusen kroner	21 293	39 568

Lønn og lønnsavhengige kostnader

Gjennomsnittlig antall ansatte i Hydro var 12.924 i 2016 og 13.136 i 2015. Ved utgangen av 2016 hadde Hydro 12.911 ansatte, sammenlignet med 12.870 ansatte ved utgangen av 2015. Ansatte i felleskontrollert drift inngår ikke. Spesifikasjon av lønn og lønnsavhengige kostnader, inkludert andel fra felleskontrollert drift, fremgår nedenfor.

Lønn og lønnsavhengige kostnader

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Lønn	7 407	7 001
Arbeidsgiveravgift	1 183	1 128
Andre ytelser	316	291
Pensjonskostnader (note 36)	579	627
Sum	9 485	9 048

Note 18 - Avskrivninger

Spesifikasjon av avskrivninger per klasse av eiendeler

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Bygninger	790	795
Maskiner og utstyr	4 146	4 133
Immaterielle eiendeler	105	97
Avskrivninger	5 041	5 024

Note 19 - Nedskrivninger av anleggsmidler

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Spesifikasjon per klasse av anleggsmidler		
Nedskrivninger		
Bygninger, maskiner og utstyr	428	-
Immaterielle eiendeler	5	(1)
Sum nedskrivninger av anleggsmidler	433	(1)
Spesifikasjon per segment		
Nedskrivninger		
Bauxite & Alumina	294	-
Rolled Products	-	-
Primary Metal	(6)	-
Metal Markets	-	-
Energy	5	(1)
Øvrige aktiviteter	140	-
Sum nedskrivninger av anleggsmidler	433	(1)

Alle kontantgenererende enheter (CGUer) og alle anleggsmidler som ikke er en del av en CGU vurderes for nedskrivningsindikatorer på hver balansedag. CGUer med nedskrivningsindikatorer er testet for mulig verdifall. Gjenvinnbart beløp er beregnet som bruksverdi og, hvor relevant, virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Den høyeste av disse verdiene er sammenlignet med balanseført verdi for CGUen. Bruksverdi er beregnet ut fra ledelsens estimater og reflekterer Hydros forretningsplanprosess. Diskonteringsrenter beregnes som veid gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC) for en lignende virksomhet i det samme forretningsmiljøet. For Hydros virksomheter benyttes estimerte diskonteringsrenter i intervallet 9,00 til 17,25 prosent (2015: 8,75 til 18,5 prosent) før skatt, med de høyeste satsene benyttet for eiendeler i Brasil. I de tilfeller hvor gjenvinnbart beløp er lavere enn bokført verdi, er eiendelene nedskrevet.

Goodwill og immateriell eiendeler med ubestemt levetid skal testes for mulig verdifall årlig, og ved indikasjoner på verdifall. Hydro har valgt å gjennomføre årlige tester for verdifall i fjerde kvartal.

Goodwill er tilordnet en CGU, eller en gruppe av CGUer, som vist i tabellen nedenfor:

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Bauxite & Alumina Drift	2 740	2 325
Remelters sektor (Metal Markets)	396	408
Sum goodwill	3 135	2 734

Goodwill i Bauxite & Alumina ble tilordnet en CGU som består av aluminiumoksid-verket Alunorte, hovedkilden til bauksitt, Paragominas, og visse andre aktiviteter. Gjenvinnbart beløp er beregnet som bruksverdi, og utgjør om lag 67 milliarder kroner. Bruksverdien er betydelig høyere enn balanseført verdi på 30 milliarder kroner. I beregningen benyttes kontantstrøimestimater i brasilianske real (BRL) basert på interne planer som er godkjent av ledelsen for en femårs-periode. Alle vesentlige prisforutsetninger er internt fastsatt med utgangspunkt i eksterne referanser. Kontantstrømmer for de følgende 35 år har blitt framskrevet ut fra den detaljerte beregningsperioden på fem år og Hydros estimater for langsiktige priser for aluminiumoksid og viktige råvarer. Enheten ventes å være i drift i minst 40 år. Forbedringer som forventes fra de pågående forbedringsprogrammene og visse planlagte utskiftninger av utstyr inngår. Det er ikke inkludert ytterligere forbedringer i beregningene. Kontantstrømmer ut over den detaljerte beregningsperioden på fem år økes med forventet inflasjon i Brasil og viktige vestlige økonomier.

De viktigste forutsetningene, uttrykt i 2016 realverdier, som kan påvirke utfallet av testen vesentlig framgår av tabellen nedenfor:

	Forutsetninger	
	2017	Langsiktig
Valutakurs BRL/USD	3,40	3,42
Aluminiumoksid pris (USD/mt)	286	330
Produksjonsvolum aluminiumoksid (millioner mt)	6,3	6,6
Diskonteringsrente, nominell før skatt	17,25%	17,25%

Betydelige kontantstrømmer fastsettes i US-dollar. Disse regnes om til BRL med en valutakurs på 3,40 for 2017 økende til en nominell kurs på 4,31 i 2024, som tilsvarer en realkurs på 3,42. For senere perioder framskrives vekslingskursen justert for inflasjonsforskjellen på 1,5 prosentpoeng mellom forventet internasjonal inflasjon og den høyere forventede inflasjonen i Brasil.

Dersom en av disse forutsetningene endres uten endring i de andre parametrene ville beregnet gjenvinnbart beløp tilsvare balanseført verdi ved følgende langsiktige forutsetninger målt i 2016 verdier over hele 40-årsperioden:

	% endring	Verdi
Valutakurs BRL/USD	(33%)	2,30
Aluminiumoksid pris (USD/mt)	(23%)	254
Produksjonsvolum aluminiumoksid (millioner mt)	(33%)	4,4
Diskonteringsrente (prosentpoeng)	75%	30,25%

For Metal Markets er nedskrivningstesten basert på godkjente forretningsplaner for det neste året, og ledelsens beste estimat for kontantstrømmer for de neste fire årene fremskrevet til et 15 års estimat og viser en bruksverdi som overstiger balanseført verdi.

Hydro har også immaterielle eiendeler med ubestemt levetid knyttet til kraftverket Vigeland, med en balanseført verdi på 138 millioner kroner. Denne CGUen er testet for nedskrivning gjennom beregning av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Verdien er fastsatt ut fra observerte transaksjoner for kraftverk i Norden. Gjenvinnbart beløp, estimert som salgsverdi etter skatt, er betydelig høyere enn balanseført verdi.

I 2016 identifiserte vi nedskrivningsindikatorer for to av Primary Metals aluminiumverk, et på Husnes, Norge og det Slovakiske verket Slovalco. Begge ble også testet i 2015. Gjenvinnbart beløp for verkene ble fastsatt som bruksverdi ut fra Hydros interne forutsetninger for aluminiumpriser, priser for råmaterialer inkludert energi, valutakurser og tidspunkt for kontantstrømmer. Kontraktpriser har blitt lagt til grunn for råmaterialer og energi for perioder som dekkes av spesifikke kontrakter med eksterne leverandører. For perioder der det ennå ikke er inngått kontrakter for slike leveranser eller hvor det forventes at behovet for energi og råmaterialer dekkes av interne leveranser, benyttes forventet markedspriser. Kraftpriser over observerte priser i dagens marked er lagt til grunn, kombinert med CO₂ kompensasjon til kraftkrevende industri. Bruksverdi for Slovalco, som hadde en balanseført verdi for driftsmidler på om lag 1,1 milliard kroner, overstiger balanseført verdi med om lag 80 prosent. Dekningen for Husnes, som hadde en balanseført verdi av driftsmidler på om lag 0,4 milliarder kroner, er mer begrenset. Det ble ikke regnskapsført noen nedskrivning for disse anleggene.

Balanseført verdi av CAP, et aluminiumoksid-raffineri under oppføring i Para, Brasil, ble vurdert i 2016. Prosjektet er midlertidig stanset på grunn av balansen i markedet for aluminiumoksid. Hydro har vurdert designet som ligger til grunn for balanseførte engineering-arbeider. Vurderingen konkluderte med at et endret design ville gi en bedre kostnadsposisjon for anlegget når det bygges. Om lag 40 prosent av balanseført verdi av prosjektet ble nedskrevet, og utgjorde en kostnad på 285 millioner kroner.

En industripark i Hannover, Tyskland, er vurdert for behov for rensetiltak og framtidig bruk. Hydro har for tiden ingen virksomhet i industriparken. Industriaktivitet på eiendommen har resultert i behov for rensetiltak med en estimert kost på om lag 90 millioner kroner. Dette beløpet er innregnet som fjerningsforpliktelse, og økt balanseført verdi av eiendommen til 140 millioner kroner. Antatt salgsverdi for eiendommen er ubetydelig, og verdien ble derfor umiddelbart skrevet ned til null. Eiendommen inngår i Øvrige aktiviteter.

I 2015 identifiserte vi nedskrivningsindikatorer for Primary Metal's aluminiumverk som har US-dollar eller norske kroner som funksjonell valuta. Observerte salgspriser for aluminium og forventede priser i de neste tre til fem årene var svekket, i en viss grad motvirket av kostnadsreduksjoner. Aluminiumverket Slovalco i Slovakia og våre norske aluminiumverk ble testet for nedskrivning i 2015 på bakgrunn av denne indikatoren. I tillegg ble vår andel i den felleskontrollerte driftsordningen Tomago i Australia og vår andel i det felles eide aluminiumverket Alouette i Canada også testet. Aluminiumverket i Neuss, Tyskland, som inngår i Rolled Products ble også vurdert å ha en indikator. Aluminiumverk med samlet balanseført verdi på 11 milliarder kroner ble testet for nedskrivning.

Gjenvinnbart beløp for alle verkene ble fastsatt som bruksverdi ut fra Hydros interne forutsetninger for aluminiumpriser, priser for råmaterialer inkludert energi, og valutakurser. Ingen av aluminiumverkene ble skrevet ned siden gjenvinnbart beløp, målt som bruksverdi, oversteg balanseført verdi for alle CGUene. Dekningen var begrenset for Slovalco, om lag 20 prosent av balanseført verdi. Testene var følsomme for endringer i aluminiumprisen, variable kostnader og diskonteringsrenten. Alle andre aluminiumverk som ble testet hadde betydelig dekning, varierende fra om lag 70 prosent av balanseført verdi til om lag det dobbelte av balanseført verdi.

I tillegg ble visse eiendeler skrevet ned som følge av fysisk skade og ukurans i 2016 og 2015.

Se note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet for ytterligere informasjon om nedskrivningsvurderinger. Nedskrivningsvurderinger for tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet og andre finansielle eiendeler omtales i de respektive noter.

Note 20 - Forskning og utvikling

Det er kostnadsført forsknings- og utviklingsutgifter på til sammen 370 millioner kroner i 2016 og 330 millioner kroner i 2015. Forsknings- og utviklingsaktiviteter har som mål å gjøre produksjonen av aluminium mer effektiv. Dette omfatter ytterligere forbedring av Hydros elektrolyseteknologi både når det gjelder drift og miljø. Teknologipiloten på Karmøy vil være viktig for å verifisere neste generasjons elektrolyseteknologi i industriell skala, som er nødvendig for å redusere risikoen knyttet til implementering av ny teknologi. Ved årsslutt er teknologipiloten 70 prosent ferdigstilt og inkludert i balanseposten Bygninger, maskiner, inventar og lignende med 2.184 millioner kroner. En betydelig andel av forsknings- og utviklingsmidlene er også benyttet til videreutvikling av produksjonsprosesser og produkter innenfor støperi- og legeringsteknologi samt valsede produkter og aluminiumoksid.

I den grad utviklingsutgifter bidrar direkte til utviklingen av et varig driftsmiddel, blir utviklingsutgiftene aktivert som en del av anleggsmiddelet hvis alle kriterier for balanseføring er oppfylt. Utgifter som oppstår tidlig i prosjektfasen, så vel som vedlikeholdsutgifter blir kostnadsført når de oppstår. Aktiverte utviklingsutgifter utgjør tilsammen 18 millioner kroner i 2016 og 21 millioner kroner i 2015.

Note 21 - Operasjonelle leieavtaler

Framtidig minsteleie under uoppsigelige operasjonelle leieavtaler utgjør som følger:

Beløp i millioner kroner	Mindre enn			Sum
	1 år	1-5 år	Deretter	
Operasjonell leieforpliktelse 2016	144	368	253	766
Operasjonell leieforpliktelse 2015	194	574	1 119	1 887

Leiekostnader for kontorlokaler, maskiner og utstyr utgjør 202 millioner kroner for 2016 og 347 millioner kroner for 2015.

Note 22 - Finansinntekter og -kostnader

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Renteinntekter	468	279
Utbytte og gevinst (tap) på verdipapirer, netto	105	18
Finansinntekter	574	297
Rentekostnader	(362)	(337)
Aktiverte renter	97	34
Valutagevinst (tap), netto	2 266	(4 397)
Renteeffekt av diskontering	(409)	(404)
Øvrige	(41)	(26)
Finanskostnader	1 552	(5 130)
Finansinntekter (-kostnader), netto	2 126	(4 834)

Renteeffekt av diskontering gjelder pensjonsforpliktelser, fjerningsforpliktelser og andre forpliktelser målt som nåverdien av fremtidige forventede utbetalinger.

Note 23 - Resultatskatt

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Resultat før skatt		
Norge	4 627	2 005
Utland	4 510	1 420
Sum	9 137	3 425
Betalbar skatt		
Norge	690	563
Utland	1 297	850
Sum	1 988	1 414
Utsatt skatt		
Norge	100	510
Utland	464	(831)
Sum	563	(321)
Årets skattekostnad (-inntekt)	2 551	1 092
Utsatt skattekostnad (-inntekt)		
Utsatt skatt, generert av endring i midlertidige forskjeller	(434)	409
Utsatt skattefordel av fremførbare underskudd	709	351
Netto endring i ikke balanseført utsatt skattefordel	288	(690)
Utsatt skatteeffekt ført mot Øvrige resultatelementer	(1)	(391)
Utsatt skattekostnad (-inntekt)	563	(321)

Avstemming av skattekostnad mot norsk nominell skattesats

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats ¹⁾	2 284	925
Særskatt kraftverk ²⁾	554	535
Investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden	(246)	(138)
Skattesatsforskjeller i utlandet	305	(45)
Tilbakebetalt skatt vedrørende skattesak ³⁾	(602)	-
Ikke skattepliktige inntekter	(209)	(64)
Ikke balanseført utsatt skattefordel og utløpt fremførbart underskudd	221	(294)
Andre skattefordeler og fradrag uten effekt på skatt, netto	243	173
Skattekostnad (-inntekt)	2 551	1 092

1) Norsk nominell skattesats er 25 prosent. Fra 2017 er den endret til 24 prosent.

2) Inntekt fra kraftverk i Norge beskattes med en særskatt på 33 prosent av skattbar inntekt med visse justeringer. Denne særskatten kommer i tillegg til normal selskapsbeskatning. Skattesatsen er endret til 34,3 prosent fra 2017.

3) Den norske skatteklagenemnda har i 2016 gitt Hydro medhold i en skattesak. Tap knyttet til refinansiering av datterselskaper i 2008 ble nektet skattefradrag i 2013 og tilhørende merskatt ble betalt i 2014. Som en følge av skatteklagenemndas vedtak i 2016 har Hydro innregnet 602 millioner kroner i redusert skattekostnad og om lag 100 millioner kroner i renteinntekter. Hydro mottok tilbakebetalingen i andre kvartal i 2016. Skattemyndighetene har informert Hydro om at de vil anke saken til Riksskattenemnda.

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd som har gitt opphav til utsatte skattefordeler og utsatt skatt per 31. desember 2016 og 31. desember 2015, er vist nedenfor:

Beløp i millioner kroner	Fordel		Forpliktelse	
	2016	2016	2015	2015
Varelagervurdering	246	(304)	320	(262)
Periodiserte kostnader	1 005	(293)	909	(318)
Driftsmidler	5 003	(9 554)	4 606	(9 131)
Immaterielle eiendeler	1 052	(1 156)	1 027	(1 057)
Pensjoner	2 415	(1 078)	2 366	(921)
Derivater	369	(120)	668	(173)
Øvrige	352	(792)	700	(1 539)
Fremførbare underskudd	3 536		3 961	
Sum	13 979	(13 296)	14 557	(13 401)
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	(1 501)		(1 213)	
Brutto utsatt skattefordel (utsatt skatteforpliktelse)	12 477	(13 296)	13 344	(13 401)
Netto utsatt skattefordel (utsatt skatteforpliktelse)		(819)		(57)
Avstemming mot balansen		2016		2015
Utsatt skattefordel		1 566		1 943
Utsatt skatteforpliktelse		2 384		1 999
Netto utsatt skattefordel (utsatt skatteforpliktelse)		(819)		(57)

Balanseføring av netto utsatt skattefordel er basert på forventning om skattepliktig inntekt i fremtiden.

Ved årsslutt 2016 hadde Hydro skattemessig fremførbare underskudd på 11.279 millioner kroner, hovedsakelig i Brasil, Australia, Sveits og Spania. Ingen av de fremførbare underskuddene utløper før 2022. 9.612 millioner kroner av underskuddene er uten tidsbegrensing. Det er balanseført skattefordel for omlag 70 prosent av de fremførbare underskuddene.

Note 24 - Verdipapirer

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Tidsinnskudd i bank	3 350	4 550
Aksjer	312	292
Obligasjoner	756	793
Annet	194	117
Verdipapirer	4 611	5 752

Note 25 - Fordringer

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Kundefordringer	8 676	7 929
Tilgode merverdi- og andre omsetningsavgifter	1 478	1 355
Andre kortsiktige fordringer	759	1 545
Avsetning for tap på fordringer	(29)	(32)
Fordringer	10 884	10 797

Ingen vesentlige fordringer hadde forfalt ved utgangen av 2016 og 2015.

Note 26 - Varebeholdninger

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Råvarer	4 430	4 765
Varer i arbeid	3 666	3 260
Ferdigvarer	4 285	4 167
Varebeholdninger	12 381	12 192

Råvarer inkluderer reservedeler. Alle beløp er netto etter nedskrivninger.

Note 27 - Andre anleggsmidler

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Verdipapirer	1 132	1 263
Andre verdipapirer	536	536
Lån til ansatte	105	130
Derivater	47	204
Forskuddsbetalt skatt og fremførbare skattefordeler	1 882	1 981
Andre fordringer	607	500
Andre anleggsmidler	4 309	4 614

Note 28 - Bygninger, maskiner, inventar og lignende

Beløp i millioner kroner	Tomter	Bygninger	Maskiner og utstyr	Anlegg under oppføring	Sum
Anskaffelseskost					
31. desember 2014	942	21 993	80 863	2 687	106 485
Tilgang	3	238	2 248	3 017	5 505
Tilgang ved foretaksintegrasjon	20	9	35	-	65
Avgang	(9)	(348)	(2 612)	(28)	(2 996)
Overføringer ¹⁾	83	2 343	(1 167)	(1 260)	(1)
Omregningsdifferanser	70	(945)	(3 328)	(315)	(4 518)
31. desember 2015	1 110	23 291	76 039	4 101	104 541
Tilgang	11	538	4 033	4 369	8 950
Avgang	(13)	(848)	(1 615)	(3)	(2 480)
Overføringer	-	602	1 505	(2 107)	-
Omregningsdifferanser	(47)	930	3 630	484	4 997
31. desember 2016	1 060	24 512	83 592	6 844	116 009
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger					
31. desember 2014	(9)	(9 852)	(40 906)	-	(50 766)
Avskrivninger	-	(795)	(4 133)	-	(4 928)
Avgang	6	305	2 532	-	2 842
Overføringer ¹⁾	-	(253)	253	-	-
Omregningsdifferanser	(2)	(84)	(429)	-	(515)
31. desember 2015	(5)	(10 679)	(42 683)	-	(53 367)
Avskrivninger	-	(790)	(4 146)	-	(4 936)
Nedskrivninger	-	(138)	(10)	(285)	(434)
Reversering av nedskrivninger	-	-	6	-	6
Avgang	-	650	1 516	-	2 166
Overføringer	-	(11)	11	-	-
Omregningsdifferanser	-	(131)	(567)	(13)	(710)
31. desember 2016	(5)	(11 098)	(45 873)	(298)	(57 275)
Balansført verdi					
31. desember 2015	1 105	12 612	33 355	4 101	51 174
31. desember 2016	1 055	13 414	37 719	6 545	58 734

1) Overføringer inkluderer endring av klassifisering for visse industrielle installasjoner som følge av fornyet vurdering.

Tabellen ovenfor inneholder finansielle leasingordninger med til sammen 879 millioner kroner, som hovedsaklig inngår i Maskiner og utstyr.

Note 29 - Immaterielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	Immaterielle eiendeler under utvikling	Mineralrettigheter	Vannfallsrettigheter	Programvare	Kjøpte innkjøpskontrakter	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelseskost							
31. desember 2014	176	924	329	1 058	1 281	1 069	4 836
Tilgang	59	-	-	131	-	46	236
Tilgang ved foretaksintegrasjon	-	-	-	1	-	10	10
Avgang	-	-	(190)	(247)	-	(129)	(566)
Overføringer	(2)	-	-	2	-	-	-
Omregningsdifferanser	-	(177)	-	(5)	(245)	(13)	(440)
31. desember 2015	233	747	139	940	1 036	983	4 078
Tilgang	84	-	-	70	-	33	186
Avgang	-	-	-	(6)	-	(19)	(25)
Overføringer	(27)	-	-	27	-	-	-
Omregningsdifferanser	-	133	-	9	184	5	331
31. desember 2016	289	880	139	1 041	1 220	1 001	4 570
Akkumulerte av- og nedskrivninger							
31. desember 2014	-	-	(190)	(856)	(346)	(673)	(2 066)
Avskrivninger ¹⁾	-	-	-	(77)	(76)	(20)	(173)
Reversering av nedskrivninger	-	-	-	-	-	1	1
Avgang	-	-	190	210	-	120	520
Omregningsdifferanser	-	-	-	(16)	69	(25)	28
31. desember 2015	-	-	-	(740)	(353)	(597)	(1 690)
Avskrivninger ¹⁾	-	-	-	(84)	(68)	(21)	(172)
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	(5)	(5)
Avgang	-	-	-	5	-	10	16
Omregningsdifferanser	-	-	-	3	(70)	23	(44)
31. desember 2016	-	-	-	(815)	(491)	(589)	(1 895)
Balanseført verdi							
31. desember 2015	233	747	139	200	682	386	2 388
31. desember 2016	289	880	139	226	729	412	2 675

1) Avskrivningen på en kjøpskontrakt er inkludert i linjen Råvarer og energikostnader i resultatregnskapet.

Mineralrettigheter avskrives ikke før utvinning starter. Vannfallsrettigheter har ubestemt levetid og avskrives derfor ikke.

Note 30 - Goodwill

Beløp i millioner kroner	Bauxite & Alumina	Metal Markets	Sum
Anskaffelseskost			
31. desember 2014	2 875	301	3 177
Tilgang ved foretaksintegrasjon	-	49	49
Omregningsdifferanser	(550)	58	(492)
31. desember 2015	2 325	408	2 734
Omregningsdifferanser	414	(13)	402
31. desember 2016	2 740	396	3 135

For informasjon om den årlige nedskrivningstesten av goodwill, se note 19 Nedskrivninger av anleggsmidler.

Note 31 - Investeringer i ordninger under felles kontroll

Hydro har flere felles ordninger og aktiviteter med andre foretak. Når vi vurderer om slike ordninger er under felles kontroll legger vi vekt på det juridiske rammeverket og avtalegrunnlaget for ordningen eller aktiviteten i sammenheng med hvilke beslutninger som vesentlig påvirker avkastning av virksomheten som drives. Ordninger som eies på 50/50 basis og/eller der alle vesentlige beslutninger krever enstemmighet blant eierne utgjør hoveddelen av våre felles ordninger.

De fleste av våre felles ordninger er felles produksjonsanlegg som produserer metall eller andre produkter til Hydros verdikjede. Hydro er også deleier i en betydelig nedstrøms felleskontrollert virksomhet, Sapa. Hydro vurderer om felleskontrollerte ordninger er felleskontrollert drift hvor Hydro har direkte nytte av eiendelene og direkte eller indirekte ansvar for forpliktelsene, eller felleskontrollert virksomhet hvor vi har en interesse i nettoeiendelene. Ved denne vurderingen legger vi vekt på juridisk form og kontraktsbestemte rammer for samarbeidet. Hydro har både samarbeidsordninger som er vurdert å være felleskontrollert virksomhet, og samarbeidsordninger som er vurdert å være felleskontrollert drift.

Felleskontrollert drift

To av våre felleskontrollerte driftsordninger drives i en juridisk form som gir direkte tilgang til eiendeler og ansvar for forpliktelser. Det er Tomago, et aluminium smelteverk i Australia, og Skafså ANS, et kraftverk i Norge. To andre felles driftsordninger er klassifisert som felleskontrollert drift ut fra kontrakter som gir eierne rett og plikt til å kjøpe hele produksjonen med volum fordelt etter eierskap, til en kostbasert pris. Den eneste, eller klart største, kilden til kontantstrømmer for fellesordningene er eierne, som er kontraktsmessig forpliktet til å betale faktiske produksjonskostnader. Dette gjelder Aluminium Norf GmbH (Alunorf), et stort valseverk i Tyskland, og Aluminium & Chemie Rotterdam B.V., Aluchemie, en anodeprodusent i Nederland.

Felleskontrollert virksomhet

Følgende felleskontrollerte virksomheter anses som vesentlige for Hydro:

Qatar Aluminium Limited (Qatalum) ligger i Qatar og består av et aluminiumsmelteverk med en produksjonskapasitet på omlag 600.000 tonn flytende metall og tilhørende kraftstasjon. Qatalum eies av Hydro og Qatar Petroleum Limited (50 prosent hver). Qatalum har en avtale om skattefrihet fra oppstart av produksjonen til 2020. Selskapsavtalen fastsetter at den generelle skattesatsen skal benyttes etter 2020. En skattereform som innførte en skattesats på 10 prosent trådte i kraft i 2010. En annen skattesats kan bli gjort gjeldende for selskaper innenfor olje og gass, eller der virksomheten drives i samsvar med avtale med staten eller selskaper eid av staten, med mindre avtalen angir en egen skattesats. Det er Hydros oppfatning at den generelle skattesatsen på 10 prosent skal gjelde etter den skattefrie perioden.

Hydro har inngått avtaler med Qatalum, hvor Hydro forplikter seg til å levere en fast mengde aluminiumoksid samt til å kjøpe all metallproduksjon fra Qatalum til markedsbaserte priser. Kjøp av metall fra Qatalum utgjorde 9.346 millioner kroner i 2016 og 10.812 millioner kroner i 2015. Hydros leverandørgjeld til Qatalum utgjorde henholdsvis 1.017 millioner kroner og 1.035 millioner kroner ved utgangen av 2016 og 2015. Salg fra Hydro til Qatalum utgjorde 1.892 millioner kroner i 2016 og 2.201 millioner kroner i 2015, hovedsakelig aluminiumoksid. Hydros fordringer utgjorde henholdsvis 337 millioner kroner og 128 millioner kroner ved utgangen av 2016 og 2015. Qatalum inngår i Primary Metal.

Som følge av svekkelsen av aluminiummarkedet ble det gjennomført en nedskrivningstest for den eneste kontantgenererende enheten i Qatalum ved utgangen av 2015. Metoden og forutsetningene var i hovedsak som for Hydros smelteverk, se note 19 Nedskrivninger av anleggsmidler. Gjenvinnbart beløp oversteg balanseført verdi med om lag 30 prosent. Resultatet av testen er følsom for endringer i prisen på aluminium, variable kostnader og diskonteringsrente.

Sapa AS er et av verdens ledende selskaper innenfor aluminiumløsninger. Selskapet ble etablert 1. september 2013 av Hydro og Orkla ASA, et børsnotert selskap i Norge. Hydro har utstedt visse garantier overfor Sapa ved etableringen av selskapet. Garantiene gjelder hovedsakelig skatteeksponering. Det er avsatt om lag 100 millioner kroner for disse garantiene. Hovedproduktene er ekstruderte aluminiumprodukter og løsninger til bygningsindustrien og presisjonsrør. Sapa sysselsetter om lag 22.400 ansatte i mer enn 40 land. Selskapets hovedkontor ligger i Oslo. Sapa er eid 50/50 av Hydro og Orkla. Hydro

selger metallprodukter til Sapa basert på markedspriser. Salg fra Hydro til Sapa utgjorde 4.650 millioner kroner i 2016 og 5.314 millioner kroner i 2015. Hydros fordringer på Sapa utgjorde henholdsvis 616 millioner kroner og 689 millioner kroner per 31. desember 2016 og 2015. Sapa er et eget rapporterbart segment.

Sapa har flere kontantgenererende enheter, og identifiserte indikasjoner på verdifall for noen av disse både i 2016 og 2015. Innregnede nedskrivninger er hovedsakelig knyttet til anlegg som er stengt, solgt eller under vesentlig omstilling.

Sapa Profiles Inc. (SPI), et datterselskap av Sapa AS basert i Portland, Oregon, er under etterforskning av United States Department of Justice (DOJ) Civil og Criminal Divisions knyttet til visse aluminiumsprofiler som SPI produserte i perioden 1996-2015, herunder profiler som ble levert til en underleverandør av NASA. SPI samarbeider fullt ut i denne etterforskningen. Etterforskningene pågår, og det er knyttet usikkerhet til utfallet av etterforskningen og de identifiserte kvalitetsproblemene, herunder økonomiske konsekvenser for Sapa. SPI har også blitt midlertidig suspendert som leverandør til offentlige myndigheter i USA. Basert på den informasjon Hydro har tilgjengelig, forventes det ikke at relaterte forpliktelser vil ha vesentlig negativ effekt på Hydros resultat, likviditet eller balanse.

Tabellen nedenfor viser nøkkeltall for disse felleskontrollerte virksomhetene for 2016 og 2015. Informasjonen er vist på samme grunnlag som er benyttet for måling i konsernregnskapet. Virkelig verdi-justeringer ved Hydros innskudd av eiendeler og virksomhet til selskapene inngår. Interne kontrakter og mellomværender inngår, og interne gevinster eller tap i varelager eller varige driftsmidler er ikke eliminert i beløpene nedenfor. Alle beløp er for de felleskontrollerte virksomhetene på 100 prosent basis.

Beløp i millioner kroner	Qatalum		Sapa	
	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	9 577	11 031	53 327	55 252
Av- og nedskrivninger	2 284	2 240	1 319	1 321
Resultat før finansposter og skatt	687	1 257	2 420	528
Finansinntekter (-kostnader), netto ¹⁾	(495)	(478)	(52)	(280)
Skatter	-	-	(583)	4
Årets resultat	192	779	1 785	251
Øvrige resultatелеmenter	210	181	(857)	1 082
Totalresultat	403	960	928	1 333
Kontanter og bankinnskudd	3 054	3 430	671	2 512
Andre omløpsmidler	4 160	4 016	12 546	12 829
Anleggsmidler	34 451	36 725	12 722	13 529
Kortsiktig finansiell gjeld	1 385	1 036	863	1 596
Langsiktig finansiell gjeld	15 516	17 075	124	3 084
Andre forpliktelser	1 843	1 503	11 152	11 318
Netto eiendeler	22 921	24 558	13 801	12 871
Hydros andel av netto eiendeler	11 461	12 279	6 873	6 411
Goodwill knyttet til Hydros investering	-	-	1 526	1 526
Balanseført verdi av Hydros egenkapitalinteresse	11 461	12 279	8 399	7 937
Lån til felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-
Sum investering	11 461	12 279	8 399	7 937

1) Finansinntekter (-kostnader), netto inkluderer rentekostnader for Qatalum med 481 millioner kroner og 455 millioner kroner for henholdsvis 2016 og 2015. Rentekostnader for Sapa inngår med 183 millioner kroner og 249 millioner kroner for henholdsvis 2016 og 2015.

Beløp i millioner kroner	Qatalum	Sapa	Andre	Sum
31. desember 2014	10 799	7 276	(12)	18 062
Hydros andel av årets resultat	390	123		513
Hydros andel av øvrige resultatelementer	90	538		628
Utbytte og andre utbetalinger til Hydro	(1 037)			(1 037)
Omregningsdifferanser og annet	2 036			2 036
Endring i eliminert internergevinnt i varelager	(57)	(24)		(81)
31. desember 2015	12 222	7 913	(12)	20 122
Hydros andel av årets resultat	96	889	13	999
Hydros andel av øvrige resultatelementer	105	(427)		(322)
Utbytte og andre utbetalinger til Hydro	(836)			(836)
Omregningsdifferanser og annet	(184)			(184)
Endring i eliminert internergevinnt i varelager	17	(1)		16
31. desember 2016	11 421	8 374	-	19 795

Hydro har også eierinteresser i tilknyttede selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Balanseført verdi av tilknyttede selskaper ved utgangen av 2016 og 2015 var henholdsvis 12 millioner kroner og 15 millioner kroner.

Note 32 - Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Leverandørgjeld	7 439	6 907
Lønnsrelatert gjeld og merverdiavgift	1 357	1 293
Påløpte kostnader og annen kortsiktig gjeld	1 311	1 175
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	10 108	9 375

Note 33 - Kort- og langsiktige lån

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Banklån og kassekreditter	2 510	1 275
Annen rentebærende kortsiktig gjeld	294	345
Kortsiktig andel av langsiktig gjeld	479	1 943
Banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld	3 283	3 562
Beløp i millioner kroner	2016	2015
USD	1 305	3 667
NOK	1 500	1 500
Sum usikrede lån	2 805	5 167
Finansielle leasingforpliktelser	1 071	745
Sum	3 875	5 912
Fradrag for første års avdrag	(479)	(1 943)
Sum langsiktige lån	3 397	3 969

Kontraktsmessige avdrag på lån inkludert renter

Beløp i millioner kroner	Usikrede lån	Øvrige	Renter	Sum
2017	440	39	177	656
2018	286	41	169	496
2019	1 788	40	159	1 987
2020	291	40	72	403
2021	-	40	62	102
Deretter	-	871	458	1 329
Sum	2 805	1 071	1 097	4 973

Norsk Hydro ASA har en rullerende flervaluta kredittfasilitet på 1.700 millioner US-dollar med et syndikat av internasjonale banker som forfaller i november 2020. Etter avtalen løper det en beredskapsprovisjon på uttrukke beløp kalkulert som en prosentsats av lånemarginen. Trekk under fasiliteten vil være usikrede, og låneavtalen inneholder ingen krav til finansielle forholdstall eller betingelser knyttet til verdien av underliggende eiendeler. Fasiliteten er for konsernets generelle finansieringsbehov og gir tilgang til langsiktig, fleksibel kapital på kort varsel. Det var ikke trukket på fasiliteten per 31. desember 2016.

Note 34 - Avsetninger

Beløp i millioner kroner	2016			2015		
	Kortsiktig	Langsiktig	Sum	Kortsiktig	Langsiktig	Sum
Miljøopprydding og fjerningsforpliktelse	532	3 197	3 730	143	2 198	2 340
Ytelser til ansatte	552	446	998	548	422	969
Ugunstige kontrakter og tapskontrakter	100	310	410	101	401	503
Annet	232	431	663	355	243	599
Sum avsetninger	1 417	4 384	5 801	1 147	3 264	4 411

Tabellen nedenfor angir endringer i avsetninger i 2016 og forventet tidspunkt for utbetaling av avsetningene.

Beløp i millioner kroner	Miljø og fjerning	Ansatte- ytelser	Kontrakter	Annet	Sum
Spesifikasjon av endringer i avsetninger					
31. desember 2015	2 340	969	503	599	4 411
Tilgang	1 106	620	-	388	2 114
Avsetninger brukt i løpet av året	(144)	(587)	(101)	(217)	(1 049)
Avsetninger reversert i løpet av året	(13)	(15)	-	(156)	(184)
Effekt av diskontering og endring rentesats	306	9	9	-	324
Omregningsdifferanser	134	1	-	49	185
31. desember 2016	3 730	998	410	663	5 801
Tidspunkt for utbetaling					
2017	532	552	100	232	1 417
2018-2021	1 412	221	310	222	2 165
Deretter	1 785	225	-	210	2 219
	3 730	998	410	663	5 801

Avsetninger for miljøopprydding og fjerningsforpliktelse er knyttet til produksjonsanlegg i drift og anlegg som er stengt. Forpliktelsene gjelder opprydding og tilbakeføring av industrieiendommer og gruveområder, deponering av forurenset materiale og andre tiltak. Hydro har avsetninger for riving av bygg og installasjoner bare der det foreligger legal eller kontraktmessig forpliktelse, eller et vedtak om å rive det relevante anlegget. Dette gjelder få anlegg. Avsetningen representerer nåverdien av forventede betalinger på de framtidige tidspunkt tiltakene forventes å skje. Det er betydelig usikkerhet knyttet til både tidspunkt og kost for slike tiltak, siden de avhenger av framtidige forretningsbeslutninger og myndighetsbeslutninger og -

tillatelser i de land og områder vi driver virksomhet. Avsetningene er beregnet ut fra dagens regler. Hoveddelen av avsetningene gjelder følgende steder og problemstillinger. For Bauxite & Aluminas gruvevirksomhet i Brasil har vi forpliktelser til tilbakeføring av gruveområder og gruveponier, herunder skogplanting på områdene og overvåkning og vedlikehold av områdene etter stengning. For Bauxite & Aluminas aluminiumoksid-raffineri i Brasil har vi forpliktelser til tilbakeføring av rødslamdeponier, herunder overvåkning av nivå på forurensning og øvrige forhold etter at tiltak er gjennomført. For Primary Metals stengte aluminiumverk i Kurri Kurri, Australia, har vi forpliktelser til å gjøre tiltak på visse forurensede deler av industriområdet i tillegg til å sikre hensiktsmessig deponering av forurenset katodemateriale og annet avfall fra virksomheten. Tiltaksplanen er ikke godkjent av myndighetene enda. Hydro har også ansvar for tiltak ved visse stengte industrianlegg i Tyskland og Norge som inngår i Øvrige aktiviteter. De viktigste av disse anleggene er i Schwandorf og Hannover i Tyskland. For mange av disse tiltakene foreligger det ikke standard utbedringsmetoder, og utgiftene til tiltak er derfor usikre. Avsetningen omfatter også fjerning av forurenset katodemateriale i alle smelteverk som er i drift, tilbakeføring av visse leide landområder og forpliktelser knyttet til norske kraftkonsesjoner der kraftverkene hjemfaller til den norske stat.

Godtgjørelser til ansatte inkluderer avsetninger for kortsiktige bonusutbetalinger og kortsiktige og langsiktige avsetninger for bonusutbetalinger basert på antall ansettelsesår. Disse jubileumsordningene finnes hovedsakelig i Europa. Ytelsene utbetales etter 10 til 50 års ansettelsesforhold eller ved opphør av ansettelsesforholdet.

Kontrakter omfatter tapskontrakter og ugunstige kontrakter. Tapskontrakter gjelder leie av lokaler.

Annet inkluderer forsikringsavsetninger knyttet til forsikringsavtaler som Industriforsikring AS har med eksterne parter, inkludert tilknyttede selskaper og ordninger under felles kontroll, avsetninger for juridiske og andre tvister og avsetninger knyttet til avtaleklausuler ved salg av virksomhet.

Note 35 - Betingende forpliktelser og eiendeler

Hydro er eller kan komme til å bli part i forskjellige juridiske og skattemessige saker som følge av den ordinære forretningsdriften. Se note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet, for omtale av hvordan slike poster vurderes og måles. Hydro gjør avsetninger for forpliktelser der Hydro har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, og utbetaling eller utbedring er sannsynlig, se note 34 Avsetninger. Der Hydro vurderer en forpliktelse som mulig, dvs. ikke sannsynlig, men heller ikke svært usannsynlig, gis det opplysninger nedenfor.

Hydro er involvert i et betydelig antall skattesaker knyttet til forskjellige typer av skatt og avgift. Hydros omfattende internasjonale virksomhet eksponerer oss for flere skatteregimer og hvordan de samvirker. Vi ser at skattemyndigheter utfordrer overføringspriser mellom selskaper og land i økende grad. Selv om Hydro for tiden ikke har vesentlige skattesaker knyttet til overføringspriser gjør vår lange verdikjede med et stort antall interne transaksjoner og forretningsvirksomhet som omfatter flere skatteregimer at vi er eksponert for slike saker. Dette gjelder både for gjennomførte og framtidige transaksjoner. Hydros selskaper i Brasil har en omfattende portefølje av skattesaker der skattemyndighetene har utfordret behandlingen. Hoveddelen av sakene gjelder indirekte skatt. Dette omfatter saker i det administrative og rettslige tvistesystemet, og har forskjellig bakgrunn og tapsrisiko. Omtvistede beløp knyttet til kjente saker utgjør om lag 4,1 milliarder kroner, hvorav om lag 2,5 milliarder kroner er vurdert som mulige forpliktelser. Om lag halvparten av disse beløpene er omfattet av refusjonsrettigheter fra kjøp av virksomhet. Endelig avgjørelse av disse sakene forventes først om flere år, og er svært usikker. Nye saker kan tas opp av myndighetene ut fra skatterapportering som ennå ikke er gjennomgått av relevante myndigheter. Hydro har gjort avsetninger for individuelle saker med en tapsrisiko som er vurdert å være høyere enn 50 prosent. Avsetningen inngår i Betalbar skatt.

Hydro har miljøforpliktelser knyttet til flere områder og problemstillinger. Der Hydro har erkjent ansvar for å gjøre tiltak eller det foreligger en rettslig forpliktelse er det gjort avsetning for beste estimat for forventet utgift, se note 34 Avsetninger. For mange av våre produksjonsanlegg, spesielt anlegg der produksjonen forventes å fortsette over ubestemt tid er utgifter til tiltak vanskelig å fastsette. Det konkrete behovet for opprydning, herunder tidspunkt og kost, har ennå ikke blitt planlagt, og er derfor usikker. For noen områder kan også det nøyaktige omfanget av forurensning være ukjent. Forpliktelser for historisk forurensning av industritomter og omliggende områder ut over de områdene det er gjort avsetninger for, kan bli identifisert og ansett som Hydros ansvar i fremtiden. Utgifter til tiltak for ytterligere forurensede områder er usikker.

Hydro har også risiko for rettssaker knyttet til kontrakter og andre forhold, herunder produktgarantier og risiko for krav ved salg av virksomhet. Når en utbetaling er sannsynlig gjøres det avsetning for forpliktelsen, og beløpet reduserer regnskapsført salgsvederlag. Dersom beløpet anses sannsynlig på et tidspunkt etter salget, innregnes forpliktelsen på det senere tidspunktet. Hydro har for tiden begrensede avsetninger for slike forpliktelser.

Note 36 - Pensjoner

Hydro tilbyr pensjonsordninger for de fleste ansatte. Pensjonsordninger og ytelsesnivå kan variere mellom selskaper og land. Hydro har ansatte hovedsakelig i Brasil, Tyskland og Norge. Hydros ansatte i Brasil har innskuddspensjon. I Tyskland har flertallet av de ansatte en ytelsesordning hvor fremtidige pensjonsytelser er basert på lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og antall år i tjeneste. I Norge er de ansatte dekket av enten innskuddspensjon eller fonderte ytelsesordninger, samt enkelte ufonderte tilleggsytelser. Ytelsesordninger tilbys også i enkelte andre land med et begrenset antall deltakere. Dette gjelder blant andre Canada, Storbritannia og USA. Pensjonsytelsene er i form av kontantutbetalinger og for de fleste av medlemmene er ytelsene livsvarige. I Canada er det i tillegg en begrenset ordning for dekning av helseytelser.

Beløp i millioner kroner	2016				2015			
	Norge	Tyskland	Andre	Total	Norge	Tyskland	Andre	Total
Pensjonskostnad								
Ytelsesordninger	145	163	(3)	305	164	164	3	331
Innskuddsordninger	86	-	41	127	80	-	44	124
Flerforetaksordninger	49	-	2	51	55	-	2	57
Førtidspensjoner og øvrige	29	(5)	27	51	58	2	14	74
Arbeidsgiveravgift	46	-	-	46	41	-	-	41
Pensjonskostnad	355	158	67	579	398	166	63	627
Rentekostnader (-inntekter)	18	176	16	210	28	164	23	215
Estimatavvik i øvrige resultatelementer	(764)	596	1	(168)	(609)	(498)	(1)	(1 109)

Beløp i millioner kroner	2016				2015			
	Norge	Tyskland	Andre	Total	Norge	Tyskland	Andre	Total
Netto beregnet pensjonsforpliktelse								
Beregnet pensjonsforpliktelse største ordninger	(12 495)	(8 327)	(102)	(20 924)	(13 044)	(8 116)	(92)	(21 252)
Pensjonsmidler	12 624	-	102	12 727	12 298	-	108	12 406
Refusjonsrettigheter	311	-	-	311	325	-	-	325
Forpliktelse andre ordninger	(16)	(28)	(221)	(265)	(57)	(40)	(248)	(345)
Arbeidsgiveravgift	(524)	-	-	(524)	(533)	-	-	(533)
Netto pensjonsforpliktelse	(100)	(8 355)	(220)	(8 676)	(1 012)	(8 156)	(232)	(9 400)
Forskuddsbetalt pensjon	4 149	45	1	4 195	3 317	49	16	3 382
Påløpte pensjonsforpliktelser	(4 249)	(8 401)	(221)	(12 871)	(4 329)	(8 205)	(248)	(12 782)
Netto balanseført	(100)	(8 355)	(220)	(8 676)	(1 012)	(8 156)	(232)	(9 400)

Andre ordninger inkluderer noen mindre pensjonsordninger i ulike land og selskaper, herunder førtidspensjon i Norge. Ordningene kan være både fonderte og ufonderte. Ingen av ordningene er vesentlige, verken enkeltvis eller samlet.

Beløp i millioner kroner	2016				2015			
	Norge	Tyskland	Andre	Total	Norge	Tyskland	Andre	Total
Endring i beregnet pensjonsforpliktelse (DBO)								
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	(13 044)	(8 116)	(92)	(21 252)	(13 278)	(8 040)	(87)	(21 405)
Årets pensjonsopptjening	(139)	(163)	(1)	(302)	(152)	(164)	(4)	(319)
Tidligere perioders pensjonsopptjening og avkortning	-	-	4	4	-	-	-	-
Rentekostnad	(330)	(176)	(3)	(509)	(292)	(164)	(3)	(459)
Aktuarmessig gevinst (tap) demografiske forutsetninger	-	-	-	-	-	-	1	1
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	199	(606)	(29)	(435)	278	513	9	800
Erfaringsavvik	77	11	-	88	(161)	(15)	1	(175)
Pensjonsutbetalinger	626	268	2	896	617	257	2	876
Førtidspensjoner	(64)	-	-	(64)	(57)	-	-	(57)
Frikjøp fra pensjonsforpliktelse	60	-	-	60	-	-	-	-
Salg av virksomhet	119	-	-	119	-	-	-	-
Omregningsdifferanser	-	456	17	473	-	(503)	(11)	(514)
Beregnet pensjonsforpliktelse ved utgangen av året	(12 495)	(8 327)	(102)	(20 924)	(13 044)	(8 116)	(92)	(21 252)

Endring i pensjonsmidler

Pensjonsmidler til markedsverdi ved årets begynnelse	12 298	-	108	12 406	11 951	-	94	12 045
Renteinntekt	317	-	4	321	269	-	3	272
Avkastning utover renteinntekt	473	-	11	484	474	-	(2)	471
Tilskudd til ordningene	145	-	1	146	88	-	3	91
Pensjonsutbetalinger	(481)	-	(2)	(483)	(483)	-	(2)	(485)
Frikjøp fra pensjonsforpliktelse	(60)	-	-	(60)	-	-	-	-
Salg av virksomhet	(68)	-	-	(68)	-	-	-	-
Omregningsdifferanser	-	-	(20)	(20)	-	-	12	12
Pensjonsmidler til markedsverdi ved utgangen av året	12 624	-	102	12 726	12 298	-	108	12 406

Beløp i millioner kroner	2016				2015			
	Norge	Tyskland	Andre	Total	Norge	Tyskland	Andre	Total
Analyse av nåverdien av beregnet pensjonsforpliktelse								
Aktive medlemmer	(3 414)	(4 173)	-	(7 587)	(3 779)	(3 897)	(47)	(7 724)
Medlemmer med hvilende rettigheter	(681)	(598)	(75)	(1 354)	(698)	(592)	(16)	(1 306)
Pensjonister	(8 400)	(3 555)	(27)	(11 983)	(8 567)	(3 627)	(29)	(12 223)
Beregnet pensjonsforpliktelse	(12 495)	(8 327)	(102)	(20 924)	(13 044)	(8 116)	(92)	(21 252)
Veid gjennomsnittlig varighet (år)	13,1	18,8			13,5	18,1		

Utbetalinger knyttet til premieinnbetalinger til fonderte pensjonsordninger, pensjonsutbetalinger fra ufonderte pensjonsordninger samt tilhørende arbeidsgiveravgift utgjør om lag 850 millioner kroner for 2016 og om lag 750 millioner kroner for 2015. Kontantutbetalingene forventes å ligge på et noe høyere nivå i de nærmeste 3-5 årene.

De største pensjonsordningene gjelder Norge og Tyskland og er beskrevet nærmere nedenfor.

Norge

Hydro har lukket de største ytelsesbaserte ordningene, og flertallet av de ansatte er nå dekket av innskuddsbaserte pensjonsordninger for lønn opp til 12G, der G er Folketrygdens grunnbeløp. Lønn utover 12G dekkes av ufonderte innskuddsbaserte ordninger. Øvrige ansatte er dekket av ytelsesbaserte ordninger. De ytelsesbaserte ordningene er basert på lønnsnivået ved avgang og antall års ansettelse. Ordningene inkluderer ytelser til etterlatte. Innbetalinger til ordningene inntil 12G gir skattefradrag. Ordningene er fonderte, den opptjente forpliktelsen er fullt dekket av midler i samsvar med lovkrav.

Ytelser utover 12G er dekket av ufonderte ordninger. De fonderte ordningene administreres av Norsk Hydros Pensjonskasse. Ytelser fra Hydros pensjonsordninger supplerer ytelser fra Folketrygden. Planer som gir pensjonsopptjening for lønn over 12G er stengt for nye medlemmer fra 1. januar 2017.

Hydro er tilknyttet LO-NHO ordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Ordningen gir en livslang tilleggspensjon for de fleste ansatte. Ordningen finansieres ved premie fra bedriftene som deltar og bidrag fra staten. Pensjonsordningen er en ytelsesordning med begrenset fondering og hvor pensjonsmidlene ikke kontoføres per selskap. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon fra ordningsadministrator til at medlemsbedriftene kan beregne sin proporsjonale andel av ordningen og regnskapsføre den som en ytelsesordning. Hydro regnskapsfører derfor ordningen som en innskuddsordning. Premienivået i ordningen har økt årlig siden ordningen trådte i kraft og forventes å øke i årene som kommer. Premien inngår i flerforetaksordninger.

Vesentlige aktuariemessige forutsetninger for norske ytelsesordninger inkluderer:

Forutsetninger	Pensjons-	Pensjons-	Pensjons-	Pensjons-
	forpliktelse	kostnad	forpliktelse	kostnad
	2016	2016	2015	2015
Diskonteringsrente	2,50%	2,60%	2,60%	2,25%
Forventet lønnsregulering	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%
Forventet pensjonsregulering	1,00%	1,25%	1,25%	1,00%
Dødelighetsgrunnlag	K2013	K2013	K2013	K2013

Sensitivitetsanalysene vist nedenfor er beregnet for de største norske ordningene og illustrerer virkningen av å endre en av forutsetningene uten å endre de andre. Eventuell korrelasjon mellom forutsetningene er ikke hensyntatt.

Sensitivitet redusert (økt) pensjonsforpliktelse ved årsslutt		2016	2016
Beløp i millioner kroner, unntatt prosent			
Økt diskonteringsrente 0,5% poeng		6,2%	775
Økt forventet lønnsøkning 0,5% poeng		(1,3%)	(160)
Økt pensjonsregulering 0,5% poeng		(6,1%)	(758)
Ett år lengre levetid		(4,2%)	(528)

Fordeling av pensjonsmidler investert gjennom Norsk Hydros Pensjonskasse ved utgangen av 2016 og 2015 var som følger:

Beløp i millioner kroner, unntatt prosent	2016	2016	2015	2015
Kontanter og kontantekvivalenter	3,5%	434	1,5%	179
Egenkapitalinstrumenter Norge	20,2%	2 493	17,2%	2 060
Egenkapitalinstrumenter andre land	17,6%	2 170	17,1%	2 048
Gjeldsinstrumenter	32,3%	3 980	36,2%	4 351
Investeringsfond	6,7%	822	7,8%	939
Fast eiendom	19,8%	2 440	20,2%	2 428
Sum	100,0%	12 340	100,0%	12 005

Fast eiendom er forretningseiendommer i Oslo-området. En del av eiendommene er leid av Hydro og benyttes i virksomheten. Investeringsfond er hovedsakelig private equity fond som investerer i unoterte europeiske selskaper innenfor ulike bransjer og i infrastrukturfond som investerer i Storbritannia, kontinental-Europa og USA. Egenkapitalinstrumenter er investeringer i børsnoterte selskaper i Norge og globalt som eies gjennom fond. Gjeldsinstrumenter er hovedsakelig obligasjoner med løpetid inntil 10 år og med "investment grade" kredittrating.

Tyskland

Flertallet av medlemmene i Tyskland er dekket av ytelsesordninger, hvor ytelsene beregnes ut fra sluttlønn og antall år i tjeneste. Hovedordningene er ufonderte. Hovedordningene er lukket for nye medlemmer. Nyansatte tilbys ytelser i nye innskuddsbaserte ordninger. Ordningene er ufondert og behandles som ytelsespensjon for finansiell rapportering.

Vesentlige aktuariemessige forutsetninger for Tyskland inkluderer:

Veid gjennomsnitt forutsetninger	Pensjons- forpliktelse 2016	Pensjons- kostnad 2016	Pensjons- forpliktelse 2015	Pensjons- kostnad 2015
Diskonteringsrente	1,6%	2,3%	2,3%	2,1%
Forventet lønnsregulering	2,4%	2,8%	2,8%	2,8%
Forventet pensjonsregulering	1,5%	1,7%	1,7%	2,0%
Dødelighetsgrunnlag	RT 2005 G	RT 2005 G	RT 2005 G	RT 2005 G

Sensitivitetsanalysene vist nedenfor er beregnet for de største tyske ordningene og illustrerer virkningen av å endre en av forutsetningene uten å endre de andre. Eventuell korrelasjon mellom forutsetningene er ikke hensyntatt.

Sensitivitet redusert (økt) pensjonsforpliktelse ved årsslutt

Beløp i millioner kroner, unntatt prosent	2016	2016
Økt diskonteringsrente 0,5% poeng	8,0%	669
Økt forventet lønnsøkning 0,5% poeng	(2,2%)	(183)
Økt pensjonsregulering 0,5% poeng	(6,4%)	(534)
Ett år lengre levetid	(4,0%)	(331)

Note 37 - Egenkapital

Aksjekapital

Antall aksjer	Ordinære aksjer utstedt	Egne aksjer	Ordinære aksjer utestående
31. desember 2014	2 068 998 276	(29 165 988)	2 039 832 288
Egne aksjer solgt til ansatte		1 755 404	1 755 404
31. desember 2015	2 068 998 276	(27 410 584)	2 041 587 692
Egne aksjer solgt til ansatte		1 306 424	1 306 424
31. desember 2016	2 068 998 276	(26 104 160)	2 042 894 116

Norsk Hydro ASAs aksjekapital 31. desember 2016 og 2015 var 2.271.760.107 kroner og besto av 2.068.998.276 utstedte ordinære aksjer pålydende 1,098 kroner. Alle aksjene har like rettigheter og er fritt omsettelige.

Egne aksjer

Egne aksjer kan, i henhold til vedtak i generalforsamlingen da disse aksjene ble kjøpt, brukes som vederlag i forbindelse med forretningstransaksjoner eller aksjeordninger for ansatte og tillitsvalgte.

Beholdningen av egne aksjer 31. desember 2016 utgjorde 870 millioner kroner, hvorav 29 millioner kroner var aksjekapital og 841 millioner kroner var opptjent egenkapital.

Endring i Annen egenkapital ikke resultatført

Tabellen spesifiserer endringer i Annen egenkapital ikke resultatført i 2016 og 2015.

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Annen egenkapital som ikke skal reklassifiseres til resultatregnskapet:		
Estimatavvik pensjoner		
1. januar	(140)	(903)
Årets estimatavvik pensjoner	168	1 109
Reklassifisert til opptjent egenkapital ved salg av datterselskaper	(23)	-
Utsatt skatteeffekt	16	(345)
31. desember	22	(140)
Estimatavvik pensjoner i investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden		
1. januar	30	(96)
Årets estimatavvik pensjoner	(41)	126
31. desember	(11)	30
Annen egenkapital som skal reklassifiseres til resultatregnskapet:		
Omregningsdifferanser		
1. januar	(4 581)	(2 451)
Årets omregningsdifferanser	4 114	(2 111)
Omregningsdifferanser i solgte selskaper reklassifisert til Årets resultat	-	(20)
31. desember	(467)	(4 581)
Urealisert gevinst (tap) på finansielle eiendeler tilgjengelige for salg		
1. januar	62	47
Urealisert gevinst på finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	(71)	23
Skattekostnad	25	(8)
31. desember	16	62
Sikring av framtidige kontantstrømmer - Se note 14 Derivater og sikringsbokføring		
1. januar	(273)	(345)
Årets gevinst (tap) i Øvrige resultatelementer	39	117
Reklassifisering av sikringsgevinst (-tap) til Årets resultat	117	(6)
Skattekostnad	(41)	(38)
31. desember	(158)	(273)
Annen egenkapital ikke resultatført i investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden		
1. januar	1 050	547
Årets gevinst i Øvrige resultatelementer	(272)	506
Reklassifisert til Årets resultat	(9)	(3)
31. desember	769	1 050
Sum annen egenkapital ikke resultatført henført til Hydros aksjonærer per 31. desember	1 224	(2 107)
Sum annen egenkapital ikke resultatført henført til ikke-kontrollerende eierinteresser per 31. desember	(1 055)	(1 745)

Resultat per aksje

Resultat per aksje, basis og utvannet, beregnes på grunnlag av årets resultat henført til morselskapets aksjonærer og vektet gjennomsnittlig antall utestående aksjer for hvert år. Det foreligger ingen vesentlige utvannende effekter. Vektet gjennomsnittlig antall utestående aksjer brukt i beregningen av resultat per aksje, basis og utvannet, var 2.042.481.930 for 2016 og 2.041.000.645 for 2015.

Hydros utestående stiftersertifikater og tegningssertifikater gir eierne rett til å delta i enhver aksjekapitalutvidelse, med mindre kapitalutvidelsen gjennomføres for å tildele aksjer til tredjepart som vederlag for overføring av eiendeler til Hydro. Disse sertifikatene representerer utvannende elementer for beregning av resultat per aksje.

Note 38 - Kapitalstyring

Hydros overordnede mål for kapitalstyring er å maksimere verdiskapning over tid, og samtidig opprettholde en sterk finansiell stilling og en "investment grade" kredittvurdering. I 2016 var netto kontantstrøm fra videreført virksomhet mer enn tilstrekkelig til å dekke operasjonelle behov, investeringer og utbyttebetaling.

Kreditt-rating

For å sikre tilgang til attraktive betingelser i kapitalmarkedene og holde ved like den finansielle soliditeten, har Hydro satt som mål å opprettholde "investment grade" kreditt-rating fra de ledende ratingselskapene, Standard & Poor's (nåværende rating BBB) og Moody's (nåværende rating Baa2). Hydros målsetning, over konjunktursyklusen, er å holde Kapital generert fra drift på minimum 40 prosent av Justert netto gjeld, og Justert netto gjeld i forhold til Egenkapital på under 55 prosent.

Likviditetsstyring og finansiering

Hydro styrer sin likviditet og finansiering på konsernnivå for å sikre konsernets løpende operasjonelle og langsiktige kapitalbehov. Hydro benytter kontotømming (cash pools) i flere valutaer, hvor alle heleide selskaper deltar i den grad dette tillates av de ulike landenes reguleringer. Kontotømming gjør det mulig å motregne posisjoner innenfor Hydro-konsernet, og reduserer behovet for ekstern finansiering samt muliggjør sentralisert styring av den aggregerte posisjonen i morselskapet. Ved slutten av 2016 var NOK 2,6 milliarder av Hydros kontantbeholdning på NOK 8 milliarder utenfor disse gruppestrukturene, og da i hovedsak i Brasil og Slovakia.

Hydro har en ambisjon om å benytte nasjonale og internasjonale kapitalmarkeder som primære kilder for ekstern langsiktig finansiering. Hydro gjorde ingen kapitalmarkedstransaksjoner i 2016.

Hydro har en syndikert, rullerende kredittfasilitet på 1.700 millioner US-dollar med forfall i 2020. Per 31. desember 2016 var det ikke trukket på kredittfasiliteten.

Finansiering av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Normalt tar morselskapet, Norsk Hydro ASA, opp gjeld og yter lån og egenkapital til heleide datterselskaper for finansiering av kapitalbehov. Hydros policy er å finansiere deleide datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet i overensstemmelse med eierandel på like betingelser med de øvrige eierne. All finansiering skjer på forretningsmessige vilkår. Prosjektfinansiering benyttes i særskilte tilfeller med hovedmål å redusere risiko, hensyntatt forhold til partnere og andre relevante faktorer.

Aksjonærvkastning

Langsiktig avkastning til aksjonærene skal reflektere verdiskapningen i Hydro, og består av utbytte og kursutvikling. Hydro har som mål å gi aksjonærene en forutsigbar og konkurransedyktig avkastning sammenlignet med alternative investeringer i tilsvarende selskaper. Vår ambisjon er å betale et stabilt og stigende utbytte per aksje, med en langsiktig utbyttepolitikk å gi i gjennomsnitt 40 prosent av årets resultat i ordinært utbytte over konjunktursyklusen. Utbytte for det enkelte år er basert på forventet fremtidig inntjening og kontantstrøm, fremtidige investeringsmuligheter, utsiktene i verdensmarkedene og Hydros finansielle stilling. Tilbakekjøp av aksjer eller ekstraordinært utbytte kan benyttes som supplement til ordinært utbytte i perioder med sterke finansielle resultater etter vurdering av konjunktursituasjonen og kapitalbehovet for fremtidig vekst.

Hydros måltall for kapitalstyring

Hydros ledelse benytter forholdet mellom Justert netto kontanter (gjeld) og Egenkapital for å bedømme konsernets finansielle soliditet og evne til å absorbere volatiliteten i de ulike markedene. Netto kontanter (gjeld) er definert som kontanter og bankinnskudd pluss verdipapirer, minus kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld. Justert netto kontanter (gjeld) er justert for beholdninger som ikke anses å være tilgjengelige for betjening av gjeld, pensjonsforpliktelser og andre forpliktelser som vurderes å være av gjeldslignende karakter.

Evnen til å generere kontanter i forhold til finansielle forpliktelser er et annet viktig mål for Hydros risikoeksponering og finansielle stabilitet. Hydros ledelse benytter derfor Kapital generert fra drift og forholdet mellom Kapital generert fra drift og Justert netto kontanter (gjeld) som måltall for kapitalstyring. Kapital generert fra drift reflekterer kontantstrømmen fra driften i Hydros heleide og deleide selskaper før endringer i arbeidskapital, inklusive bidraget fra investeringer etter

egenkapitalmetoden, og etter fratrukk for betalbar skatt. Beregningsmetodikken er forenklet sammenlignet med tidligere år, og er nå mer transparent og lettere sammenlignbar med ekstern praksis. Forholdstallet Kapital generert fra drift / Justert netto kontanter (gjeld) har blitt beregnet på nytt for 2015.

I beregningen av begge måltallene inkluderes justeringer for gjeld i selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Selv om Hydro ikke har noen finansiell forpliktelse overfor långiverne til selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, vurderes justeringene å være relevante siden gjeldsnivå og kontantstrøm i disse selskapene påvirker Hydros totale kontantstrøm og finansielle risikoprofil.

Justert netto kontanter (gjeld), Egenkapital, Kapital generert fra drift og de finansielle forholdstallene omtalt over er presentert i tabellen nedenfor.

Justert netto kontanter (gjeld) inkludert netto gjeld i investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden (EKM)

Beløp i millioner kroner, unntatt forholdstall	2016	2015
Kontanter og bankinnskudd	8 037	6 917
Verdipapirer	4 611	5 752
Banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld	(3 283)	(3 562)
Langsiktige lån	(3 397)	(3 969)
Netto kontanter (gjeld)	5 969	5 138
Kontanter og bankinnskudd og verdipapirer i Hydros forsikringsselskap Industriforsikring ¹⁾	(1 103)	(1 129)
Netto pensjonsforpliktelse til virkelig verdi, etter fradrag for forventet skattefordel ²⁾	(7 338)	(7 955)
Operasjonelle leieforpliktelser, etter fradrag for forventet skattefordel ³⁾	(507)	(1 187)
Kortsiktige og langsiktige avsetninger etter fradrag for forventet skattefordel, og andre forpliktelser ⁴⁾	(2 619)	(3 040)
Justert netto kontanter (gjeld)	(5 598)	(8 173)
Netto gjeld i investeringer etter EKM ⁵⁾	(6 887)	(8 011)
Justert netto kontanter (gjeld) inkludert investeringer etter EKM	(12 485)	(16 184)

Justert netto kontanter (gjeld) inkludert investeringer etter EKM / Egenkapital

	2016	2015
Egenkapital	(87 640)	(79 329)
Justert netto kontanter (gjeld) inkludert investeringer etter EKM / Egenkapital	0.14	0.20

Kapital generert fra drift / Justert netto kontanter (gjeld) inkludert investeringer etter EKM

Beløp i millioner kroner, unntatt forholdstall	2016	2015
Årets resultat	6 586	2 333
Avskrivninger og nedskrivninger	5 474	5 023
Utsatt skatt	563	(321)
Tap (gevinst) ved salg av anleggsmidler	(226)	422
Valutatap (-gevinst), netto	(2 266)	4 397
Aktiverte renter	(97)	(34)
Råvarederivater	(29)	(71)
Hydros andel av avskrivninger og nedskrivninger etter EKM	1 802	1 781
Kapital generert fra drift	11 807	13 530
Kapital generert fra drift / Justert netto kontanter (gjeld) inkludert investeringer etter EKM	0.95	0.84

- 1) Kontanter, bankinnskudd og kortsiktige investeringer i Industriforsikring AS forventes ikke å være tilgjengelig for å betjene eller tilbakebetale Hydros framtidige gjeld, og inngår derfor ikke i måltallet Justert netto kontanter (gjeld).
- 2) Forventet skattefordel knyttet til pensjonsforpliktelsene utgjorde 1.338 millioner kroner og 1.445 millioner kroner for henholdsvis 2016 og 2015.
- 3) Operasjonelle leieforpliktelser diskonteres med 1,29 prosent for 2016 og 1,33 prosent for 2015. Forventet skattefordel for operasjonelle leieforpliktelser er estimert til 30 prosent. Måling av forpliktelser for operasjonelle leieavtaler avviker fra måling under den kommende IFRS 16 Leieavtaler.
- 4) Består av Hydros kort- og langsiktige avsetninger for fjerningsforpliktelser redusert med forventet skattefordel estimert til 30 prosent, og andre langsiktige finansielle forpliktelser.
- 5) Netto gjeld i investeringer regnskapsført etter egenkapitalmetoden er definert som summen av Hydros relative andel av kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld, netto for kontantbeholdninger og etter fradrag for gjeld til Hydro, i hvert selskap som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Netto kontantposisjon i et selskap regnskapsført etter egenkapitalmetoden holdes utenfor beregningen. Justeringen gjelder Qatalum og Sapa.

Note 39 - Utbytte

Styret i Hydro foreslår normalt et utbytte per aksje i forbindelse med at selskapet legger fram siste delårsrapport i februar hvert år. Generalforsamlingen behandler deretter forslaget, normalt i mai, og utbyttet utbetales deretter til aksjonærene. Utbytte utbetales en gang i kalenderåret, normalt i mai. For aksjonærer utenfor Norge blir kildeskatt trukket fra utbetaling i henhold til gjeldende norsk skattelovgivning. Se note 38 Kapitalstyring for ytterligere informasjon om Hydros utbytte- og aksjonærpolitikk.

For regnskapsåret 2016 har styret foreslått et utbytte på 1,25 kroner per aksje som skal utbetales i mai 2017. Generalforsamlingen vil behandle forslaget 3. mai 2017. Hvis godkjent representerer dette et samlet utbytte på om lag 2.554 millioner kroner. I henhold til IFRS er ikke det foreslåtte utbyttet for regnskapsåret 2016 balanseført som en forpliktelse i regnskapet for 2016.

Utbytte vedtatt og utbetalt for forrige regnskapsår i 2016 og 2015 er som følger:

	Utbetalt i 2016 som gjelder 2015	Utbetalt i 2015 som gjelder 2014
Utbytte utbetalt per aksje, kroner	1,00	1,00
Totalt utbetalt utbytte, millioner kroner	2 043	2 042
Dato foreslått	16. februar 2016	10. februar 2015
Dato godkjent	2. mai 2016	6. mai 2015
Utbetalingsdato	12. mai 2016	18. mai 2015

Utbytte til ikke-kontrollerende aksjonærer i Hydros datterselskaper rapporteres som utbytte i Endring i egenkapital for konsernet.

Note 40 - Kontraktsforpliktelser og forpliktelser for framtidige investeringer

Beløp i millioner kroner	Investeringer		Sum
	2017	deretter	
Kontraktsforpliktelser for anskaffelse og oppføring av varige driftsmidler	2 314	86	2 400
Øvrige godkjente fremtidige investeringer i varige driftsmidler	1 528	594	2 122
Kontraktsforpliktelser for øvrige godkjente fremtidige investeringer	25	-	25
Sum	3 867	681	4 548

Øvrige godkjente fremtidige investeringer inkluderer prosjekter som er formelt godkjent av styret eller den som styret har gitt fullmakt. De generelle investeringsbudsjettene er ikke inkludert i disse beløpene.

Hydro har langsiktige kontraktsforpliktelser for kjøp av aluminium, råvarer, elektrisk kraft og transport. I tillegg har Hydro inngått langsiktige salgskontrakter. De fremtidige faste, uoppsigelige kontraktsforpliktelsene pr. 31. desember 2016 er vist i tabellen nedenfor:

Beløp i millioner kroner	Bauxitt, aluminium- oksid og aluminium	Energi relatert	Annet	Salgs- forpliktelse
2017	7 490	10 131	2 433	(16 249)
2018	6 294	8 818	2 376	(11 025)
2019	5 375	6 228	1 791	(7 318)
2020	5 381	5 671	1 156	(5 219)
2021	4 698	4 348	781	(4 058)
Deretter	25 149	29 452	9 861	(19 458)
Sum	54 387	64 648	18 398	(63 328)

Forpliktelse relatert til kontrakter som helt eller delvis er knyttet opp mot LME eller andre markedspriser, er basert på spotpris på balansedagen.

Langsiktige salgsforpliktelse gjelder i hovedsak aluminiumoksid, aluminium og elektrisk kraft. Beløpene inkluderer leveringsforpliktelse knyttet til kraftverk som er omfattet av hjemfallsretten. Volumet fra disse kraftverkene utgjør 547 GWh i 2017 og 12,7 TWh totalt. Årlig leveringsforpliktelse i tilknytning til konsesjonskraft fra kraftverk som ikke omfattes av hjemfallsretten utgjør 249 GWh.

Hydro har også inngått kjøps- og salgskontrakter med deleide selskaper, se note 31 Investeringer i ordninger under felles kontroll. Disse forpliktelsene er ikke inkludert i tabellen over. Videre har Hydro ytterlige langsiktige kjøps- og salgskontrakter, som inneholder variable elementer som ikke er inkludert i tabellen ovenfor.

Note 41 - Informasjon om kontantstrømoppstillingen

Avstemming av kontanter og bankinnskudd

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Kontanter og bankinnskudd	8 037	6 917
Kassekreditt	(1)	-
Kontanter, bankinnskudd og kassekreditt	8 037	6 917

Kontante inn- og utbetalinger inkludert i kontantstrøm fra driften

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Betalte skatter	1 110	1 779
Betalte renter	379	338
Mottatte renter	468	279
Mottatte utbytter fra investeringer tilgjengelige for salg	87	10

Investeringer uten kontantstrømeffekt knyttet til fjerningsutgifter utgjør 953 millioner kroner i 2016 og 290 millioner kroner i 2015. Investeringer uten kontantstrømeffekt via finansiell lease utgjør 370 millioner kroner i 2016.

Note 42 - Revisjonshonorar

KPMG er konsernrevisor for Norsk Hydro ASA.

Tabellen nedenfor viser honorarer til KPMG for 2016 og 2015. Rapporterte tall for alle kategorier tilsvarer årets kostnadsførte honorarer.

Beløp i millioner kroner	Revisjons- honorar ¹⁾	Revisjons- relaterte tjenester	Øvrige ²⁾ tjenester	Skatte- messige tjenester	Sum
2016					
Norge	12	1	2	-	15
Utenfor Norge	12	-	-	1	13
Sum	24	1	2	1	28
2015					
Norge	12	-	1	-	14
Utenfor Norge	12	-	-	-	12
Sum	25	1	1	-	27

1) Revisjonshonorar inkluderer honorar til andre revisorer enn KPMG for ett datterselskap.

2) Øvrige tjenester gjelder hovedsaklig revisors gjennomgang av Hydros rapportering av livskraftig utvikling.

Årsregnskap Norsk Hydro ASA

Beløp i millioner kroner	Noter	2016	2015
Driftsinntekter		316	231
Gevinst (tap) ved salg av datterselskaper, netto	7	304	57
Sum driftsinntekter		619	288
Lønn og lønnsavhengige kostnader	2, 3	436	333
Av- og nedskrivninger	4	19	22
Andre driftskostnader		182	627
Sum driftskostnader		637	982
Driftsresultat		(17)	(694)
Finansinntekter, netto	5	8 654	3 387
Resultat før skatt		8 637	2 693
Skatter	6	477	(314)
Årets resultat		9 114	2 379
Anvendelse			
Avsatt til utbytte		2 554	2 042
Annen egenkapital		6 560	337
Sum disponeringer		9 114	2 379

De etterfølgende noter er en integrert del av regnskapet.

Beløp i millioner kroner, 31. desember	Noter	2016	2015
Eiendeler			
Varige driftsmidler	4	205	207
Aksjer i datterselskaper	7	57 063	56 573
Fordringer på datterselskaper		11 727	17 367
Finansielle derivater datterselskaper	10	157	273
Forskuddsbetalt pensjon, verdipapirer og andre anleggsmidler	2, 9	4 261	3 771
Finansielle anleggsmidler		73 208	77 984
Fordringer på datterselskaper		8 207	2 698
Forskuddsbetalte kostnader og andre omløpsmidler	10	86	228
Andre finansielle investeringer		3 350	4 550
Kontanter og bankinnskudd		5 442	4 947
Omløpsmidler		17 085	12 423
Sum eiendeler		90 498	90 614
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	13	2 272	2 272
Egne aksjer	13	(29)	(30)
Overkurs	13	28 987	28 987
Annen innskutt egenkapital	13	82	81
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	13	33 938	27 057
Egne aksjer	13	(841)	(883)
Egenkapital	13	64 409	57 484
Avsetning for forpliktelser	2, 9	3 302	3 463
Langsiktig lån	12	2 365	2 663
Gjeld til datterselskaper		230	7 152
Annen langsiktig gjeld		2 595	9 815
Banklån og annen rentebærende kortsiktig gjeld		578	586
Avsatt utbytte		2 554	2 042
Gjeld til datterselskaper		16 287	16 553
Annen kortsiktig gjeld		773	670
Kortsiktig gjeld		20 192	19 851
Sum egenkapital og gjeld		90 498	90 614

De etterfølgende noter er en integrert del av regnskapet.

Kontantstrømoppstilling

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Årets resultat	9 114	2 379
Av- og nedskrivninger	19	22
Valutagevinst, netto	(509)	(1 236)
Endringer i fordringer og forpliktelser, og øvrige poster	(5 087)	1 098
Netto kontantstrøm tilført fra driften	3 537	2 263
Kjøp av kortsiktige investeringer	(4 650)	(5 050)
Salg av kortsiktige investeringer	5 850	1 000
Netto salg av andre investeringer	463	148
Netto kontantstrøm tilført fra (benyttet til) investeringsaktiviteter	1 663	(3 902)
Betalt utbytte	(2 043)	(2 042)
Utstedelse av aksjer	24	35
Andre finansieringsaktiviteter, netto	(2 662)	1 010
Netto kontantstrøm benyttet til finansieringsaktiviteter	(4 681)	(997)
Valutakurseffekter på kontanter og bankinnskudd	(23)	213
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	496	(2 423)
Kontanter og bankinnskudd 1. januar	4 947	7 370
Kontanter og bankinnskudd 31. desember	5 442	4 947

De etterfølgende noter er en integrert del av regnskapet.

Noter til regnskapet Norsk Hydro ASA

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for Norsk Hydro ASA er utarbeidet i henhold til regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge (N GAAP). Ved utarbeidelsen av regnskapet må ledelsen bygge på forutsetninger og estimater som vil påvirke regnskapsført verdi av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader, samt noteopplysninger vedrørende betingede forpliktelser. Endelig utfall kan avvike fra estimatene. Renter benyttet i forbindelse med nåverdiberegninger er avrundet til nærmeste 10 basispunkter for pensjonsforpliktelser og finansielle instrumenter, til nærmeste 25 basispunkter for andre ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser. Summen av tallene i en eller flere kolonner i regnskapet kan avvike fra den rapporterte summen for kolonnen som følge av avrundinger.

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak er regnskapsført etter kostmetoden. Mottatt konsernbidrag er inkludert i utbytte fra datterselskaper. Utbytte fra datterselskaper regnskapsføres i det året utbyttet foreslås av datterselskapet i den utstrekning Norsk Hydro ASA kan kontrollere utdelingsbeslutningen gjennom sitt eierskap. Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak vurderes for nedskrivning ved indikasjon på verdifall. Dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede, reverseres nedskrivningen.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Norsk Hydro ASA benytter alternativ metode i NRS 6 Pensjonskostnader som tillater anvendelse av IAS 19 under norsk regnskapslovgivning, se note 2 Regnskapsprinsipper til konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Utenlandsk valuta

Realiserte og urealiserte kursgevinster og tap som oppstår på transaksjoner, eiendeler og gjeld i annen valuta enn norske kroner er resultatført som Finansinntekter, netto, i samsvar med NRS(F) Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta.

Kontanter og bankinnskudd

Kontanter og bankinnskudd inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Verdipapirer

Verdipapirer klassifisert som omløpsmidler omfatter bankinnskudd og alle andre plasseringer med forfallsdato mellom tre og tolv måneder fra anskaffelse, samt børsnoterte verdipapirer som eies for handelsformål og verdsettes til virkelig verdi. Endringer i urealiserte kursgevinster og kurstap resultatføres sammen med annen avkastning og vises under Finansinntekter, netto. Avkastning på investeringer resultatføres når den er opptjent.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost etter fradrag for av- og nedskrivninger. Anleggsmidler vurderes for nedskrivning ved indikasjon på verdifall i henhold til NRS(F) Nedskrivning av anleggsmidler. Nedskrivning gjennomføres dersom balanseført verdi overstiger det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi for eiendelen eller gruppen av eiendeler. Eiendelen skrives ned med den beregnede forskjellen. Dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede, reverseres nedskrivningen.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som anskaffes separat eller som gruppe, balanseføres til virkelig verdi på anskaffelsestidspunktet i henhold til NRS(F) Immaterielle eiendeler. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over antatt økonomisk levetid, og testes for nedskrivning dersom det foreligger indikasjoner på verdifall.

Utslippkvoter for CO₂ regnskapsføres som immateriell eiendel til kostpris. Kvotene avskrives ikke, men vurderes for nedskrivning årlig. Salg av kvoter regnskapsføres til transaksjonspris på salgstidspunktet.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes i samsvar med NRS 14 Leieavtaler. Leieavtaler som overfører det vesentlige av økonomisk risiko og kontroll til Hydro anses som finansiell leie, og balanseføres. For øvrige leieavtaler kostnadsføres leien som en driftskostnad over leieperioden.

Derivater

Valutaterminkontrakter og valutaopsjoner balanseføres til markedsverdien på balansedagen. Urealiserte valutagevinster eller valutatap inngår i posten Finansinntekter, netto.

Avsetninger

Avsetninger for forpliktelser regnskapsføres når Norsk Hydro ASA har en forpliktelse (juridisk eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, og det er sannsynlig at Norsk Hydro ASA må gjøre opp forpliknelsen. Det gjøres avsetning dersom forpliknelsen kan estimeres med tilstrekkelig pålitelighet, inkludert vurdering av risiko og usikkerhet. Avsetningen måles som nåverdien av estimerte kontantstrømmer som vil være nødvendig for å gjøre opp forpliknelsen. Usikre utfall måles som forventningsverdien av rimelig sannsynlige utfall.

Betingede forpliktelser og garantier

Ved utstedelse av en garanti regnskapsføres virkelig verdi av forpliknelsen. Betingede forpliktelser regnskapsføres når det er sannsynlig at forpliknelsen vil bli betalbar og beløpet kan beregnes.

Aksjebasert godtgjørelse

Norsk Hydro ASA benytter NRS 15A Aksjebasert betaling. Den norske standarden er lik IFRS 2 Aksjebasert betaling. Se note 2 Regnskapsprinsipper til konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Risikostyring

For informasjon om finansiell markedsrisiko for Norsk Hydro ASA, se note 12 Finansiell og kommersiell risikostyring i noter til konsernregnskapet.

Skatt

Utsatt skatt er beregnet basert på gjeldsmetoden i henhold til NRS(F) Resultatskatt. Ifølge gjeldsmetoden beregnes utsatt skatt/utsatt skattefordel på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier av eiendeler og gjeld. Utsatt skatt på estimatavvik for pensjonsforpliktelser regnskapsføres direkte mot egenkapital. Skatteeffekten av egenkapitaltransaksjoner, inkludert avgitt konsernbidrag, behandles som en del av egenkapitaltransaksjonen og påvirker ikke skattekostnaden. Årets resultat effekt fremkommer som andre endringer i utsatt skatt/utsatt skattefordel i balansen. Effekten av endring i skatteregler og skattesatser resultatføres når endringen er vedtatt.

Note 2 - Pensjonskostnader og -forpliktelser

Norsk Hydro ASA har lukket de største ytelsesbaserte ordningene, og flertallet av de ansatte er nå dekket av en innskuddsbasert pensjonsordning for lønn opp til 12G, der G er Folketrygdens grunnbeløp. Lønn utover 12G dekkes av en ufondert innskuddsbasert ordning. Øvrige ansatte er dekket av ytelsesbaserte ordninger. De ytelsesbaserte ordningene er basert på lønnsnivået ved avgang og antall års ansettelse. Ordningene inkluderer ytelser til etterlatte. Innbetalinger til ordningen inntil 12G gir skattefradrag. Ordningen er fondert, den opptjente forpliknelsen er fullt dekket av midler i samsvar med lovkrav. Ytelser utover 12G er dekket av ufonderte ordninger. Den fonderte ordningen administreres av Norsk Hydros Pensjonskasse. Ytelser fra Hydros pensjonsordninger supplerer ytelser fra Folketrygden. Ordningene oppfyller lovkravene til obligatorisk tjenestepensjonsordning. Planer som gir pensjonsopptjening for lønn over 12G ble stengt for nye medlemmer fra 1. januar 2017.

Norsk Hydro ASA er tilknyttet LO-NHO ordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Ordningen gir en livslang tilleggspensjon for de fleste ansatte. Ordningen finansieres ved premie fra bedriftene som deltar og bidrag fra staten. Pensjonsordningen er en ytelsesordning med begrenset fondering og hvor pensjonsmidlene ikke kontoføres per selskap. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon fra ordningsadministrator til at medlemsbedriftene kan beregne sin proporsjonale andel av ordningen og regnskapsføre den som en ytelsesordning. Hydro regnskapsfører derfor ordningen som en innskuddsordning. Premienivået i ordningen har økt årlig siden ordningen trådte i kraft og forventes å øke ytterligere i årene som kommer. Premien inngår i flerforetaksordninger.

Pensjonskostnad

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Ytelsesordninger	37	43
Innskuddsordninger	8	7
Flerforetaksordninger	3	3
Førtidspensjoner og øvrige	4	8
Arbeidsgiveravgift	9	9
Pensjonskostnad	61	69
Rentekostnader (-inntekter)	(21)	(10)
Estimatavvik i øvrige resultatelementer	(422)	(274)

Netto beregnet pensjonsforpliktelse

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Beregnet pensjonsforpliktelse største ordninger	(5 205)	(5 402)
Pensjonsmidler	6 369	6 050
Refusjonsrettigheter	311	325
Forpliktelse andre ordninger	-	(3)
Arbeidsgiveravgift	(298)	(301)
Netto pensjonsmidler	1 176	669
Forskuddsbetalt pensjon	3 590	3 106
Påløpte pensjonsforpliktelser	(2 414)	(2 437)
Netto balanseført	1 176	669

Endring i beregnet pensjonsforpliktelse (DBO)

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	(5 402)	(5 599)
Årets pensjonsopptjening	(36)	(41)
Rentekostnader	(137)	(122)
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	81	101
Erfaringsavvik	(20)	(46)
Pensjonsutbetalinger	313	313
Førtidspensjon	(7)	(7)
Frikjøp fra pensjonsforpliktelse	2	-
Beregnet pensjonsforpliktelse på slutten av året	(5 205)	(5 402)

Endring i pensjonsmidler

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Pensjonsmidler ved årets begynnelse	6 050	5 900
Renteinntekt	158	132
Avkastning utover renteinntekt	358	219
Tilskudd til ordningene	27	25
Pensjonsutbetalinger	(219)	(226)
Frikjøp fra pensjonsforpliktelse	(4)	-
Pensjonsmidler til markedsverdi på slutten av året	6 369	6 050

Analyse av nåverdien av beregnet pensjonsforpliktelse

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Aktive medlemmer	(1 061)	(1 144)
Medlemmer med oppsatte rettigheter	(402)	(414)
Pensjonister	(3 743)	(3 844)
Beregnet pensjonsforpliktelse	(5 205)	(5 402)

Forutsetninger	Pensjons- forpliktelse 2016	Pensjons- kostnad 2016	Pensjons- forpliktelse 2015	Pensjons- kostnad 2015
Diskonteringsrente	2,50%	2,60%	2,60%	2,25%
Forventet lønnsregulering	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%
Forventet pensjonsregulering	1,00%	1,25%	1,25%	1,00%
Dødelighetsgrunnlag	K2013	K2013	K2013	K2013

Se note 36 Pensjonskostnader og -forpliktelser i noter til konsernregnskapet for informasjon om sensitivitet.

Note 3 - Godtgjørelser til konsernledelsen, lønn og lønnsavhengige kostnader og revisjonshonorar

Se konsernregnskapets note 9 Godtgjørelse til konsernledelsen for informasjon om konsernledelsens godtgjørelse. Kostnader for enkelte medlemmer av konsernledelsen som er ansatt i datterselskaper belastes Norsk Hydro ASA for tjenester som medlem av konsernledelsen.

Se konsernregnskapets note 10 Styret og bedriftsforsamlingen for informasjon om godtgjørelse til styret.

Se konsernregnskapets note 17 Godtgjørelse til ansatte for informasjon om ansattes aksjespareordning.

Partnere og medarbeidere i KPMG, Hydros valgte revisor, eier ingen aksjer i Norsk Hydro ASA eller i datterselskaper. Godtgjørelse til revisor for ordinær revisjon utgjorde 7 millioner kroner for 2016 og 7 millioner kroner for 2015. Honorar for øvrige tjenester utgjorde 1 million kroner i 2016 og 1 million kroner i 2015.

I Norsk Hydro ASA var gjennomsnittlig antall ansatte 250 i 2016 mot 232 personer i 2015. Per 31. desember 2016 og 2015 var antall ansatte henholdsvis 267 og 233 personer.

Norsk Hydro ASA har gitt lån til Hydro-ansatte i Norge med totalt 93 millioner kroner per 31. desember 2016. Lån til ansatte som er sikret ved pant (bolig- og billån) utgjør 51 millioner kroner, resterende lån er uten sikkerhet. Lån uten sikkerhet som vedrører Hydros aksjespareordning for ansatte utgjør 6 millioner kroner per 31. desember 2016.

En del av de ansatte i Norsk Hydro ASA arbeider i andre selskaper i konsernet. Utbelastning av kostnader for disse behandles som kostnadsreduksjon og reduserer posten Lønn og lønnsavhengige kostnader. Lønn og lønnsavhengige kostnader er vist i tabellen nedenfor.

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Lønn og lønnsavhengige kostnader:		
Lønn	362	341
Arbeidsgiveravgift	52	46
Pensjonskostnader (note 2)	61	69
Internt belastet lønnsrelaterte kostnader	(39)	(123)
Sum	436	333

Note 4 - Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Leiekostnader utgjorde 76 millioner kroner i 2016 og 211 millioner kroner i 2015. Selskapet har følgende fremtidige forpliktelser relatert til operasjonelle leiekostnader under uoppsigelige leieavtaler: 2017: 48 millioner kroner, 2018: 48 millioner kroner, 2019: 48 millioner kroner, 2020: 48 millioner kroner, 2021: 8 millioner kroner.

Beløp i millioner kroner	Varige driftsmidler	Immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 31. desember 2015	457	72	529
Tilgang	5	26	31
Avgang	(128)	(19)	(147)
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31. desember 2016	(167)	(40)	(207)
Balanseført verdi 31. desember 2016	166	39	205
Årets avskrivninger	(12)	(7)	(19)

Immaterielle eiendeler består hovedsaklig av programvare og CO₂-kvoter.

Note 5 - Finansinntekter og -kostnader

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Utbytte på aksjer i datterselskaper	7 721	2 036
Renter fra konsernselskaper	417	430
Andre renteinntekter	198	88
Renter til konsernselskaper	(42)	(83)
Andre rentekostnader	(147)	(166)
Valutagevinst (tap), netto	509	1 236
Tap på lån til konsernselskaper	(28)	(179)
Øvrige, netto	26	25
Finansinntekter, netto	8 654	3 387

Note 6 - Resultatskatt

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller som gir opphav til utsatt skattefordel (-forpliktelse):

Beløp i millioner kroner	Midlertidige forskjeller Skatteeffekt	
	2016	2015
Kortsiktige poster	17	40
Langsiktige fordringer på datterselskaper	(321)	(1 123)
Pensjoner ¹⁾	(282)	(167)
Langsiktig lån	98	131
Andre langsiktige poster	58	287
Frempåførbare underskudd	-	235
Utsatt skattefordel (-forpliktelse)	(430)	(597)

1) Inkluderer (100) millioner kroner og (70) millioner kroner i utsatt skatteeffekt ført rett mot egenkapitalen i henholdsvis 2016 og 2015.

I henhold til foreløpig regnskapsstandard for behandling av skatt er negative midlertidige forskjeller og positive midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode utlignet og nettoført.

Avstemming av skattekostnad

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Ordinært resultat før skatt	8 637	2 693
Forventet innteksskatt etter nominell skattesats	2 159	727
Aksjeutbytte	(1 911)	(486)
Effekt av endring i skattelovgivning	(24)	(20)
Tilbakebetalt skatt vedrørende skattesak	(602)	-
Permanente forskjeller og annet, netto	(99)	93
Skatter	(477)	314
Skatter består av		
Betalbar inntektskatt	(212)	62
Endring i utsatt skatt	(265)	252
Skatter	(477)	314

Se note 23 Resultatskatt i konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Betalbar skatt utgjorde 308 millioner kroner per 31. desember 2016 og 181 millioner kroner per 31. desember 2015.

Note 7 - Eierinteresser i datterselskaper

Selskapets navn	Land	Sted	Eierandel til Selskapets totale		Balansført verdi (millioner NOK)
			Norsk Hydro ASA aksjekapital i hele (i prosent)	1.000	
Hydro Aluminium AS	Norge	Oslo	100,00	14 472 252	51 293
Hydro Energi AS	Norge	Oslo	100,00	868 560	5 643
Hydro Aluminium Deutschland GmbH ¹⁾	Tyskland	Grevenbroich	25,04	73 894	92
Industriforsikring AS	Norge	Oslo	100,00	20 000	20
Herøya Nett AS	Norge	Oslo	100,00	1 760	11
Hydro Kapitalforvaltning AS	Norge	Oslo	100,00	2 500	4
Sum					57 063

1) Selskapet eies 74,96 prosent av Hydro Aluminium AS, og 25,04 prosent av Norsk Hydro ASA.

Eierandel er lik stemmeandel. Flere av selskapene nevnt ovenfor, eier aksjer i andre selskaper.

I tillegg til direkte eide datterselskaper som nevnt ovenfor, har Norsk Hydro ASA følgende datterselskaper med vesentlige aktiviteter. Salgskontorer, mellomliggende selskaper og sovende selskaper er ikke inkludert i listen nedenfor.

Selskapets navn	Land	Sted	Eierandel
Alumina do Norte do Brasil S. A.	Brasil	Barcarena	92,13
Hydro Aluminium Rolled Products GmbH	Tyskland	Grevenbrioch	100,00
Mineração Paragominas SA	Brasil	Paragominas	100,00
Alumínio Brasileiro SA	Brasil	Barcarena	51,00
Norsk Hydro North America, Inc.	USA	Baltimore	100,00
Hydro Aluminium Canada & Co. Ltd.	Canada	Montreal	100,00
Slovalco a.s.	Slovakia	Ziar Nad Hronom	55,30
Hydro Aluminium Rolled Products AS	Norge	Holmestrand	100,00
Sør-Norge Aluminium AS	Norge	Husnes	100,00
Hydro Aluminum Metals USA, LLC	USA	Baltimore	100,00
Hydro Aluminium Australia Pty. Limited	Australia	Kurri Kurri	100,00
Hydro Aluminium Clervaux S.A.	Luxembourg	Eselborn	100,00
Røldal-Suldal Kraft AS	Norge	Nesflaten	91,30
Companhia de Alumina do Para SA	Brasil	Barcarena	81,00
Hydro Aluminium Iberia S.A.U	Spania	Guadalajara	100,00
Hydro Aluminium Deeside Ltd.	Storbritannia	Wrexham	100,00
Hydro Aluminium High Purity GmbH	Tyskland	Grevenbrioch	100,00
Hydro Aluminium Gießerei Rackwitz GmbH	Tyskland	Rackwitz	100,00
Extrusion Services S.a.r.l	Frankrike	Lucè	100,00
Hycast AS	Norge	Sunnalsøra	100,00
Hydro Vigelands Brug AS	Norge	Vennesla	100,00
Hydro Vigelandsfoss AS	Norge	Vennesla	100,00
Skafså Kraftverk ANS	Norge	Høydalsmo	33,00
Hydro Aluminium Recycling Deutschland GmbH	Tyskland	Dormagen	100,00
Hydro Aluminium Dormagen GmbH	Tyskland	Dormagen	100,00

Gevinst ved salg av datterselskaper i 2016 gjelder avvikling av Norsk Hydro Plastic Pipe AS og salg av Herøya Industripark AS. I 2015 ble Grenland Industriutvikling AS og Hydro Magnesium Porsgrunn AS avviklet.

Note 8 - Informasjon om nærstående parter

Se konsernregnskapets note 11 Nærstående parter for nærmere beskrivelse av nærstående parter og typen av forhold til disse.

Den norske stat er en nærstående part til Norsk Hydro ASA siden eierandelen representerer en betydelig innflytelse i Norsk Hydro ASA.

Norsk Hydro ASA administrerer konsernkontoordningene for konsernet. I tillegg yter Norsk Hydro ASA lån til datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak til markedsmessige betingelser inkludert en margin som skal dekke administrasjon og risiko. Se note 5 Finansinntekter og -kostnader for informasjon om renter til og fra konsernselskaper.

Norsk Hydro ASA viderebelaster felleskostnader og kostnader for tjenester utført av konsernstaber til datterselskaper. Total viderebelastning i 2016 utgjorde 107 millioner kroner, sammenlignet med 112 millioner kroner i 2015. Fordringer knyttet til slike kostnader utgjorde 93 millioner kroner per 31. desember 2016 og 95 millioner kroner per 31. desember 2015.

For informasjon om transaksjoner med ansatte og ledelse, se note 3 Godtgjørelser til konsernledelsen, lønn og lønnsavhengige kostnader og revisjonshonorar, og konsernregnskapets note 9 Godtgjørelse til konsernledelsen. For informasjon om transaksjoner med styret og bedriftsforsamlingen se konsernregnskapets note 10 Styret og bedriftsforsamlingen.

Note 9 - Spesifikasjon av balanseposter

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Verdipapirer	535	546
Forskuddsbetalt pensjon	3 590	3 106
Andre anleggsmidler	135	119
Sum forskuddsbetalt pensjon, verdipapirer og andre anleggsmidler	4 261	3 771
Påløpte pensjonsforpliktelser	2 414	2 437
Utsatt skatt	430	597
Andre langsiktige forpliktelser	458	429
Avsetning for forpliktelser	3 302	3 463

Andre langsiktige forpliktelser er hovedsakelig knyttet til en tapskontrakt for kontorbygg, se note 11 Nærstående parter i notene til konsernregnskapet.

Note 10 - Finansielle instrumenter

Norsk Hydro ASA tilbyr valutaderivater til datterselskaper som benytter slike instrumenter til sin risikostyring. Kontraktene regnskapsføres til beregnet markedsverdi, som fastsettes ved at kontraktens kontantstrømmer beregnes ut fra valutakurs på balansedagen, og diskonteres til beregnet nåverdi. Ved utgangen av 2016 og 2015 var verdien av utestående valutaterminkontrakter til datterselskaper som følger:

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Valuta terminkontrakter, kortsiktige	29	25
Valuta terminkontrakter, langsiktige	157	273
Finansinntekter, netto	186	298

Kontraktene representerer eksponering hovedsakelig mot US-dollar og euro. I tillegg er det inngått kontrakter på mindre beløp med eksponering i britiske pund, sveitsiske franc, danske kroner, svenske kroner og japanske yen. De lengste kontraktene utløper i 2020.

Note 11 - Garantier

Som ledd i den løpende drift av selskapet har Norsk Hydro ASA gitt forskjellige former for garantier, kontraktsgarantier, lånegarantier og andre betalingsgarantier. Kommersielle garantier er i sin helhet garantier på vegne av datterselskaper.

Beløp i millioner kroner	2016	2015
Garantier knyttet til felleskontrollerte foretak	20	24
Kommersielle garantier	4 539	4 655
Sum ikke balanseførte garantier	4 559	4 679

Note 12 - Langsiktige lån

Langsiktige lån per 31. desember 2016 utgjorde 2.365 millioner kroner, hvorav intet forfaller etter 2020. Langsiktige lån per 31. desember 2015 utgjorde 2.663 millioner kroner. Se note 33 Kort- og langsiktige lån i noter til konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Note 13 - Antall aksjer, aksjeeiere og egenkapitalavstemming

Norsk Hydro ASAs aksjekapital per 31. desember 2016 var på 2.271.760.107 kroner fordelt på 2.068.998.276 ordinære aksjer pålydende kroner 1,098. Per 31. desember 2016 hadde Norsk Hydro ASA 26.104.160 egne aksjer med en total anskaffelseskost på 870 millioner kroner. Se Endringer i egenkapital for konsernet og note 37 Egenkapital for ytterligere informasjon.

Tabellen viser aksjeeiere som har en prosent eller mer av selskapets totalt 2.042.894.116 utestående aksjer per 31. desember 2016, i henhold til Verdipapirsentralens opplysninger.

Navn	Antall aksjer
Nærings- og fiskeridepartementet	708 865 253
Folketrygdfondet	126 362 900
The Northern Trust Comp. ¹⁾	70 366 228
Clearstream Banking S.A. ¹⁾	44 401 490
HSBC BANK PLC ¹⁾	42 310 255
The Bank of New York Mellon N.V. ¹⁾	31 975 986
State Street Bank and Trust Comp ¹⁾	31 629 888
JPMorgan Chase Bank, N.A., London ¹⁾	31 594 322
Invesco Funds	23 266 489
State Street Bank and Trust Comp I ¹⁾	21 868 700
State Street Bank and Trust Comp II ¹⁾	21 114 108

1) Klientkonti eller lignende.

Beløp i millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
31. desember 2015	31 310	26 174	57 484
Årets resultat		9 114	9 114
Estimatavvik pensjoner		322	322
Utbytte utbetalt i 2016 ikke avsatt ¹⁾		(1)	(1)
Avsatt utbytte		(2 554)	(2 554)
Egne aksjer	3	42	45
31. desember 2016	31 313	33 097	64 409

1) Eiere av aksjer solgt fra beholdning av egne aksjer i april 2016 mottok utbytte for disse aksjene i mai 2016. Dette utbyttet var imidlertid ikke avsatt i 2015.

Ansvarserklæring fra styrets medlemmer

Vi bekrefter etter vår beste overbevisning at konsernregnskapet for 2016 er utarbeidet i samsvar med IFRS, som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, at årsregnskapet for morselskapet for 2016 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge, samt at informasjonen i regnskapene gir et forsvarlig uttrykk for Norsk Hydro ASAs og Hydro-konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat for perioden. Vi bekrefter også etter vår beste overbevisning at årsberetningen gir en rettvise oversikt over Norsk Hydro ASA og Hydro-konsernets utvikling, resultat og finansielle stilling, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og selskapet står overfor, og at rapportering om betalinger til myndigheter mv. for 2016 er utarbeidet i samsvar med Regnskapslovens §3-3d og Verdipapirhandelovens §5-5a.

Oslo, 14. mars 2017

DAG MEJDELL
Styreleder

IRENE RUMMELHOFF
Nestleder

LIV MONICA BARGEM STUBHOLT
Styremedlem

OVE ELLEFSEN
Styremedlem

BILLY FREDAGSVIK
Styremedlem

FINN JEBSEN
Styremedlem

STEN ROAR MARTINSEN
Styremedlem

THOMAS SCHULZ
Styremedlem

MARIANNE WIINHOLT
Styremedlem

SVEIN RICHARD BRANDTZÆG
Konsernsjef

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Norsk Hydro ASA

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Hydro ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norsk Hydro per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norsk Hydro per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Nedskrivning av goodwill, immaterielle eiendeler og anleggsmidler

Med henvisning til Note 19 Nedskrivning av anleggsmidler, Note 28 Bygninger, maskiner, inventar og lignende, Note 29 Immaterielle eiendeler og Note 30 Goodwill i konsernregnskapet.

Beskrivelse av forholdet

Virksomheten til konsernet er følsom overfor endringer i råvarepriser og andre faktorer, inkludert aluminium- og aluminiumoksidpriser, kraft- og energipriser, inflasjon og relevante valutakurser. Endringer i de nevnte faktorer påvirker viktige forutsetninger lagt til grunn i estimat av fremtidige kontantstrømmer, som videre kan gi indikasjoner på verdifall av eiendeler.

De økonomiske forholdene, langsiktige forutsetninger samt konsernets forretningsplaner indikerer at det er risiko for nedskrivninger av enkelte eiendeler, kontantgenererende enheter samt at det kan ha påvirkning på nedskrivning av goodwill.

Ledelsen bruker skjønn ved estimering av tidspunkt for investeringer samt estimat på utviklingen av viktige forutsetninger utledet av endringer i råvarepriser, relevante valutakurser og diskonteringsrenter.

Per 31. desember 2016 har konsernet en bokført goodwill på 3.135 millioner kroner, anleggsmidler på 58.734 millioner kroner og immaterielle eiendeler på 2.675 millioner kroner. I løpet av 2016 har konsernet bokført nedskrivninger i resultatet med 433 millioner kroner, hovedsakelig relatert til anleggsmidler inkludert anlegg under utførelse.

Vår revisjonsmessige tilnærming

Våre revisjonshandlinger har inkludert blant annet:

- Vurdering av ledelsens prosess for identifisering og klassifisering av kontantgenererende enheter og at det er gjort i samsvar med relevante regnskapsstandarder
- Evaluering av ledelsens vurdering av indikasjoner på verdifall
- Kontroll av nøyaktighet i ledelsens estimater for fastsettelse av tidspunkt for kontantstrømmer og andre forutsetninger som langsiktig prising ved å sammenlikne tidligere estimater mot faktiske kontantstrømmer hvor historiske data er tilgjengelig
- Utfordring og vurdering av ledelsens estimater på fremtidige kontantstrømmer inkludert tidspunkt for fremtidige investeringer, som er lagt til grunn i modellene. Vurderingen er blant annet gjort med utgangspunkt i historisk treffsikkerhet og godkjente budsjetter og planer
- Vurdering, med bistand av våre verdsettelseseksperter, av viktige forutsetninger som aluminium- og aluminiumoksidpriser, inflasjon, kraft- og energipriser, relevante valutakurser og renter mot relevant markedsdata
- Vurdering av forutsetninger og estimater lagt til grunn for nedskrivning av anlegg under utførelse
- Testing av matematisk nøyaktighet av modellene som er benyttet for å beregne bruksverdi
- Vurdering av om noteopplysningene som er gitt er tilstrekkelige og relevante

Miljøopprydningkostnader og fjerningsforpliktelser

Med henvisning til Note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet, Note 34 Avsetninger og Note 35 Betingede forpliktelser og eiendeler i konsernregnskapet.

Beskrivelse av forholdet

Konsernet sin virksomhet består blant annet av utvinning av bauxitt, raffinering av alumina og produksjon av primærmetall. Det er en iboende risiko for at regulatoriske krav fører til vesentlige forpliktelser til blant annet fjerning, opprydning gjenoppretting av landskap og planting av skog. Potensielle forpliktelser som følge av denne aktiviteten vil variere basert på hvilke regulatoriske krav som er gjeldende, samt kan bli gjeldende der virksomheten foregår.

Ledelsens beslutninger om utvidelse, nedskjæring eller terminering av aktiviteter vil også kunne påvirke forpliktelsene som beskrevet over.

Estimering av forpliktelsene og vurdering av sannsynlighetsutfall krever betydelig skjønnutøvelse av ledelsen. Risikoen for unøyaktige estimater øker på grunn av usikkerhet i omfang og tidfesting av slike forpliktelser samt at det er begrenset historiske data tilgjengelig.

Konsernet har balanseført miljømessige opprydningskostnader og fjerningsforpliktelser på 3.730 millioner kroner som forklart i note 34 Avsetninger og har beskrevet betingede forpliktelser tilknyttet dette i note 35.

Vår revisjonsmessige tilnærming

Våre revisjonshandlinger har inkludert blant annet:

- Kontroll av nøyaktighet av ledelsens estimater for fastsettelse av tidspunkt for kontantstrømmer og andre forutsetninger ved å sammenlikne tidligere estimater mot faktiske kontantstrømmer hvor historiske data er tilgjengelig
- Vurdering av estimatene for fastsettelse av kostnader og tidspunkt for handlinger ved å sammenlikne ledelsens prognoser mot tidligere års estimater. Vi har videre vurdert om de metoder lagt til grunn i modellene for fjerning og opprydning er fornuftige
- Sammenligning av ledelsens forutsetninger mot relevante markedsdata for å teste rimeligheten av diskonteringsrenter, inflasjon, relevante valutakurser og andre forutsetninger brukt i beregningene
- Evaluering av hvorvidt regnskapsmessig behandling er i samsvar med IFRS, samt konsistens i anvendelse, særskilt med hensyn til hvilke forpliktelser som er balanseført eller kostnadsført og avskrivningsperioden for balanseførte eiendeler
- Testing av matematisk nøyaktighet av modellene som er benyttet for å beregne avsetninger og fjerningsforpliktelser
- Vurdering av om noteopplysningene som er gitt om estimeringsusikkerhet, avsetninger og betingede forpliktelser er tilstrekkelige og relevante

Skattemessige eiendeler og forpliktelser

Med henvisning til Note 5 Viktige regnskapsestimater og hovedkilder til estimatusikkerhet, Note 23 Skatt, Note 27 Andre anleggsmidler og Note 35 Betingede forpliktelser og eiendeler i konsernregnskapet.

Beskrivelse av forholdet

Konsernet opererer globalt i flere regioner og er eksponert for flere skatteregimer med komplekse regler. Konsernet har balanseført betydelige utsatt skatteposisjoner relatert til utnyttelse av fremførbare tap og fremtidige skattefordeler, som er relatert til refusjoner av indirekte skatter. De er også eksponert mot skattesaker i flere områder.

Balanseførte fremførbare skattefordeler utgjør et betydelig beløp. Tidspunkt og rett til å utnytte disse er avhengig av tolkninger av relevante lovverk som kan endres over tid.

Utnyttelsen av fremførbare underskudd er basert på estimater om fremtidige skattbare inntekter, som vil medføre estimeringsusikkerhet og bruk av skjønn.

Avsetninger og betingede forpliktelser knyttet til skatt er henholdsvis balanseført og opplyst om basert på ledelsens vurderinger av sannsynligheten for at forpliktelsene vil inntreffe samt at beløpene kan estimeres pålitelig. Vurderingene består som regel av betydelig innslag av skjønn.

Per 31. desember 2016 har konsernet bokført forskuddsbetalt skatt og fremførbare skattefordeler på 1.882 millioner kroner, utsatt skattefordel på 1.566 millioner kroner inkludert fremførbare underskudd som forklart i note 23 og betalbar skatt på 1.773 millioner kroner.

Vår revisjonsmessige tilnærming

Våre revisjonshandlinger har inkludert blant annet:

- Vurdere hvorvidt selskapet er berettiget til å balanseføre eiendeler knyttet til fremførbare skattefordeler, samt om det er sannsynlig at hele eller deler av fordelene kan benyttes
- Vurdere begrunnelsene for balanseføring av eiendeler ved utsatt skatt, og etterfølgende reverseringer eller gjenvinnbarhet innenfor en rekke forskjellige skatteregimer
- Vurdering av ledelsens prosess for identifisering og sannsynlighetsvurdering av skattesaker
- Bruk av vår lokale kompetanse inkludert bruk av våre lokale eksperter til å utarbeide en oversikt over lokale krav og regler som er relevant til bruk i vurderinger og for å trekke konklusjoner
- Lest og gjennomgått korrespondanse med relevante skattemyndigheter samt vurderinger fra konsernets eksterne jurister og sammenliknet den informasjonen med grunnlaget for bokføringer og noteopplysninger
- Utfordret ledelsen på hvilke skattesaker som bør opplyses om i note samt omfanget av informasjonen som det skal opplyses om på hver av de aktuelle sakene

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjonen i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisors beretning.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen, med unntak av vår konklusjon om krav etter lov og forskrifter under.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

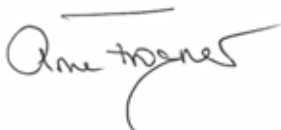
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen, som også inkluderer selskapets redegjørelse om foretaksstyring og samfunnsansvar, om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2017

KPMG AS

Arne Frogner

Statsautorisert revisor

Bedriftsforsamlingens uttalelse til generalforsamlingen i Norsk Hydro ASA

Styrets forslag til årsregnskap for 2016 samt revisjonsberetning har vært forelagt Bedriftsforsamlingen.

Bedriftsforsamlingen foreslår at generalforsamlingen godkjenner styrets forslag til regnskap for 2016 for Norsk Hydro ASA og konsernet og at årets resultat i Norsk Hydro ASA anvendes som foreslått av styret.

Oslo, 14. mars 2017

Terje Venold

Tilleggsinformasjon

Generalforsamling

Generalforsamlingen vil bli holdt ved selskapets kontorer i Drammensveien 260, Oslo, onsdag 3. mai 2017 klokken 14.00. Aksjonærer som ønsker å møte på generalforsamlingen bes melde fra om dette innen klokken 12.00 tirsdag 2. mai til:

DNB Bank ASA
Verdipapirservice
Postboks 1600 Sentrum
0021 Oslo

Påmelding kan også skje elektronisk gjennom selskapets hjemmeside www.hydro.com/register eller via VPS Investortjenester. Enhver aksjonær kan møte ved fullmektig som med skriftlig fullmakt kan stemme på aksjonærens vegne. Stemmerettigheter drøftes under "Største aksjonærer og stemmerettigheter."

Adresseendring

Aksjonærer som er registrert i den norske Verdipapirsentralen, må melde adresseendring til sin kontofører og ikke direkte til selskapet.

Finansiell kalender 2017

28. april	Første kvartalsresultat
3. mai	Generalforsamling
4. mai	Aksjen noteres eksklusive utbytte
5. mai	Registreringsdato for utbytte
25. juli	Andre kvartalsresultat
25. oktober	Tredje kvartalsresultat

Hydro tar forbehold om endringer i oppgitte datoer.

Hydro er et globalt aluminiumselskap med produksjon, markedsføring og handelsaktiviteter i hele verdikjeden fra bauksitt, alumina og energi til framstilling av primærmetall og valsede aluminiumprodukter, samt resirkulering. Med base i Norge har selskapet 13.000 ansatte involvert i aktiviteter i mer enn 40 land på alle kontinenter. Med utgangspunkt i mer enn 100 års produksjon av fornybar energi, teknologiutvikling og nyskapende samarbeid tar Hydro sikte på å gi større livskraft til kundene vi betjener, og til samfunnet vi er en del av.

Norsk Hydro ASA
0240 Oslo

Tlf.: 22 53 81 00
www.hydro.com

Design og produksjon: Hydro/Artbox 03/2017
Trykk: Rolf Ottesen AS
© Hydro 2017

HYDRO

Infinite aluminium